Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a Orașului Ulmeni, județul Maramureș

2021-2027

Beneficiar:

Orașul Ulmeni,

Strada Petre Dulfu nr. 42,

Ulmeni,

Județul Maramureș

Consultant:

S.C. Consultanță, Planificare, Proiecte S.R.L.,

Nr. Reg. Com.: J12/2674/2021, C.U.I.: 44384264,

Cluj-Napoca

©2021

Cuprins

Abrevieri **6**

Introducere **7**

1. Contextul strategic **8**

Context internațional 8

Context european 9

Context național 13

Context regional 18

Context județean 20

2. Descrierea procesului de planificare și actorii implicați **21**

Profilul socio-economic al orașului **23**

1. Istoric **23**

2. Localizare geografică **27**

3. Cadrul natural **31**

4. Descrierea unității administrativ teritoriale **33**

5. Structura socio-demografică a populației **36**

Evoluția populației și potențialul demografic 36

Sănătate 42

Educație 44

Resursele de muncă și formarea profesională 45

Combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale 49

Dezvoltare umană locală și marginalizare 50

Incluziunea socială a romilor 52

Deprivarea materială 52

6. Infrastructura **54**

Infrastructura de transport 54

Mobilitate urbană durabilă 55

Infrastructura de utilități 56

Infrastructura de telecomunicații 57

Infrastructura socială 58
Infrastructura pentru situații de urgență 59
Infrastructura de sănătate 59
Infrastructura de învățământ 60
Infrastructura de cultură 61
Infrastructura de locuire 64
7. Mediu 65
Calitatea factorilor de mediu (aer, apă, sol) 65
Zone de risc natural și tehnologic 66
Managementul deșeurilor 67
Mediul și sănătatea 67
Schimbări climatice 67
8. Economia 74
Profilul economic al orașului 74
Mediul de afaceri 74
9. Turismul 78
Resursele turistice naturale 78
Potențialul turistic antropic 83
Infrastructura turistică 88
Circulația turistică 90
10. Agricultura 97
11. Administrație și bună guvernanță 103
Resurse financiare 104
Guvernanța electronică și smart city 105
Ordine publică și siguranța cetățeanului 108
Consultarea opiniei publice 110
Analiza SWOT 127
Surse de finanțare 2021-2027 147
Programul Operațional Regional Nord-Vest 147
Programul Operațional Transport 157
Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 160
Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 163

Programul Operațional Sănătate 165
Programul Operațional Educație și Ocupare 172
Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială 179
Programul Operațional Tranziție Justă 189
Strategia de dezvoltare 192
1. Viziunea, obiectivul general și obiectivele specifice 192
2. Prezentarea strategiei 194
3. Detalierea strategiei 197
Prioritizarea proiectelor 214
Planul de acțiuni 221
4. Indicatori de realizare a obiectivelor 225
5. Sistemul de implementare, monitorizare și evaluare 230
Bibliografie 231
Index tabele 233
Index figuri 235

ABREVIERI

ADI	Asociație de Dezvoltare Intercomunitară
ADR NV	Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest
APL	Autoritate Publică Locală
ASC	Adaptarea la Efectele Schimbărilor Climatice
BNR	Banca Națională a României
CAEN	Clasificarea Activităților din Economia Națională
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială şi Protecția Copilului
DN	Drum național
DJ	Drum județean
DC	Drum comunal
EUROSTAT	Biroul de Statistică al Uniunii Europene
IMM	Întreprinderi Mici şi Mijlocii
INS	Institutul Național de Statistică
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONU	Organizația Națiunilor Unite
POCIDIF	Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă
POEO	Programul Operațional Educație și Ocupare
POIDS	Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială
POR	Programul Operațional Regional
POS	Programul Operațional Sănătate
POT	Programul Operațional Transport
POTJ	Programul Operațional Tranziție Justă
PRAI	Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ
SIDU	Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană
SMID	Sistem de Management Integrat al Deșeurilor
UE	Uniunea Europeană
UAT	Unitate Administrativ Teritorială
VMG	Venitul Minim Garantat

INTRODUCERE

Prezentul document este elaborat în contextul în care Unitatea Administrativ Teritorială Orașul Ulmeni își planifică pașii pentru abordarea următoarei perioade bugetare, 2021-2027, din perspectiva finanțărilor nerambursabile și a investițiilor pe care le are de făcut în comunitate.

Responsabilitatea administrației publice pentru creșterea transparenței decizionale și pentru consolidarea procesului de planificare strategică rezultă din modul în care această *Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU)* a fost realizată.

Strategia va contribui la:

- Identificarea și conștientizarea nevoilor comunității;
- Elaborarea unui plan de măsuri;
- Elaborarea unui plan de acțiune;
- Intensificarea cooperării dintre cetățeni și autoritatea publică;
- Creșterea nivelului de predictibilitate a acțiunilor autorității publice.

De asemenea, SIDU este un document cu caracter general și principii directoare care vor ghida proiectele de dezvoltare ce urmează a fi întocmite la nivelul UAT Ulmeni pentru a solicita finanțare în perioada 2021-2027. SIDU urmărește creşterea inteligentă și sustenabilă a economiei locale prin valorificarea diversității locale, stimulând inovarea, concomitent cu punerea accentului pe protejarea resurselor naturale locale și pe reducerea impactului asupra mediului. Aceste direcții strategice vor avea ca scop diminuarea disparităţilor intra şi inter-locale/județene/regionale, dar şi creşterea calității vieții.

Planificarea strategică are în vedere atât fondurile externe (europene), cât şi interne (naţionale/guvernamentale, regionale, județene, locale).

SIDU 2021-2027 porneşte de la analiza cantitativă şi calitativă a condiţiilor existente şi a tendinţelor înregistrate în perioada de programare trecută (2014-2020) la nivelul orașului Ulmeni.

Analiza situaţiei existente se încheie cu evidenţierea potenţialului şi a nevoilor specifice UAT Ulmeni, prin intermediul analizei punctelor tari și slabe, oportunităților și amenințărilor (SWOT). Pe baza acestor informaţii, a viziunii de dezvoltare pe termen lung, precum şi a contextului de planificare şi programare de la nivel naţional şi european privind politica de coeziune pentru perioada 2021-2027, au fost formulate obiective, priorităţi şi acțiuni specifice de dezvoltare ale orașului pentru exerciţiul financiar 2021-2027. Ultima parte a

documentului oferă informaţii privind cadrul în care ar trebui să se realizeze procesul de monitorizare şi evaluare a SIDU pe parcursul perioadei 2021-2027.

1. CONTEXTUL STRATEGIC

Realizarea Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană a UAT Ulmeni pentru perioada 2021-2027 trebuie pusă în context județean, regional, național, european, internațional, astfel că acest document ține cont de planificările strategice de la aceste niveluri. Motivul trecerii în revistă a documentelor programatice de la toate nivelurile amintite îl reprezintă reliefarea într-o formă restrânsă și la nivel micro a aspectelor identificate în fiecare dintre aceste strategii, planificarea *SIDU Ulmeni* neputând să fie realizată fără analiza acestora și identificarea elementelor care trebuie transpuse și la nivel local.

Context internațional

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite[1]

În septembrie 2015 România s-a numărat printre statele membre ale ONU care au adoptat *Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă*, document programatic care propune 17 obiective generale pentru planificarea unei dezvoltări durabile integrate, ținând cont de cele trei dimensiuni: economică, socială și de mediu. Aceste obiective sunt:

- **Fără sărăcie**: Eradicarea sărăciei în toate formele sale şi în orice context.
- **Foamete „zero”**: Eradicarea foametei, asigurarea securităţii alimentare, îmbunătăţirea nutriţiei şi promovarea unei agriculturi durabile.
- **Sănătate şi bunăstare**: Asigurarea unei vieţi sănătoase şi promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
- **Educaţie de calitate**: Garantarea unei educaţii de calitate şi promovarea oportunităţilor de învăţare de-a lungul vieţii pentru toţi.
- **Egalitate de gen**: Realizarea egalităţii de gen şi împuternicirea tuturor femeilor şi a fetelor.
- **Apă curată şi sanitaţie**: Asigurarea disponibilităţii şi managementului durabil al apei şi sanitaţie pentru toţi.
- **Energie curată şi la preţuri accesibile**: Asigurarea accesului tuturor la energie la preţuri accesibile, într-un mod sigur, durabil şi modern.
- **Muncă decentă şi creştere economică**: Promovarea unei creşteri economice susţinute, deschise tuturor şi durabile, a ocupării depline şi productive a forţei de muncă şi a unei munci decente pentru toţi.
- **Industrie, inovaţie şi infrastructură**: Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile şi încurajarea inovaţiei.
- **Inegalităţi reduse**: Reducerea inegalităţilor în interiorul ţărilor şi de la o ţară la alta.

[1] https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/

- **Oraşe şi comunităţi durabile**: Dezvoltarea oraşelor şi a aşezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente şi durabile.
- **Consum şi producţie responsabile**: Asigurarea unor tipare de consum şi producţie durabile.
- **Acţiune climatică**: Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice şi a impactului lor.
- **Viaţa acvatică**: Conservarea şi utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor şi a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
- **Viaţa terestră**: Protejarea, restaurarea şi promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea şi repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
- **Pace, justiţie şi instituţii eficiente**: Promovarea unor societăți pașnice și inclusive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toţi şi crearea unor instituţii eficiente, responsabile şi inclusive la toate nivelurile.
- **Parteneriate pentru realizarea obiectivelor**: Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Context european

Noua Politică de coeziune a UE

Politica de coeziune pentru perioada 2021-2027 include 5 priorități[2]:

- **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii:
  - încurajarea cercetării aplicate prin intermediul centrelor de inovare și al investițiilor naționale și transnaționale comune;
  - validarea timpurie a produselor, comercializare, brevetare, formarea de start-up-uri și transferul de tehnologie;
  - sprijinirea proceselor de descoperire antreprenorială și laboratoarelor de dezvoltare de proiecte la nivel național și regional;
  - consolidarea performanțelor cercetării și inovării și promovarea creșterii productivității prin identificarea domeniilor de specializare inteligentă în funcție de potențialul și nevoile naționale și regionale;
  - preluarea tehnologiei informației și comunicațiilor de către întreprinderile mici și mijlocii, inclusiv investițiile în infrastructuri, promovarea competențelor și serviciilor digitale;
  - crearea de noi societăți comerciale (de tip start-up, scale-up) și majorarea ratelor de supraviețuire a acestora;
  - sporirea capacităților de inovare ale societăților comerciale, prin introducerea de inovări la nivel de produse, organizare sau comercializare;

[2] https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/2021_2027/și Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, *Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027*, p. 8-10.

- sprijinirea dezvoltării clusterelor industriale și integrarea în rețele de cooperare bazate pe cercetarea în industrie;
- facilitarea accesului la finanțare al întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin încurajarea finanțării de pornire și consolidarea start-up-urilor inovatoare cu potențial ridicat.

- **Europă mai verde**, fără emisii de carbon; punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice:
  - renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea asigurării eficienței energetice;
  - sprijinirea măsurilor de eficiență energetică a încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată;
  - promovarea energiei din surse regenerabile la scară mică în paralel cu renovarea clădirilor în vederea asigurării eficienței energetice;
  - sprijinirea măsurilor care vizează reducerea emisiilor de carbon, eliminarea (schimbarea) surselor de energie pentru încălzirea centralizată;
  - punerea în aplicare a strategiilor de prevenire a riscurilor și abordarea riscurilor legate de schimbările climatice și riscurile naturale (inundații, secetă, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure);
  - promovarea sistemelor regionale de gospodărire a apelor;
  - sprijinirea schemelor care abordează problema poluării apei (sursele de apă dispersate) și menținerea/ameliorarea stării corpurilor de apă;
  - tranziția la economia circulară și promovarea conceptului de economie circulară în rândul întreprinderilor mici și mijlocii;
  - extinderea sistemelor de gestionare a deșeurilor la nivel județean în vederea creșterii gradului de reutilizare și reciclare;
  - sprijinirea măsurilor de gestionare și conservare în zonele protejate;
  - refacerea ecologică și crearea de noi spații municipale verzi în contextul obiectivelor de reducere a emisiilor.
- **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale:
  - dezvoltarea rețelelor transeuropene de transport rutier și feroviar;
  - punerea în aplicare a strategiei adoptate privind siguranța traficului și luarea de măsuri de siguranță rutieră care să contribuie la reducerea ratei fatalității ridicate a accidentelor rutiere;
  - crearea de conexiuni transfrontaliere pentru rețelele transeuropene de transport;
  - crearea de conexiuni suburbane feroviare și multimodale în centrele urbane mai mari și în jurul acestora;
  - promovarea modurilor de transport durabile și accesibile, ca de exemplu transportul public colectiv, cu emisii scăzute de dioxid de carbon;

- dezvoltarea sistemelor de transport urban în regiunile mai puțin dezvoltate, cum ar fi transportul feroviar ușor, liniile de metrou și tramvai și infrastructura care favorizează ciclismul;
- sprijinirea „punctelor albe” în zonele dens populate sau în jurul zonelor urbane și în zonele rurale.

- **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate:
  - îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor active în domeniul pieței forței de muncă, printr-o mai bună integrare cu educația și serviciile sociale;
  - consolidarea și sprijinirea antreprenoriatului social și economiei sociale;
  - îmbunătățirea condițiilor de muncă, oferirea de programe de lucru flexibile, pentru a asigura capacitatea de inserție profesională a persoanelor cu dizabilități și a lucrătorilor în vârstă;
  - crearea unor sisteme solide de anticipare a competențelor și punerea în aplicare a măsurilor bine definite de perfecționare și reconversie profesională care să răspundă necesităților pieței forței de muncă;
  - îmbunătățirea accesibilității, calității, din punct de vedere al costurilor, ale educației și îngrijirii copiilor preșcolari, inclusiv ale infrastructurii aferente;
  - prevenirea abandonului școlar timpuriu prin introducerea unei abordări centrate pe elev pentru copiii expuși riscului;
  - îmbunătățirea accesului la educație favorabilă incluziunii de calitate, în unități mixte, în special pentru romi, elevii cu handicap și în zonele rurale;
  - ameliorarea calității educației și formării profesionale, astfel încât să se adapteze la evoluțiile de pe piața forței de muncă;
  - dezvoltarea unor metode și tehnologii de predare inovatoare și eficace.
- **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE:
  - investiții în zonele metropolitane (poli de creștere) caracterizate prin creștere puternică și suburbanizare în curs, îndreptate spre stimularea creșterii, inovării și productivității;
  - dezvoltarea urbană durabilă a reședințelor de județ, astfel încât să se asigure accesul la noi locuri de muncă și servicii publice de bază;
  - sprijinirea strategiilor teritoriale integrate în zonele dezavantajate din punct de vedere structural;
  - sprijinirea inițiativelor teritoriale specifice care vizează reconversia economiei în regiunile afectate de declin industrial și de minerit;
  - sprijinirea zonelor sensibile cu o importanță deosebită pentru mediu.

Noua Politică Agrară Comună[3]

Pentru perioada 2021-2027, prin Politica Agrară Comună se va urmări în continuare îmbunătățirea dezvoltării durabile a agriculturii, alimentației și zonelor rurale. Pentru atingerea acestui scop au fost trasate câteva obiective generale, care se concentrează asupra:

- viabilității economice, rezilienței și veniturilor fermelor prin asigurarea unui viitor economic stabil și corect pentru agricultori;
- performanței mai bune în materie de mediu și climă prin stabilirea unor ambiții mai mari în privința acțiunilor legate de aceste domenii;
- consolidării structurii socio-economice a zonelor rurale prin păstrarea agriculturii în inima societății europene.

De asemenea, promovarea cunoștințelor, inovării și digitalizării în agricultură și în zonele rurale reprezintă un obiectiv transversal.

Noua Politică Agrară Comună va avea următoarele obiective specifice:

- sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței fermelor pe întregul teritoriu al UE, în vederea îmbunătățirii securității alimentare;
- îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, inclusiv punerea unui accent mai puternic asupra cercetării, tehnologiei și digitalizării;
- îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;
- contribuirea la energia sustenabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;
- promovarea dezvoltării sustenabile și a gospodăririi eficiente a unor resurse naturale precum apa, solul și aerul;
- contribuirea la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor;
- atragerea tinerilor fermieri și facilitarea dezvoltării întreprinderilor din zonele rurale;
- promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile;
- îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, precum și la bunăstarea animalelor.

Cadrul de Referință pentru Orașe Sustenabile[4]

Reprezintă un instrument conceput pentru dezvoltarea și implementarea planurilor și strategiilor pentru orașe sustenabile. A fost conceput la nivel european după adoptarea Cartei de la Leipzig în scopul de a propune o viziune comună pentru orașe sustenabile. Este

[3] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_ro

[4] http://rfsc.eu/about/

structurat pe cinci dimensiuni (spațială, guvernanță, socială, economică, mediu) și treizeci de obiective: dezvoltarea unei planificări urbane sustenabile; asigurarea echității spațiale; încurajarea rezilienței teritoriale; conservarea și sporirea moștenirilor culturale și arhitecturale; promovarea unor spații publice și medii de locuire de calitate; dezvoltarea mobilității sustenabile; asigurarea unei strategii teritoriale integrate; întreținerea unei administrații și unui management financiar sustenabile la nivelul orașelor; implementarea unui proces de evaluare și îmbunătățire continuă; creșterea participării cetățenilor la luarea deciziilor; îmbunătățirea guvernanței prin parteneriate; facilitarea capacităților de dezvoltare și construirea de rețele; asigurarea incluziunii sociale; asigurarea echității sociale și intergeneraționale; construirea unei baze de locuințe pentru toată lumea; protejarea și promovarea sănătății și stării de bine; îmbunătățirea educației și învățării inclusive; promovarea oportunităților culturale și de petrecere a timpului liber; stimularea creșterii industriilor verzi și a economiei circulare; promovarea inovației și a orașelor inteligente; asigurarea conectivității; dezvoltarea sferei angajărilor și a unei economii locale reziliente; încurajarea producției și consumului sustenabile; încurajarea cooperării și a parteneriatelor inovative; atenuarea schimbărilor climatice; protejarea, refacerea și îmbunătățirea biodiversității și ecosistemelor; reducerea poluării; adaptarea la schimbările climatice; folosirea resurselor de materiale naturale într-un mod sustenabil și prevenirea risipei; protejarea, conservarea și administrarea resurselor de apă.

Context național

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030

România și-a stabilit prin intermediul acestei strategii cadrul național privind aplicarea și implementarea celor 17 obiective ale *Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă* a Organizației Națiunilor Unite, ținând cont de cele trei dimensiuni principale: economică, socială și de mediu.

Este prezentat gradul actual de dezvoltare la nivel național, sunt identificate domeniile în care este nevoie de resurse suplimentare pentru atingerea obiectivelor care să ducă la reducerea decalajelor față de media europeană în privința indicatorilor dezvoltării durabile și sunt stabilite țintele naționale pentru atingerea celor 17 obiective ale *Agendei 2030.*

Pe plan economic se consideră necesară garantarea unei creșteri economice pe termen lung, bazată pe o economie durabilă și competitivă, centrată pe inovație, optimism și reziliența cetățenilor. Din punct de vedere social ar fi nevoie de o societate în care îmbunătățirea sistemelor educațional și sanitar, reducerea inegalităților dintre bărbați și femei, dintre mediile urban și rural, să ducă la promovarea unei societăți în care cetățenii să se simtă apreciați și sprijiniți. În ceea ce privește mediul, importanța acordată acestuia este

în creștere, protejarea lui fiind responsabilitatea tuturor, iar scopul ar fi construirea unui mediu durabil, cu accent pus pe sentimentele de apartenență și comunitate.[5]

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030

Scopul documentului este punerea în evidență, din perspectivă teritorială integrată, a modalităților de valorificare a potențialului național, în vederea recuperării decalajelor față de țările europene și stimularea dezvoltării echilibrate a României. Sunt conturate principiile de bază în elaborarea strategiei, planurilor, programelor și proiectelor de dezvoltare teritorială (dezvoltarea teritorială durabilă, dezvoltarea echilibrată și armonioasă, păstrarea specificității, solidaritate, parteneriat teritorial, transparență și încredere, consultare și coordonare, dezvoltarea instituțională și subsidiaritatea), precum și obiectivele strategice: valorificarea periferialităţii prin dezvoltarea rolului de conector şi releu la nivel continental şi intercontinental, racordarea la reţeaua europeană de poli şi coridoare de dezvoltare, structurarea şi dezvoltarea echilibrată a reţelei de localităţi urbane, afirmarea solidarităţii urban-rural, dezvoltarea rurală, consolidarea şi dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale, dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii, creşterea competitivităţii teritoriale, protejarea, dezvoltarea şi valorificarea patrimoniului natural şi cultural.[6]

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030

Are la bază cele cinci dimensiuni principale privitoare la combaterea schimbărilor climatice asumate de către UE în cadrul Strategiei Uniunii Energetice: securitate energetică, decarbonare, eficiență energetică, piața internă a energiei și cercetare, inovare și competitivitate și prezintă indicatorii asumați de către România ca țintă pentru 2030 și politicile sau măsurile de sprijin cu ajutorul cărora vor fi atinși aceștia.

Strategia energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050

Scopul documentului îl reprezintă creșterea sectorului energetic în condiții de sustenabilitate prin intermediul a 8 obiective strategice (energie curată și eficiență energetică; asigurarea accesului la energie electrică și termică pentru toți consumatorii; protecția consumatorului vulnerabil și reducerea sărăciei energetice; piețe de energie competitive, baza unei economii competitive; modernizarea sistemului de guvernanță energetică; creșterea calității învățământului în domeniul energiei și formarea continuă a resursei umane; România, furnizor regional de securitate energetică; creșterea aportului energetic al României pe pieţele regionale și europene prin valorificarea resurselor energetice primare naționale), transpuse într-un set de obiective operaționale, care la rândul lor au la bază o serie de acțiuni concrete.

[5] *Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030*, p. 17-18.
[6] *Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030*, p. 35-57.

Document de politică industrială a României
Identifică șapte obiective transversale: acces sporit pe piața internă (UE) și internațională al produselor industriale românești; dezvoltarea de lanțuri industriale integrate cu potențial competitiv în contextul specializării inteligente; dezvoltarea și încurajarea relațiilor de cooperare în clustere inovative; stimularea inovării prin investiții în noi produse, servicii și baze de producție; identificarea necesarului de forță de muncă specializată și instruire/perfecționare adecvată pentru sectoarele industriale; energie, climă, dezvoltare durabilă, resurse și eficiență energetică pentru stimularea competitivității; întărirea capacității administrative la nivelul Ministerului Economiei în vederea implementării politicii industriale a României, iar scopul este definit prin viziunea strategică conform căreia economia națională ar trebui să devină cea de-a zecea economie europeană într-un orizont de timp de 20 ani.

Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 şi 2020, 2030
Are ca obiectiv general dezvoltarea echilibrată a sistemului de transport astfel încât acesta să asigure o infrastructură modernă și durabilă și servicii pe măsură, aceste lucruri urmând să ducă la dezvoltare economică și îmbunătățirea calității vieții.

Pentru atingerea obiectivului general sunt stabilite etape sub forma unor obiective specifice: modernizarea şi dezvoltarea reţelei de transport de interes european şi naţional, creşterea condiţiilor de siguranţă şi a calităţii serviciilor; liberalizarea pieţei interne de transport; stimularea dezvoltării economiei şi a competitivităţii; întărirea coeziunii sociale şi teritoriale la nivel regional şi naţional; compatibilitatea cu mediul înconjurător.

Strategia Națională a locuirii
Documentul propune ca scop identificarea măsurilor și crearea instrumentelor necesare în vederea asigurării accesului la condiţii de locuire adecvate pentru toate categoriile de persoane, până în anul 2030, stabilind câteva obiective generale de atins: realizarea reformei legislative și instituționale; asigurarea securității locuirii în fața hazardelor naturale și antropice; creşterea calităţii locuirii; îmbunătăţirea condiţiilor de locuire pentru categoriile vulnerabile; creşterea fondului de locuinţe publice; dezvoltarea pieţei de locuinţe.

Strategia Națională de renovare pe termen lung pentru sprijinirea parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050
Stabilindu-și ca sop sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, publice și private, facilitând transformarea eficace, din punct de vedere al costurilor, a clădirilor existente, *Strategia Națională de renovare pe termen lung* identifică câteva obiective de atins: îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon și extinderea utilizării surselor regenerabile de energie la clădiri; îmbunătățirea calității vieții pentru toți utilizatorii

prin îmbunătățirea confortului termic, a condițiilor de igienă, a siguranței și calității aerului; reducerea nivelului sărăciei energetice și asigurarea unei încălziri accesibile financiar pentru familiile cu venituri modeste; eficientizarea mecanismelor de finanțare privind renovarea fondului construit; dezvoltarea competențelor profesionale privind eficiența energetică în clădiri și susținerea inovării; creșterea calității fondului construit prin îmbunătățirea siguranței clădirilor și asigurarea calității arhitecturale și de integrare în mediul urban a intervențiilor de renovare.

Strategia Națională pentru locuri de muncă verzi 2018-2025
Are ca obiectiv general asigurarea unei ocupări durabile prin stimularea și valorificarea potențialului generator de locuri de muncă verzi al sectoarelor competitive, acest lucru urmând a fi realizat prin atingerea unor obiective specifice: stimularea antreprenoriatului și creării de locuri de muncă verzi cu accent pe sectoarele de competitivitate crescută; dezvoltarea competențelor forței de muncă în vederea asigurării unei ocupări de calitate în sectoarele competitive, generatoare de locuri de muncă verzi; consolidarea cooperării cu actorii relevanți și a dialogului cu partenerii sociali din sectoarele cu potențial pentru crearea de locuri de muncă verzi.

Master Planul pentru turismul național al României 2007-2026
Își propune transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural, care să corespundă standardelor UE privind furnizarea produselor si serviciilor si realizarea unei dezvoltări durabile a turismului într-un ritm de dezvoltare superior altor destinații turistice din Europa.

O parte dintre obiectivele de atins în vederea îndeplinirii scopului ar fi: crearea unei imagini nuanțate privind avantajele României ca destinație turistică; asigurarea unei dezvoltări durabile a turismului într-o manieră în care resursele sale de mediu și culturale să fie în egală măsură apreciate în prezent și păstrate pentru generațiile viitoare; asigurarea recunoașterii turismului ca factor cheie în cadrul economiei și ca un generator de noi locuri de muncă; încurajarea autorităților municipale, județene și regionale în dezvoltarea planurilor integrate de dezvoltare a turismului, inclusiv a tuturor elementelor de infrastructură pentru a evita dezvoltarea lipsită de coordonare; dezvoltarea sistemului de educație prevocațională și vocațională pentru sectorul hotelier, astfel încât programa să includă satisfacerea necesităților pieței; extinderea sistemului de marcare a obiectivelor turistice de interes național în conformitate cu standardele UE și introducerea de rute turistice tematice; sprijinirea dezvoltării ecoturismului din Delta Dunării, a parcurilor naționale, a rezervațiilor și a zonelor rurale; crearea unei baze de date a evenimentelor culturale pentru a facilita promovarea artelor vizuale și auditive, în special a festivalurilor tradiționale și a evenimentelor folclorice.

Strategia naţională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030
Stabilește două obiective strategice generale, care pot fi atinse prin dezvoltarea turismului și care pot contribui la dezvoltarea socio-economică a comunităților locale: sprijinirea creării de locuri de muncă în comunitățile locale, inclusiv pentru grupurile vulnerabile, precum femeile, tinerii și persoanele din mediul rural, prin dezvoltarea sustenabilă a turismului; creșterea ponderii turismului în economie.

Atingerea acestor obiective strategice conturează și scopul documentului, acela ca până în 2030 România să devină o destinație turistică bine-cunoscută, de înaltă calitate, disponibilă pe parcursul întregului an, punând în valoare unicitatea patrimoniului său cultural și natural și oferind servicii la standarde internaționale.

Strategia naţională de dezvoltare a ecoturismului în România 2018-2027
Scopul strategiei îl reprezintă crearea condiţiilor de dezvoltare a ecoturismului la nivelul ariilor naturale protejate şi în zonele din vecinătatea acestora, prin dezvoltarea unei rețele de destinații ecoturistice recunoscute și prin realizarea de produse ecoturistice competitive pe plan naţional şi internaţional.

Obiectivele strategice trasate includ: crearea cadrului de cooperare inter-instituţională pentru creşterea numărului de parteneriate în domeniul ecoturismului, la nivel local, regional şi naţional; întărirea capacităţii administrative a instituţiilor pentru implementarea politicilor şi programelor de dezvoltare a ecoturismului; crearea instrumentelor pentru dezvoltarea unei infrastructuri ecoturistice specifice la nivelul destinațiilor care să permită lărgirea gamei de servicii oferite, fără un impact negativ asupra mediului; creşterea nivelului de conştientizare, apreciere şi cunoaştere a valorilor naturale şi culturale, a principiilor de ecoturism în rândul comunităţilor locale şi a vizitatorilor pe de o parte, dar şi în rândul administraţiilor publice centrale şi locale, ONG-urilor, instituţiilor de învăţământ, altor instituţii şi organizaţii pe de altă parte, pentru a orienta comportamentul acestora spre responsabilitate, participare, implicare în activităţile specifice ecoturismului; îmbunătăţirea nivelului de pregătire profesională, precum şi dezvoltarea organizaţională, profesională şi a carierei pentru personalul implicat în activităţile de ecoturism din cadrul ariilor naturale protejate şi a resurselor umane ce desfăşoară o activitate lucrativă de turism şi în special de ecoturism; dezvoltarea ofertei de produse ecoturistice realizată de comunităţile locale din cadrul destinațiilor ecoturistice/cu potențial ecoturistic; identificarea unor instrumente pentru transportul turistic durabil în interiorul zonei și către destinaţie; îmbunătăţirea calităţii experienţei ecoturistice; realizarea unor branduri locale pentru destinațiile ecoturistice, înglobate într-un brand ecoturistic național.

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung - orizont 2020-2030
Stabilește scopul ca România să aibă un sector agroalimentar durabil și competitiv, centrat pe exportul de produse cu valoare adăugată înaltă, rezistent la provocările globale, care asigură bunăstare și condiţii de viaţă în mediul rural apropiate cu cele din mediul urban.

Atingerea acestui scop presupune stabilirea unor obiective etapizate: accelerarea tranziţiei structurale spre o agricultură viabilă economic în paralel cu aplicarea practicilor agricole prietenoase cu mediul şi reducerea treptată a forţei de muncă din agricultură; creșterea gradului de acoperire a consumului de alimente din producția internă și redobândirea statutului de exportator agroalimentar net, în concordanţă cu potenţialul de producţie sectorial şi ca răspuns la cererea crescândă de alimente la nivel mondial; limitarea amprentei de carbon a agriculturii, promovarea agriculturii ecologice şi a celei rezistente la schimbările climatice, managementul adecvat al apei și încurajarea producției de energie regenerabilă; îmbunătăţirea standardelor de viaţă în zonele rurale, asigurarea infrastructurii şi a serviciilor de bază comparabile cu cele din zonele urbane, reducerea diferenţelor de venituri rurale dintre România şi media UE; dezvoltarea parteneriatelor pentru educație/consultanţă, TIC, CDI şi îmbunătăţirea performanţei administraţiei agricole ca fundament pentru o agricultură competitivă, bazată pe cunoaștere.

Context regional

Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027
Are ca obiectiv general creşterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea, în vederea diminuării disparităţilor intra şi inter-regionale şi creşterea standardului de viaţă.

Acesta va fi atins prin îndeplinirea unui set de obiective specifice (economie competitivă, bazată pe inovare și digitalizare; capital uman și social dezvoltat; cadru de viață sustenabil, autentic și atractiv; mediu natural valorificat responsabil; conectivitate fizică și digitală ridicată), cărora le corespunde o serie de direcții de acțiune.

Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ 2016-2025, Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest
Scopul Planului Regional de Acţiune pentru Învăţământ (PRAI) este de a îmbunătăţi corelarea dintre oferta învăţământului profesional şi tehnic şi nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional şi de a creşte contribuţia învăţământului superior la dezvoltarea regională, în perspectiva anului 2025.

Pentru atingerea scopului au fost stabilite câteva obiective generale: dezvoltarea capacităţii de management în învăţământul profesional şi tehnic; creşterea adaptabilităţii ofertei educaţionale din regiune la cerinţele pieţei muncii; creşterea calităţii în învățământul

profesional și tehnic și asigurarea egalității de șanse; îmbunătăţirea serviciilor de consiliere şi orientare profesională pentru elevi şi adulţi și o serie de obiective specifice: dezvoltarea capacității de proiectare/planificare la nivelul unităților de învățământ; dezvoltarea capacității de marketing la nivelul unităților de învățământ; adaptarea ofertei educaționale la cerințele pieței muncii și a mediului economic de afaceri; creșterea rolului unităților de învățământ profesional și tehnic în furnizarea calificărilor pentru adulți; creşterea calităţii procesului educaţional prin utilizarea preponderentă a metodelor active de predare-învăţare; modernizarea infrastructurilor şi a dotărilor cu echipamente didactice; eficientizarea parteneriatelor cu operatorii economici și creșterea numărului de locuri în învățământul dual în regiunea Nord-Vest; eficientizarea parteneriatelor între învățământul superior și învățământul profesional și tehnic; creşterea numărului de elevi care optează pentru învățământul profesional și tehnic.

Strategia de specializare inteligentă 2021-2027, Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest (RIS3 NV)
Plecând de la identificarea scopului, acela ca Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest să intre până în 2034 în topul celor mai inovative regiuni din Europa Centrală și de Est, prin îmbunătățirea performanței activităților de cercetare-inovare și valorificarea rezultatelor în scopul creșterii veniturilor, a numărului locurilor de muncă și a standardului de viață, luând în considerare principiile unei economii verzi și sustenabile, documentul face o trecere prin obiectivele strategice care pot duce la atingerea acestei viziuni (transformarea structurală a economiei prin inovare bazată pe noi tehnologii pentru a răspunde principalelor provocări societale și economice, având la bază principiile sustenabilității și ale economiei circulare; dezvoltarea ecosistemului regional de inovare și conectarea acestuia la rețele naționale, europene și globale; dezvoltarea capacității de cercetare și de valorificare a rezultatelor cercetării în vederea creșterii gradului de inovare; valorificarea avantajelor digitalizării atât în sectorul public cât și în mediul privat) și prioritizează direcțiile și domeniile în care ar trebui să apară evoluții notabile: sprijinirea inovării în domenii cu tradiție în regiune în scopul îmbunătățirii sănătății și bunăstării unui mare număr de locuitori, cu accent pus pe domeniile agroalimentar, cosmetice și suplimente alimentare, sănătate; valorificarea rezultatelor din activitatea de cercetare-dezvoltare bazate pe tehnologii avansate în vederea dezvoltării unor activități economice emergente, de nișă, în concordanță cu tendințele globale, cu accent pus pe domeniile materiale noi și tehnologii avansate de producție; digitalizarea economiei și societății, sprijinită de tranziția către inovare a sectorului TIC, cu accent pus pe domeniul tehnologia informației și comunicațiilor.

Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027
Documentul pornește de la premisa utilizării tehnologiei pentru a susține dezvoltarea durabilă a comunităților, cu scopul de a pregăti municipiile și orașele pentru următoarea perioadă de programare, 2021-2027, stabilind ca viziune ideea că în anul 2030 Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest va fi organizată ca un teritoriu inteligent, susținut de o rețea de orașe

interconectate și inovatoare, care vor folosi tehnologia pentru facilitarea dezvoltării durabile. Elementele cheie în dezvoltarea regiunii sunt inovarea, relația între administrație și cetățeni și grija pentru utilizarea eficientă a resurselor. Regiunea inteligentă Nord-Vest va avea o rețea digitală de localități, formată din centre de inovare regionale, județene, micro-regionale și locale și orașe care se dezvoltă pe palierele smart-city valorificând potențialul local: turism, energie-mediu, calitatea locuirii, educație.

Evoluția regiunii are la bază două obiective strategice: regiune inteligentă, susținută de o rețea de orașe ce utilizează TIC pentru a asigura o dezvoltare durabilă și a răspunde provocărilor și tendințelor actuale; acces facil la oportunități și servicii, susținut de o infrastructură de comunicații și transport performantă și rezilientă.

Atingerea acestor obiective poate fi făcută prin identificarea unor obiective specifice și a unor direcții de acțiune: cetățeni inteligenți, implicați în dezvoltarea orașelor și pregătiți pentru societatea digitală; economie competitivă bazată pe inovare, digitalizare și creativitate; regiune rezilientă cu un consum redus de energie; orașe atractive pentru locuitori și vizitatori; administrație eficientă și deschisă, care ia decizii cu sprijinul unei baze de date complexe și actualizate în timp real; sistem de transport optimizat continuu, care susține deplasările cu emisii reduse; infrastructură de transport performantă, care asigură condiții optime pentru mijloace de transport eficiente și cu impact redus asupra mediului; conectivitate digitală ridicată.

Context județean

Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Maramureș pentru perioada 2014-2020[7]

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Maramureș a urmărit identificarea și validarea, într-un cadru participativ larg, a celor mai importante nevoi și probleme de dezvoltare cu care se confruntă județul și comunitățile locale de la nivelul acestuia, în toate domeniile de interes (infrastructură de transport și echiparea teritoriului, mediu și energie, dezvoltare economică, capacitate administrativă și cooperare teritorială, incluziune socială, sănătate și educație, turism și cultură etc.); identificarea punctelor tari, slabe, a oportunităților și amenințărilor la adresa dezvoltării durabile a județului, care să fie valorificate, respectiv diminuate prin măsuri concrete; identificarea intervențiilor concrete, majore, care trebuie implementate pentru atingerea viziunii și țintelor de dezvoltare ale județului, în contextul resurselor de care acesta dispune; corelarea priorităților de dezvoltare de la nivelul județului cu cele deja stabilite la nivel european, național, regional, dar și local, cuprinse în diferite documente programatice (ex.: master planuri, strategii, planuri de acțiune, studii sectoriale, documentații de amenajare a teritoriului și urbanism etc.); elaborarea unui document județean de planificare strategică, care să traseze liniile directoare pentru elaborarea unor

[7] La momentul întocmirii *SIDU Ulmeni*, strategia județeană aflată în vigoare era cea corespunzătoare perioadei 2014-2020, cea pentru perioada 2021-2027 fiind în proces de elaborare, conform adresei cu numărul 7302/914/13.04.2021, emisă de către Consiliul Județean Maramureș.

strategii și planuri de acțiune la nivel subjudețean; stabilirea unui portofoliu realist de proiecte mature de investiții, care să permită creșterea gradului de absorbție a surselor externe de finanțare.

Aceasta s-a concentrat pe patru obiective strategice: creșterea conectivității și atractivității județului Maramureș pentru investitori, care să realizeze activități inovative și cu valoare adăugată ridicată, și pentru turiști; creșterea atractivității județului Maramureș pentru locuitori și asigurarea unei dezvoltări integrate și echilibrate a teritoriului; asigurarea bunei guvernanțe și întărirea relațiilor de cooperare teritorială ale județului Maramureș; asigurarea unui management adecvat al resurselor naturale și al riscurilor naturale și antropice în județul Maramureș.

Pentru atingerea acestor obiective au fost identificate priorități și direcții de acțiune: asigurarea accesibilității județului Maramureș și a mobilității persoanelor și mărfurilor; creșterea oportunităților de ocupare de la nivelul județului Maramureș în vederea utilizării eficiente a resurselor existente și reducerii migrației forței de muncă; valorificarea și promovarea resurselor naturale și culturale diversificate ale județului Maramureș în vederea creșterii numărului de turiști și a duratei sejurului; creșterea gradului de valorificare a resurselor materiale și energetice ale județului; îmbunătățirea calității vieții tuturor locuitorilor județului prin susținerea polilor de dezvoltare urbană și rurală, care să ofere servicii publice de calitate; îmbunătățirea capacității administrative a APL-urilor din județ în vederea asigurării unei dezvoltări integrate a județului; creșterea gradului de cooperare națională, transfrontalieră și transnațională a autorităților publice din județ; protejarea biodiversității și păstrarea diversității fondurilor forestier, cinegetic și piscicol ale județului și a unicității acestora; asigurarea calității factorilor de mediu și reducerea riscurilor naturale și antropice la nivelul județului.

2. DESCRIEREA PROCESULUI DE PLANIFICARE ȘI ACTORII IMPLICAȚI

Procesul de planificare strategică la nivelul UAT Ulmeni pentru perioada 2021-2027 a urmărit reactualizarea strategiei și a priorităților identificate în perioada 2014-2020, cu scopul de a oferi promotorilor de proiecte finanțabile din fondurile europene și naționale o bază strategică încă din primul an al perioadei de programare 2021-2027. S-a pornit de la consultări la nivel local și analiza datelor statistice, metodele de consultare a partenerilor fiind limitate la întâlniri bilaterale cu actorii locali (față în față sau în mediul online).

Consultările publice au fost inițiate începând cu momentul publicării anunțului de derulare a procesului de realizare a Strategiei Integrate de Dezvoltare Urbană pe site-ul autorității publice locale, fiind urmate de publicarea on-line a unui chestionar cu 52 întrebări privitoare la gradul de mulțumire și nevoile locuitorilor orașului Ulmeni în legătură cu diferite aspecte ale dezvoltării urbane în exercițiul financiar încheiat (2014-2020) și mai ales din perspectiva

noului exercițiu financiar (2021-2027), ale căror răspunsuri vor fi cuantificate în cuprinsul SIDU într-un capitol distinct. Ulterior stabilirii direcțiilor de dezvoltare și planului de acțiuni împreună cu reprezentanții autorității publice locale, a fost întocmită varianta finală a SIDU, care a fost disponibilă spre consultare, analiză și propunere de modificări publicului larg la sediul autorității publice locale și pe site-ul acesteia pentru o perioadă de 30 zile, conform reglementărilor legale în vigoare.

PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL ORAȘULUI

1. ISTORIC

Din punct de vedere etimologic, numele localității vine de la substantivul masculin *ulm*, care semnifică „nume dat mai multor specii de arbori și de arbuști cu scoarța în general netedă, cu coroana stufoasă, cu frunze alterne și asimetrice zimțate pe margini, albicioase și cu peri moi pe dos, al căror lemn tare este folosit în rotărie”[8], la care se adaugă sufixul *-eni*.

Prima atestare documentară a localității Ulmeni datează din 1405 când apare cu numele de *Silimeghiu*, iar în anul 1765 apare cu numele de *Sulimediu* în *Evanghelia* tipărită la Blaj, precum și în matricolele din 1822-1823, nume care în traducere înseamnă *solul mediu* sau *solul de mijloc*. Această denumire își are explicația în faptul că localitatea servea drept loc de popas pentru legiunea romană care avea sediul la Porolissum (Moigrad), atunci când aceasta se deplasa spre Baia-Mare, Ulmeni fiind situat la jumătatea drumului.

Denumirea actuală datează din 1926, iar localitățile care aparțin de Ulmeni reprezintă și ele vechi așezări umane cu atestări documentare din secolele XIV-XV. Denumirea se găsește atestată atât în limba română, cât și în maghiară.

Locuitorii Ulmeniului au luat parte la importante evenimente istorice, precum:

- revoluția de la 1848-1849, cu acțiunile desfășurate în zona Chioar și Codru;
- 1867, când Ulmeni a intrat sub ocupație maghiară, ca urmare a consituirii Imperiului Austro-Ungar;
- 1876, se înființează județul Sălaj, iar localitatea Ulmeni intră în componența acestuia;
- 1914-1918, Primul Război Mondial, când autoritățile austro-ungare au recrutat și înrolat oameni inclusiv din satul Ulmeni, documentele Consiliului Popular ale orașului având însemnate nume ale invalizilor și văduvelor de război;
- 1 decembrie 1918, procesul de constituire a statului național român finalizat prin Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, moment în care sute de oameni au întâmpinat la gara din Ulmeni trenul Unirii pornit de la Sătmar în data de 29 noiembrie cu delegația pentru Marea Adunare Națională;
- 15 decembrie 1918, la adunarea populară de la Băsești au participat și 25 locuitori din Ulmeni;

[8] Academia Română, Institutul de Lingvistică ”Iorgu Iordan”, *Dicționar Explicativ al Limbii Române*, ed. a II-a, Univers Enciclopedic, București, 1998.

- 1939-1945, Al Doilea Război Mondial, în urma căruia Documentele Primăriei Ulmeni consemnează un număr de 42 morți și dispăruți, din care 21 provenind din Ulmeni; în toamna anului 1944, în retragerea trupelor germano-horthyste, s-a distrus podul de cale ferată de peste râul Someș, care face legătura între localitățile Ulmeni și Chelința;[9]
- 30 august 1940, Dictatul de la Viena, în urma căruia Ulmeniul, ca parte integrantă a Ardealului de Nord, ajunge în componența Ungariei;

Încă din primele decenii ale secolului al XVIII-lea, localitatea Ulmeni devine un centru în jurul căruia se concentrează activitatea economică a întregii zone, foarte probabil în perioada în care s-au așezat evreii în localitate.

Principalele ocupații ale oamenilor erau agricultura și zootehnia. Principalul mod de a lucra pământul era cu ajutorul plugului cu boi sau cai. La început meiul, apoi grâul, era cea mai cultivată cereală, fiind înlocuit în timp, de porumb. Prima metodă de recoltare, arhaică, era cu secera (mâner din lemn, având o lama curbată și gura dințată), apoi a fost înlocuită de treieratul cu tăvălugul de piatră în cazul grâului, care a fost practicat până în timpuri apropiate, când metoda a fost înlocuită cu mijloace moderne, mecanizate. Prin porumbiști se cultivau cartofi, cânepă, in, fasole, bostani, iar pe margini se puneau diferite legume, plante medicinale și oleaginoase, cum ar fi floarea-soarelui. De asemenea, cartofii au ajuns o cultură de bază atât în alimentația oamenilor, cât și în cea a animalelor.

În vremurile îndepărtate oamenii își făceau singuri unelte, căruțe, pluguri, construiau case și obiecte de uz casnic, cu care unii făceau comerț în târg (coveți sau albii, fusuri, site, spete etc.). În plus, aveau și ocupații artistice care presupuneau îndemânare și din care își făceau și venituri, cum ar fi obținerea unor obiecte din nuiele împletite, spice de grâu sau papură (pălării, fotolii, coșuri și coșerci etc.).[10] Cum cultura cerealelor era o îndeletnicire de bază, determina implicit una secundară – morăritul. Cea mai frecventată moară era cea din satul Chelința, probabil pentru calitatea superioară a măcinatului. Altă îndeletnicire importantă, aducătoare de venituri, care s-a păstrat peste vremuri, era vânzarea băuturilor (vin, țuică), crâșmăritul. În afara pământului arabil care conferea baza pentru activitatea casnică și economică, pădurea era o altă sursă bogată pentru locuitori, care le asigura atât lemn pentru foc, scândură, șindrilă etc., cât și sursă de dezvoltare pentru animale – porci care se hrăneau cu ghindă sau posibilitatea de a vâna animale sălbatice, pentru piei și carne.[11]

Cu timpul, unii oameni au părăsit agricultura ca ocupație de bază și s-au angrenat în sfera industrială, odată cu apariția primelor oportunități de acest fel apărute la nivel local. O amprentă pozitivă asupra economiei locale, care a dezvoltat largi perspective, vine prin

[9] Mircea Botiș, Radu Botiș, *Ulmeni Maramureș: studiu monografic*, Enesis, Baia-Mare, 2011, p. 22.
[10] *Ibidem*, p. 131.
[11] *Ibidem*, p. 92-94.

dezvoltarea sectorului transporturilor. Se dau în folosință liniile ferate Jibou – Baia Mare (10 octombrie 1899) și Ulmeni – Cehu Silvaniei. În 1900 este atestată deschiderea gării din Ulmeni, care devine nod feroviar.

Perioada interbelică este cea care marchează începutul expansiunii economice, prin apariția sectorului industrial. Deși Ulmeniul avea doar statut de așezare rurală, apar pe teritoriul său întreprinderi de capacități mici, amplasamente industriale calificate ca fiind de categoria I, adică cu peste 50 muncitori. Pentru dimensiunea satului, noua sferă industrială absorbea mare parte din forța de muncă a acestuia. S-au atestat întreprinderi pentru valorificarea produselor agricole (vegetale, animaliere, piei, industrializare), cum ar fi: cuptorul pentru uscatul plantelor farmaceutice, fructelor, în special al ciupercilor (anul 1937), lăptăria care prelucra anual 29.200 litri de lapte, obținându-se astfel unt, caș, casein, cu valorificarea acestora pe piețele orașelor Satu Mare, Zalău, Șimleu Silvaniei, Carei. De asemenea, s-a instalat aici o secție a Fabricii de cânepă de la Berveni (județul Satu Mare), *Giorgia*, care prelua cânepa de la locuitori. Mai exista fabrica de sticlă *Fortuna*, care în anul 1940 avea un efectiv de 65 angajați, care foloseau în procesul de obținere a sticlei cuarț extras din apele râului Someș. Întreprinderea de împletituri de nuiele de salcie și moara din Ulmeni sunt alte două forme economice funcționale, care asigurau muncă salarizată. Prin existența și activitatea acestor întreprinderi, comuna a căpătat aerul unei așezări agro-industriale veritabile.[12] În anul 1968 s-a dat în folosință pe teritoriul comunei Ulmeni o întreprindere de interes național, pentru prelucrarea tulpinilor de in. În anul 1969 se înscrie în peisajul economic Ocolul Silvic Ulmeni, care avea în păstrare întregul fond forestier din zona Codru, începând de la râul Someș până la limitele județului Maramureș cu județele Satu-Mare și Sălaj. În cadrul acestuia s-a înființat (în anul 1970) un atelier de împletituri din nuiele din care se făceau numai produse destinate exportului. A funcționat de asemenea în Ulmeni Întreprinderea de prefabricate din beton ”Silvania”, având o secție de producție de profil (bolțari și armături de beton) și un atelier de țesut covoare, respectiv unul de tâmplărie, ultimele două devenind de sine stătătoare în urma reorganizării întreprinderii, din anul 1977.

În jurul anului 1970 au fost construite 5 blocuri de locuințe pentru câteva zeci de familii provenite majoritatea din alte localități, facilitând astfel creșterea populației stabilite în Ulmeni.[13]

Din punct de vedere al dezvoltării economice, perioada comunistă este marcată de un grad de ocupare ridicat în privința locurilor de muncă în rândul locuitorilor comunei, precum și ai satelor din jur, aceștia având locuri de muncă în instituții economice apărute la Ulmeni. Datorită importanței economice dobândite în perioada comunistă, Ulmeniul devine un important centru cultural și spiritual al Țării Codrului.

[12] *Ibidem*, p. 101.
[13] *Ibidem*, p. 116.

După evenimentele din decembrie 1989 se revine la autonomia administrativă, odată cu democratizarea societății românești, noua administrație locală fiind rezultatul voinței liber exprimate de către cetățeni prin vot. Din perspectiva sectorului economic însă, s-a resimțit o prăbușire ca urmare a închiderii porților întreprinderilor industriale, care au fost înlocuite, în mică măsură, de firme noi, care au acoperit mica parte din disponibilul forței de muncă, crescând rata șomajului. Concomitent, a crescut și fenomenul migratoriu, din cauza faptului că cei rămași fără loc de muncă au găsit ca soluție plecarea la muncă în străinătate.

Teritoriul actualului oraș Ulmeni cuprinde, pe lângă localitatea propriu-zisă, și alte sate: Arduzel, Chelința, Mânău, Someș-Uileac, Tohat, Țicău, Vicea. Localitățile Vicea și Someș-Uileac au format până la organizarea administrativă din 1968 o singură comună, cu reședința la Someș-Uileac. Celelalte sate au făcut parte din comuna Ulmeni, actualul oraș.

Până în anul 2004, localitatea Ulmeni a fost menționată comună din punct de vedere administrativ, urmând să devină oraș în baza Legii nr. 83/05.05.2004, ca urmare a votului liber exprimat al cetățenilor la referendumul din data de 6 aprilie 2003.

2. LOCALIZARE GEOGRAFICĂ

Figura nr. 1 – Localizarea orașului Ulmeni
Sursa: www.europa.eu, Google Maps, www.comune.ro

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest a luat naștere prin asocierea voluntară a autorităților locale și județene din județele Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu-Mare și Sălaj, în baza Legii nr. 151 din 15 iulie 1998.

În 2020, regiunea cuprindea 446 unități administrativ-teritoriale (nivel LAU-2, conform NUTS, respectiv Nivel 2 conform SIRUTA), din care 403 comune, 15 municipii și 28 orașe. Regiunea înregistrează un număr de 1911 localități, din care 1800 sunt sate și 111 localități în componența municipiilor sau orașelor.

	Municipii	Orașe	Comune	UAT-uri	Localități care aparțin de municipii și orașe	Sate	din care: aparțin de municipii și orașe
România	*103*	*216*	*2,862*	*3181*	*791*	*12,958*	*468*
Nord-Vest	**15**	**28**	**403**	**446**	**111**	**1,800**	**48**
Bihor	4	6	91	101	28	430	0
Bistrița-Năsăud	1	3	58	62	14	235	3

Cluj	5	1	75	81	14	420	0
Maramureș	2	11	63	76	33	214	28
Satu-Mare	2	4	59	65	14	220	9
Sălaj	1	3	57	61	8	281	8

Tabelul nr. 1 - Numărul unităților administrativ-teritoriale - an 2020
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

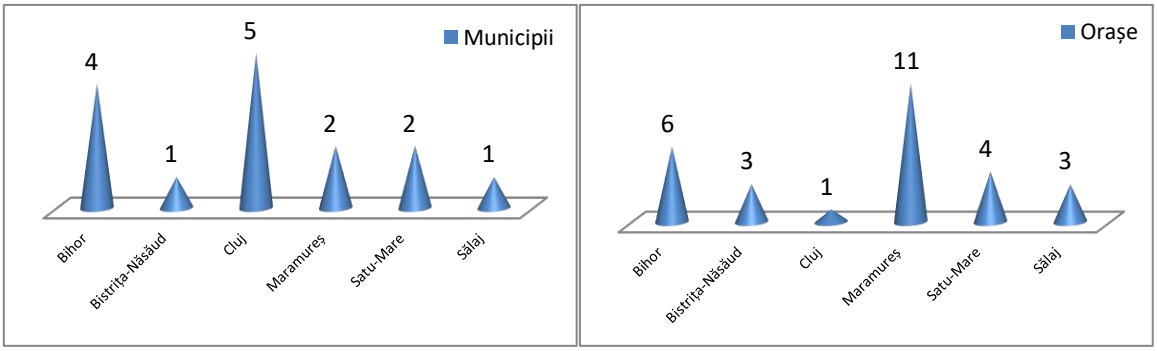

Figura nr. 2 - Numărul municipiilor și orașelor la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest în anul 2020 (comparație)
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

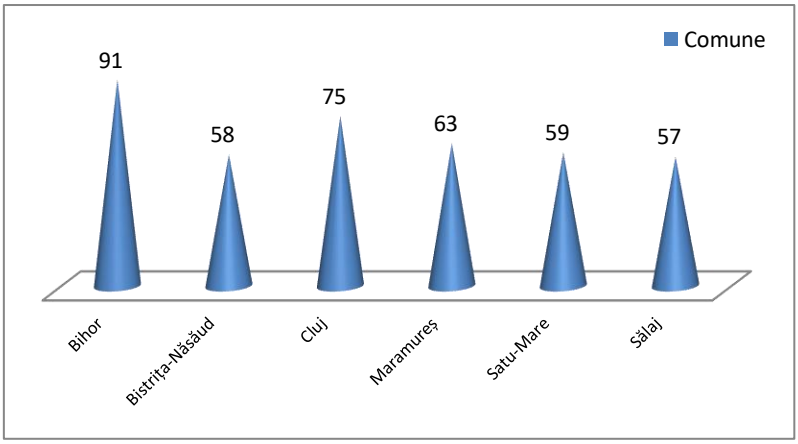

Figura nr. 3 - Numărul comunelor la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest în anul 2020 (comparație)
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

Din reprezentările grafice de mai sus, se observă că cele mai multe municipii se găsesc în județul Cluj, cele mai multe orașe în județul Maramureș, iar cele mai multe comune în județul Bihor.

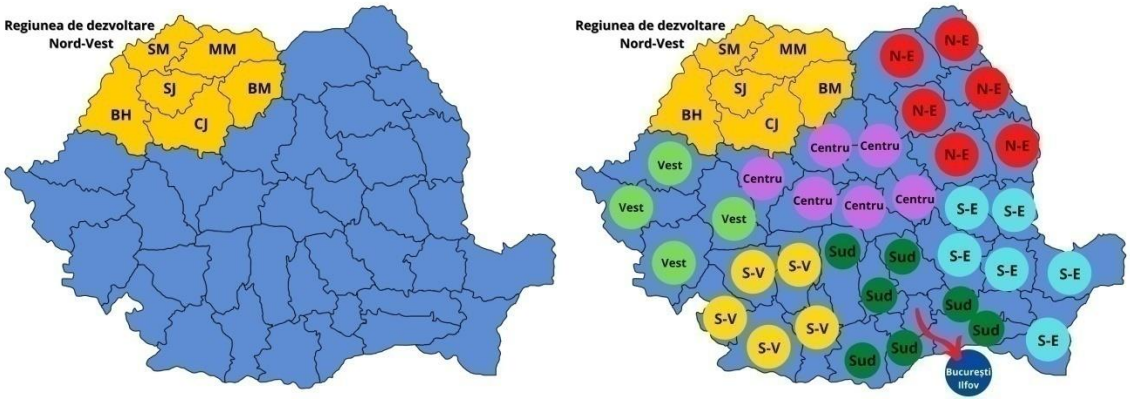

Figura nr. 4 – Regiunile de Dezvoltare de la nivel național și componența Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest

Suprafața regiunii este de 34.160 km^2, reprezentând 14,3% din teritoriul României, plasându-se astfel pe locul 4 la nivel național. În nomenclatorul statistic al unităților teritoriale europene (NUTS), regiunea se plasează pe locul 29 ca suprafață între cele 283[14]regiuni NUTS2 ale UE28.

În spațiul național, Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest face parte din Macroregiunea 1 (NUTS1) și se învecinează în sud cu Regiunea Vest, în sud-est cu Regiunea Centru și în est cu Regiunea Nord-Est.

La nivelul Uniunii Europene, regiunea are o poziție geografică periferică, învecinându-se cu Ucraina la granița estică a UE. În interiorul UE, regiunea este situată la granița României cu Ungaria. Regiunea este situată la intersecția axelor nord-sud și est-vest ale Europei (centrul geografic al Europei fiind situat pe Tisa, în localitatea Rahău, la mică distanță de orașul Sighetu-Marmației).

Granița regiunii de dezvoltare, în partea cu Ungaria, se întinde pe o lungime de 265 km, regiunile vecine NUTS2 fiind Észak Alföld (județele Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg) și parțial Dél-Alföld (județul Békés). În conformitate cu datele furnizate de către Poliția de frontieră, la începutul anului 2020 frontiera cu Ungaria era asigurată de 6 puncte de trecere rutieră (Valea lui Mihai, Săcuieni, Borș, Salonta, Urziceni, Petea) și 4 puncte de trecere feroviară (Valea lui Mihai, Episcopia Bihor, Salonta, Carei).

În nord, granița cu Ucraina are o lungime de 250 km (185 km graniță terestră și 65 km graniță fluvială pe Tisa), județele vecine fiind Zakarpatska, Ivano–Frankivska și parțial Chernivetska din Ucraina de Vest. Trecerea frontierei cu Ucraina era asigurată de 4 puncte de trecere feroviară (Halmeu, Câmpulung la Tisa, Sighetu-Marmației, Vișeu) și 2 rutiere

[14] Conform Eurostat, numărul de regiuni NUTS2 pentru care s-au făcut raportările statistice la 1 ianuarie 2021 este de 283, incluzând cele 35 regiuni ale UK (https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background).

(Halmeu, Sighetu-Marmației). Nu toate punctele de trecere a frontierei sunt permanent operaționale.

Județul Maramureș se situează în partea de nord-vest a României, având coordonatele $47^0$40`22`` latitudine Nordică și $24^0$00`18`` longitudine Estică. Distanța față de capitala țării, București, este de 694 km, conform Google Maps.

Suprafața totală a județului este de 6.304 km^2 și reprezintă 2,64% din suprafața României. După suprafață, se situează pe locul 15 în clasamentul județelor țării.

Vecinii județului Maramureș sunt:

- Nord – delimitarea frontierei cu Ucraina;
- Est – județul Suceava;
- Sud – județele Bistrița-Năsăud, Cluj și Sălaj;
- Vest – județul Satu-Mare.

Orașul Ulmeni face parte din județul Maramureș, fiind situat în partea de sud-vest a acestuia și având coordonatele $47^0$28` latitudine Nordică și $23^0$18` longitudine Estică, la altitudinea de 190 metri.

Vecinii Orașului Ulmeni:

- *nord*: comuna Sălsig, județul Maramureș;
- *nord-est*: sat Remeți pe Someș - comuna Mireșu Mare, județul Maramureș;
- *nord-vest*: satele Băsești, Tămașești și Ariniș, județul Maramureș;
- *est*: Dealul Hotarului, Dealul Glodului, Dealul Purcărețului, Dealul Pietrii, Dealul Morii (cu vf. Prisnel 625m), Dealul Mare (660 m) și Dealul Îngust;
- *sud-est*: satul Cheud – comuna Năpradea, județul Sălaj;
- *sud*: localitățile Benesat, Biușa și Ulciug, județul Sălaj.

O situație a distanței față de cele mai mari orașe cu care se învecinează geografic se prezintă astfel:

- 42,7 km față de Municipiul Baia-Mare, reședință de județ;
- 18,9 km față de Cehu-Silvaniei;
- 52,1 km față de Zalău;
- 27,5 km față de Jibou.

3. CADRUL NATURAL

Din punct de vedere al reliefului, teritoriul administrativ al orașului Ulmeni, se suprapune unei situații de contact între sud-estul Depresiunii Băii Mari (cu deschidere mare spre aceasta în latura de nord), Dealurile Sălajului, Masivul Dealul Mare-Țicău și Piemontul Iadărei (parte a Piemontului Șomcutei), cu plasare pe Platforma Someșeană. În sud, orașul Ulmeni se îngustează prin Defileul Someșului, denumit și Strâmtoarea Țicăului, creat de râul Someș prin adâncire epigenetică în cadrul rocilor metamorfice precambrian superioare.[15]

Din punct de vedere altitudinal, relieful se încadrează în treapta dealurilor mijlocii și joase (sub 700 metri), dar structural este dominat de munți alcătuiți din roci tari, șisturi metamorfice precambriene. Dealurile înconjoară așezarea asemenea unui amfiteatru, începând din partea estică, ocolind-o prin sud și vest, terminându-se în partea de nord-vest, și ajungând sub limita de 200 metri pe lunca Someșului. Cele mai importante înălțimi se regăsesc în Dealul Prisnel (625 m) și Dealul Mare (660 m) – în partea de sud-est, Dealul Arduzel (251 m) și Dealul Silvaniei (288 m) – în părțile vestice.[16]

Clima este temperat-continentală, moderată și de tranziție, cu ierni relativ blânde și veri calde. Temperatura are o curbă tipică lunară, de la anotimp la anotimp, care se prezintă astfel: $+2^0$C - $+25^0$C primăvara, $+7^0$C - $+34^0$C vara, $+4^0$C - $+22^0$C toamna și -27^0C - $+3^0$C iarna. Cea mai ridicată temperatură, 39^0C, s-a înregistrat în data de 16 iulie 1931, iar cea mai scăzută, $-32,6^0$ C, în data de 25 ianuarie 1942.

Viteza vântului atinge 10-45 km/h, iar umiditatea medie anuală este 75-89%. Media anuală a precipitațiilor este cuprinsă între 538,7-717mm, 850–1.000mm în anii cu activitate ciclonică, iar în anii deficitari au o valoare în jur de 350-400mm.

În ceea ce privește rețeaua hidrografică, orașul Ulmeni se situează aproape în totalitate pe malul stâng al râului Someș, cu excepția satului Chelința, care se situează pe partea dreaptă a acestuia. Râul Someș este principalul colector al:

- văilor Hotarului, Valiceilor, Glodului, Lespezoii, Porcărețului, Morii, Dealului Mare, Îngustului, pe teritoriul localității Chelința;
- văilor Uileacului, Lombei, Cearga - cu afluent Valea Palăgii, râul Sălaj, pe teritoriul localității Someș-Uileac;
- valea Cerna, principal colector al precipitațiilor din zona Mânăului și Ulmeniului, pe teritoriul localității Tohat.

Flora este specifică altitudinii de aproximativ 200 m, caracteristică silvostepei, formată din pajiști naturale, păduri de foioase cu petice de rășinoase, plantații de pomi fructiferi. Pe

[15] Ioan Meteș Morar-Chelințanu, *Monografia satului Chelința*, Risoprint, Cluj-Napoca, 2014, p. 25.
[16] Mircea Botiș, Radu Botiș, *Op. cit.*, p. 54-55.

dealuri, în suprafețe modeste se află stejar, carpen, fag, ulm, frasin, paltin și diferiți arbuști precum: porumbar, măceș, sânger, alun, mur etc. Pe malul Someșului, în număr mic, apar zăvoaie formate din plopi, arini și sălcii, iar în locurile cu drenaj mai slab apar țepoșița, iarba vântului, păiușul roșu, pieptănătița, trestia, rogozul, trifoiul corcit, pipirigul, pirul etc.[17]

Fauna este adaptată florei și climei, astfel că se întâlnesc aici:

- *mamifere sălbatice*: căprior, cerb lopătar, iepure, vulpe, mistreț, lup, veveriță, râs, pisică sălbatică;
- *rozătoare*: hârciogul, șoarecele de câmp, dihorul, nevăstuica, bursucul, vidra;
- *insectivore*: arici, cârtiță;
- *insecte*: muște, cărăbușul de mai, greieri, țânțari, lăcuste;
- *păsări comune*: vrabia, cioara neagră, cioara vânătă, coțofana, ciocârlanul, ciocănitoarea, ochiul boului, cucuveaua, turturica, stăncuța, porumbelul sălbatic, păturica, graurul, pupăza, pițigoiul, codobatura, prepelița, rațele sălbatice, uliul păsărar, fazanul;
- *păsări călătoare*: rândunica, lăstungul, barza, gâsca sălbatică, rața sălbatică, cucul;
- *fauna piscicolă*:
    - *râul Someș*: mreană, scobar, clean, caras, știucă, somn, poduț;
    - *valea Cerna*: crap, știucă, poduț și pișcar.[18]

În urma amenajărilor piscicole de pe teritoriul Ulmeniului, au apărut în zonă specii întâlnite de obicei în zonele de sud ale țării, cum ar fi: pescărușul, stârcul, chiar și lebede.

[17] Iulian Sălăjan, *Tohat, străveche vatră românească de sub codru*, ed. a II-a, Editura Societății Culturale Pro Maramureș ”Dragoș Vodă”, Cluj-Napoca, 2000, p. 22.
[18] *Idem*.

4. DESCRIEREA UNITĂȚII ADMINISTRATIV TERITORIALE

Din punct de vedere administrativ, Unitatea Administrativ Teritorială Orașul Ulmeni cuprinde următoarele localități:

- Ulmeni;
- Someș-Uileac;
- Vicea;
- Arduzel;
- Țicău;
- Chelința;
- Mânău;
- Tohat.

Suprafața totală a orașului este de 8043 ha, din care 1073 ha intravilan și 6970 ha extravilan, reprezentând 1.19% din suprafața județului Maramureș. O suprafață de 5560 ha este reprezentată de teren agricol, adică echivalentul a 69.13% din suprafața orașului.

După forma de proprietate, peste 80% din terenul agricol și peste 93% din terenul neagricol intră sub tutelă privată (aici fiind incluse și terenurile private ale statului, cum ar fi drumurile publice), restul fiind în proprietatea publică a orașului.

Specificație	Teren agricol		Teren neagricol		Total	
	ha	%	ha	%		
Proprietate publică	1,098.00	19.75%	171.00	6.89%	1,269.00	15.78%
Proprietate privată a UAT	0.00	0.00%	10.00	0.40%	10.00	0.12%
Proprietate privată	4,462.00	80.25%	2,302.00	92.71%	6,764.00	84.10%
TOTAL	**5,560.00**	**100.00%**	**2,483.00**	**100.00%**	**8,043.00**	**100.00%**

Tabelul nr. 2 - Împărțirea suprafeței administrative, după forma de proprietate

Sursa: Primăria Orașului Umeni

Din punct de vedere al evoluției terenului, structura suprafeței administrative a orașului s-a menținut constantă în ultimii 5 ani de raportare statistică a acestui aspect, după cum se evidențiază mai jos.

Modul de folosință pentru suprafața agricolă	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	% în suprafața totală	% în categorie
	UM: Ha						
Agricolă	**5,560**	**5,560**	**5,560**	**5,560**	**5,560**	**69.13%**	**100.00%**
Arabilă	***3,500***	*3,500*	*3,500*	*3,500*	*3,500*	43.52%	62.95%
Pășuni	***1,468***	*1,468*	*1,468*	*1,468*	*1,468*	18.25%	26.40%
Fânețe	***412***	*412*	*412*	*412*	*412*	5.12%	7.41%

Vii și pepiniere viticole	***24***	*24*	*24*	*24*	*24*	0.30%	0.43%
Livezi și pepiniere pomicole	***156***	*156*	*156*	*156*	*156*	1.94%	2.81%
Terenuri neagricole total	**2,483**	**2,483**	**2,483**	**2,483**	**2,483**	**30.87%**	**100.00%**
Păduri și altă vegetație forestieră	***1,753***	*1,753*	*1,753*	*1,753*	*1,753*	21.80%	70.60%
Ocupată cu ape, bălți	***100***	***100***	***100***	***100***	***100***	1.24%	4.03%
Ocupată cu construcții	***397***	*397*	*397*	*397*	*397*	4.93%	15.99%
Căi de comunicații și căi ferate	***226***	*226*	*226*	*226*	*226*	2.81%	9.10%
Terenuri degradate și neproductive	***7***	*7*	*7*	*7*	*7*	0.09%	0.28%
TOTAL	**8043**	**8043**	**8043**	**8043**	**8043**	**100.00%**	-

Tabelul nr. 3 - Evoluția situației suprafețelor de teren pe categorii de folosință
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Suprafața agricolă totală este alcătuită din teren arabil în proporție majoritară de 62.95% - 3500 ha, diferența de 37.05% fiind ocupată de pășuni (1468 ha – 26.40%), fânațe (412 ha – 7.41%), vii și pepiniere viticole (24 ha – 0.43%), livezi și pepiniere pomicole (156 ha – 2.81%).

Fondul forestier, păduri şi alte terenuri cu vegetație forestieră, ocupă locul al doilea în structura suprafeței administrative a orașului, acoperind 1753 ha – 21.80% din totalul suprafeței administrative.

Luciul de apă care se află pe întinderea orașului Ulmeni este de 100 ha, reprezentând 1.24 % din suprafața totală a orașului.

Terenul intravilan al orașului Ulmeni ocupă în prezent o suprafață de 1073ha – 13.34% din suprafața totală administrativă.

Fondul locativ constituie totalitatea încăperilor locative, indiferent de forma de proprietate, inclusiv case de locuit, case specializate (cămine, case-internat pentru invalizi, veterani, case speciale pentru vârstnici singuri şi altele), apartamente, încăperi de serviciu şi alte încăperi locative în alte construcţii utile pentru locuit.

După formele de proprietate, fondul locativ este divizat astfel:

- fond locativ public - fondul locativ care se află în proprietatea statului şi în deplină administrare gospodărească a întreprinderilor de stat; fondul locativ municipal, care se află în proprietatea oraşului/municipiului, precum şi fondul care se află în administrarea întreprinderilor municipale sau în administrarea operativă a instituţiilor municipale;
- fond locativ privat - fondul care se află în proprietatea cetăţenilor (case de locuit individuale, apartamente şi case de locuit privatizate şi procurate, apartamente în

casele cooperativelor de construcţie a locuinţelor) şi fondul care se află în proprietatea persoanelor juridice (create în baza proprietarilor privaţi), construit sau procurat din contul mijloacelor proprii;

- fond locativ cu forma de proprietate mixtă - fondul care se află în proprietatea personală, în proprietatea comună sau în cote-părţi ale diferitor subiecţi ai proprietăţii publice şi private;
- proprietatea întreprinderilor mixte - fondul locativ care se află în proprietatea întreprinderilor mixte cu participare străină.[19]

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Proprietate publică *(număr)*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*	*1*
Proprietate privată *(număr)*	*2,467*	*2,465*	*2,468*	*2,473*	*2,474*	*2,477*	*2,479*	*2,479*	*2,483*
Total locuințe *(număr)*	***2,468***	***2,466***	***2,469***	***2,474***	***2,475***	***2,478***	***2,480***	***2,480***	***2,484***
Proprietate publică *(mp)*	*38*	*38*	*38*	*38*	*38*	*38*	*38*	*38*	*38*
Proprietate privată *(mp)*	*110,768*	*110,672*	*111,093*	*111,423*	*111,679*	*111,972*	*112,168*	*112,271*	*112,785*
Total suprafață locuibilă *(mp)*	***110,806***	***110,710***	***111,131***	***111,461***	***111,717***	***112,010***	***112,206***	***112,309***	***112,823***

Tabelul nr. 4 - Evoluția fondului locativ din orașul Ulmeni în perioada 2011-2019
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

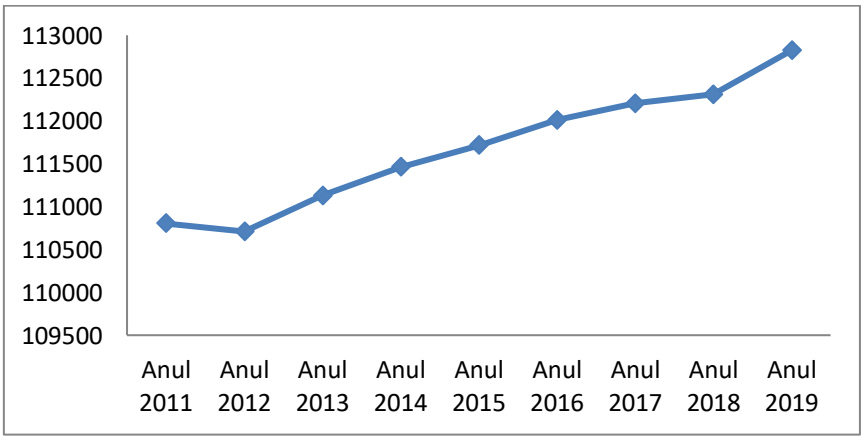

Figura nr. 5 - Evoluția fondului locativ din orașul Ulmeni în perioada 2011-2019
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

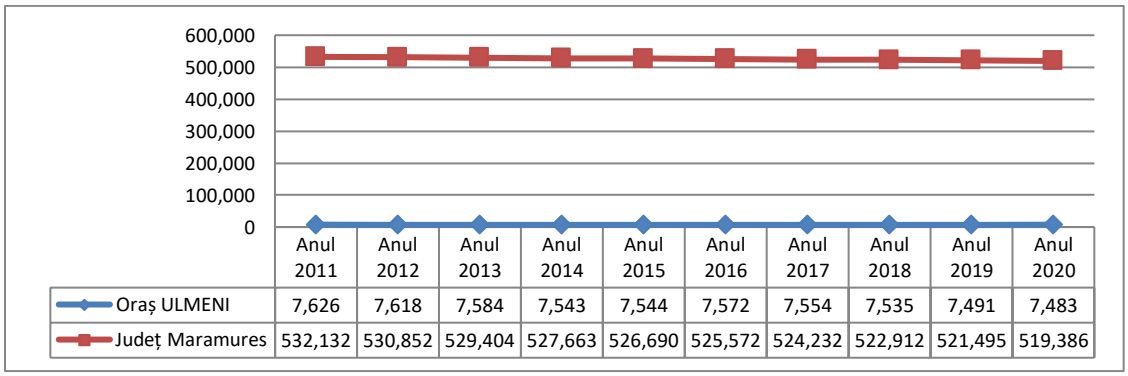
Fondul locativ prezintă o evoluție constant crescătoare în perioada 2011-2019, excepție făcând anul 2012, în care s-a prezentat o foarte mică scădere.

[19] https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&id=2261&idc=351

5. STRUCTURA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A POPULAȚIEI

Reperele demografice ale evoluției la nivelul Orașului Ulmeni reprezintă elemente de interes major pentru definirea obiectivelor strategice și a planurilor de acțiune pe termen scurt, mediu și lung. Din acest motiv s-au sintetizat o serie de informații considerate ca fiind relevante și se vor detalia în cele ce urmează.

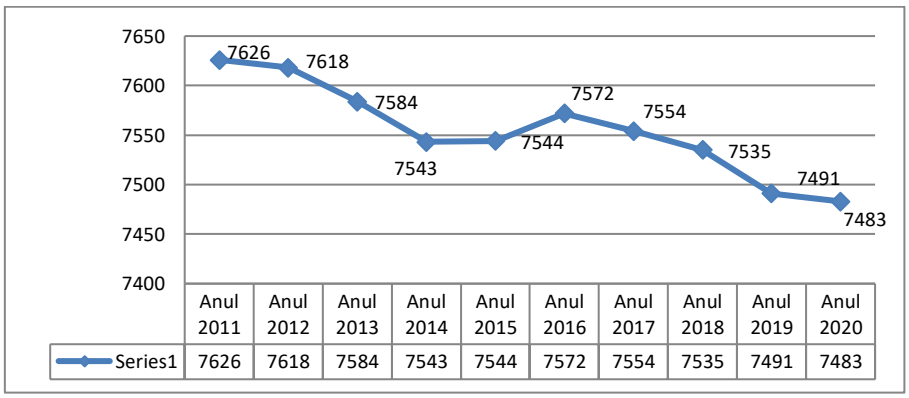
Evoluția populației și potențialul demografic

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Oraș ULMENI	7,626	7,618	7,584	7,543	7,544	7,572	7,554	7,535	7,491	7,483
Județ Maramures	532,132	530,852	529,404	527,663	526,690	525,572	524,232	522,912	521,495	519,386

Figura nr. 6 - Evoluția populației județului Maramureș și a orașului Ulmeni după domiciliu
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

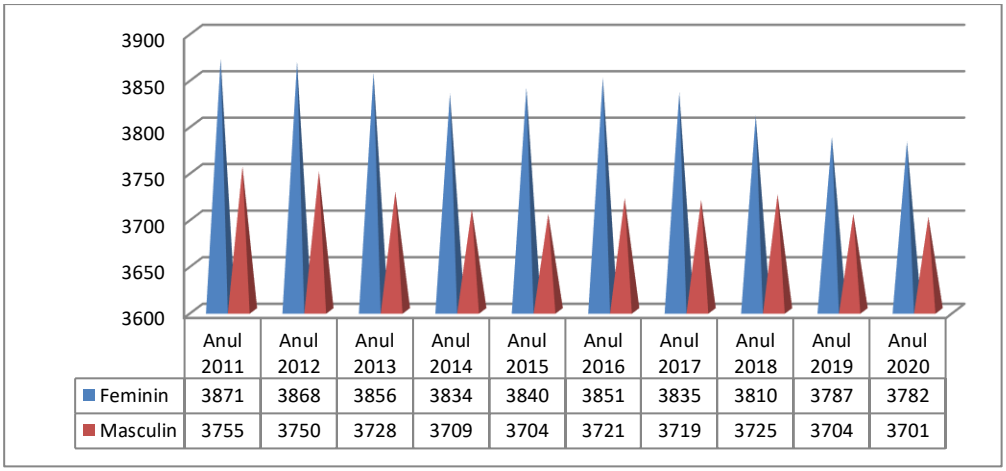
Densitatea populației în orașul Ulmeni în anul 2020 este de 0.093 locuitori/km^2, situându-se sub media pe județ, 0.77 locuitori/km^2.

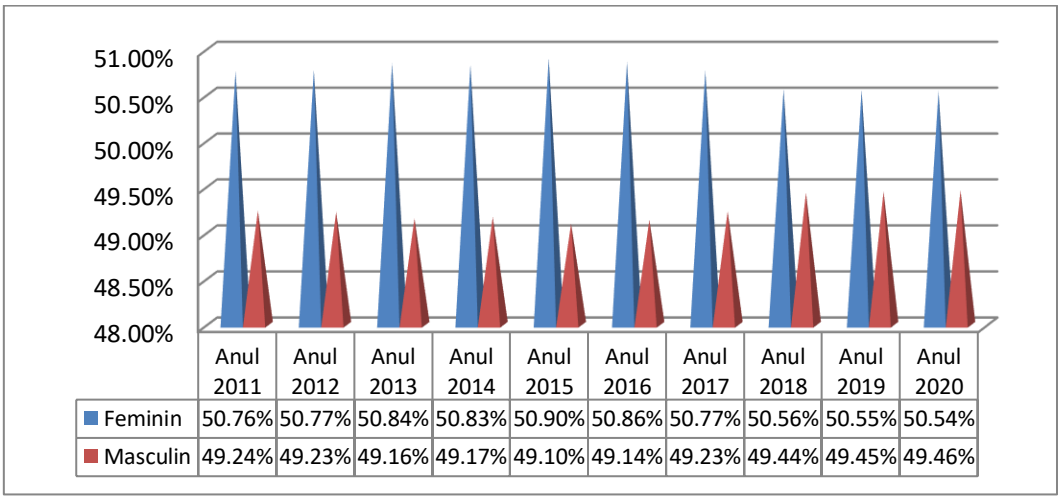
	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Series1	7626	7618	7584	7543	7544	7572	7554	7535	7491	7483

Figura nr. 7 - Evoluția populației orașului Ulmeni după domiciliu
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

Conform datelor furnizate de către Institutul Național de Statistică, populația orașului Ulmeni prezintă un trend ușor descrescător în ultimii 10 ani. Diferența dintre anul de raportare 2020 și anul 2011, când s-a efectuat ultimul recensământ al populației în România, este de 1.88%. Prin comparație, evoluția populației la nivel județean prezintă tot un trend ușor descrescător.

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Feminin	3871	3868	3856	3834	3840	3851	3835	3810	3787	3782
Masculin	3755	3750	3728	3709	3704	3721	3719	3725	3704	3701

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Feminin	50.76%	50.77%	50.84%	50.83%	50.90%	50.86%	50.77%	50.56%	50.55%	50.54%
Masculin	49.24%	49.23%	49.16%	49.17%	49.10%	49.14%	49.23%	49.44%	49.45%	49.46%

Figura nr. 8 - Evoluția populației orașului Ulmeni după domiciliu, pe sexe (nr. persoane/procentual)
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

Distribuția populației pe sexe are proporții aproape egale în mod constant, procentul majoritar fiind reprezentat de persoanele de sex feminin, puțin peste 50%.

Grupa de Vârstă	Nr. persoane	Procent (%)
0 - 4 ani	421	5.63%
5 - 9 ani	393	5.25%
10 - 14 ani	597	7.98%
15 - 19 ani	537	7.18%
20 - 24 ani	474	6.33%
25 - 29 ani	454	6.07%
30 - 34 ani	568	7.59%
35 - 39 ani	547	7.31%
40 - 44 ani	524	7.00%
45 - 49 ani	582	7.78%
50 - 54 ani	514	6.87%
55 - 59 ani	334	4.46%

60 - 64 ani	365	4.88%
65 - 69 ani	371	4.96%
70 - 74 ani	313	4.18%
75 - 79 ani	239	3.19%
80 - 84 ani	119	1.59%
85 ani și peste	131	1.75%
TOTAL	***7,483***	**100.00%**

Tabelul nr. 5 - Populația orașului Ulmeni după DOMICILIU, la 1 iulie 2020

Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

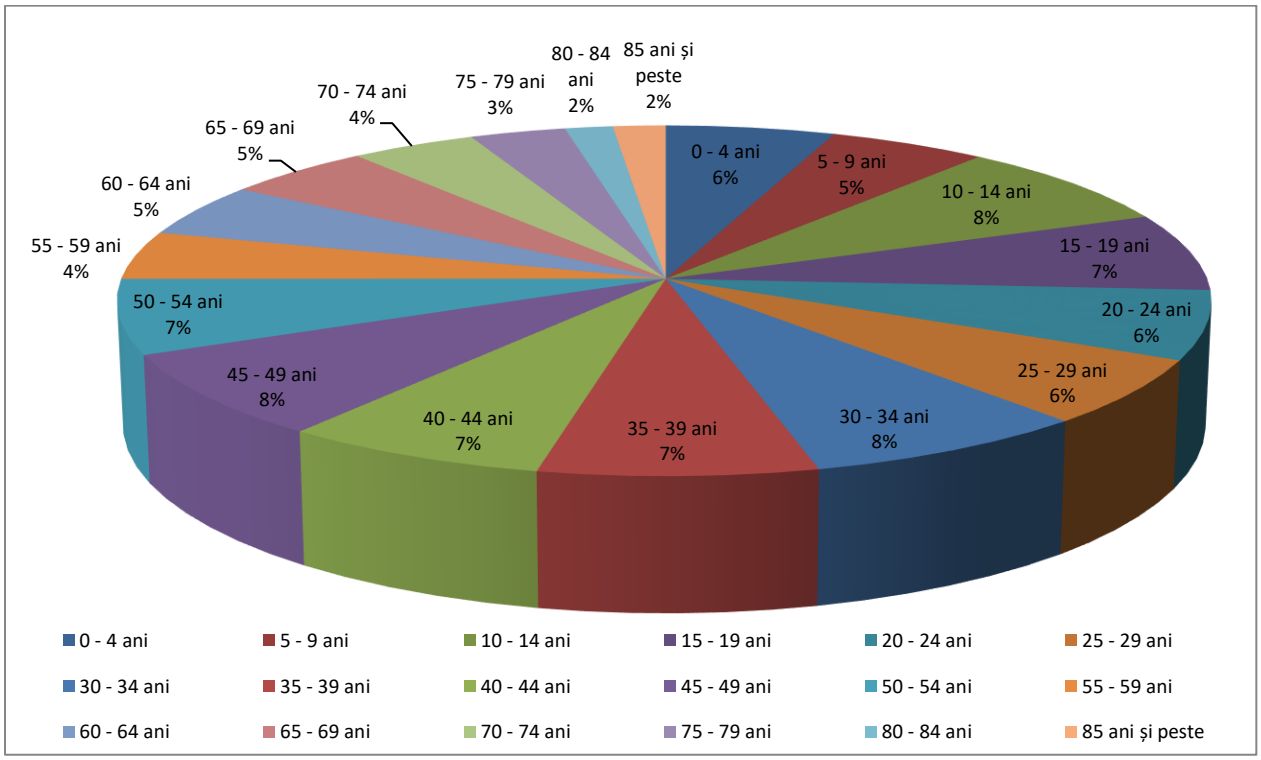
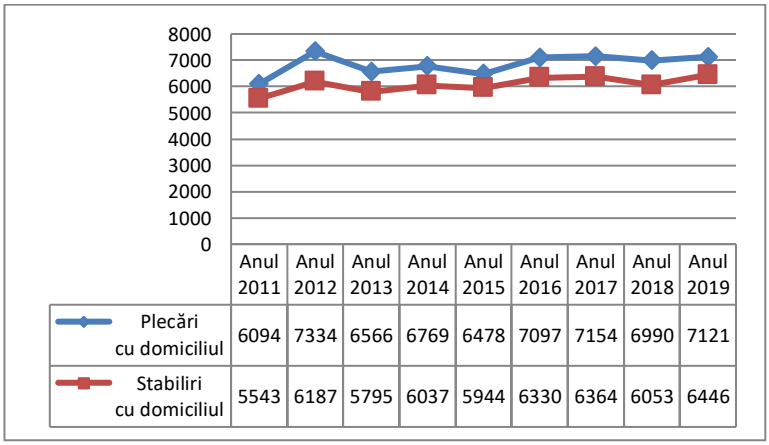
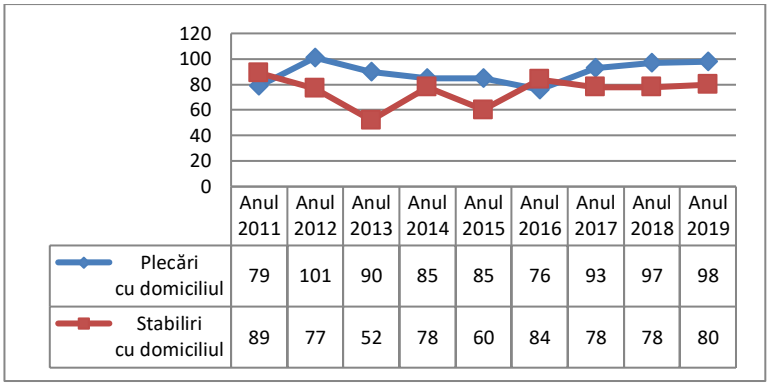

Figura nr. 9 - Populația orașului Ulmeni după domiciliu la 1 iulie 2020, pe grupe de vârstă

Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

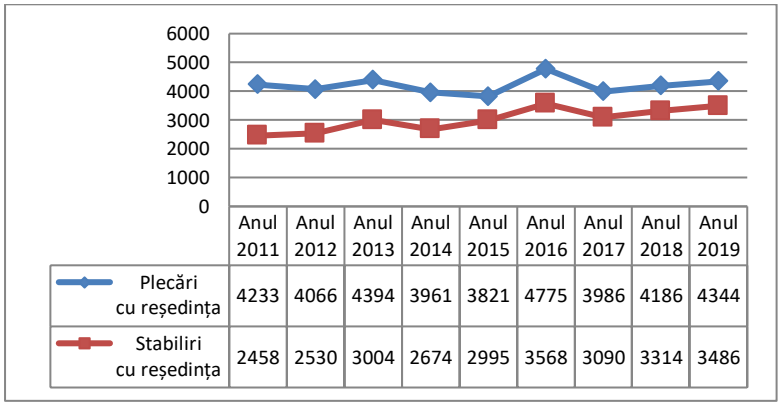
	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Plecări cu domiciliul	6094	7334	6566	6769	6478	7097	7154	6990	7121
Stabiliri cu domiciliul	5543	6187	5795	6037	5944	6330	6364	6053	6446

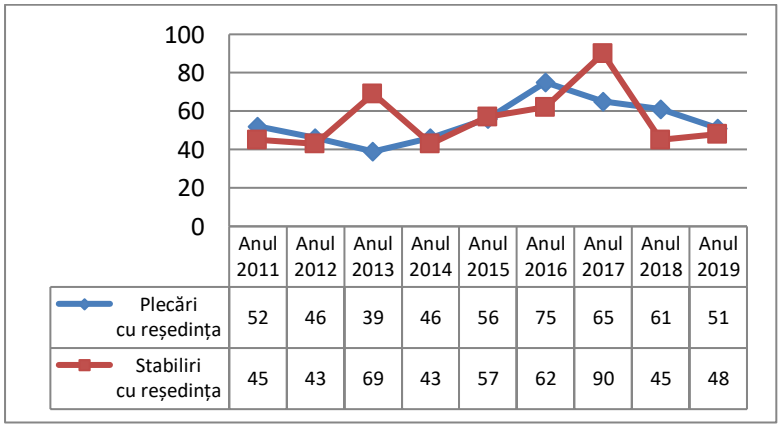
	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Plecări cu domiciliul	79	101	90	85	85	76	93	97	98
Stabiliri cu domiciliul	89	77	52	78	60	84	78	78	80

Figura nr. 10 - Situația plecări-stabiliri cu domiciliul la nivelul județului Maramureș, respectiv orașului Ulmeni
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

Atât la nivel județean, cât și la nivel local, se observă că situația plecărilor cu domiciliul este superioară celei a stabilirilor în această zonă.

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Plecări cu reședința	4233	4066	4394	3961	3821	4775	3986	4186	4344
Stabiliri cu reședința	2458	2530	3004	2674	2995	3568	3090	3314	3486

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Plecări cu reședința	52	46	39	46	56	75	65	61	51
Stabiliri cu reședința	45	43	69	43	57	62	90	45	48

Figura nr. 11 - Situația plecări-stabiliri cu reședința la nivelul județului Maramureș, respectiv orașului Ulmeni
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

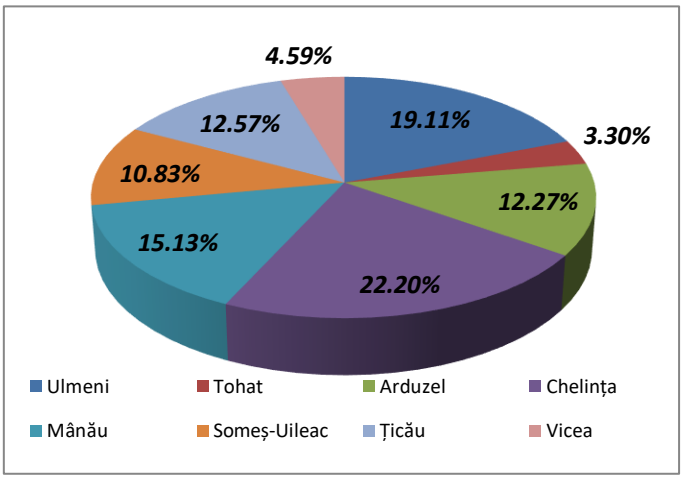
Din punct de vedere al stabilirii reședinței, situația plecărilor cu domiciliul este superioară celei a stabilirilor în această zonă, în majoritatea anilor din perioada analizată.

Detalieri la nivelul populației stabile, conform Recensământului populației și locuințelor din anul 2011:

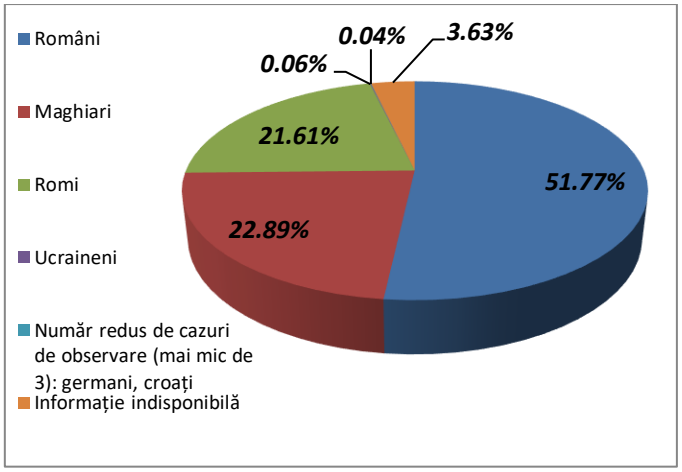
Localitate	Populația stabilă	din care:					
		Români	Maghiari	Romi	Ucraineni	Număr redus de cazuri de observare (mai mic de 3): *germani, croați*	Informație indisponibilă
ORAS ULMENI, din care în:	**U.M. Număr**						
	7,270	**3,764**	**1,664**	**1,571**	**4**	**3**	**264**
	U.M. Număr						
Ulmeni	*1,389*	-	-	-	-	-	-
Tohat	*240*	-	-	-	-	-	-
Arduzel	*892*	-	-	-	-	-	-
Chelința	*1,614*	-	-	-	-	-	-
Mânău	*1,100*	-	-	-	-	-	-
Someș-Uileac	*787*	-	-	-	-	-	-
Țicău	*914*	-	-	-	-	-	-
Vicea	*334*	-	-	-	-	-	-

Tabelul nr. 6 - Populația stabilă a orașului Ulmeni, pe localități, după etnie (nr. persoane)

Sursa: Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, în funcție de localități, la nivelul UAT Ulmeni populația majoritară este înglobată de localitatea Chelința (22.20%), urmată de orașul Ulmeni (19%) și localitatea Mânău (15.13%). Cele mai mici localități în funcție de numărul locuitorilor sunt Tohat (3.30%) și Vicea (4.59%).

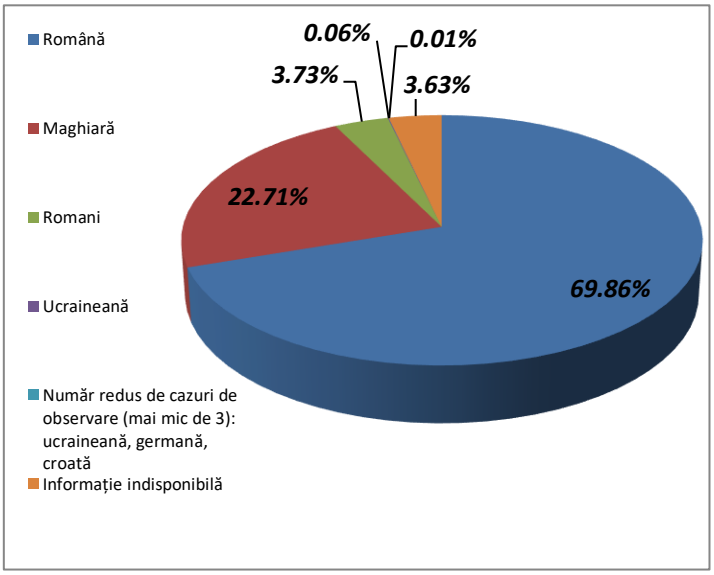

Conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, în funcție de etnie, la nivelul UAT Ulmeni se regăsesc în procent majoritar (51.77%) români, urmat de maghiari (22.89%) și romi (21.61%). Observăm că procentul minorităților este unul semnificativ, cumulând aproape jumătate din populația UAT.

Localitate	Populația stabilă	din care:					
		Română	Maghiară	Romani	Ucraineană	Număr redus de cazuri de observare (mai mic de 3): ucraineană, *germană, croată*	Informație indisponibilă
ORAȘ ULMENI	7,270	5,079	1,651	271	4	1	264
%	100.00%	69.86%	22.71%	3.73%	0.06%	0.01%	3.63%

Tabelul nr. 7 - Populația stabilă a orașului Ulmeni, pe localități, după limba vorbită (nr. persoane)

Sursa: Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, în funcție de limba vorbită, la nivelul UAT Ulmeni în procent majoritar (69.86%) se vorbește limba română, în ciuda faptului că după etnie, numai un procent de 52% este reprezentat de români. Locul 2 este ocupat de limba maghiară (22.71%) procent care corespunde întocmai cu cel al etnicilor maghiari. Limba romani este vorbită în proporție de 3.73%, în timp ce etnicii romi reprezintă 21.61% din populația UAT Ulmeni.

Populația stabilă	din care:											
	Ortodoxă	Romano-catolică	Reformată	Penticostală [1)]	Greco-catolică [2)]	Baptistă	Adventistă de ziua a șaptea	Martorii lui Iehova	Creștină de rit vechi	Altă religie	Fără religie	Informație nedisponibilă
U.M. Număr												
7,270	4,605	29	1,475	714	26	40	7	80	1	25	1	267
U.M. %												
100.00%	63.34%	0.40%	20.29%	9.82%	0.36%	0.55%	0.10%	1.10%	0.01%	0.34%	0.01%	3.67%
1) Penticostală (Biserica lui Dumnezeu Apostolică)												
2) Greco-catolică (Biserica Română Unită cu Roma)												

Tabelul nr. 8 - Populația stabilă a orașului Ulmeni, după religie
(nr. persoane)
Sursa: Recensământul Populației și Locuințelor 2011

Conform Recensământului Populației și Locuințelor din anul 2011, în funcție de religie, la nivelul UAT Ulmeni procentul majoritar este ocupat de ortodocși (63.34%), urmat de reformați (20,29%) și greco-catolici (9,82%), dar la o distanță procentuală destul de mare de primele 2 culte religioase. Situația statistică a cultelor religioase, corespunde cu cea a etniilor privind trendul de la nivel național al religiei pentru care a optat fiecare etnie în procent majoritar.

Sănătate

Starea de sănătate a populației poate fi ilustrată prin: mortalitatea ridicată, nivelul scăzut al speranței de viață și al speranței de viață sănătoasă, rate ridicate de morbiditate și mortalitate infantilă.

	Născuți - Vii		Decedați		Sporul natural	
	Jud. Maramureș	Oraș Ulmeni	Jud. Maramureș	Oraș Ulmeni	Jud. Maramureș	Oraș Ulmeni
Anul 2011	4,733	95	5,330	81	-597	14
Anul 2012	4,841	82	5,490	73	-649	9
Anul 2013	5,099	83	5,357	77	-258	6
Anul 2014	4,716	78	5,579	68	-863	10
Anul 2015	5,035	85	5,846	79	-811	6
Anul 2016	5,048	76	5,751	77	-703	-1
Anul 2017	5,126	83	5,719	93	-593	-10
Anul 2018	5,036	86	5,856	103	-820	-17
Anul 2019	4,751	94	5,611	84	-860	10

Tabelul nr. 9 - Mișcarea naturală a populației (nr. persoane)
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

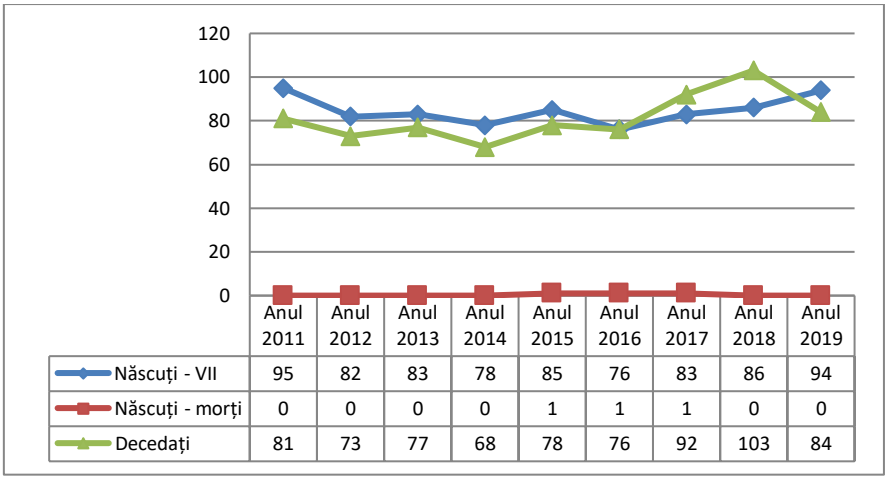

Figura nr. 12 - Născuți vii/morți – Decedați – orașul Ulmeni (nr. persoane)
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

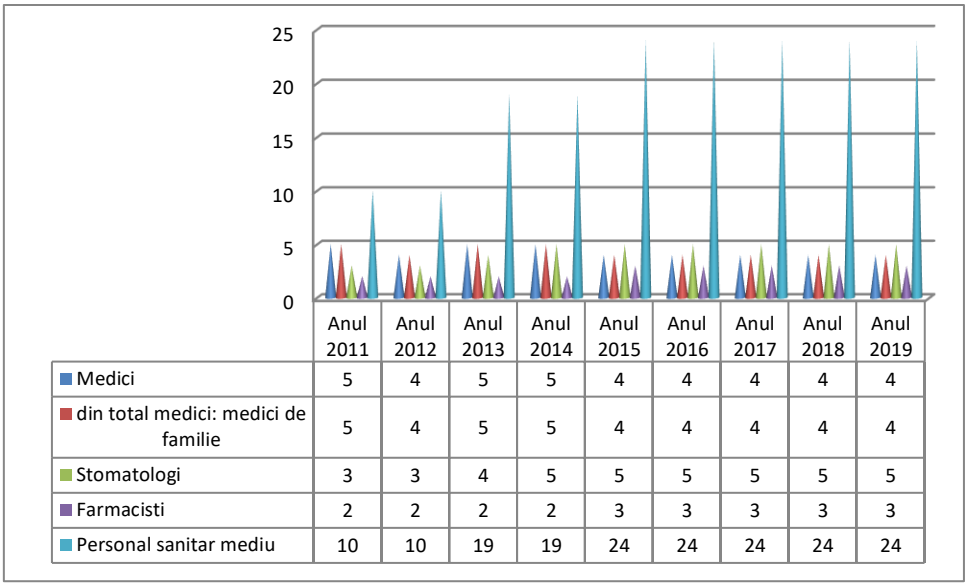
Având în vedere anii de raportare statistică de după ultimul recensământ al populației, sporul natural al orașului Ulmeni înregistrează o evoluție pozitivă, cu excepția intervalului anilor 2016-2018, când numărul persoanelor decedate a fost peste cel al nou-născuților. Rata mortalității infantile în perioada analizată este de 0.41%.

CAUZE de deces conform Clasificării internaționale a maladiilor - Revizia a X a 1994						
	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
	Număr persoane			***Procent***		
Boli infecțioase și parazitare	57	62	77	1.00%	1.06%	1.38%
din care: Tuberculoza	31	17	17	0.54%	0.29%	0.30%
Tumori	1,060	1,107	1,027	18.59%	18.97%	18.36%
Boli endocrine, de nutriție și metabolism	64	76	65	1.12%	1.30%	1.16%
din care: Diabet zaharat	54	62	45	0.95%	1.06%	0.80%
Tulburări mentale și de comportament	8	7	12	0.14%	0.12%	0.21%
Boli ale sistemului nervos, boli ale ochiului și anexele sale, boli ale urechii și apofizei mastoide	60	71	98	1.05%	1.22%	1.75%
Boli ale aparatului circulator	3,166	3,180	2,996	55.52%	54.50%	53.56%
din care: Boala ischemica a inimii	1,072	1,258	1,274	18.80%	21.56%	22.77%
din care: Boli cerebro-vasculare	918	872	825	16.10%	14.94%	14.75%
Boli ale aparatului respirator	377	382	375	6.61%	6.55%	6.70%
Boli ale aparatului digestiv	453	475	461	7.94%	8.14%	8.24%
Boli ale aparatului genito-urinar	85	94	92	1.49%	1.61%	1.64%
Sarcina, nastere și lăuzie	0	2	0	0.00%	0.03%	0.00%
Unele afecțiuni a căror origine se situează în perioada perinatală	14	12	11	0.25%	0.21%	0.20%

Malformații congenitale, deformații și anomalii cromozomiale	15	17	11	0.26%	0.29%	0.20%
Leziuni traumatice, otrăviri și alte consecințe ale cauzelor externe	202	217	207	3.54%	3.72%	3.70%
Alte cauze	141	133	162	2.47%	2.28%	2.90%
Total	**5,702**	**5,835**	**5,594**	-	-	-

Tabelul nr. 10 - Cauze de deces la nivelul județului Maramureș
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Având în vedere ultimii 3 ani de raportare statistică privind cauzele deceselor la nivelul județului Maramureș, din care face parte și orașul Ulmeni, se observă că în mod constant principalele cauze ale deceselor constau în boli ale aparatului circulator, boala ischemică a inimii, tumori și boli cerebro-vasculare.

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Medici	5	4	5	5	4	4	4	4	4
din total medici: medici de familie	5	4	5	5	4	4	4	4	4
Stomatologi	3	3	4	5	5	5	5	5	5
Farmacisti	2	2	2	2	3	3	3	3	3
Personal sanitar mediu	10	10	19	19	24	24	24	24	24

Figura nr. 13 - Situația evolutivă a personalui medico-sanitar al orașului Ulmeni (nr. persoane)
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

Personalul medico-sanitar al orașului Ulmeni prezintă o situație numerică crescătoare de la un an la celălalt, poziția fruntașă fiind ocupată de către personalul sanitar-mediu, urmat de stomatologi, medici de familie și farmaciști.

Educație

În orașul Ulmeni se regăsesc o serie de unități școlare care înglobează toate structurile de învățământ preuniversitar. În satele aparținătoare de oraș, Arduzel, Chelința, Mânău, Țicău și Someș-Uileac, regăsim structuri de învățământ preșcolar, primar și gimnazial.

Având în vedere anul școlar 2020-2021, încadrarea personalului didactic pe niveluri de învățământ corespunzător, prezintă următoarea structură:

Nivel de învățământ	2018	2019	2020	2021
Preșcolar	14	14	14	14
Primar (inclusiv învățământ special)	30	27	24	22
Gimnazial (inclusiv învățământ special)	38	35	33	31
Liceal și Profesional	12	20	21	23
TOTAL	**94**	**96**	**92**	**90**

Tabelul nr. 11 - Încadrarea personalului didactic

Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Având în vedere încadrarea elevilor absolvenți pe niveluri de învățământ corespunzător, o situație evolutivă prezintă următoarea structură:

Nivel de învățământ	An școlar 2017 - 2018	An școlar 2018 - 2019	An școlar 2019 - 2020
	Absolvenți	*Absolvenți*	*Absolvenți*
Primar și gimnazial (inclusiv învățământ special)	64	63	63
Liceal	46	29	46
Profesional	9	-	9
TOTAL	**119**	**92**	**118**

Tabelul nr. 12 - Încadrarea elevilor absolvenți

Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Elevii de la cursurile de zi din învăţământul de stat pot beneficia de burse de merit, de studiu şi de ajutor social. Acordarea de burse de la bugetul de stat reprezintă o formă de sprijin material vizând atât protecţia socială, cât şi stimularea elevilor care obţin rezultate foarte bune la învăţătură şi purtare.

Resursele de muncă și formarea profesională

Județ/ localitate	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
	UM: Număr persoane									
Maramureș	86,256	86,480	88,152	89,596	91,559	94,729	95,829	101,131	102,377	106,403
ORAȘ ULMENI	595	595	569	636	650	811	794	792	796	808

Tabelul nr. 13 - Numărul mediu al salariaților pe județ și localități

Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

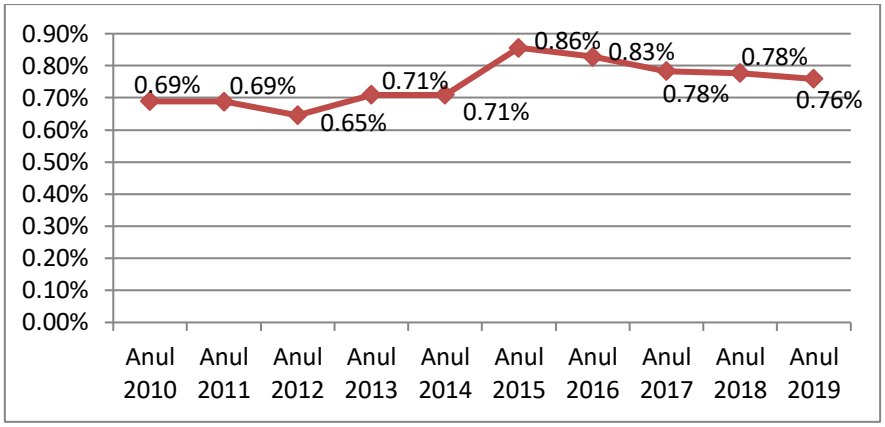

Figura nr. 14 - Evoluția numărului mediu al salariaților (ponderea orașului Ulmeni în valorile înregistrate la nivelul județului Maramureș)
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Ponderea numărului de salariați ai orașului Ulmeni în totalul manifestat la nivel județean prezintă o evoluție crescătoare în ultimii 10 ani, iar media procentuală pe perioada analizată este de 0.74%. Având în vedere ultimul an de raportare statistică pentru această variabilă (an 2019), orașul Ulmeni se află pe locul 13 din totalul de 76 de localități ale județului Maramureș.

Sexe	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete	An 2010	An 2011	An 2012	An 2013	An 2014	An 2015	An 2016	An 2017	An 2018	An 2019
		UM: Lei/RON									
Total	**Maramureş**	1,025	1,043	1,153	1,165	1,292	1,376	1,572	1,886	2,127	2,437
Masculin	***Maramureş***	*1,021*	*1,065*	*1,179*	*1,156*	*1,312*	*1,397*	*1,591*	*1,851*	*2,060*	*2,432*
Feminin	***Maramureş***	*1,030*	*1,020*	*1,127*	*1,174*	*1,270*	*1,355*	*1,552*	*1,925*	*2,199*	*2,442*

Tabelul nr. 14 - Câștigul salarial nominal mediu net lunar la nivel județean/local
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

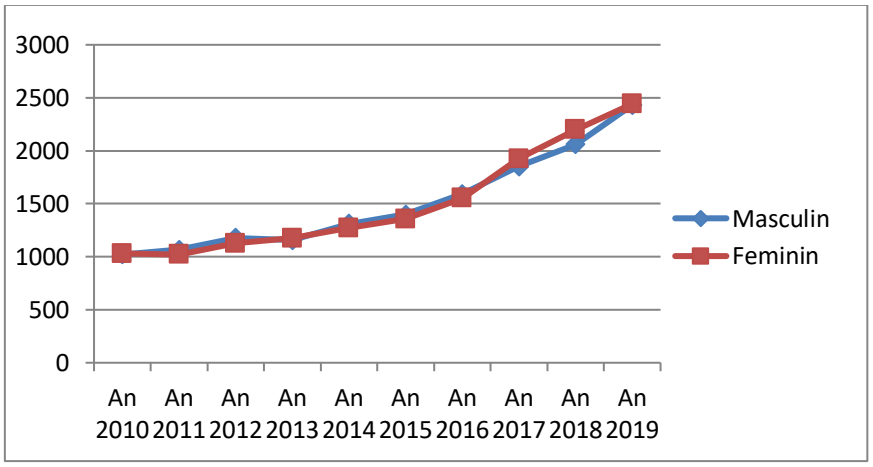

Figura nr. 15 - Evoluția câștigului salarial nominal mediu net lunar (masculin/feminin)
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Indicatorul de câștig salarial este disponibil la nivel județean. Evoluția acestuia în timp prezintă o creștere continuă pe perioada analizată (an 2010-2019), bărbații și femeile câștigând aproape la fel, cu mici diferențe plus/minus pe parcursul anilor între cele două sexe. Maximul este înregistrat în anul 2018, când femeile au câștigat la nivel mediu cu 139 lei în plus față de barbați.

O. ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI APĂRARE; ASIGURĂRI SOCIALE DIN SISTEMUL PUBLIC	**4,527**
D. PRODUCȚIA ȘI FURNIZAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ, GAZE, APĂ CALDĂ ȘI AER CONDIȚIONAT	3,997
J. INFORMAȚII ȘI COMUNICAȚII	3,473
Q. SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ	3,437
P. ÎNVĂȚĂMÂNT	3,262
L. TRANZACȚII IMOBILIARE	2,933
M. ACTIVITĂȚI PROFESIONALE, ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE	2,715
B. INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	2,478
F. CONSTRUCȚII	2,422
E. DISTRIBUȚIA APEI; SALUBRITATE, GESTIONAREA DEȘEURILOR, ACTIVITĂȚI DE DECONTAMINARE	2,354
R. ACTIVITĂȚI DE SPECTACOLE, CULTURALE ȘI RECREATIVE	2,258
A. AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	2,255
C. INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE	2,208
H. TRANSPORT ȘI DEPOZITARE	1,988
S. ALTE ACTIVITĂȚI DE SERVICII	1,902
G. COMERȚ CU RIDICATA ȘI CU AMĂNUNTUL; REPARAREA AUTOVEHICULELOR ȘI MOTOCICLETELOR	1,890
N. ACTIVITĂȚI DE SERVICII ADMINISTRATIVE ȘI ACTIVITĂȚI DE SERVICII SUPORT	1,765
I. HOTELURI ȘI RESTAURANTE	1,384

Tabelul nr. 15 - Câștigul salarial nominal mediu net lunar la nivel județean/local
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

Ultimul an de raportare statistică privind salariul nominal mediu net lunar la nivelul județului Maramureș, pe activități ale economiei naționale CAEN Rev. 2, plasează pe locul I *Administrația publică și apărarea; Asigurări sociale din sistemul public*, urmat de *Producția de energie termică și electrică*, pe locul III se află *Informațiile și telecomunicațiile*, după care *Sănătatea și asistența socială* și *Învățământul* ocupă poziții fruntașe cu salarii medii nete de peste 3.000 lei. Cele mai mici valori sunt înregistrate de *Hoteluri* și *Restaurante* – sector direct afectat de pandemia de Covid-19, însă acest prag scăzut are în vedere și faptul că este un domeniu permisiv pentru program part-time care se remunerează direct proporțional cu orele lucrate. Calculate la situația medie, acestea determină o scădere a valorii totale față de alte domenii unde programul impune minim 8 ore de muncă.

Sexe	Județe/ Localități	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Număr persoane										
Total	***Maramureș***	***12,490***	***8,358***	***8,588***	***8,045***	***7,140***	***7,143***	***6,409***	***6,186***	***6,418***	***5,185***	***4,697***
	ORAȘ ULMENI	**436**	**406**	**468**	**490**	**449**	**462**	**245**	**198**	**191**	**140**	**37**
Masculin	*Maramureș*	*7,003*	*4,509*	*4,746*	*4,476*	*3,922*	*3,943*	*3,486*	*3,424*	*3,239*	*2,630*	*2,384*
	ORAȘ ULMENI	289	283	321	332	315	310	127	103	102	62	24
Feminin	*Maramureș*	*5,487*	*3,849*	*3,842*	*3,569*	*3,218*	*3,200*	*2,923*	*2,762*	*3,179*	*2,555*	*2,313*
	ORAȘ ULMENI	147	123	147	158	134	152	118	95	89	78	13

Tabelul nr. 16 - Șomeri
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

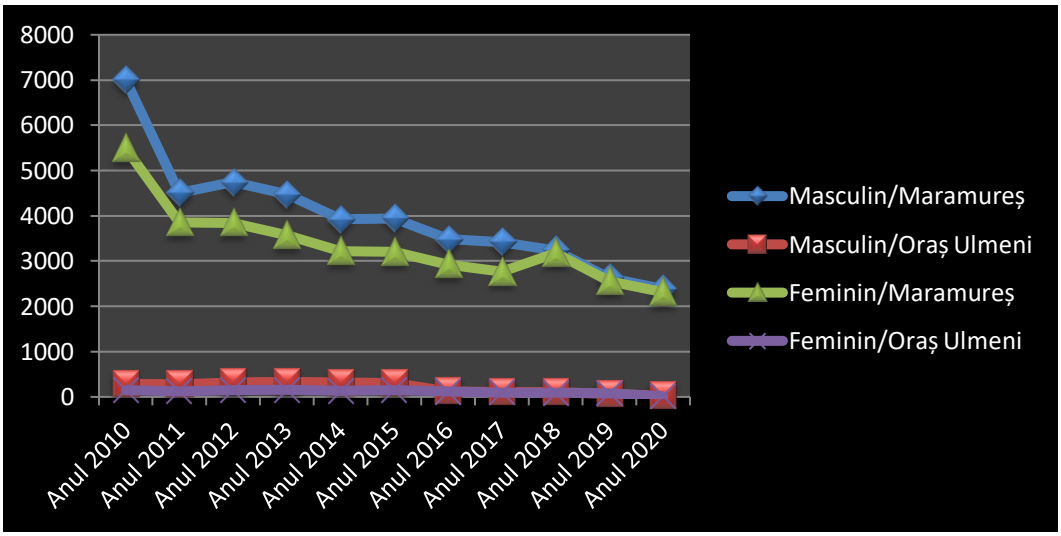

Figura nr. 16 - Evoluția numărului de șomeri la nivelul orașului Ulmeni și județului Maramureș (feminin/masculin)
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Din reprezentarea grafică de mai sus observăm o scădere a numărului de șomeri pe perioada analizată, ceea ce constituie un aspect pozitiv. Atât la nivel județean, cât și la nivelul orașului Ulmeni, numărul șomerilor bărbați este mai mare decât cel al femeilor.

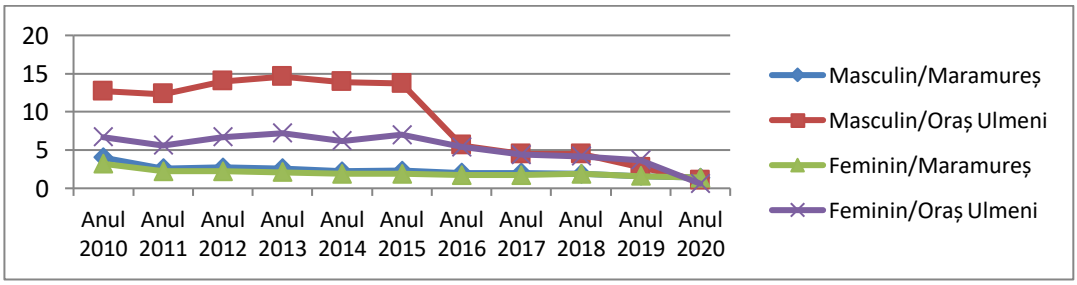

Figura nr. 17 - Evoluția numărului de șomeri la nivelul orașului Ulmeni și județului Maramureș raportată la totalul resurselor de muncă (feminin/masculin)
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Dacă avem în vedere reprezentarea grafică a ponderii șomerilor în totalul resurselor de muncă, se prezintă tot o evoluție descrescătoare atât la nivel județean, cât și la nivel local al orașului Ulmeni, însă aici ponderea șomerilor în totalul locurilor de muncă este mai crescută decât cea manifestată la nivel județean.

Combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale

Combaterea sărăciei pornește de la o analiză atentă asupra identificării grupurilor vulnerabile, urmată de o analiză atentă a situației acelor grupuri în teritoriu și, desigur, conturând strategii de incluziune socială și aplicându-le cu consecvență.

Situația celor mai vulnerabile grupuri stabilite la nivel național printr-un raport al Ministerului Muncii și Protecției Sociale, realizat în anul 2019, este:

CATEGORIE DE RISC	PROCENT (%)		
	TOTAL Național	Mediul RURAL	Mediul URBAN
Persoanele în risc de sărăcie	34,97	34,6	38,1
Vârstnicii	34,18	35,1	25,9
Copii în familie, copii separați sau în risc de separare de părinți	15,79	15,4	19,4
Tineri în dificultate	9,76	10,1	6,6
Persoane adulte cu dizabilități	2,24	2,1	5
Alte grupuri vunerabile	1,57	1,4	3,1
Mamă și copil	1,32	1,3	1,9

Tabelul nr. 17 - Raport grupuri vulnerabile – an 2019[20]

Sursa: Ministerul Muncii și Protecției Sociale

Indicatorul persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte mică a muncii este definit ca numărul de persoane care trăiesc într-o gospodărie în care membrii în vârstă de muncă au lucrat mai puțin de 20% din potențialul lor total în ultimele 12 luni.

Intensitatea muncii unei gospodării este raportul dintre numărul total de luni în care toți membrii gospodăriei în vârstă de muncă au lucrat în timpul anului de referință al venitului și numărul total de luni în care aceiași membri ai gospodăriei ar fi putut lucra teoretic în aceeași perioadă.

O persoană în vârstă de muncă este o persoană în vârstă de 18-59 de ani, cu excluderea studenților din grupa de vârstă cuprinsă între 18 și 24 de ani.

[20] http://mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMPS/Rapoarte_si_studii_MMPS/2019_-_Raport_grupuri_vulnerabile_final.pdf.

Gospodăriile compuse numai din copii, din studenții cu vârsta mai mică de 25 de ani și/sau persoanele cu vârsta de 60 de ani sau mai mult sunt complet excluse din calculul indicatorului.[21]

În conformitate cu Legea nr. 47 din 2006 privind sistemul național de asistență socială, la art. 5 regăsim definite următoarele:

- nevoia socială: ”ansamblul de cerinţe indispensabile fiecărei persoane pentru asigurarea condiţiilor de viaţă, în vederea integrării sociale;” – lit. b
- procesul de incluziune socială: ”setul de măsuri şi acţiuni multidimensionale din domeniile protecţiei sociale, ocupării forţei de muncă, locuirii, educaţiei, sănătăţii, informării-comunicării, mobilităţii, securităţii, justiţiei şi culturii, destinate combaterii excluziunii sociale;” – lit. a

Pentru a întâmpina nevoile sociale, parte a procesului de incluziune socială, funcționează sistemul de servicii sociale, care are ca scop sprijinirea populației în prevenirea și depășirea unor situații de dificultate, vulnerabilitate ori dependenţă, pentru creşterea calităţii vieţii şi promovarea coeziunii sociale.

Dezvoltare umană locală și marginalizare

Marginalizarea socială reprezintă „poziţia socială periferică, de izolare a indivizilor sau grupurilor cu acces limitat la resursele economice, politice, educaţionale şi comunicaţionale ale colectivităţii; ea se manifestă prin absenţa unui minimum de condiţii sociale de viaţă” (Legea 116/2002 privind prevenirea şi combaterea marginalizării sociale, art. 3).

Marginalizarea se manifestă în societate din cauza unor principii și acțiuni discriminatorii ale unor cetățeni față de alții aflați pe o poziţie de inegalitate în raport cu majoritatea, resimțindu-se acut în special asupra persoanelor provenind din categorii defavorizate.

Categoriile de persoane defavorizate sunt stabilite în conformitate cu HG 799/2014 privind implementarea Programului Operaţional Ajutorarea persoanelor Defavorizate (ex.: familii și persoane singure, șomerii și pensionarii cu venit până în 450 lei/lună, văduve, invalizi, persoane cu handicap) pentru care se asigură prin sistemul social de stat venitul minim garantat.

Hotărârea nr. 50/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat (rectificată cu Hotărârea nr. 778 din 9 octombrie 2013) reglementează modul de acordare a Venitului Minim Garantat (VMG), sub formă de ajutor social sau alocație pentru susținerea familiei. În conformitate cu art. 1 al

[21] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Persons_living_in_households_with_low_work_intensity.

acestei legi, persoanele care vor beneficia de acest ajutor sunt ”familiile și persoanele cu ori fără cetățenie română, precum apatrizii”.

Conform legislaţiei în vigoare, ajutorul social se acordă lunar, pentru completarea veniturilor nete lunare ale familiei sau persoanei singure, în vederea asigurării venitului minim garantat. Ajutorul se solicită la Primăria UAT-ului din raza de domiciliu/reședință a solicitantului pe bază de cerere și declarație pe propria răspundere, împreună cu actele doveditoare privind componența familiei și veniturile realizate în luna anterioară depunerii cererii de către membrii acesteia.

Legea nr. 277 din 2010 privind alocația pentru susținerea familiei, republicată în 2018, reprezintă o formă de sprijin pentru susținerea familiilor de cetățeni români, cetățeni ai altor state sau apatrizi, având domiciliul sau reședința în România, cu venituri reduse care au în creștere și îngrijire copii cu vârstă de până la 18 ani. O condiție importantă pentru beneficierea de acest tip de alocație constă în frecventarea fără întrerupere a cursurilor aferente unei forme de învățământ, organizate potrivit legii, de către copiii familiei cu vârstă școlară, fără absențe nemotivate și notă mai mica de 8 la purtare, excepție făcând cazurile medicale sau copiii cu handicap.

Alocația pentru susținerea familiei se solicită la Primăria UAT-ului din raza de domiciliu/reședință a familiei pe bază de cerere și declarație pe propria răspundere, însoțită de actele doveditoare privind componența familiei, veniturile acesteia și dovada frecventării școlare de către copii.

Bineînțeles că prima prioritate a orașului este sprijinirea inserţiei pe piaţa muncii a celor aflați în situație de excluziune socială, însă în paralel este necesar și sistemul social care îi sprijină pe cei aflați în nevoie din diferite cauze. În momentul de față în cadrul Primăriei orașului Ulmeni sunt înregistrate persoane în dosare care beneficiază de VMG și alocație familială.

Alte categorii de subvenții: Alocația complementară, care se acordă conform următoarelor documente legislative:

- O.U.G. 105/24.10.2003 privind alocaţia familială complementară şi alocaţia de susţinere pentru familia monoparentală;
- H.G. 1539/18.12.2003 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a prevederilor O.U.G. 105/24.10.2003;
- Legea 236/2008 pentru modificarea O.U.G. 105/24.10.2003 privind alocaţia familială complementară şi alocaţia de susţinere pentru familia monoparentală.

În prezent, în evidențele Primăriei orașului Ulmeni există înregistrate dosare pentru alocație complementară.

În gestiunea bisericii penticostale din localitatea Țicău se află cantina socială care deservește comunitatea romă din localitate.

Incluziunea socială a romilor

Conform datelor obținute în urma recensământului populației și locuințelor din anul 2011, în orașul Ulmeni locuiau romi în proporție de 21.61% din totalul populației stabile, situându-se pe locul 3, după români (51.77%) și maghiari (22.89%).

Conform aceleiași surse, aceștia vorbeau limba romani în proporție de 3.73% raportat la total limbi vorbite la nivelul populației stabile a orașului.

Deprivarea materială

Eurostat definește deprivarea materială severă ca fiind existența unor condiții de viață constrânse în mod drastic de lipsa de resurse, cu prezența a cel puțin 4 dintre următoarele 9 elemente de deprivare, conform cărora persoanele nu își pot permite:

1. să își plătească chiria sau facturile de întreținere;
2. să își mențină locuința la un nivel de încălzire adecvat;
3. să se confrunte cu cheltuieli neașteptate;
4. să mănânce carne, pește sau o proteină echivalentă o dată la două zile;
5. o săptămână de vacanță în afara locuinței;
6. un automobil;
7. o mașină de spălat;
8. un televizor color;
9. un telefon.[22]

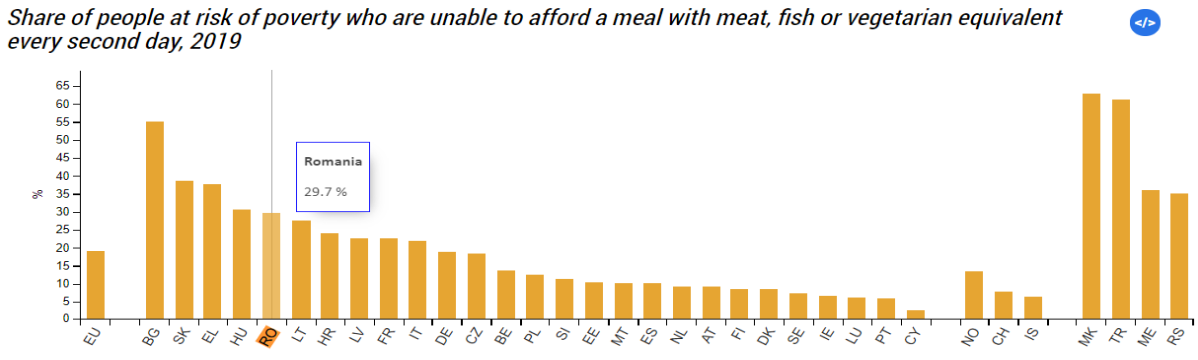

Figura nr. 18 - Ponderea persoanelor expuse riscului de sărăcie în anul 2019[23]
Sursa: Eurostat

[22] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Material_deprivation.
[23] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_material_ deprivation_and_economic_strain.

Potrivit acestor date furnizate de către Eurostat, observăm că România se află pe locul 5 în Uniunea Europeană din 27 de state membre, cu o rată a sărăciei, după acest criteriu, de 29.7%.

6. INFRASTRUCTURA

Infrastructura de transport

Căi de acces rutier:

- 4 drumuri județene:
  1. DJ 108 A = limita jud. Sălaj (Țicău) – Ardustat, care realizează legătura dintre orașul Ulmeni și municipiile Baia Mare și Zalău
     Lungimea 28,490 km
  2. DJ 108 E = limita jud. Sălaj (Chelința) – Hideaga
     Lungimea 24,667 km
  3. DJ 108 T = DJ 108 A (Arduzel) – limita cu județul Sălaj (Someș-Uileac)
     Lungimea 9,5 km
  4. DJ 182 B = Baia Mare-Săcălășeni-Șomcuta Mare-Mireșu Mare-Ulmeni-Ariniș-Băița de sub Codru-limita jud. Satu-Mare
     Lungimea 62,945 km
- 5 drumuri comunale:
  1. DC 83 = Someș-Uileac-DJ 108D
     Lungimea 2,400 km
  2. DC 84 = DJ 108 T-Mânău-DJ 182 B
     Lungimea 3,5 km
  3. DC 84 A = Arduzel-Mânău
     Lungimea 3,35 km
  4. DC 84 B =Ulmeni-Arduzel
     Lungimea 3 km
  5. DC 88 = Gara CFR-Chelința
     Lungimea 2 km

O altă categorie importantă de drumuri este cea care asigură penetrarea în județ și conectarea la culoare și subculoare:

- drum de penetrare XI: limita județ Sălaj – Ulmeni
  DJ 108A limita județ Sălaj – Ulmeni: 6,560 km
- drum de penetrare XVI: limita județ Sălaj — DJ 182 B
  DJ 108A limita județ Sălaj - DJ 182B: 7,750 km

Reţeaua de străzi mici, trotuare, administrată de Consiliul Local Ulmeni, are în prezent o lungime de aproximativ 72.89 km, din care 43.72 km drumuri și 29.17 km trotuare, la care se adaugă 0.12 ha parcări publice.

Categorie drum	Număr	Total km drumuri	Total km trotuare	Număr locuri de parcare
Drum comunal	5	14.55	-	-
Drum vicinal	-	-	-	-
Străzi	9	29.17	29.17	50
TOTAL	**14**	**43.72**	**29.17**	**50**

Tabelul nr. 18 - Structura rețelei de străzi mici, trotuare și parcări

Sursa: Primăria Orașului Ulmeni

Categorie drum	Lungime drumuri (km)			
	Total (km), din care:	Drumuri asfaltate	Drumuri de pământ	Drumuri reabilitate/modernizate în perioada 2008-2020
Drum comunal	14.55	2.3	12.25	2.3
Drum vicinal	-	-	-	-
Străzi	29.17	9	20.17	9
TOTAL	**43.72**	**11.3**	**32.42**	**11.3**

Tabelul nr. 19 - Detalierea structurii rețelei de drumuri

Sursa: Primăria Orașului Ulmeni

Starea tehnică a drumurilor din orașul Ulmeni este destul de bună, aproximativ 26% din drumuri fiind asfaltate. Diferența de 74% din drumuri nu este modernizată, drumurile sunt de pământ sau pietruite, cu balast simplu sau în amestec cu pietriș și se încadrează în categoria de trafic ușor. Accesul pietonal este slab dezvoltat, nu sunt amenajate trotuare decât pe puține străzi, acostamentele sunt în marea majoritate din pământ înierbat.

Conform Strategiei Regionale de mobilitate urbană durabilă și orașe inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027, orașul Ulmeni figurează cu 19km de drum, din care 17km modernizat și 2km nemodernizat.

Mobilitate urbană durabilă

Transportul public se realizează cu autobuze sau microbuze ale firmelor private și face legătura între toate satele care aparțin de orașul Ulmeni, fiind amenajate un total de 8 stații de autobuz.

Orașul are acces și la căi feroviare prin magistrala IV, acesta dispunând de o gară.

În privința mobilității active, orașul are o rețea redusă de trotuare, însă are ca obiective în perioada următoare creșterea numărului de kilometri de trotuare, amenajarea de alei pietonale și zone de promenadă, precum și realizarea unei rețele de piste de biciclete.

Primăria Orașului Ulmeni a demarat construirea obiectivului de investiții *Pod peste râul Someș în Orașul Ulmeni, jud. Maramureș*, a cărui durată de realizare se întinde pe doi ani, valoarea contractată a podului fiind de peste 10 milioane lei.

Deoarece la nivelul UAT nu există un sistem centralizat de parcări și, implicit, nici sisteme digitale de gestionare a disponibilității acestora în timp real, amenajarea parcărilor și implementarea unui astfel de sistem, înpreună cu un regulament de parcare reprezintă un alt obiectiv pe lista viitoarei perioade bugetare.

Infrastructura de utilități

Tip infrastructură de utilități	Locație
Rețea de alimentare cu apă	Ulmeni, Mânău, Arduzel, Tohat, Țicău, Someș-Uileac, Vicea, Chelința (în lucru)
Stație de epurare mecano-biologică	Ulmeni
Rețea de canalizare	Ulmeni (parțial), Arduzel, Mânău (parțial), Someș-Uileac (parțial), Vicea (parțial)
Rețea de canalizare – în curs de extindere	Ulmeni, Mânău, Someș-Uileac, Vicea, Țicău, Tohat, Chelința
Rețea gaz metan	Ulmeni, Tohat, Mânău
Rețea de iluminat public	Ulmeni, Mânău, Arduzel, Tohat, Țicău, Someș-Uileac, Vicea, Chelința

Tabelul nr. 20 - Detalierea infrastructurii de utilități
Sursa: Primăria Orașului Ulmeni

Principala sursă de apă în orașul Ulmeni o constituie apa subterană, alimentarea cu apă realizându-se prin extragerea la suprafață din puțuri forate, în număr de 3 pe raza orașului.

Rețeaua de alimentare cu apă are o lungime totală de 39.6 km și a fost pusă în funcțiune în 2004. În prezent aceasta este în curs de extindere.

Dintr-un total de 2469 locuințe, până în acest moment la sistemul de alimentare cu apă sunt racordate 1138, adică 46.09%.

Apa extrasă din puțuri este colectată într-un depozit de 1 rezervor cu o capacitate de 500 mc. Potabilizarea apei se face prin pre-clorinare cu clor gazos, tratare cu permanganat de potasiu și trecerea acesteia prin stația de filtrare și clorinare (funcțională din anul 2004), înainte de depozitare.

În România, Ordinul ministrului sănătăţii nr. 536/1997 pentru aprobarea Normelor de igienă şi a recomandărilor privind mediul de viaţă al populaţiei prevede, printre altele, cantitatea minimă de apă pe zi necesară unui locuitor, care trebuie să fie de minim 50 litri (în scopul acoperirii necesarului fiziologic, igienei individuale şi pregătirii hranei).

Poluarea apei subterane se datorează folosirii îngrășămintelor chimice în agricultură, existenței unor fose rudimentare folosite de gospodăriile locale, dar și datorită structurii solului. Elementele cele mai poluante sunt fierul, manganul, nitrații și, cei mai periculoși, nitriții.

Potrivit prevederilor companiei S.C. VITAL S.A. care furnizează serivicii de alimentare cu apă și canalizare în orașul Ulmeni, începând cu data de 01.01.2019 se aplică următoarele prețuri:

- Apă potabilă produsă, transportată și distribuită pe întreaga arie de operare: 3,99 lei + TVA /mc (4,35 lei/mc);
- Canalizare-epurare pentru întreaga arie de operare: 3,16 lei + TVA/mc (3,45 lei/mc).

Există rețea de canalizare pe o lungime de 6 km cu 403 racorduri la rețea și o stație de epurare a apelor uzate menajere cu o capacitate de 6000 l.e. (locuitori echivalenți), pusă în funcțiune în anul 2005.

În prezent, rețeaua de canalizare este în curs de extindere. Autoritatea locală dorește implementarea extinderii sistemului de colectare și epurare a apelor uzate pentru toate localitățile componente ale orașului Ulmeni, cu execuție de racorduri și branșamente.

Rețeaua de colectare a apelor pluviale din orașul Ulmeni este formată din șanțuri și rigole de scurgere a apelor pluviale, însă acestea sunt doar parțial betonate.

Sistemul de iluminat public reprezintă ansamblul format din puncte de aprindere, cutii de distribuţie, cutii de trecere, linii electrice de joasă tensiune subterane sau aeriene, fundaţii, stâlpi, instalaţii de legare la pământ, console, corpuri de iluminat, accesorii, conductoare, izolatoare, cleme, armături, echipamente de comandă, automatizare și măsurare utilizate pentru iluminatul public.

Reţeaua de iluminat public din orașul Ulmeni aparţine Primăriei Orașului Ulmeni, consumul de energie electrică înregistrat în ultimii 2 ani fiind de 102.334,850 kwh în anul 2019 (la un program de 4150 ore de funcționare pe an), respectiv 221.000 kwh în anul 2020.

În ceea ce privește consumul de energie, după estimativul pe anul 2021 pentru instituțiile importante și în același timp mari consumatoare de energie, se observă o tendință de creștere a consumului. Acest lucru presupune luarea unor măsuri de optimizare a consumurilor energetice printr-o exploatare raţională a instalaţiilor şi eliminarea factorilor de consum excesiv din aceste unități.

Infrastructura de telecomunicații

Comunicarea se realizează prin telefonie fixă și mobilă, respectiv internet, existând rețea de cablu TV în toate localitățile.

Orașul este conectat la serviciile de telefonie fixă Telekom România, serviciile de telefonie mobilă cu acoperire corespunzătoare pentru toate zonele din localitate - VODAFONE, ORANGE, TELEKOM, servicii de televiziune prin satelit, DOLCE, BOOM TV, RDS.

Rețeaua de internet este asigurată de operatorii de telefonie.

Pe teritoriul orașului Ulmeni funcționează 3 oficii poștale.

Infrastructura socială

Conform Ordinului nr. 189 din 12 februarie 2013 pentru aprobarea reglementării tehnice ”Normativ privind adaptarea clădirilor civile și spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap indicativ NP 051-2012 - Revizuire NP 051/2000”, Primăria Orașului Ulmeni a demarat investiții de realizare a rampelor pentru persoanele cu dizabilități, pe lângă toate instituțiile publice din administrare, precum și în alte locuri de acces de pe raza orașului.

Potrivit prevederilor Legii nr. 448 din 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap - republicată, rolul autorităţii locale este de a monitoriza în condiții optime atribuțiile și obligațiile care le revin asistenților personali în vederea ameliorării situației persoanelor cu handicap, astfel încât să primească îngrijire specială la nivelul la care starea lor o cere.

Îngrijirile care li se acordă pot permite persoanelor bolnave să-și valorifice potențialul fizic, intelectual, spiritual, emoțional și social, în pofida handicapului de care suferă, asigurându-se astfel integrarea și incluziunea socială a acestora.

În prezent, în cadrul Primăriei Orașului Ulmeni sunt angajaţi asistenți personali ai persoanelor cu handicap, din care o parte sunt asistenți personali pentru adulţi, iar restul asistenți personali pentru minori.

La nivelul orașului Ulmeni sunt înregistrate persoane cu handicap gradul grav care au optat pentru primirea unei indemnizații lunare în locul angajării unui asistent personal. În ceea ce privește reprezentanții legali ai persoanelor cu handicap grav, aceştia sunt persoanele cu handicap grav. Handicapul acestor persoane este genetic, cele mai frecvente afecțiuni întâlnite sunt encefalopatia infantilă, oligofrenia, distrofia musculară, epilepsia, distrofia musculară progresivă, tetrapareza spastică. La adulţii cu handicap gradul grav predomină hemiplegia, paraplegia, întârziere mintală severă, Alzheimer.

De asemenea, pe baza O.U.G. nr. 27 din 27.08.2013, pentru modificarea şi completarea O.U.G. nr. 70 din 2011 şi a H.G. nr. 778 din 09.10.2013, Primăria acordă ajutoare pentru încălzirea locuinţelor.

Anul	2017	2018	2019	2020	2021
Buget (lei)	1.690.000	2.113.738	2.763.000	2.762.000	2.763.000

Tabelul nr. 21 - Bugetul orașului Ulmeni pentru asistență socială
Sursa: Primăria Orașului Ulmeni

Infrastructura pentru situații de urgență

Situaţia de urgenţă reprezintă un eveniment excepţional, cu caracter non-militar, care prin amploare şi intensitate ameninţă viaţa şi sănătatea populaţiei, mediul înconjurător, valorile materiale şi culturale importante, iar pentru restabilirea stării de normalitate sunt necesare adoptarea de măsuri şi acţiuni urgente, alocarea de resurse suplimentare şi managementul unitar al forţelor şi mijloacelor implicate.

În acest sens, în Orașul Ulmeni s-au pus la punct servicii de urgenţă, puse în practică prin Serviciul Voluntar pentru Situaţii de Urgenţă (SVSU), organizat pe două activităţi principale:

- informare publică şi prevenție;
- intervenţie operativă directă sau ca forţă de sprijin a formaţiunilor profesioniste specializate.

Serviciile de deszăpezire sunt asigurate tot prin intermediul SVSU, cu următoarele utilaje: autogreder, tractoare, buldoexcavator, camion.

Infrastructura de sănătate

Unități sanitare pe categorii de unități										
Categorii de unități sanitare	**Forme de proprietate**	*Anul 2011*	*Anul 2012*	*Anul 2013*	*Anul 2014*	*Anul 2015*	*Anul 2016*	*Anul 2017*	*Anul 2018*	*Anul 2019*
		Număr								
Cabinete medicale de famlie	Proprietate publică	5	4	2	4	-	-	-	-	-
	Proprietate privată	-	-	4	4	4	4	4	4	4
Cabinete stomatologice	Proprietate publică	3	3	1	4	-	-	-	-	-
	Proprietate privată	-	-	3	4	5	5	5	5	5
Cabinete medicale de specialitate	Proprietate privată	-	-	7	7	-	-	-	-	-
Farmacii	Proprietate privată	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Laboratoare medicale	Proprietate privată	-	-	1	-	-	-	-	-	-

Tabelul nr. 22 - Unități sanitare pe categorii – orașul Ulmeni
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

Locuitorii orașului Ulmeni pot beneficia de servicii medicale complexe care sunt disponibile în Municipiul Baia-Mare, la o distanță de 44.7 km față de oraș, unde infrastructura medicală a fost modernizată inclusiv prin proiecte finanțate din fonduri nerambursabile care au prevăzut și aparatură pentru telemedicină.

Infrastructura de învățământ

Distribuția unităților școlare aferente orașului Ulmeni și satelor aparținătoare este detaliată în tabelul de mai jos. Există structuri de învățământ de stat și privat, care înglobează toate ciclurile de nivel preuniversitar.

Nr. crt.	Unitate de învățământ	Adresa	Personalitatea juridică/Arondată	Acreditată/ Autorizată	Învățământ public/privat
Învățământ PREȘCOLAR					
1	Grădinița cu program normal Ulmeni	Ulmeni, str. Dr. F.C. Ulmeanu nr. 11	Arondată	-	Public
2	Grădinița cu program normal Someș - Uileac	Someș – Uileac nr. 238	Arondată	-	Public
3	Grădinița cu program normal Țicău 1	Țicău nr. 58	Arondată	-	Public
4	Grădinița cu program normal Țicău 2	Țicău cartier	Arondată	-	Public
5	Grădinița cu program normal Mânău	Mânău nr. 131	Arondată	-	Public
6	Școala Gimnazială Chelința	Chelința nr. 196	PJ	-	Public
7	Școala Gimnazială ”Kos Karoly”	Arduzel nr. 143	PJ	Acreditată	Public
Învățământ PRIMAR și GIMNAZIAL					
1	Liceul Tehnologic Dr. F. Ulmeanu	Ulmeni, str. Petre Dulfu nr. 27	PJ	-	Public
2	Școala primară Someș - Uileac	Someș – Uileac nr. 288	Arondată	-	Public
3	Școala primară Țicău 1	Țicău nr. 58	Arondată	-	Public
4	Școala primară Țicău 2	Țicău cartier	Arondată	-	Public

5	Școala primară Mânău	Mânău nr. 131	Arondată	-	Public
6	Școala Gimnazială Chelința	Chelința nr. 196	PJ	-	Public
7	Școala Gimnazială ”Kos Karoly”	Arduzel nr. 143	PJ	Acreditată	Public
8	Liceul Teoretic ”George Pop Băsești”	Ulmeni, str. Petre Dulfu nr. 61	PJ	Autorizată	Privat
Învățământ LICEAL					
1	Liceul Tehnologic Dr. F. Ulmeanu	Ulmeni, str. Petre Dulfu nr. 27	PJ	-	Public
2	Liceul Teoretic ”George Pop Băsești”	Ulmeni, str. Petre Dulfu nr. 61	PJ	Autorizată	Privat

Tabelul nr. 23 - Infrastructura de învățământ din orașul Ulmeni în anul 2021
Sursa: Primăria Orașului Ulmeni

În ceea ce privește infrastructura de învățământ cuprinsă în instituțiile de învățământ preuniversitar din orașul Ulmeni, situația este următoarea:

Niveluri de educație	Săli de clasă (cabinete școlare/ amfiteatre)	Labora-toare școlare	Săli de gimnastică	Ateliere școlare	Terenuri de sport	PC-uri
Învățământ preșcolar	12	-	-	-	-	3
Învățământ primar și gimnazial (inclusiv învățământul special)	32	2	-	-	-	50
Învățământ primar și gimnazial	32	2	-	-	-	50
Învățământ liceal	18	2	2	1	1	86

Tabelul nr. 24 - Infrastructura de învățământ – an 2019
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

Infrastructura de cultură

Infrastructura culturală a orașului Ulmeni are componente diversificate și constă în următoarele unități:

Tip unitate culturală	
Bibliotecă	4
Centru de Cultură și Artă	1
Cămine culturale (Tohat, Chelința, Arduzel, Someș-Uileac, Vicea, Mânău)	6
Monumente istorice	10
ONG[24]	1

[24] http://www.just.ro/en/registrul-national-ong/.

Fundații:[25] - Fundația sportivă ”Someșul Ulmeni”; - Henry (Arduzel): ajutorarea populației nevoiașe din România idiferent de naționalitate, sex sau religie; - Matyas (Mânău): ajutorarea populației nevoiașe din România idiferent de sex, religie sau naționalitate; - Ocsitim (Mânău): procurarea de bunuri material și sume bănești de la persoane șizice și juridice române și străine prin donații și ale mijloace de caritate; asigurarea de acțiuni de asistență socială; - TICU (Ulmeni – str. Petre Dulfu): procurarea de bunuri material și sume bănești de la persoane șizice și juridice române și străine prin donații și ale mijloace de caritate; asigurarea de acțiuni de asistență socială; - SFÂNTUL ANTON DE PADUA (Ulmeni – str. Petre Dulfu): îmbogățirea nivelului cultural al copiilor și tinerilor prin organizarea unor acțiuni de informare; de cursuri de inițiere și calificare în diverse domanii de activitate; educarea copiilor a tinerilor și a familiilor prin cunoașterea vieții și minunilor Sfîntului Anton de Padua; - ALFA ȘI OMEGA (Ulmeni – str. Florian Ulmeanu): formarea unui mod de a gândi, a trăi și a fi creștin.	7
Formație de dans (popular, modern)	4
Festivaluri de sărbători ș tradiții cu specific local	1
Lăcașuri de cult, din care:	20
Ortodoxe	*8*
Reformate	*5*
Penticostale	*7*
Locuri de agrement, din care:	10
Săli de sport (una publică și una cu circuit închis)	*2*
Terenuri de joacă pentru copii	*8*

Tabelul nr. 25 - Infrastructura culturală

Sursa: Primăria Orașului Ulmeni

	2015	2016	2017	2018	2019
Volume existente	35,587	33,019	33,486	33,911	35,124
Volume eliberate	4,529	4,058	3,921	3,891	3,198
Cititori activi	812	801	624	971	1,067

Tabelul nr. 26 - Fondul de carte disponibil și numărul de cititori

Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

Conform surselor de date statistice, observăm că în anul 2019 a crescut numărul de cărți disponibile a fi împrumutate din biblioteci. Potrivit unor sondaje, a crescut și numărul de cititori, în ciuda faptului că acest lucru nu se reflectă în volumul de cărți eliberate de la

[25] *Idem.*

biblioteci, drept pentru care considerăm că unii cititori pasionați își achiziționează pe cont propriu diferite materiale de lecturat.

Centrul de Cultură și Artă Ulmeni este o instituţie de cultură dinamică, având misiunea de a iniţia programe şi proiecte de educaţie permanentă cu scopul de a asigura o largă ofertă culturală, concomitent cu conservarea şi valorificarea valorilor morale şi artistice ale comunităţii locale şi ale patrimoniului național. De asemenea, prin intermediul acestei unități culturale se organizează şi se desfăşoară activităţi cultural-artistice, urmărind dezvoltarea socio-culturală şi economică a orașului Ulmeni.

Infrastructura de locuire

	2015	2016	2017	2018	2019
Proprietate publică	1	1	1	1	1
Proprietate privată	2,474	2,477	2,479	2,479	2,483
TOTAL	**2,475**	**2,478**	**2,480**	**2,480**	**2,484**

Tabelul nr. 27 - Numărul locuințelor după forma de proprietate
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
	UM: M.p. arie desfășurată				
Proprietate publică	38	38	38	38	38
Proprietate privată	111,679	111,972	112,168	112,271	112,785
TOTAL	***111,717***	***112,010***	***112,206***	***112,309***	***112,823***
MP/cap de locuitor	**14.81**	**14.85**	**14.87**	**14.89**	**14.96**

Tabelul nr. 28 - Suprafața locuibilă existentă
Sursa: INSSE – TEMPO ONLINE

Potrivit *Strategiei Regionale de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027*, calitatea locuirii și accesibilitatea reprezintă un atu pentru orașe mici aflate în zonele urbane funcționale ale centrelor urbane. Astfel, orașe precum Tăuții Măgherăuș, Șomcuta Mare, Ulmeni sau Cehu Silvaniei oferă un mediu de viață liniștit și sănătos, dar și acces la locuri de muncă atractive.

7. MEDIU

Planul Urbanistic General al UAT Ulmeni prevede reguli de bază privind modul de ocupare a terenului intravilan și extravilan, potrivit cărora orice activitate economică și socială inițiată, cu impact asupra mediului, să fie reglementată prin procedura de autorizare, pe baza acordurilor, a studiilor de impact şi a autorizaţiilor de mediu, în conformitate cu anexa 2 din Legea mediului. Potrivit acestui document de bază în domeniul reglementării urbanistice pe raza UAT Ulmeni, este prevăzut faptul că ”la baza păstrării integrităţii mediului, în scopul asigurării unei dezvoltări durabile, în atenţia autorităţilor locale stau următoarele principii:

- precauţia în luarea deciziilor de amplasare a investiţiilor cu impact asupra mediului în vederea prevenirii riscurilor ecologice;
- înlăturarea cu prioritate a surselor de poluare care periclitează mediul şi sănătatea oamenilor;
- amenajarea conform normelor sanitare şi de mediu a platformelor pentru depozitarea controlată a deşeurilor menajere;
- realizarea unui program cadru prin care să fie implicată şi populaţia localităţii în luarea şi respectarea deciziilor privind păstrarea integrităţii mediului şi protejarea patrimoniului natural şi construit.”

Calitatea factorilor de mediu (aer, apă, sol) și aspecte ale biodiversității

Regimul acțiunilor care afectează mediul în diferite zone ale sale, vizând substanțele și deșeurile periculoase, protecția resurselor naturale și conservarea biodiversității, este reglementat în conformitate cu:

- OUG nr. 195 din 22 decembrie 2005 privind protecția mediului, completată cu Legea nr. 123/2020 pentru modificarea și completarea OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului, cap. III, Regimul substanțelor și preparatelor periculoase, cap. VIII, Conservarea biodiversității și arii naturale protejate;
- Ordinul nr. 119 din 4 februarie 2014 pentru aprobarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației;
- Legea apelor nr. 107/1996 actualizată în anul 2021.

Conform art. 1 al Ordinului nr. 1552 din 03/12/2008 pentru aprobarea listei localităţilor pe judeţe unde există surse de nitraţi din activităţi agricole, județul Maramureș este cuprins în anexa acestui ordin cu 40 de localităţi declarate ca zone vulnerabile la poluarea cu nitraţi. Orașul Ulmeni nu este în această listă. Cu toate că agricultura se practică la o scară intensivă la nivelul localității, nivelul de poluare cu nitrați se încadrează în limitele admise. O sursă de poluare a solului o constituie depozitarea necontrolată sau necorespunzătoare a deșeurilor.

Zone de risc natural și tehnologic

Deși România este o țară cu potențial seismic ridicat, potrivit studiilor de hazard seismic și prevederilor codului de proiectare seismică P100-1, UAT Ulmeni nu este supus acestui pericol, deși în această arie zonală este identificată o arie seismică, Crișana-Maramureș. Conform catalogului BIGSEES[26], în această arie seismică, cel mai mare cutremur cu magnitudine-moment (Mw) s-a produs la o adâncime de 35 km, în data de 1 iulie 1829 (magnitudinea și adâncimea cutremurului e estimată de seismologi pe baza descrierii efectelor, deoarece nu existau seismometre pentru determinarea parametrilor înainte de anul 1900). Numărul total de cutremure cu Mw ≥ 2.8 înregistrate până în anul 2016 (perioada maximă cuprinsă în catalogul BIGSEES) este 72.

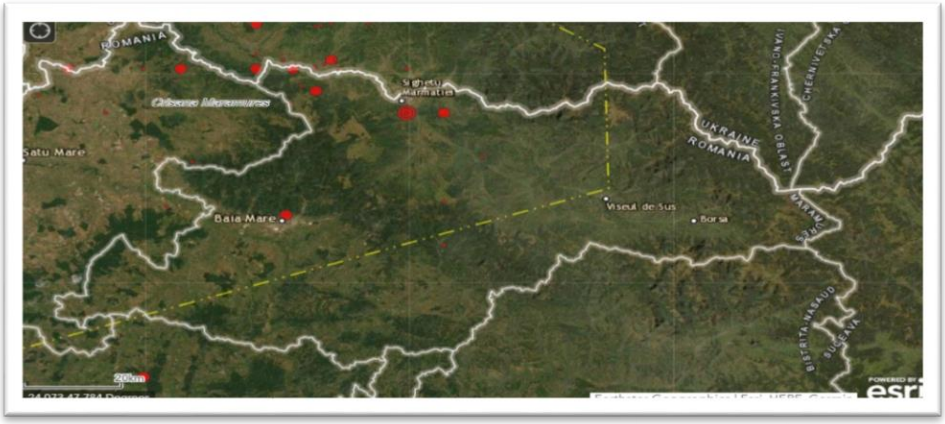

Figura nr. 19 - Zona UAT Ulmeni în Catalogul BIGSEES
Sursa: https://mobee.infp.ro/despre-cutremurele-din-romania/harta-cutremurelor-din-romania

Zonele de risc tehnologic sunt situate în acele puncte de pe teritoriul UAT unde există agenți economici importanți care stochează, prelucrează, transportă sau produc substanțe periculoase (toxice). Zona cu un risc ridicat la poluarea chimică (inclusiv cea cu metale grele) este Baia Mare. Riscurile sunt induse în special de prezența iazurilor de decantare: digurile pot ceda, ca urmare a lipsei lucrărilor de mentenanță, iar nivelul maxim poate fi depășit în urma ploilor abundente. Stațiile de epurare a apelor uzate urbane reprezintă de asemenea un factor de risc, întrucât o eventuală defecțiune tehnologică poate conduce la poluarea râurilor și a resurselor de apă în general.

Colectarea și neutralizarea deșeurilor de origine animală reprezintă de asemenea un factor de risc din punct de vedere al accidentelor biologice. În această categorie se încadrează și instalațiile de eliminare a deșeurilor generate de activitatea spitalicească, poluările, mai ales cele chimice, din cauza minelor în funcțiune sau abandonate.

[26] https://mobee.infp.ro/despre-cutremurele-din-romania/harta-cutremurelor-din-romania.

Managementul deșeurilor

Prin Hotărârea Consiliului Local nr. 3 din 29.01.2009 a fost aprobată înființarea Serviciului de Utilitate Publică în domeniul Salubrizării la nivelul orașului Ulmeni, cu modalitatea de gestiune directă, care se va realiza de către un compartiment funcțional organizat în structura aparatului de specialitate al primarului.

În acest moment, Serviciul de Salubrizare din cadrul aparatului de specialitate al primarului desfășoară activități de colectare și transport deșeuri menajere, deșeurile colectate de la populația din Ulmeni, Gârdani, Ariniș și Băița de sub Codru fiind transportate la rampa de depozitare a deșeurilor menajere de la Crișeni (Zalău) fără a realiza și selectarea acestora. În acest sens există intenția UAT de a dezvolta infrastructura de colectare selectivă a deșeurilor, ceea ce va fi tradus în obiective specifice și proiecte de investiții propuse pentru următorul exercițiu bugetar.

Autoritățile locale din orașul Ulmeni fac eforturi în ceea ce privește aplicarea legislației privind protecția mediului, precum și oferirea unei educații ecologice tuturor locuitorilor orașului.

Mediul și sănătatea

Tipuri de spații verzi	
Spații verzi publice cu acces nelimitat	Parc de joacă pentru copii Ulmeni
	Parc de joacă pentru copii Arduzel
	Parc de joacă pentru copii Someș-Uileac

Tabelul nr. 29 - Repartizarea spațiilor verzi
Sursa: Primăria Orașului Ulmeni

Legea nr. 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din intravilanul localităților, actualizată, prevede un minim de 20 mp spații verzi pe cap de locuitor și un minimum de 5% spații verzi publice. Orașul Ulmeni are chiar sub 5 mp de spații verzi pe cap de locuitor.[27]

Schimbări climatice

Una dintre provocările majore ale secolului actual este reprezentată de încălzirea globală, care produce schimbări climatice, ce implică două probleme importante:

1. necesitatea reducerii drastice a emisiilor de gaze cu efect de seră în vederea stabilizării nivelului concentrației acestor gaze în atmosferă, care să împiedice influența antropică asupra sistemului climatic și să dea posibilitatea ecosistemelor să se adapteze în mod natural;

[27] *Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027*, p. 5.

2. necesitatea adaptării la efectele schimbărilor climatice, având în vedere că aceste efecte sunt deja vizibile și inevitabile datorită inerției sistemului climatic, indiferent de rezultatul acțiunilor de reducere a emisiilor.

Conform Agenției Europene de Mediu, principala cauza a schimbărilor climatice sunt emisiile de gaze cu efect de seră. Conform studiului *State of the European territory*, ESPON, 2019, județul Maramureș este clasificat cu vulnerabilitate negativă scăzută.

Efectele schimbărilor climatice constau în: creșterea extremelor de căldură, scăderea precipitațiilor de vară, risc crescut de inundații, risc crescut al incendiilor forestiere, scăderea valorii economice a pădurilor, creșterea cererii de energie pentru răcire, deplasarea ascendentă a speciilor de animale și plante, risc ridicat de extincție a speciilor, creșterea riscului de dăunători forestieri, creșterea riscului alunecărilor de teren, modificarea potențialului hidroenergetic. Între fenomenele extreme, căderile de grindină produc pagube materiale importante asupra comunităților - terenuri agricole, livezi, proprietăți private (case, autoturisme, panouri solare etc.).

Integrarea României în Uniunea Europeană, precum și angajamentele internaționale asumate în baza Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (UNFCCC) și a Protocolului de la Kyoto presupun cerințe specifice pe acest domeniu, care vor conduce cu siguranță la o bună abordare asupra schimbărilor climatice pe termen scurt, mediu și lung. Participarea eficientă a României la procesul de Adaptare la Efectele Schimbărilor Climatice (ASC) și de prevenție a acestora depinde de implementarea unor acțiuni de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în economie, respectiv pregătirea adaptării la efectele inevitabile ale schimbărilor climatice - scăderea vulnerabilității la efectele negative ale acestor schimbări.

Referindu-ne la istoric, primul pas pe care România l-a făcut în domeniul ASC a constat în elaborarea *Strategiei Naționale Privind Schimbările Climatice (2005 – 2007)*, aprobată prin HG 645/2005, unde aspectele referitoare la adaptarea la efectele schimbărilor climatice au fost evidenţiate distinct în capitolul *Impact, vulnerabilitate şi adaptarea la efectele schimbărilor climatice*. Aici au fost detaliate pe scurt efectele negative ale schimbărilor climatice asupra sectoarelor din agricultură, silvicultură, managementul apei, aşezări umane.

În anul 2008, ca răspuns la *Cartea Verde privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice în Europa-opţiuni pentru acţiuni UE*, Ministerul Mediului şi Pădurilor a dezvoltat *Ghidul privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice*, aprobat prin Ordinul Ministrului nr. 1170/2008. Acest ghid oferă recomandări menite să reducă riscul efectelor negative ale schimbărilor climatice în 12 sectoare-cheie: Agricultură, Biodiversitate Resursele de apă, Păduri, Infrastructură, Construcţii şi Planificare urbană, Transporturi, Turism, Energie, Industrie, Sănătate, Activităţi recreative, Asigurări.

În continuare, a fost aprobată Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020, prin Hotărârea Guvernului nr. 529/2013, conținând două direcții de acțiune:

- reducerea Emisiilor de Gaze cu Efect de Seră;
- adaptarea la Efectele Schimbărilor Climatice.

În acest sens au fost identificate 13 sectoare vulnerabile la efectele negative ale schimbărilor climatice, astfel: Industrie, Agricultură şi Pescuit, Turism, Sănătate publică, Construcții și Infrastructură, Transport, Resurse de apă, Păduri, Energie, Biodiversitate, Asigurări, Activități recreative, Educație.

Programe naționale cu impact pozitiv asupra schimbărilor climatice
Schema de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră (EU Emission Trading Scheme - EU ETS). Astfel încât îndeplinirea angajamentelor privind schimbările climatice asumate față de UE sub Protocolul de la Kyoto să fie mai puțin costisitoare, scopul acestei scheme este reprezentat de promovarea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră de către operatorii economici cu activități care generează astfel de emisii, potrivit *Listei privind valorile naţionale ale factorilor de emisie și puterilor calorifice nete, specifice fiecărui tip de combustibil şi categorie de activitate, utilizată în scopul îndeplinirii cerințelor de monitorizare și raportare a emisiilor de dioxid de carbon, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 601/2012 privind monitorizarea și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră în conformitate cu Directiva 2003/87/CE*.[28]

Schema de comercializare a certificatelor pentru emisii de gaze cu efect de seră s-a aplicat până în prezent în 3 etape: etapa întâi, în perioada 01.01.2005–31.12.2007, etapa a doua, în perioada 2008–2012, corespondente primei perioade de angajament a Protocolului Kyoto. Etapa a treia a durat 8 ani și s-a desfășurat în perioada 01.01.2013–31.12.2020. Acest instrument are ca scop promovarea *reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră la nivelul UE şi se bazează pe principiul "limitează şi comercializează", fiind un instrument utilizat în cadrul politicii UE referitoare la schimbările climatice, neconstituind un mecanism prevăzut de Protocolul de la Kyoto.*

România participă la schema Uniunii Europene de comercializare a certificatelor pentru emisii de gaze cu efect de seră începând cu data aderării la UE, 1 ianuarie 2007, varianta inițială a Directivei ETS prevedea ca o proporție semnificativă, respectiv minimum 95% din totalul certificatelor pentru emisii de gaze cu efect de seră să fie alocat cu titlu gratuit. Această alocare s-a realizat prin intermediul planurilor naţionale de alocare, care au fost aprobate de Comisia Europeană.[29]

[28] http://www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2013/05/2013-05-20_Lista_valorile_nationale_factorilor_emisie.pdf.
[29] http://www.mmediu.ro/beta/domenii/schimbari-climatice/eu-ets/.

România are un program potrivit căruia importul de tehnologii eficiente din punct de vedere energetic este scutit de impozitele vamale precum și veniturile companiei obținute direct din investiție în eficiență energetică sunt scutite de impozitul pe venit (CEEBICNet Market Research, 2004).

La nivelul UAT Ulmeni se desfășoară programe anuale de împădurire.

Deși se depun de ani buni eforturi globale de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, se preconizează că temperatura medie globală va continua să crească în perioada următoare, fiind necesare măsuri cât mai urgente de adaptare la efectele schimbărilor climatice.

Administrația Națională de Meteorologie a elaborat un document care prezintă clima din România atât din punct de vedere istoric (pe perioada 1961-2007), cât și viitoare scenarii pe perioada anilor 2021 –2030.

Analiza şirurilor temperaturii medii a aerului, realizată la 94 staţii meteorologice a pus în evidenţă schimbări semnificative în toate anotimpurile şi anume:

- o încălzire semnificativă de aproximativ 2°C în toată ţara în timpul verii, în regiunile extracarpatice în timpul iernii şi primăverii, cu valori mai mari în Modova, depăşind 2°C (iarna) şi 1°C (primăvara);
- în timpul toamnei se remarcă o tendinţă de răcire uşoară în toată ţara, care nu este însă semnificativă din punct de vedere statistic.

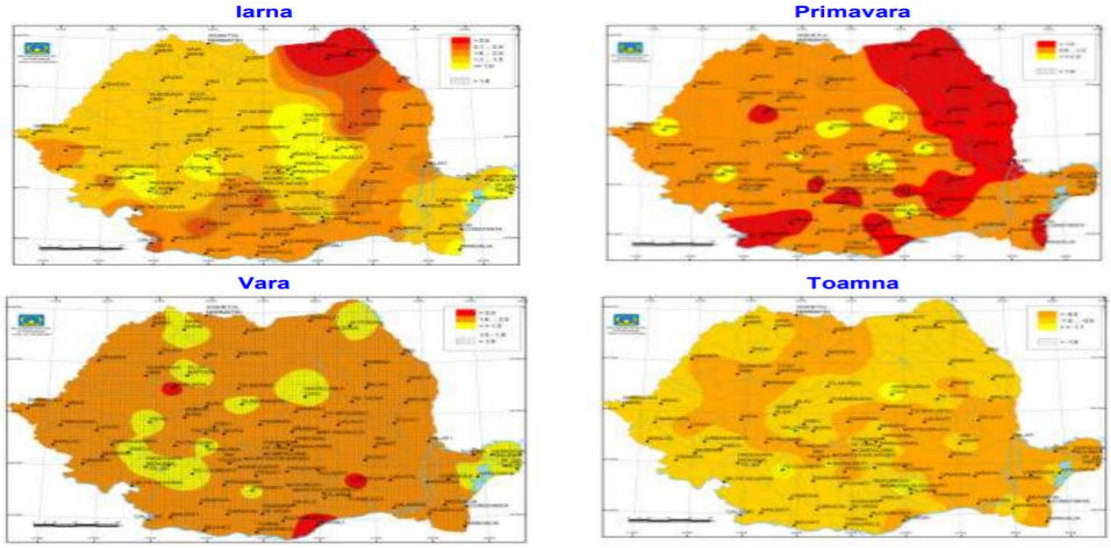

Figura nr. 20 - Tendința temperaturii medii anotimpuale în România (1961-2007)
Sursa: Aristița Busuioc *et al.*, *Op. cit.*

Referitor la saltul în medie, în primul rând se poate menţiona cel de creştere identificat în cazul verii în jurul anului 1985, în toată ţara, semnificativ din punct de vedere statistic (99% nivel de încredere), ceea ce arată existenţa unui mecanism la scară mare care guvernează

aceste schimbări. Toamna s-au identificat salturi semnificative de răcire în jurul anilor 1970, în majoritatea regiunilor ţării.[30]

Cantităţile de precipitaţii pe anotimpuri în intervalul analizat au fost stabilite plecând de la datele a 104 staţii meteorologice și nu s-a indentificat o tendinţă semnificativă clară de schimbare la nivelul întregii ţări, fiind prezente tendinţe liniare pentru cele 4 anotimpuri.

Iarna și primăvara s-au identificat tendinţe de scădere a cantităţilor de precipitaţii în majoritatea regiunilor ţării, însă acestea au fost semnificative din punct de vedere statistic la un nivel de încredere de cel puţin 90% doar pe anumite arii din sudul şi estul ţării (iarna) şi în câteva puncte din Oltenia (primăvara).

Tendinţe semnificative de creştere a cantităţilor de precipitaţii pe arii mai extinse se remarcă în anotimpul de toamnă. Vara, deşi arii extinse prezintă o tendinţă de creştere, aceasta nu este semnificativă din punct de vedere statistic, iar pe unele arii mai restânse prezintă o tendinţă de scădere, aceasta fiind semnificativă doar în câteva puncte izolate.

O caracteristică importantă a variabilitaţii temporale a cantităţilor de precipitaţii o constituie componenta pronunţată interdecenială, care face dificilă separarea semnalului climatic pe termen lung, aceeaşi concluzie fiind menţionată şi în ultimul raport al IPCC, privitor la variabilitatea cantităţilor de precipitaţii la nivel global.[31]

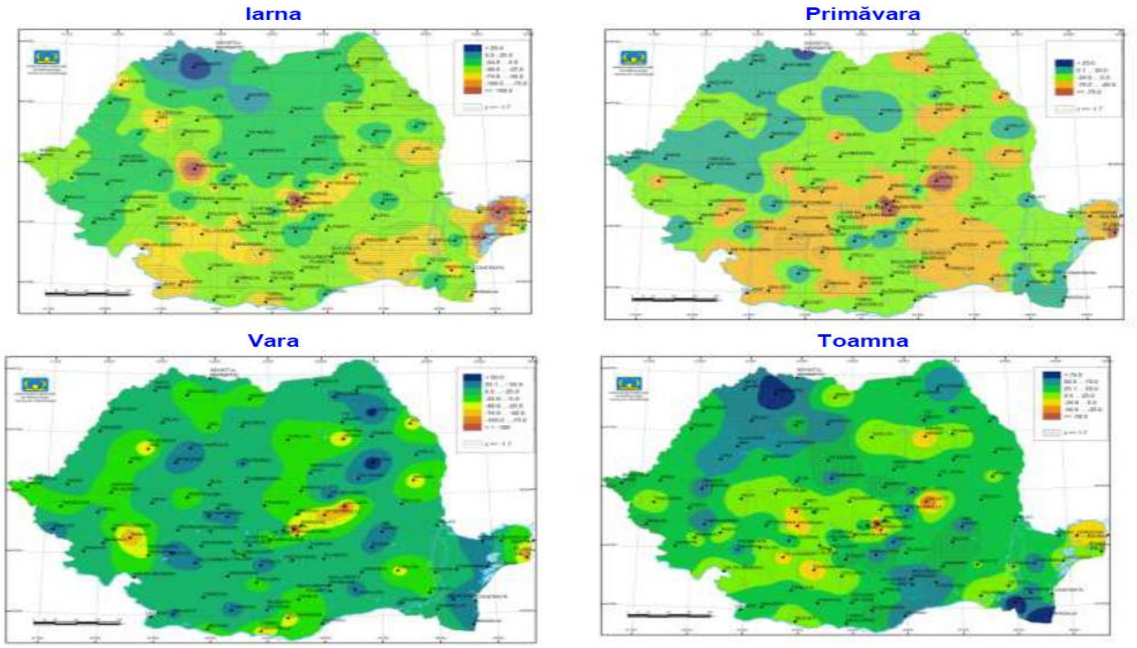

Figura nr. 21 - Tendința precipitațiilor medii anotimpuale în România (1961-2007)
Sursa: Aristița Busuioc *et al.*, *Op. cit.*

[30] Aristița Busuioc, Mihaela Căian, Roxana Bojonariu, Constanța Boroneanț, Sorin Cheval, Mădălina Baciu, Alexandru Dumitrescu, *Scenarii de schimbare a regimului climatic în România pe perioada 2001-2030*, Administrația Națională de Meteorologie, p. 2.
[31] *Ibidem*, p. 3-4.

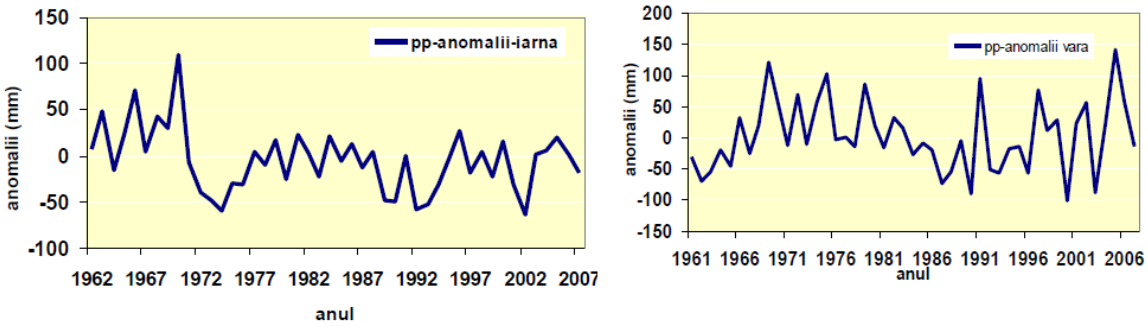

Figura nr. 22 - Anomaliile cantităților de precipitații în România (1961-2007)
Sursa: Aristița Busuioc *et al., Op. cit.*

Analiza vântului arată o tendinţă de scădere, atât la nivel anual (majoritatea regiunilor ţării), cât şi anotimpual, astfel:

- iarna şi primăvara, viteza medie a vântului prezintă tendinţe semnificative de scădere în toate regiunile extracarpatice şi în arealele montane;
- vara şi toamna, tendinţele de scădere sunt mai reduse sau sunt nesemnificative statistic în cea mai mare parte a ţării. În regiunile intracarpatice nu s-au identificat tendinţe semnificative de scădere a vitezei vântului în niciun anotimp, situaţie valabilă pentru toată jumătatea de nord-vest în cazul verii.[32]

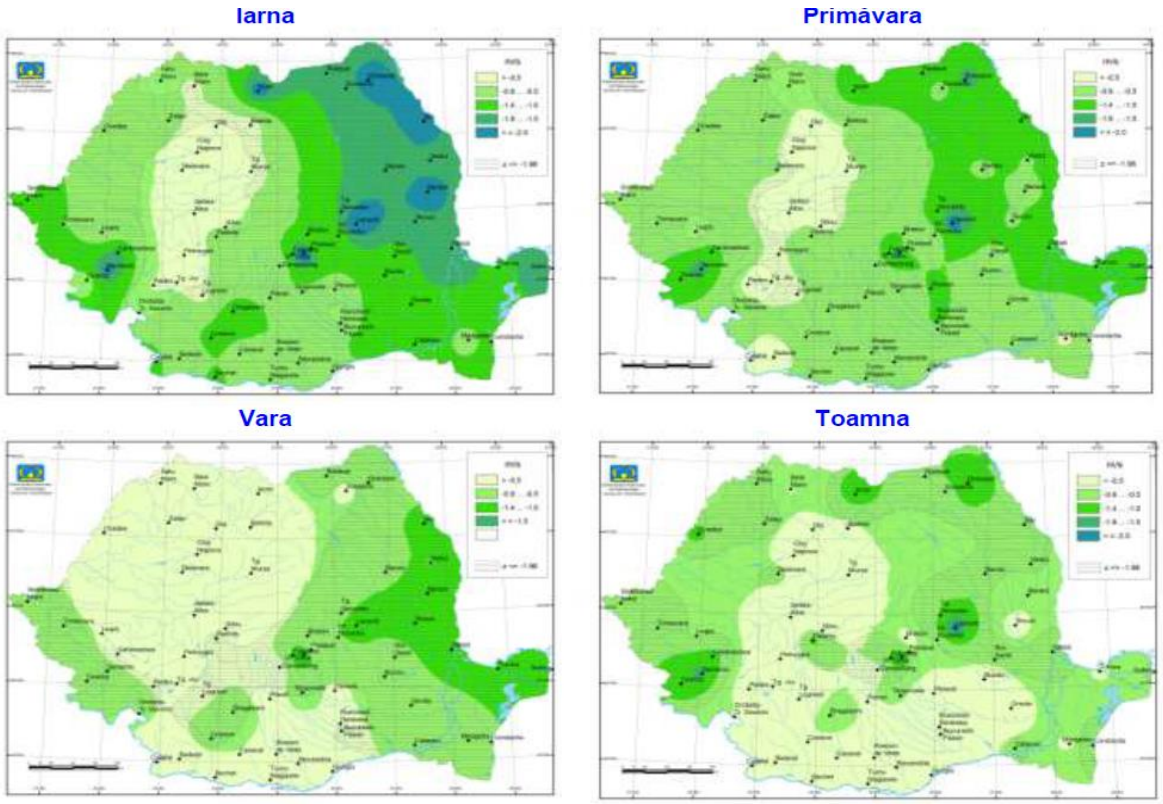

Figura nr. 23 - Viteza medie anotimpuală a vântului în România
Sursa: Aristița Busuioc *et al., Op. cit.*

[32] *Ibidem*, p. 4-5.

În ceea ce privește fenomenele extreme, s-au constatat următoarele:

- creşterea semnificativă a duratei maxime a intervalului cu zile consecutive fără ploaie în sudul ţării, în timpul iernii, şi în vestul ţării, în timpul verii;
- pentru durata maximă a intervalului cu zile consecutive cu ploaie nu s-au identificat schimbări semnificative în niciun anotimp.

Din analiza frecvenţei evenimentelor pluviometrice extreme s-a concluzionat :

- creşterea semnificativă a numărului de zile cu precipitaţii mai mari de 10 mm/zi (până la 4 zile) pe arii extinse în jumătatea de nord a ţării în anotimpul de toamnă;
- creşterea semnificativă a frecvenţei cantităţilor excepționale de precipitatii pe areale extinse din jumătatea de nord, vestul şi sud-estul ţării în anotimpul de toamnă, până la 3 zile.

Mecanismele care controlează variabilitatea climatică din România sunt interdependente cu cele manifestate la scară mare, adică la nivel global.

Pentru perioada anilor 2001-2030, faţă de 1961-1990, proiecţiile schimbărilor temperaturii medii lunare a aerului la cele 94 staţii meteorologice realizate cu ajutorul modelelor statistice de downscaling aplicate celor trei modele climatice globale arată acelaşi semnal de creştere a temperaturii aerului, cu unele diferenţe în intensitatea semnalului.

- se proiectează o creştere a temperaturii medii lunare a aerului mai mare în lunile noiembrie-decembrie şi în perioada caldă a anului (mai-septembrie), de aproximativ 1°C, valori ceva mai ridicate (pană la 1.4^{o}C-1.5^{o}C) fiind la munte, în sudul şi vestul ţării. În perioada rece a anului încălzirea nu depăşeşte 1°C.
- încălzirea medie anuală, la nivelul întregii ţări, este cuprinsă între 0.7 ^{o}C şi 1.1 ^{o}C, cele mai mari valori fiind în zona montană.

Precipitațiile se preconizează că vor suferi *o* scădere a cantităţilor lunare, îndeosebi în lunile de iarnă (decembrie-februarie), o creştere în luna octombrie, iar în luna iunie se proiectează o uşoară creştere la staţiile de munte şi scăderi la staţiile de deal şi câmpie. Pentru celelalte luni există o incertitudine mai mare, iar schimbările nu sunt semnificative.

Întrucât reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră într-un orizont de timp apropiat nu implică o atenuare a fenomenului de încălzire globală, adaptarea la efectele schimbărilor climatice trebuie să reprezinte un element important al politicii naţionale. În acest sens, vor trebui să depună eforturi consistente toate UAT-urile, având în vedere *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030*.

8. ECONOMIA

Profilul economic al orașului

Raportându-ne la anul 2019, cifra de afaceri a firmelor active din U.A.T. Ulmeni însumează 62.617.948 lei. Din această valoare 0.3% reprezintă cifra de afaceri generată de firmele înregistrate în localitatea Arduzel, 1.7% de cele din localitatea Chelința, 7.1% de cele din localitatea Mânău, 1% de cele din localitatea Someș-Uileac, 4.5% de cele din localitatea Țicău, 13% de cele din localitatea Tohat, 72.3% de cele din localitatea Ulmeni și 0.1% de cele din localitatea Vicea.

Având în vedere că la nivelul U.A.T. Ulmeni toate firmele existente se încadrează în sectorul IMM, neexistând vreo întreprindere mare (peste 250 angajați), cifra de afaceri a întreprinderilor este constituită 100% din realizările IMM-urilor, același procent regăsindu-se și în privința ocupării forței de muncă și a investițiilor nete ale firmelor.

În privința dimensiunilor firmelor, microîntreprinderile realizează 30.66% din cifra de afaceri însumată la nivelul U.A.T., întreprinderile mici realizează 27.84% din această cifră de afaceri, iar întreprinderile mijlocii realizează 41.5% din cifra de afaceri.

Defalcând pe localități procentul privind ocuparea forței de muncă, constatăm că din totalul angajaților firmelor active la finalul anului 2019 la nivelul U.A.T. Ulmeni 1% activează în cadrul firmelor înregistrate în localitatea Arduzel, 1% în cadrul firmelor înregistrate în localitatea Chelința, 13.2% în cadrul firmelor înregistrate în localitatea Mânău, 2.3% în cadrul firmelor înregistrate în localitatea Someș-Uileac, 4.3% în cadrul firmelor înregistrate în localitatea Țicău, 5.7% în cadrul firmelor înregistrate în localitatea Tohat, 72.1% în cadrul firmelor înregistrate în localitatea Ulmeni și 0.4% în cadrul firmelor înregistrate în localitatea Vicea.

Distribuția activităților economice pe sectoare este reprezentată cu 45.3% de către servicii (un număr de 86 firme active), 21% industrie (un număr de 40 firme active), 27.4% construcții (un număr de 52 firme active), 6.3% agricultură (un număr de 12 firme active).

Cele patru sectoare își împart cifra de afaceri realizată la nivelul U.A.T. după cum urmează: 24.25% servicii, 56.91% industrie, 18.79% construcții, 0.05% agricultură.

Mediul de afaceri

Numărul de firme active înregistrate pe raza U.A.T. Ulmeni la nivelul anului 2019 este 190.[33] O statistică a acestora se găsește în tabelul aflat la finalul acestui capitol. În funcție de

[33] Informațiile referitoare la firmele active au fost extrase și corelate utilizând site-urile www.mfinante.gov.ro, https://www.listafirme.ro, https://termene.ro.

dimensiunea întreprinderilor găsim 93.7% microîntreprinderi (0-9 angajați), 5.3% întreprinderi mici (10-49 angajați) și 1% întreprinderi mijlocii (50-249 angajați).

În localitatea Arduzel regăsim doar microîntreprinderi, reprezentând 9.55% din totalul microîntreprinderilor de la nivelul U.A.T.

În localitatea Chelința regăsim doar microîntreprinderi, reprezentând 10.67% din totalul microîntreprinderilor de la nivelul U.A.T.

În localitatea Mânău regăsim microîntreprinderi, reprezentând 10.67% din totalul microîntreprinderilor de la nivelul U.A.T., și întreprinderi mici, reprezentând 20% din totalul întreprinderilor mici de la nivelul U.A.T.

În localitatea Someș-Uileac regăsim microîntreprinderi, reprezentând 9% din totalul microîntreprinderilor de la nivelul U.A.T.

În localitatea Țicău regăsim microîntreprinderi, reprezentând 3.37% din totalul microîntreprinderilor de la nivelul U.A.T., și întreprinderi mici, reprezentând 10% din totalul întreprinderilor mici de la nivelul U.A.T.

În localitatea Tohat regăsim microîntreprinderi, reprezentând 6.74% din totalul microîntreprinderilor de la nivelul U.A.T., și întreprinderi mici, reprezentând 10% din totalul întreprinderilor mici de la nivelul U.A.T.

În localitatea Ulmeni regăsim microîntreprinderi, reprezentând 47.19% din totalul microîntreprinderilor de la nivelul U.A.T., întreprinderi mici, reprezentând 60% din totalul întreprinderilor mici de la nivelul U.A.T., și întreprinderi mijlocii, reprezentând 100% din totalul întreprinderilor mijlocii de la nivelul U.A.T.

În localitatea Vicea regăsim microîntreprinderi, reprezentând 2.81% din totalul microîntreprinderilor de la nivelul U.A.T.

Densitatea IMM-urilor la nivelul U.A.T. Ulmeni este de 26.13 IMM-uri/1000 locuitori, în vreme ce la nivelul regiunii Nord-Vest aceasta este de 33.44 IMM-uri/1000 locuitori, iar la nivel național de 29.43 IMM-uri/1000 locuitori[34]. Media UE este de 58 IMM-uri/1000 locuitori.[35] Densitatea IMM-urilor din U.A.T. pe fiecare localitate componentă în parte este următoarea: Ulmeni (66.23 IMM-uri/1000 locuitori), Vicea (14.97 IMM-uri/1000 locuitori),

[34] Vezi Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, *Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027*, p. 135.
[35] Vezi Comisia Europeană, *Annual Report on European SMEs 2018/2019, Research&Development and Innovation by SMEs*, Luxemburg, 2019.

Țicău (7.66 IMM/1000 locuitori), Tohat (54.17 IMM/1000 locuitori), Someș-Uileac (20.33 IMM-uri/1000 locuitori), Mânău (19.09 IMM/1000 locuitori), Chelința (11.77 IMM-uri/1000 locuitori), Arduzel (19.06 IMM-uri/1000 locuitori). Deși densitatea IMM-urilor la nivelul U.A.T. este mai mică decât indicii înregistrați la nivel regional, național și implicit european, se remarcă densitatea crescută în cazul localității Tohat, aceasta depășind indicii de la nivel regional și național, dar situându-se sub media UE. Ceea ce este surpinzător este că densitatea la nivelul localității Ulmeni depășește atât valorile regională și națională, cât și media UE.

La nivel european se consideră că 9 din 10 firme sunt IMM-uri, iar acestea asigură 2 din 3 noi locuri de muncă. În acest context o privire asupra firmelor nou înființate la nivelul U.A.T. este necesară pentru a determina rata de creștere a acestora. Astfel, în anul 2021 a fost înființată o firmă, în anul 2020 au fost înființate 15 firme, iar în anul 2019 au fost înființate tot 15 firme. Raportându-ne la numărul total de firme active de la nivelul U.A.T., rata firmelor nou înființate reprezintă 16.3%. Rata de supraviețuire a acestora este 100%, un element îmbucurător în vederea creșterii economice pe care o pot genera. Aceste firme nou înființate își desfășoară activitatea în toate cele patru sfere economice la care am făcut referire în acest capitol, după cum urmează: în sfera agriculturii (6 firme), în cea a serviciilor (14 firme), în sfera industriei (2 firme), în cea a construcțiilor (9 firme).

Un element definitoriu pentru încurajarea antreprenoriatului la nivelul U.A.T. l-ar putea reprezenta instituirea unor structuri suport pentru firmele nou înființate sub forma unor parcuri industriale, a unor incubatoare de afaceri sau a unor clustere.

		Ulmeni	Vicea	Tohat	Țicău	Someș Uileac	Mânău	Chelința	Arduzel
Firme pe domenii de activitate	Agricultură	1	0	1	0	2	0	3	5
	Industrie	20	2	2	0	2	6	5	3
	Construcții	24	2	3	5	8	6	2	2
	Servicii	47	1	7	2	4	9	9	7
Firme în funcție de vechime	<1an	4	0	1	3	1	3	1	3
	între 2 și 3 ani	15	1	4	1	5	4	4	3

	între 4 și 5 ani	12	2	1	0	5	4	2	1
	între 6 și 10 ani	16	1	5	0	2	5	6	2
	>10 ani	45	1	2	3	3	5	6	8
Firme în funcție de dimensiune	Microîntre prindere	84	5	12	6	16	19	19	17
	Întreprindere mică	6	0	1	1	0	2	0	0
	Întreprindere mijlocie	2	0	0	0	0	0	0	0
	Întreprindere mare	0	0	0	0	0	0	0	0
Firme în funcție de cifra de afaceri	<50.000 lei	50	4	10	4	14	12	16	16
	≥50.000< 500.000 lei	31	1	0	1	2	6	2	1
	≥500.000< 5.000.000 lei	10	0	2	2	0	3	1	0
	>5.000.000 lei	1	0	1	0	0	0	0	0

Tabelul nr. 30 - Situația firmelor active la nivelul U.A.T. Ulmeni (an fiscal 2019)
Sursa: www.listafirme.ro, www.mfinante.ro

9. TURISMUL

Resursele turistice naturale

Orașul Ulmeni beneficiază de un complex de factori turistici morfologici, climatici, hidrografici și biogeografici cu valoare atractivă deosebită, poate nu suficient exploatată încă. În ceea ce privește tipurile majore de relief, se evidențiază aici cu precădere relieful montan, considerat cel mai atractiv. După *Geografia regională a României*[36], perimetrul orașului Ulmeni se află în vest, nord-vestul României, la limita regiunilor geografice Maramureș-Chioar, Someș–Mureș și Crișana.

Relieful analizat din punct de vedere geomorfologic este terasat pe 6 nivele, sedimentarul peste 60 de metri altitudine reprezentând resturi piemontane care evoluează spre dispariție printr-un proces de retragere paralelă a versanților. Interfluviile care se coboară din zona cristalină sunt unitare, mai dezvoltate în est, între Văile Strejei și Bârsăului și mai fragmentate spre râul Someș.

În zona central-cristalină înclinarea versanților depășește 20-30^0, cumpăna de ape crește, formând cruste ascuțite caracteristice reliefului grefat pe șisturi cristaline. Zona piemonturior și a teraselor înalte spre nord și nord-vest se caracterizează printr-o uniformitate a podului de terasă cu aspect plan, puțin înclinat spre direcția de curgere a văilor, versantul drept fiind mai abrupt, partea estică a interfluviilor având un aspect convex. Pe văile care curg la contactul cristalinului cu sedimentul se formează torenți puternici, cum ar fi Valea Purcărețului.

În zona Braniște, pe pășunea din aval de Iadăra, se manifestă alunecări de teren, favorizate de un substrat argilos care este prezent aici.

În sud-estul perimetrului apar fenomene carstice datorate prezenței calcarelor paleogene, rezultând doline și peșteri (Peștera de la Vărai – fulia Prisaca, lărgită de apele freatice).

Perimetrul este situat la nord-est de Podișul Transilvaniei, cuprinzând între văile râurilor Someș, Bârsău, Cheud – sectorul median al ”jugului transcarpatic” și prelungirile depresiunii Baia-Mare, sub forma unor golfuri, până la Țicău pe Someș, Șomcuta-Mare pe Bârsău, prelungirea bazinului Jibou, până la Benesat.

Regiunea este grefată pe un fundament cristalin, cu reflexe neuniforme în relief, a fost puternic sedimentată în terțiar și cuprinde:

[36] Pompiliu Cocean, *Geografia regională a României*, Ministerul Educației și Cercetării, Proiectul pentru învățământ rural, București, 2005, p. 73.

- două aliniamente care constituie munți de înălțime mică și dealuri înalte – masive, munți ascunși, muncei, măguri sau insule cristaline; acestea apar în relief ca niște blocuri (horsturi), ridicate din depresiuni înconjurătoare ce constituie bazine cu formațiuni sedimentare și, datorită eroziunii, este dezvelită constituția lor metamorfică:
  - aliniamentul estic (numit și ”jug intracarpatic”[37]) constituit din: seria munceilor cristalini cu aspecte montane și nivelări de culme: culmea îngustă a Meseșului (870 m), masivul Țicău (660 m) și masivul Preluca (811 m) și din seria dealurilor dezvoltate pe gresii și calcare paleogene: Dealurile Sălajului, Culmea Prisnelului, Piatra Toporului, dealurile și depresiunile subcarpatice dintre Preluca și Rodna;
  - aliniamentul vestic (”al II-lea jug”[38]) cuprinde promontoriul Nordic al munților Șes (Plopiș, Rez), Măgura Șimleului (598 m), Măgura Hăghișei (416 m), Culmea Codrului (578 m) și se prezintă mai fragmentat decât primul aliniament, constituind mai mult o jalonare a unei vechi catene muntoase acoperite de formațiunile sedimentare recente;
- bombări locale reprezentate de părțile mai ridicate ale fundamentului, care ies în evidență ca măguri ce formează latura sudică și estică (Ardud, Zalmoc, Almășu-Mare);
- sectoare coborâte cărora li se suprapun depresiuni (Șimleu, Zalău, Baia Mare) și văi strânse în mănunchi pe locul subsidențelor locale (Sălsig și Ardustat pe Someș).

Masivul Țicău, reprezentativ pentru această zonă pentru că străjuiește localitatea Ulmeni înspre sud, prezintă o situare, o complexitate compozițională, structurală și geomorfologică care nu a permis încadrarea acestuia din punct de vedere geografic în mod unanim:

- la nord-est și sud-vest, regiunea e mărginită de zone orogenetice: Carpații Orientali, respectiv Munții Apuseni;
- la nord-vest și sud-est, se învecinează cu zone depresionare: Câmpia Panonică, respectiv Depresiunea Colinară a Transilvaniei.

Suprafața masivului este de 37 km^2, având direcție generală nord-sud (aprox. 10 km lungime și 5 km lățime), fiind subunitatea cea mai puțin extinsă din cadrul ”jugului intracarpatic”. Este cosiderat horst cristalin asimetric, cu un versant relativ tranșant pe flancul sudic, și unul prelung pe cel nordic, detașat de unitățile din jur (la nord: Depresiunea Baia-Mare, la est: Dealurile Bârsăului, la sud-est: Culmea Prisnel, la sud: Depresiunea Goroslău, la vest: Dealurile Sălajului).

Masivul Țicău are înălțimi care depășesc 600 m, cele mai înalte fiind Dealu-Mare (660 m) și Prisaca (626 m), masivitatea fiind diminuată pe latura sudică de Valea Cheudului, iar pe cea

[37] Ioan Tufescu, *România,* Editura Științifică și Pedagogică, București, 1974, p. 62.
[38] *Ibidem*, p. 65.

estică de Valea Strejării. Râul Someș străbate acest masiv prin extremitatea sa vestică, după direcția sud-nord, croindu-și drum printr-un defileu mic de aproximativ 4 km lungime (epigenetic și antecedent, cunoscut sub numele de Strâmtoarea Someșului) și colectează apele principalelor văi care străbat masivul de la sud la nord: Secăturii, Higiului, Îngustului, Morii, Purcărețului, Glodului, Hotarului și Tiholțului.

Cele mai vechi formațiuni prezente aici sunt șisturile cristaline, care se întâlnesc și în ceilalți munți joși și dealuri, care alcătuiesc ”jugul transcarpatic”. Insulele cristaline Țicău, Preluca și Codru, împreună cu Munții Meseșului, au fost considerate ca formând inițial un masiv cristalin unic cu Munții Apuseni și Carpații Orientali.[39]

Cheile Ţicăului reprezintă o strâmtoare a râului Someş, între Benesat şi Ţicău (pe malul stâng), ori între Cheud şi Chelinţa (pe malul drept), situată la graniţa dintre judeţele Sălaj şi Maramureş.

Pe celălalt mal există atât o şosea, cât şi drumul către Ulmeni, Baia Mare şi Satu Mare.

Pe malul drept este mai multă linişte. Primul loc de pescuit.

[39] Mircea Botiș, Radu Botiș, *Op. cit.*, p. 54-59.

O insuliță în mijlocul apelor.

Izvorul captat de silvicultorii din Cehu Silvaniei, aflat lângă primul loc de pescuit.

Al doilea loc de pescuit, lângă o păşune bună atât ca loc de camping, cât şi ca loc de plajă.

Primele cercuri din pietre de pe malul râului.

Partea din aval a locului de camping.

Apa devine adâncă. Un alt loc cu crăcane pentru undiţe.

Locul unde malurile se apropie cel mai mult.

Ieşirea din Chei.

O altă insuliţă, aflată la capătul Cheilor Ţicăului.

Observăm că zona deține o gamă variată de resurse naturale cu potențial turistic, care odată ce vor fi supuse unor acțiuni și investiții specifice, transpuse în sectorul turismului național, vor reda valoare pentru U.A.T., inclusiv la nivel economic.

Potențialul turistic antropic

Orașul Ulmeni deține o bogăție antropică însemnată, atât prin oamenii de cultură de aici, care s-au evidențiat la nivel național și internațional, cât și prin dovezile istorice existente. Conform *Listei Monumentelor Istorice*, anexă la Ordinul Ministrului Culturii nr. 2828/2015, categoria *Monumente memoriale și funerare*, orașul Ulmeni găzduiește 10 monumente istorice, din care 6 de tip A (de valoare națională sau internațională) și 4 de tip B (reprezentative pentru patrimoniul cultural local).

Cod LMI 2004	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
MM-II-m-A-04787	Biserica de lemn ”Sfinții Arhangheli”	Oraș Ulmeni	Str. Petre Dulfu nr. 36	1720
MM-III-m-B-04817	Cruce pentru cinstirea eroilor din Primul și Al Doilea Război Mondial	Oraș Ulmeni	Centrul orașului	1933 – 1946
MM-III-m-B-04816	Monumentul scriitorului Petre Dulfu	Cartier Tohat – oraș Ulmeni	În fața căminului cultural	1930
MM-II-a-A-04495	Ansamblul bisericii reformate din Arduzel	Sat Arduzel, oraș Ulmeni	nr. 143	1726
MM-II-m-A-04496	Biserica de lemn ”Sfinții Arhangheli”	Sat Arduzel, oraș Ulmeni	nr. 228 - în cimitir	1650
MM-II-m-A-04495.01	Biserica reformată	Sat Arduzel, oraș Ulmeni	nr. 143	sec. XV
MM-II-m-A-04495.02	Clopotnița bisericii reformate	Sat Arduzel, oraș Ulmeni	nr. 143	1726
MM-II-m-A-04752	Biserica de lemn reformată	Sat Someș-Uileac, oraș Ulmeni	nr.287	1699
MM-II-m-B-04839	Troița de lemn în memoria eroilor din Primul și Al Doilea Război Mondial	Sat Someș Uileac, oraș Ulmeni	În parcul din centrul satului	1946

MM-II-m-B-20247	Curie	Sat Țicău, oraș Ulmeni	nr. 23	Sec.XIX

Tabelul nr. 31 - Monumente istorice

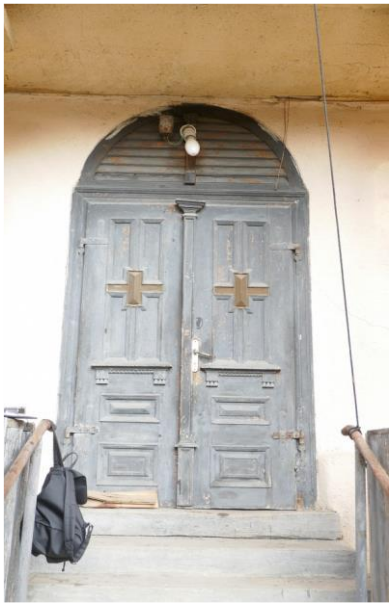
Sursa: Primăria Orașului Ulmeni

Imagine 3. Prispa și intrarea în biserică

Imagine 3. Ușa de acces, bogată în decorațiuni de factură neoclasică.

Imagine 4. Troița[40]

Troița din fața bisericii, potrivit inscripției, ne oferă informații despre edificarea bisericii: ”*COVACIU MASTEIU, născut 1844 care spre mărirea lui Dumnezeu o zidit biserica aceasta din averea sa proprie la an 1895, so redicat crucea aceasta pe spesele sale la an 1906 și-i va fi monument*.”

Potrivit documentelor din arhiva Parohiei Ortodoxe Ulmeni, credinciosul român din Ulmeni, Covaciu Matei, a cumpărat această biserică de la Parohia Română din Șomcuta Mare (unde fusese biserică până la edificarea altei biserici mai corespunzătoare: 1894-1895), și a suportat și costurile de transport și reconstruire a bisericii.

Conacul de la Mânău
Un conac vechi de 400 de ani, care acum este un hostel de 2 stele, cu 31 de locuri de dormit și un salon de 100 mp. Foarte bine amplasat, pe un platou, aproape de vârful unui deal, în trecut era înconjurat de o grădină frumoasă și mai multe anexe gospodărești.

Dovezi ale patrimoniului imaterial sunt personalităţile pe care aceste locuri le-au dat de-a lungul timpului.

Petre Dulfu s-a născut în data de 10 martie 1856 în localitatea Tohat, comitatul Sălaj și a încetat din viață în data de 31 octombrie 1953, la Bucureşti. După absolvirea claselor primare și a Gimnaziului din Baia-Mare (actualmente *Colegiul Gheorghe Șincai*), a urmat Facultatea de Litere și Filozofie la Cluj, obținând titlul de doctor în filozofie. A fost un mare autor de basme, profesor, traducător. După finalizarea studiilor s-a stabilit în București, unde a avut o bogată activitate literară și didactică, până la sfârșitul vieții.

[40] https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserica_de_lemn_din_Ulmeni#cite_note-2.

Primele sale poezii le-a citit în cadrul ședințelor ”Societății de bibliotecă”, devenită ”Societatea de lectură a elevilor români din Gimnaziul din Baia Mare”. În anul 1873 a debutat la Pesta în revista Familia, iar un an mai târziu, a debutat editorial cu *Isprăvile lui Păcală*, premiată de Academia Română. Alături de această lucrare, *Gruia lui Novac* și *Povestea lui Făt-Frumos* s-au impus ca opere de referințe în literatura română. Alte creații care i-au adus recunoaștere sunt: *Snoave*, *Odinioară*, *Ion Săracul*, *Zâna Florilor*, *Cei doi feți-logofeți cu părul de aur*. De asemenea, a mai redactat abecedare, cărți de aritmetică, geografie, cele mai cunoscute și apreciate, fiind *Etica sau morala filozofică* și *Noțiuni de estetică*.[41]

Emil Gavriș a fost un interpret român de muzică populară, născut în data de 28 martie 1915 în satul Chelinţa. A încetat din viață în anul 1989.

A fost inițiat să cânte la vioară de către tatăl său, învăţătorul Augustin Gavriş, după care a continuat să studieze acest instrument la *Liceul Mihai Eminescu* din Satu Mare. Urmează apoi cursurile Facultăţii de Drept din Cluj (licenţă) şi Bucureşti (doctorat). A ocupat diferite funcţii administrative în Ministerul Învăţământului: şef serviciu, director adjunct, inspector, iar înclinaţiile muzicale şi le-a pus în valoare în calitate de solist de muzică populară.

A debutat în data de 29 iulie 1945 la posturile de radio, dobândind o largă popularitate și devenind colaborator activ al Radioteleviziunii Române. Editura Muzicală a publicat în anul 1962 broșura *Cântece populare din repertoriul lui Emil Gavriș*, care conținea 22 de cântece. A desfășurat o bogată activitate în calitate de solist popular, activând în cadrul mai multor instituții muzicale: Teatrul Muzical ”Constantin Tănase” (1951-1954), Orchestra de Muzică Populară ”Barbu Lăutaru” a Filarmonicii de Stat ”George Enescu” (1954-1961 și 1967-1970) și în cadrul Ansamblului ”Rapsodia Română” (din 1970).

Tot în spectrul ocupațional, a condus în calitate de dirijor o seamă de orchestre de muzică populară, precum: Ansamblul de cântece și dansuri ”Brâuleţul” din Constanța (1965-1967), Orchestra ”Doina Argeșului” din Pitești (1967-1968), Orchestra de muzică populară a Filarmonicii de Stat din Arad (1963-1973, în numeroase concerte), Orchestra ”Doina Ilfovului” din București, Orchestra Clubului Sindicatelor din Învățământ din București (1950-1955). Nu în ultimul rând, a avut o bogată activitate componistică: coruri, cântece pentru tineret, piese concertate pentru vioară și pian, romanțe pentru voce și pian, pe versuri de poeți români.[42]

Florian Ulmeanu s-a născut în data de 3 mai 1903 în localitatea Ulmeni și a încetat din viață în anul 1973.

[41] Mircea Botiș, Radu Botiș, *Op. cit.*, p. 143-144.
[42] *Ibidem*, p. 145-146.

În anul 1922 a fost admis la Facultatea de Medicină din Cluj-Napoca, obținând diploma de doctor în medicină și chirurgie. A fost încadrat la Institutul Militar de Educație Fizică, iar după perioada specializării a obținut titlul de licențiat al Institutului Superior de Educație Fizică. În anul 1936 a susținut teza de doctorat în medicină sportivă, pentru care a obținut calificativul TRES HONORABLE, primind și premiul Boullard din partea Academiei de Medicină a Franței.

A activat în ”Societatea pentru Istoria Medicinei, Farmaciei și Folclor” și în filiala ”ASTRA” din satul natal, Ulmeni. A întemeiat societatea culturală ”Tinerimea din Ulmeni” (1923-1939). De asemenea, a fost fondatorul Societății de Medicină a Culturii Fizice și membru în Comitetul de redacție al revistei Buletinul Societății Medicale de Educație Fizică, publicând nu mai puțin de 270 lucrări științifice.

Pentru meritele și sacrificiul din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, a fost ridicat la rang de medic locotenent–colonel din cadrul Ministerului Forțelor Armate. De asemenea, în semn de prețuire pentru munca sa deosebită, a primit o serie de distincții, precum: *Medalia de argint a aeronauticii, Merite științifice, Medalia meritului științific, Ordinul merit științific, Diploma de onoare pentru merite deosebite în dezvoltarea activității științifice și în educația fizică și sport în România,* fiind ales membru post-mortem al Academiei de Științe Medicale din România.[43]

Alte personalități de cultură ale orașului Ulmeni sunt:

a) Radu Ulmeanu (n. 25 ianuarie 1946, loc. Ulmeni): profesor de limba și literatura română, director fondator al Casei de Editură Pleiade și al revistelor literare ”Pleiade” și ”Acolada” din Satu-Mare; a publicat proză (*Chermeza sinucigașilor*) și poezie (volumele *Patinoar* - 1979, *Un domeniu al meu* - 1982, *Astrele negre* - 1983, *Sintagmele nopții* - 1987, *Sonete din Nord* 1990, *Ce mai e nou cu apocalipsa* - 1997, *Climatul fulgerului. Poeme regăsite* - 1991, *Laptele negru. Antologie de versuri în selecția autorului* - 2008, *Prăpastia numelui* - 2009). A colaborat cu reviste precum: ”*Contemporanul*”, ”*România literară*”, ”*Viața românească*”, ”*Luceafărul*”, ”*Tribuna*”, ”*Pleiade*”.
b) Florica Bud (n. 21 martie 1957, loc. Ulmeni) – membru al Uniunii Scriitorilor, redactor asociat al revistei Nord Literar Baia-Mare, vicepreședinte al Asociației Scriitorilor Baia-Mare, Președinte fondator al Fundației Culturale Bona Fide, Președintele Cenaclului Scriitorilor din Maramureș, a publicat volumele: *Iubire, sunt un obiect nezburător* (1993) – carte de debut, *Alergând spre sine – o sumă de proze* (1996), *Cui îi place școala? – meditații pe o temă dată* (1997), *Bilclintonienii – cartea cu pagini libere*, *Bărbatul care mi-a ucis sufletul într-o joi* (2005), *Mariatereza sunt eu* (2007),

[43] *Ibidem*, p. 154.

Reparăm onoare și clondire (2009), *Crucificat între paranteze* (2010), *Pierd monopolul iubirii* (2010).

c) Vasile Morar (n. 2 noiembrie 1949, sat Chelința) – membru al Uniunii Scriitorilor filiala Sibiu, autorul a 17 cărți publicate, premiate literar în țară și străinătate.

d) Vianu Mureșan (n. 1969, sat Vicea) – autor al cărților: *Lanțul Sofiei – eseu filozofic* (1997), *Fundamentele filozofice ale magiei – tratat filozofic* (2000), *Epifania tăcerilor – poezie* (2000), *Ceasurile mamifere – poezie* (2003), *Altul decât Dumnezeu – tratat* (2005), *Heterologie. Introducere în etica lui Levinas – monografie filozofică* (2005), *Simbolul, icoana, fața – eseu filozofic* (2006).

e) Viorel Mureșan (n. 1 aprilie 1953, sat Vicea) – membru al redacției Echinocțiu, autor de poezie al volumelor: *Scrisori din muzeul pendulelor* (1982), *Biblioteca de os* (1991), *Pietrele nimicului* (1995), *Ramele nordului* (1998), *Lumina absentă* (2000), *Ceremonia ruinelor* (2003), *Sâmbăta lucrurilor* (2006), eseuri, traduceri și critică literară: *Leonid Dimov – monografie* (2000).

f) Milian Oros – debutant în proză cu romanul "*Cronică de familie*" în anul 2000, autor de articole și lucrări istorice: *Pintea Viteazul între legendă și realitate istorică* (2001), romanele istorice *Dragonul* (2001), *Kazilu* (2002), *În ghearele corbului* (2003).[44]

Infrastructura turistică

Tipuri de structuri de primire turistică (jud. Maramureș)	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Număr					
Hoteluri	25	28	29	34	33	34
din care în Ulmeni:	***0***	***0***	***0***	***1***	***0***	***0***
Hosteluri	6	7	7	3	4	3
din care în Ulmeni:	***1***	***1***	***1***	***0***	***0***	***0***
Moteluri	7	7	7	7	6	6
Vile turistice	1	1	1	3	3	3
Cabane turistice	2	3	3	4	3	5
Campinguri	3	3	2	1	2	1
Popasuri turistice	*0*	1	1	1	*0*	*0*
Căsuțe turistice	*0*	*0*	*0*	*0*	1	1
Tabere de elevi și preșcolari	2	1	1	1	*0*	*0*
Pensiuni turistice	72	70	79	66	63	60
Pensiuni agroturistice	79	104	147	144	147	185
din care în Ulmeni:	***1***	***1***	***1***	***0***	***1***	***1***

Tabelul nr. 32 - Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, pe tipuri de structuri
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

[44] *Ibidem*, p. 146-155.

Tipuri de structuri de primire turistică (jud. Maramureș)	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Locuri					
Hoteluri	1,868	2,130	2,178	2,370	2,402	2,465
din care în Ulmeni:	***0***	***0***	***0***	***28***	***0***	***0***
Hosteluri	241	353	353	241	304	292
din care în Ulmeni:	***31***	***31***	***31***	***0***	***0***	***0***
Moteluri	213	230	234	230	225	225
Vile turistice	12	12	12	56	56	63
Cabane turistice	50	92	92	117	84	129
Campinguri	260	268	180	120	190	120
Popasuri turistice	0	26	26	26	0	0
Căsuțe turistice	0	0	0	0	26	26
Tabere de elevi și preșcolari	311	108	108	108	0	0
Pensiuni turistice	1,317	1,429	1,509	1,290	1,201	1,156
Pensiuni agroturistice	1,342	1,803	2,465	2,665	2,725	3,218
din care în Ulmeni:	***28***	***28***	***28***	***0***	***28***	***28***

Tabelul nr. 33 - Capacitatea de cazare turistică existentă, pe tipuri de structuri de primire turistică
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Observăm că de-a lungul timpului în orașul Ulmeni au existat doar 3 tipuri de structuri de primire turistică din cele stabilite la nivel national, constând în hosteluri, pensiuni turistice și pensiuni agroturistice.

În regiunea apropiată orașului Ulmeni funcționează o serie de instituții de învățământ acreditate pentru formarea profesională în domeniul turismului:

- *învățământ preuniversitar* - licee care au profil *turism și alimentație*:
  - Liceul Teoretic ”Emil Racoviță” din localitatea Baia-Mare;
  - Colegiul Economic ”Nicolae Titulescu” din localitatea Baia-Mare;
  - Liceul Tehnologic ”Marmația Sighetu-Marmației” din localitatea Sighetu-Marmației;
  - Liceul Tehnologic Forestier din localitatea Sighetu-Marmației;
  - Liceul Borșa din localitatea Borșa;
  - Colegiul Economic ”Pintea Viteazu” din localitatea Cavnic;
  - Liceul Tehnologic ”Alexandru Filipașcu” din localitatea Petrova.
- *învățământ universitar/superior* – extensie a Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca în Sighetu-Marmației, unde sunt disponibile programele de învățământ de nivel licență (3 ani de studiu) în Geografia turismului, respectiv masterat (2 ani de studiu) în Turism și amenajarea teritoriului.

La începutul anului 2020 nu se găseau date centralizate la nivel regional privind furnizorii de formare profesională continuă în turism, care duc la o potențială carieră în turism, astfel că în viitorul apropiat ar fi necesară și utilă soluționarea acestui neajuns. Potențialul acestei

posibilități ar fi deosebit de ridicat și important pentru dezvoltarea turismului românesc, întrucât ar fi o pârghie de consolidare a cunoștințelor pentru cei care au studiat turismul, iar pentru alte persoane ar putea constitui o punte de reconversie profesională.

În județul Maramureș sunt 45 agenții de turism licențiate conform Ministerului Turismului (actualizare 29.04.2021), regăsite în Baia-Mare, Borșa, Sighetu-Marmației, Vișeu de Sus, Tăuții de Sus, Ocna Șugatag. De asemenea, la nivelul regiunii apropiate orașului Ulmeni, se regăsește o singură asociație cu activitate în turism, *Asociația de promovare și dezvoltare a turismului Maramureș*.

La finalul anului 2019, în Transilvania de Nord existau 132 structuri de informare turistică, din care 15 acreditate ca Centre Naționale de Informare și Promovare Turistică (câte 2 în județele Cluj, Bihor, Bistrița-Năsăud, Satu Mare și Sălaj și 5 în județul Maramureș: Baia-Mare, Borșa, Sighetu-Marmației, Târgu-Lăpuș, Vișeu de Sus), reprezentând 17,64% din CNIPT-urile acreditate la nivel național. Cele mai multe CNIPT-uri au fost acreditate în regiunile Nord-Vest și Sud-Est, câte 15 pe regiune.[45]

Orașul Ulmeni încă nu deține un Centru Național de Informare și Promovare Turistică, dar este un obiectiv de luat în calcul, ca investiție de viitor, în dezvoltarea turismului local, deoarece o promovare ineficientă a micro-destinațiilor regiunii, asociată cu o infrastructură insuficient dezvoltată și o ofertă turistică necompetitivă sau care nu pune accentul pe durabilitate, autenticitate și unicitate, va conduce în mod sigur la alegerea unor destinații concurente.

Circulația turistică

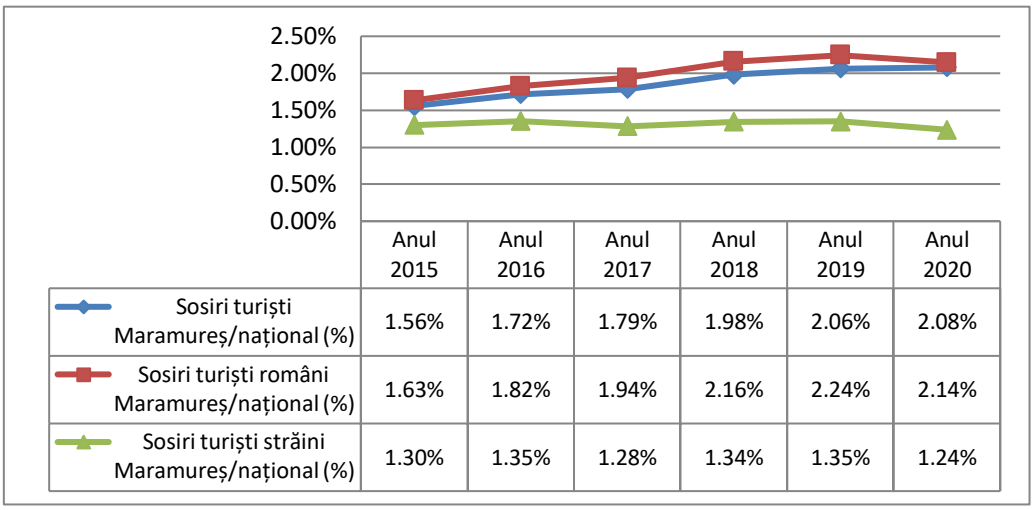
Un aspect important al acestei strategii îl constituie datele înregistrate de Institutul Național de Statistică, referindu-ne în cadrul prezentei secțiuni la structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare acreditate și clasificate de către Autoritatea Centrală în domeniul turismului, fără a lua în calcul tendința actuală de creștere a platformelor online (de tipul sharing economy), care facilitează promovarea și punerea la dispoziția turiștilor, gratuit sau contra cost, a unor spații de cazare neacreditate sau care nu sunt obligate să transmită date statistice autorităților din domeniu (AirBnb, Booking, CouchSurfing, WarmShowers, rude și prieteni etc.).

O situație evolutivă procentuală a sosirilor turiștilor la nivel național/macroregional pe tipuri de turiști (români și străini), respectiv la nivelul județului Maramureș, din care face parte și orașul Ulmeni, se prezintă în cele de mai jos.

[45] *Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest 2021-2027*, p. 155-156.

Tipuri de turiști	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Număr persoane					
Total	TOTAL	9,921,874	11,002,522	12,143,346	12,905,131	13,374,943	6,398,642
-	*Maramureș*	*154,633*	*188,988*	*217,028*	*255,812*	*276,064*	*133,036*
Români	TOTAL	7,681,896	8,521,698	9,383,266	10,108,509	10,691,195	5,944,775
-	*Maramureș*	*125,463*	*155,440*	*181,625*	*218,266*	*239,847*	*127,424*
Străini	TOTAL	2,239,978	2,480,824	2,760,080	2,796,622	2,683,748	453,867
-	*Maramureș*	*29,170*	*33,548*	*35,403*	*37,546*	*36,217*	*5,612*

Tabelul nr. 34 - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, pe tipuri de turiști, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Sosiri turiști Maramureș/național (%)	1.56%	1.72%	1.79%	1.98%	2.06%	2.08%
Sosiri turiști români Maramureș/național (%)	1.63%	1.82%	1.94%	2.16%	2.24%	2.14%
Sosiri turiști străini Maramureș/național (%)	1.30%	1.35%	1.28%	1.34%	1.35%	1.24%

Figura nr. 24 - Evoluția sosirilor turiștilor în structuri de primire turistică
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Tipuri de turiști	Macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
		UM: Număr persoane					
Străini	MACROREGIUNEA UNU	639,243	729,570	820,601	835,852	799,544	113,831
Regiunea Nord-Vest/Macroregiunea Unu (%)		32.66%	32.70%	33.05%	33.89%	33.96%	39.48%
-	Regiunea NORD-VEST	208,767	238,575	271,180	283,307	271,491	44,944
-	Bihor	*58,767*	*67,395*	*62,617*	*71,281*	*67,384*	*12,290*
-	Bistrița-Năsăud	*14,681*	*17,217*	*17,538*	*16,133*	*15,749*	*1,844*
-	Cluj	*88,534*	*100,391*	*135,299*	*141,587*	*136,401*	*21,254*
-	Maramureș	*29,170*	*33,548*	*35,403*	*37,546*	*36,217*	*5,612*
Maramureș/Regiunea Nord-Vest (%)		*13.97%*	*14.06%*	*13.06%*	*13.25%*	*13.34%*	*12.49%*
-	Satu-Mare	*13,888*	*15,951*	*14,642*	*11,511*	*10,186*	*2,677*

-	**Sălaj**	*3,727*	*4,073*	*5,681*	*5,249*	*5,554*	*1,267*
Turiști români	**MACROREGIUNEA UNU**	2,833,786	3,172,731	3,617,701	3,939,457	4,139,895	2,211,900
Regiunea Nord-Vest/Macroregiunea Unu (%)		32.89%	33.97%	36.23%	36.51%	36.11%	33.74%
-	**Regiunea NORD-VEST**	931,900	1,077,788	1,310,564	1,438,422	1,494,798	746,214
-	**Bihor**	*285,292*	*344,428*	*415,641*	*477,890*	*473,291*	*252,436*
-	**Bistrița-Năsăud**	*65,612*	*77,058*	*95,840*	*101,849*	*102,363*	*53,040*
-	**Cluj**	*340,278*	*398,074*	*498,270*	*514,921*	*534,159*	*235,142*
-	**Maramureș**	*125,463*	*155,440*	*181,625*	*218,266*	*239,847*	*127,424*
Maramureș/Regiunea Nord-Vest (%)		13.46%	14.42%	13.86%	15.17%	16.05%	17.08%
-	**Satu-Mare**	*81,020*	*69,484*	*83,108*	*90,007*	*104,204*	*61,673*
-	**Sălaj**	*34,235*	*33,304*	*36,080*	*35,489*	*40,934*	*16,499*

Tabelul nr. 35 - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

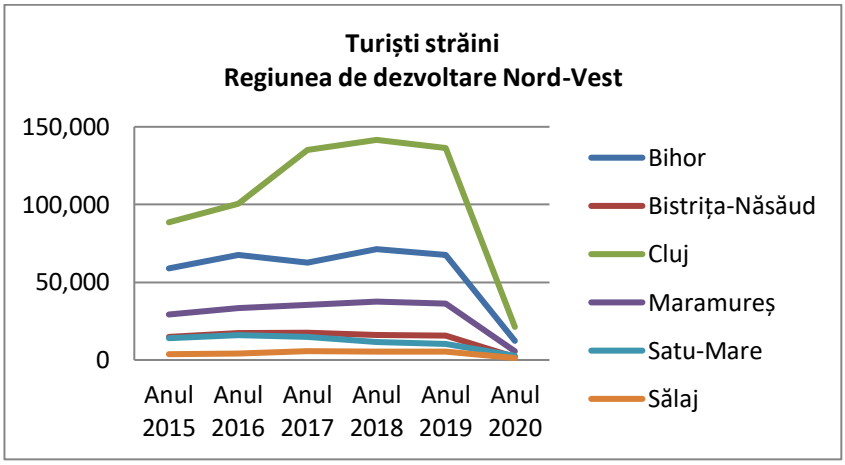

Figura nr. 25 - Evoluția sosirilor turiștilor străini în structuri de primire turistică
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

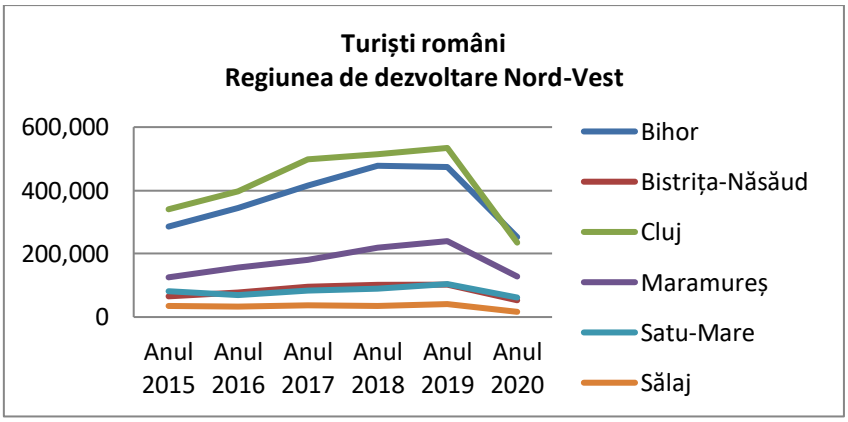

Figura nr. 26 - Evoluția sosirilor turiștilor români în structuri de primire turistică
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Pornind de la situația națională în zona turismului privind sosirile înregistrate, județul Maramureș se situează pe locul 3 în topul preferințelor turiștilor (români și străini deopotrivă) la nivelul regiunii Nord-Vest, din cele 6 județe componente, în mod constant pe perioada ultimilor 5 ani de raportare statistică (2015-2020).

În ceea ce privește situația evolutivă a sosirilor turiștilor:

- *turiști străini:*
- *sosiți în Regiunea de dezvoltare Nord-Vest*, prezintă o situație de peste 32,66% în perioada analizată, cu tendință anuală de creștere în situația raportată la nivelul Macroregiunii Unu, pe fondul diminuării sosirilor turistice la nivel național;
- *sosiți în Maramureș*, prezintă o situație de peste 13,06% în perioada analizată, cu tendință anuală de creștere în situația raportată la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, mai puțin în anul 2020, când procentul scade la 12,49%;
- *turiști români:*
- *sosiți în Regiunea de dezvoltare Nord-Vest*, prezintă o situație de peste 32,89% în perioada analizată, raportat la situația de la nivelul Macroregiunii Unu, cu tendințe de creștere în perioada anilor 2017-2019, urmată de o scădere cu 2,37% în anul 2020 față de anul anterior;
- *sosiți în Maramureș*, prezintă o situație de peste 13,46% în perioada analizată, cu tendință anuală de creștere în situația raportată la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest, ajungând în anul 2020 la un procent de 17,08%.

Scăderile procentuale din anul 2020 în sectorul turismului sunt din cauza pandemiei de Covid-19 care a afectat turismul la nivel global, limitând în special plecările la nivel internațional, concomitent cu favorizarea celor pe plan național. Pe acest fond, numărul turiștilor străini care au vizitat Maramureșul a scăzut cu 0,85% în anul 2020 față de anul 2019, pe când numărul turiștilor români care au vizitat Maramureșul a crescut cu 1,03% în anul 2020 față de anul 2019.

Tipuri de structuri de primire turistică (jud. Maramureș)	**Anul 2015**	**Anul 2016**	**Anul 2017**	**Anul 2018**	**Anul 2019**	**Anul 2020**
	UM: Număr persoane					
Hoteluri	93,930	111,099	125,056	154,850	166,377	82,734
Hosteluri	2,781	2,301	2,735	2,052	2,092	525
din care în Ulmeni:	***126***	***100***	***135***	***0***	***0***	***0***
Hoteluri apartament	0	0	0	0	0	919
Moteluri	6,389	6,493	6,528	6,030	7,161	3,301
Vile turistice	2,302	2,003	1,606	1,879	2,201	449
Cabane turistice	646	1,812	2,367	3,136	2,893	1,776
Campinguri	458	707	1,099	919	1,135	292
Popasuri turistice	0	53	0	420	0	0
Căsuțe turistice	0	0	120	0	866	368

Tabere de elevi și preșcolari	2,072	1,543	422	768	0	0
Pensiuni turistice	28,094	30,294	32,692	33,840	34,823	14,859
din care în Ulmeni:	***236***	***3***	***0***	***0***	***0***	***0***
Pensiuni agroturistice	17,961	32,683	44,403	51,918	58,516	27,813
din care în Ulmeni:	***0***	***316***	***395***	***0***	***0***	***0***

Tabelul nr. 36 - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, la nivel județean și local

Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

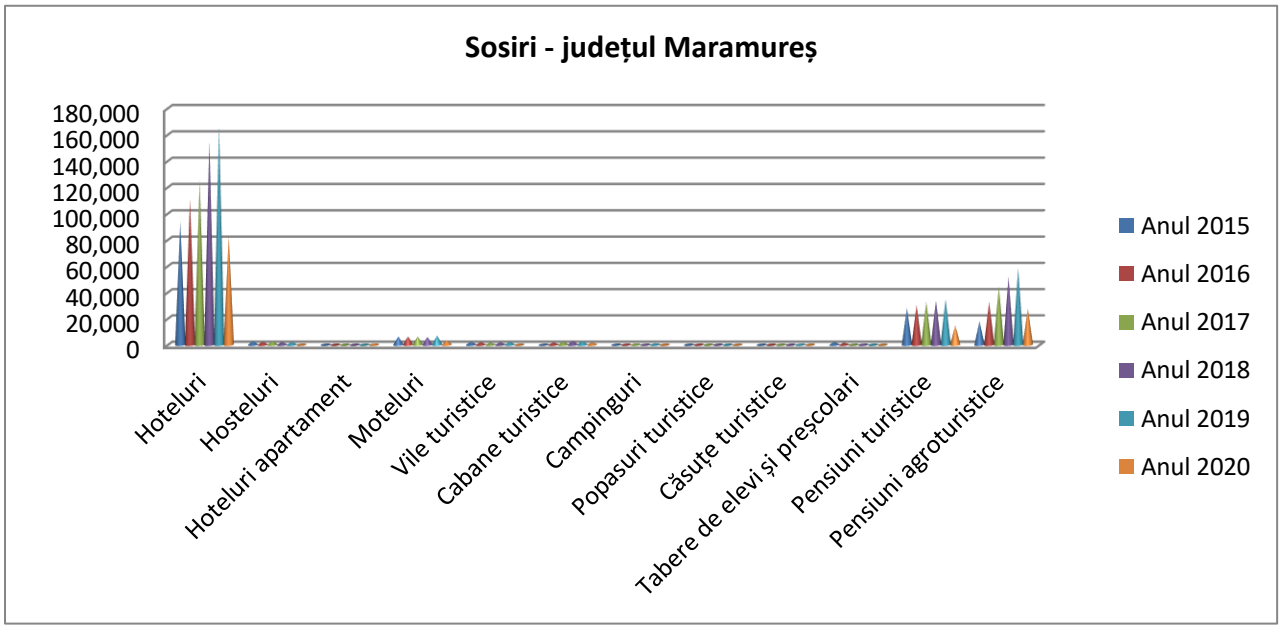

Figura nr. 27 - Evoluția sosirilor turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri (la nivelul județului Maramureș)

Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

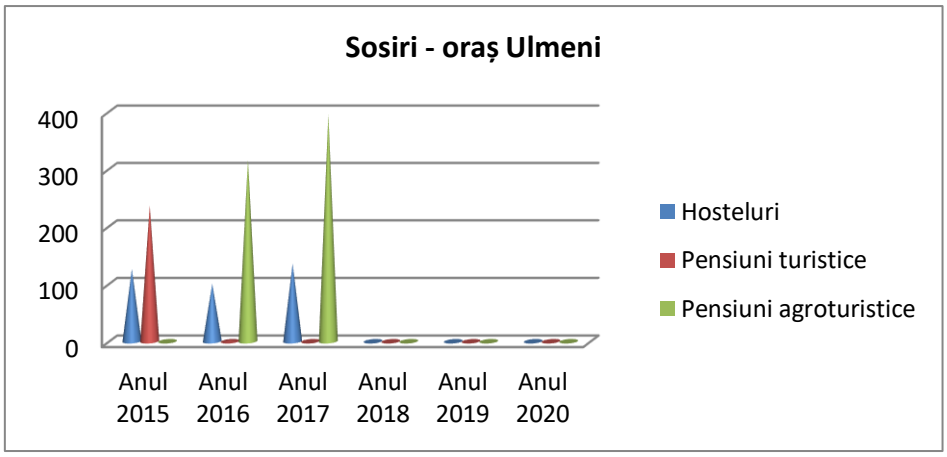

Figura nr. 28 - Evoluția sosirilor turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri (la nivelul orașului Ulmeni)

Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Tipuri de structuri de primire turistică (jud. Maramureș)	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
	UM: Număr					
Hoteluri	148,879	184,906	205,272	261,050	289,059	154,858
Hosteluri	7,407	7,472	11,687	13,436	13,667	3,364
din care în Ulmeni:	*281*	*500*	*672*	*0*	*0*	*0*
Hoteluri apartament	0	0	0	0	0	1,496
Moteluri	9,614	10,078	9,532	9,102	11,060	5,159
Vile turistice	4,127	3,808	2,936	3,011	3,479	634
Cabane turistice	2,344	3,642	4,538	6,681	6,260	3,269
Campinguri	1,062	1,657	2,308	1,744	2,298	700
Popasuri turistice	0	104	0	953	0	0
Căsuțe turistice	0	0	282	0	1,496	830
Tabere de elevi și preșcolari	21,496	14,626	2,732	3,347	0	0
Pensiuni turistice	50,553	52,554	62,367	66,189	67,827	26,511
din care în Ulmeni:	***414***	***3***	***0***	***0***	***0***	***0***
Pensiuni agroturistice	35,545	59,664	82,438	102,652	123,550	54,920
din care în Ulmeni:	***0***	***686***	***526***	***0***	***0***	***0***

Tabel nr. 37 - Înnoptări ale turiștilor în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, la nivel județean și local
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

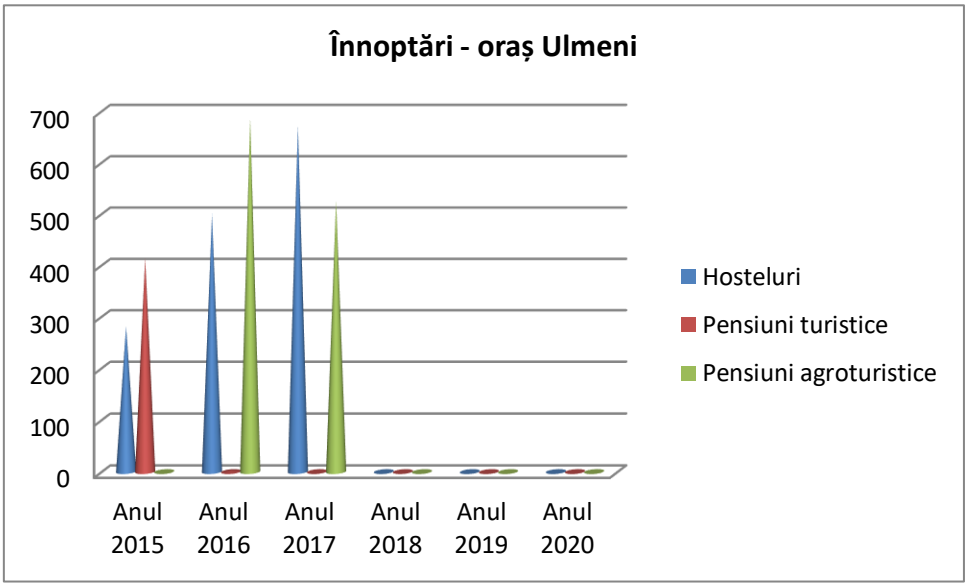
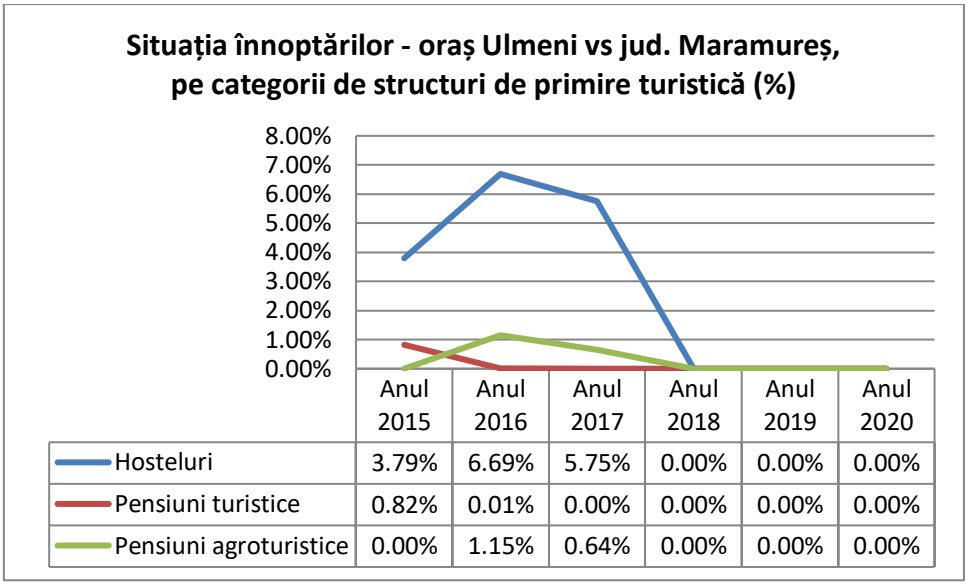

Figura nr. 29 - Evoluția înnoptărilor turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri (la nivelul orașului Ulmeni)
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Dacă în intervalul 2015-2017 structurile de primire turistică (cu precădere pensiuni) au înregistrat un trend crescător din punct de vedere al turiștilor sosiți sau care au înnoptat aici, din anul 2018 tot sectorul turistic înregistrează un declin major.

	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Anul 2020
Hosteluri	3.79%	6.69%	5.75%	0.00%	0.00%	0.00%
Pensiuni turistice	0.82%	0.01%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Pensiuni agroturistice	0.00%	1.15%	0.64%	0.00%	0.00%	0.00%

Figura nr. 30 - Evoluția înnoptărilor turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri (orașul Ulmeni/județul Maramureș)
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Din situația procentuală care a luat în considerare situația înnoptărilor pe categorii de structuri de primire turistică din orașul Ulmeni, raportat la situația acestora pe județ, se observă tot un declin, de unde concluzionăm că turismul nu a suferit un declin doar la nivel local, ci și la nivel macro.

10. AGRICULTURA

În acest subcapitol vor fi trecute în revistă datele disponibile la nivel județean și local în privința activităților agricole desfășurate. UAT Ulmeni are activități tradiționale din sfera agricolă care se practică la scară mai mică: pomicultura, creșterea animalelor, cultivarea cerealelor.

În cele ce urmează vom arunca o privire asupra modului de folosință a fondului funciar, suprafețelor terenurilor agricole și categoriilor lor de folosință, categoriilor de culturi agricole existente și efectivelor și speciilor de animale.

Modul de folosință pentru suprafața agricolă	Anul 2014		
	UM: Ha		
	Maramureș	Ulmeni	Pondere (%)
Agricolă	**285,343**	**5,560**	***1.95%***
Arabilă	*80,483*	*3,500*	*4.35%*
Pășuni	*78,254*	*1,468*	*1.88%*
Fînețe	*120,139*	*412*	*0.34%*
Vii și pepiniere viticole	*243*	*24*	*9.88%*
Livezi și pepiniere pomicole	*6,224*	*156*	*2.51%*
Terenuri neagricole total	**141,363**	**2,589**	**1.83%**
Păduri și altă vegetație forestieră	*117,526*	*1,753*	*1.49%*
Ocupată cu ape, bălți	*2,033*	*196*	*9.64%*
Ocupată cu construcții	*11,880*	*397*	*3.34%*
Căi de comunicații și căi ferate	*917*	*236*	*25.74%*
Terenuri degradate și neproductive	*9,007*	*7*	*0.08%*
TOTAL	**426,706**	**8,149**	**1.91%**

Tabelul nr. 38 - Suprafața fondului funciar după modul de folosință
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Localitate	Suprafața agricolă utilizată (număr)					Suprafața agricolă neutilizată	Suprafața împădurită	*din care:*	Suprafețe ocupate cu clădiri, curți, drumuri, cariere etc.	Heleștee, iazuri, bălți	Suprafața totală a exploatației agricole
	Teren arabil	**Grădini familiale**	**Pășuni și fânețe**	**Culturi permanente**	**TOTAL**			***crânguri în sistem de rotație pe termen scurt***			
Județul Maramureș	69,446.00	58,984.00	89,556.00	11,946.00	**229,932.00**	7,421.00	15,558.00	56.00	94,531.00	202.00	**347,644.00**
Orașul Ulmeni	*1,572.00*	*1,296.00*	*903.00*	*885.00*	**4,656.00**	70.00	307.00	1.00	1,545.00	6.00	**6,584.00**
Pondere (%)	*2.26%*	*2.20%*	*1.01%*	*7.41%*	**12.88%**	*0.94%*	*1.97%*	*1.79%*	*1.63%*	*2.97%*	***1.89%***

Tabelul nr. 39 - Exploatații agricole și suprafața, pe categorii de folosință (număr)

Sursa: Recensământul Agricol 2010

Localitate	Suprafața agricolă utilizată (hectare)					Suprafața agricolă neutilizată	Suprafața împădurită	*din care:*	Suprafețe ocupate cu clădiri, curți, drumuri, cariere etc.	Heleștee, iazuri, bălți	Suprafața totală a exploatației agricole
	Teren arabil	**Grădini familiale**	**Pășuni și fânețe**	**Culturi permanente**	**TOTAL**			***crânguri în sistem de rotație pe termen scurt***			
Județul Maramureș	55,823.11	3,895.60	190,640.77	6,807.76	**257,167.24**	6,870.88	6,242.61	13.82	7,075.92	78.79	**277,435.44**
Orașul Ulmeni	*3,086.36*	*76.20*	*1,906.17*	*264.32*	**5,333.05**	50.87	520.76	0.35	110.50	1.10	**6,016.28**
Pondere (%)	*5.53%*	*1.96%*	*1.00%*	*3.88%*	**12.37%**	*0.74%*	*8.34%*	*2.53%*	*1.56%*	*1.40%*	***2.17%***

Tabelul nr. 40 - Exploatații agricole și suprafața, pe categorii de folosință (suprafață)

Sursa: Recensământul Agricol 2010

Modul de deținere a suprafeței	Oraș Ulmeni	Jud. Maramureș
Proprietate	1,646	104,855
Concesiune	5	167
Arendă	30	348
Parte	18	150
Utilizat cu titlu gratuit	54	556
Alte moduri	5	308
TOTAL	**1,758**	**106,384**

Tabelul nr. 41 - Exploatații agricole (număr) după modul de deținere a suprafeței agricole
Sursa: Recensământul Agricol 2010

Modul de deținere a suprafeței	Oraș Ulmeni	Jud. Maramureș
Proprietate	2,840.93	54,210.72
Concesiune	9.59	120.08
Arendă	169.05	1,120.55
Parte	18.12	81.88
Utilizat cu titlu gratuit	46.76	214.25
Alte moduri	1.91	75.71
TOTAL	**3,086.36**	**55,823.19**

Tabelul nr. 42 - Exploatații agricole (număr) după modul de deținere a suprafeței agricole, care utilizează terenul arabil
Sursa: Recensământul Agricol 2010

Clase de mărime	Oraș Ulmeni	Jud. Maramureș
Sub 0,1 ha	33	8,260
0,1 – 0,3 ha	126	19,163
0,3 – 0,5 ha	106	11,016
0,5 – 1 ha	241	14,352
1 – 2 ha	457	10,154
2 – 5 ha	489	5,683
5 – 10 ha	60	680
10 – 20 ha	9	101
20 – 30 ha	4	10
30 – 50 ha	2	19
50 – 100 ha	-	4
Peste 100 ha	-	4
TOTAL	**1,527**	**69,446**

Tabelul nr. 43 - Exploatații agricole (număr) pe clase de mărime a terenului arabil
Sursa: Recensământul Agricol 2010

Categorii de culturi	Județul Maramureș	Oraș Ulmeni	
	Suprafața cultivată (ha)		Pondere din teren arabil (%)
Grâu comun și grâu spelt	3,256.98	323.42	14.94%
Porumb	15,902.73	926.36	42.79%
Plante tehnice (floarea-soarelui, rapiță și soia)	339.68	68.74	3.18%
Legume, pepeni (în câmp și în sere)	0.00	0.00	0.00%
Plante de nutreț (fân și masă verde, leguminoase pentru nutreț - lucernă, trifoi)	14,630.12	695.26	32.12%
Cartofi	6,993.19	130.91	6.05%
Alte culturi	687.02	19.98	0.92%
TOTAL ARABIL (din suprafața agricolă utilizată)	**41,809.72**	**2,164.67**	**100.00%**

Tabelul nr. 44 - Suprafețe cultivate cu principalele tipuri de culturi
Sursa: Recensământul Agricol 2010

Categorii de culturi	Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003
	UM: Ha			
Grâu și secară	946	950	965	923
Porumb boabe	1,176	1,336	1,367	1,361
Floarea soarelui	60	60	63	68
Sfeclă de zahăr	1	20	9	0
Cartofi	220	210	210	210
Legume	70	70	71	70
TOTAL	**2,473**	**2,646**	**2,685**	**2,632**

Tabelul nr. 45 - Suprafața cultivată cu principalele culturi – orașul Ulmeni
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Categorii de culturi	Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003
	UM: Tone			
Grâu și secară	1,711	2,569	2,592	2,130
Porumb boabe	3,316	4,251	3,890	4,077
Floarea soarelui	74	61	79	73
Sfeclă de zahăr	0	360	240	0
Cartofi	3,250	3,573	3,285	1,936
Legume	689	754	757	772
TOTAL	**9,040**	**11,568**	**10,843**	**8,988**

Tabelul nr. 46 - Producția agricolă vegetală la principalele culturi– orașul Ulmeni
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

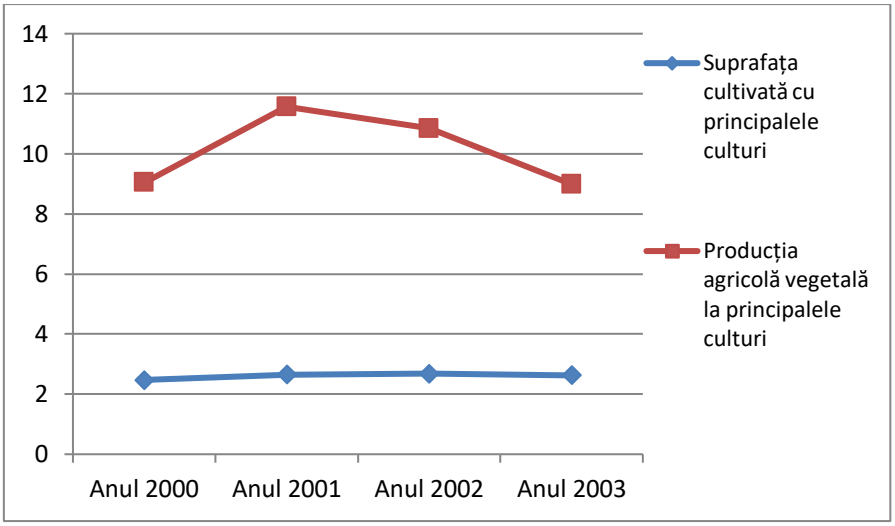

Figura nr. 31 - Evoluția suprafeței cultivate cu principalele culturi/producția agricolă vegetală la principalele culturi
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Din ultimele raportări ale INS privind variabilele de mai sus, observăm că suprafețele cultivate la nivelul orașului Ulmeni prezintă o oarecare constantă, marcată de o ușoară creștere, pe când producția agricolă prezintă o fluctuație semnificativă, cu o creștere importantă în anul 2001, și o scădere semnificativă în anul 2003. În contextul în care s-a cultivat anual aproximativ aceeași suprafață, o fluctuație atât de semnificativă a producției poate fi dată de factorii de mediu, care, potrivit producției obținute în unii ani, pot fi deosebit de eficienți, iar în alții pot avea un impact negativ semnificativ asupra producției obținute.

Categorii de culturi	Suprafața cultivată (ha)	Pondere din teren arabil (%)
Meri	107,82	43,12%
Pruni	105,7	42,27%
Alți pomi fructiferi	1,7	0,68%
Struguri de masă	0,32	0,13%
Struguri de vin	34,5	13,80%
TOTAL	**250,04**	**100,00%**

Tabelul nr. 47 - Suprafețe cultivate cu principalele tipuri de culturi fructifere
Sursa: Recensământul Agricol 2010

Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003
UM: Tone			
1,582	1,243	1,011	1,107

Tabelul nr. 48 - Producția de fructe – orașul Ulmeni
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Producția de fructe prezintă un trend descrescător constant în ultimii ani de raportare statistică, aspect din care se poate deduce potențialul crescut de obținere a unei producții bogate din sectorul fructifer, care poate fi valorificată inclusiv în scop economic.

Categorii de produse animale	Unități de măsură	Anul 2000	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003
Greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum	Tone greutate vie	2,228	422	549	687
Producția de lapte de vacă și bivoliță (inclusiv consumul vițeilor)	Hectolitri (100 l)	42,836	48,171	46,835	36,452
Producția de lână	Kilograme	1,580	1,500	1,600	2,245
Producția de ouă	Mii bucăți	1,694	2,530	3,442	3,718
TOTAL	-	**48,338**	**52,623**	**52,426**	**43,102**

Tabelul nr. 49 - Producția agricolă animală – orașul Ulmeni

Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Efectiv animale (capete)	Oraș Ulmeni	Jud. Maramureș	Pondere obținută la nivel de oraș, în total județean
Bovine	1,638	81,654	2.01%
Ovine	1,584	153,395	1.94%
Caprine	67	17,744	0.08%
Porcine	2,792	95,166	3.42%
Păsări	20,309	108,355	24.87%
Cabaline	217	10,580	0.27%
Familii de albine	0	0	0.00%
TOTAL	**26,607**	**466,894**	**32.59%**

Tabelul nr. 50 - Producția agricolă animală

Sursa: Recensământul Agricol 2010

11. ADMINISTRAȚIE ȘI BUNĂ GUVERNANȚĂ

Administraţia publică în orașul Ulmeni este organizată şi funcţionează potrivit prevederilor Ordonanței de Urgență nr. 57 din 03.07.2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare, şi în conformitate cu hotărârile Consiliului Local.

Administraţia publică din oraș se organizează şi funcţionează în temeiul principiilor descentralizării, autonomiei locale, deconcentrării serviciilor publice, eligibilității autorităților administrației publice locale, legalității și al consultării cetățenilor în soluționarea problemelor locale de interes deosebit.

Autoritățile administrației publice prin care se realizează autonomia locală în UAT-uri sunt consiliile locale, ca *autorități deliberative*, și primarii, ca *autorități executive*. Consiliile locale și primarii se aleg în condițiile prevăzute de legea pentru alegerea autorităților administrației publice locale, funcționează ca autorități ale acesteia și rezolvă treburile publice în condițiile legii.

Consiliul local are inițiative și hotărăște în condițiile legii toate problemele de interes local, cu excepția celor care, potrivit legii, intră în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale, exercitând atribuții privind:

- organizarea și funcționarea aparatului de specialitate al primarului, al instituțiilor și serviciilor publice/societăților comerciale/regiilor autonome de interes local;
- dezvoltarea economico-socială a orașului;
- administrarea domeniului public și privat al orașului;
- gestionarea serviciilor furnizate de către cetățeni;
- cooperarea interinstituțională în plan intern și extern.

În administraţia publică locală primarul îndeplineşte o funcţie de autoritate publică. El este şeful administraţiei publice locale şi al aparatului de specialitate structurat pe compartimente funcționale, pe care îl conduce şi îl controlează. Primarul conduce serviciile publice locale și răspunde de buna funcţionare a administraţiei publice locale, în condiţiile legii. Reprezintă unitatea administrativ-teritorială în relaţiile cu alte autorităţi publice, cu persoanele fizice sau juridice române sau străine, precum şi în justiţie.

Consiliul Local al orașului Ulmeni este compus din 15 consilieri locali pe perioada 2020-2024, aleşi prin vot universal, egal, direct, secret şi liber exprimat, în condiţiile stabilite de legea pentru alegerea autorităţilor administraţiei publice locale. Potrivit legislației, numărul membrilor fiecărui consiliu local se stabilește prin ordin al prefectului, în funcție de populația orașului, raportată de către Institutul Național de Statistică și Studii Economice la data de 1 ianuarie a anului în care se fac alegerile sau, după caz, la data de 1 iulie a anului care le precedă.

Aparatul de specialitate al Primăriei Orașului Ulmeni cuprinde 144 de posturi, structurate pe departamente de specialitate, astfel:

- *Demnitari*: 2;
- *Funcții publice*: 38 (din care 8 funcții publice de *conducere* și 30 funcții publice de *execuție*);
- *Personal contractual*: 104 (1 post de *conducere* și 103 posturi de *execuție*).

Din totalul de 144 de posturi, 103 sunt *ocupate*, iar 41 sunt declarate *vacante*.

Resurse financiare

Venituri/ Cheltuieli	An						
	2014	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Venituri previzionate	17.083.100	26.311.100	17.925.500	17.159.880	22.267.300	25.899.000	25.737.670
Venituri încasate	13.751.247	19.716.960	13.803.411	14.755.463	11.577.682	15.208.432	18.231.652
Cheltuieli previzionate	17.375.100	26.364.900	18.855.500	17.159.880	22.303.300	25.924.000	25.737.670
Cheltuieli realizate	14.020.077	18.807.042	14.732.738	14.720.307	11.589.157	19.219.940	18.210.766
Buget cheltuieli secțiunea Funcționare	10.810.420	10.323.000	11.382.500	12.849.000	10.088.400	12.044.000	12.393.370
Cheltuieli realizate secțiunea Funcționare	10.029.097	9.718.965	10.753.875	12.184.195	9.424.876	10.950.765	12.170.980
Buget cheltuieli secțiunea Dezvoltare	6.564.680	16.041.900	7.473.000	4.310.880	12.214.900	13.880.000	13.344.300
Cheltuieli realizate secțiunea Dezvoltare	3.990.980	6.953.823	3.978.863	2.536.112	2.164.281	4.269.175	6.039.786
Buget fonduri guvernamentale	0	0	0	0	0	0	0
Încasări realizate	0	0	0	0	0	0	0

fonduri guvernamentale							
Buget fonduri europene	0	0	0	0	0	15.000	80.000
Încasări realizate fonduri europene	0	0	0	0	0	9.200	80.000

Tabelul nr. 51 - Situația veniturilor și cheltuielilor (2014-2020)
Sursa: Primăria Orașului Ulmeni

Guvernanța electronică și smart city

Guvernanța electronică cuprinde procedeul de digitalizare a serviciilor aferente administrației publice locale, prin utilizarea calculatorului, serviciilor de internet sau de telecomunicații, echipamentelor digitale pentru colectarea, procesarea, partajarea și preluarea datelor. De asemenea, serviciile asociate guvernanței sunt strâns legate de infrastructura pentru transmiterea informațiilor.

Din lista serviciilor on-line, serviciile tranzacționale sunt considerate ca cele mai reprezentative în viitor pentru guvernarea electronică, atâta timp cât completarea și prezentarea de formulare de către populație va continua să aibă un rol preponderent în relația sa cu administrația publică. Guvernanța participativă este o caracteristică importantă a guvernării inteligente. Pentru a facilita accesul la decizii legate de comunitate este important să existe un canal adecvat de interacțiune între administrația publică și cetățeni. Cetățenii trebuie încurajați să își exprime opiniile și ideile, iar acestea trebuie să ajungă direct la factorii de decizie. Accesul facil și sigur la informații de interes public se poate realiza prin intermediul unor servicii ușor de accesat prin internet. Cu excepția informațiilor cu caracter confidențial, accesul la informații trebuie să fie liber și deschis.

Comisia Europeană definește orașul inteligent ca „o comunitate în care rețelele și serviciile tradiționale devin mai eficiente prin utilizarea tehnologiilor digitale și de telecomunicații, în beneficiul cetățenilor și mediului de afaceri". Mai mult decât atât, conceptul de *smart city* sau oraș inteligent are la bază utilizarea tehnologiei pentru a susține dezvoltarea durabilă și inclusivă.[46]

Conform studiilor realizate prin *Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027*, din punct de vedere al stadiului de implementare a conceptului de Smart City, situația pentru Ulmeni se prezintă astfel:

[46] *Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027*, p. 15.

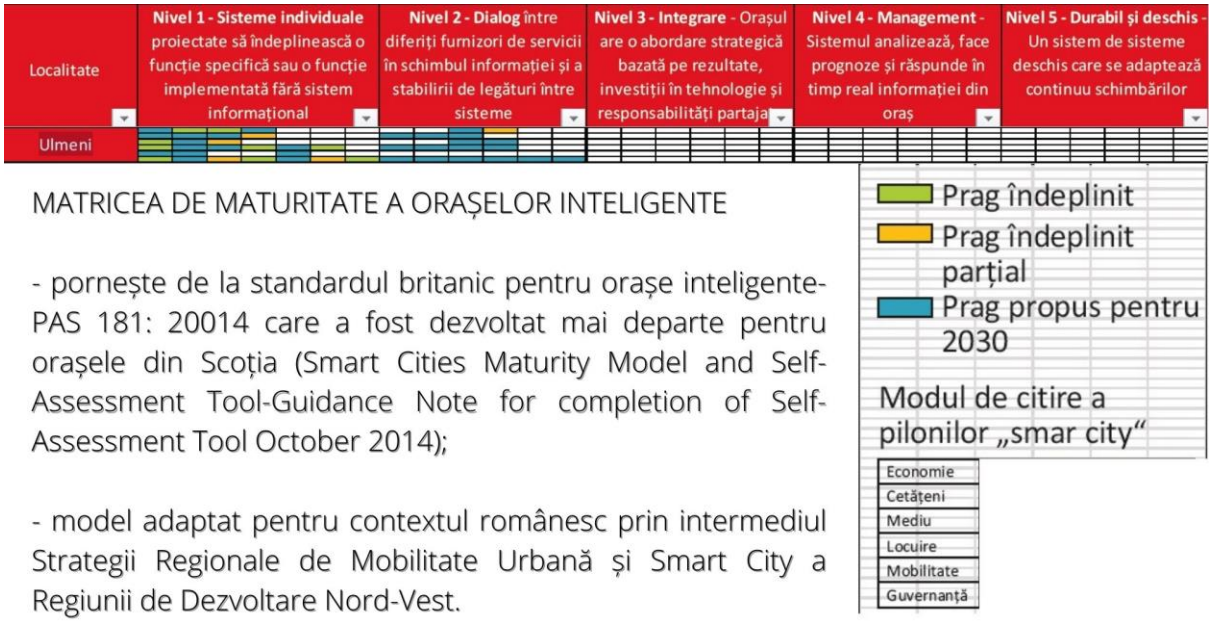

Figura nr. 32 – Matricea de maturitate pentru smart city
Sursa: *Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027*

Matricea de maturitate evidențiază nivelul la care au ajuns municipiile și orașele, folosind 5 niveluri de maturitate, clasificate pe cele 6 paliere *smart city* (*economie, cetățeni, mediu, locuire, mobilitate și guvernanță*). Aceasta este construită în jurul unor:

- indicatori de realizare (ex. existența unei baze de date GIS, a serviciilor publice digitale etc.);
- indicatori de rezultat (ex. ponderea deplasărilor nemotorizate din total, ponderea deșeurilor reciclate etc.).

Pe fiecare palier matricea cuprinde ținte care țin de componenta tehnologică (ex. dispozitive pentru colectarea datelor), dar și ținte care sunt mai degrabă orientate spre dezvoltarea durabilă (ex. % energie din surse regenerabile etc.).

Matricea de maturitate este completată pentru siutația actuală (celulele verzi), incluzând proiectele în curs de implementare cu rezultatele așteptate (celulele galbene) și situația prognozată, luând în considerare că proiectele din portofoliul de proiecte vor fi implementate și vor produce efecte până în 2030. Ea poate fi completată și actualizată de reprezentanții administrației publice locale folosind datele disponbile la nivel local și analizând disponibilitatea diferitelor servicii sau obiective.

În prezent, orașul Ulmeni este încadrat la nivelul 1 și 2 de maturitate smart city. Faptul că este un oraș mic cu un număr mai redus de clădiri publice, mijloace de transport public etc., îi oferă avantajul de a putea îndeplini anumite criterii mult mai ușor decât este cazul în orașele mari. Un asemenea exemplu putând fi *numărul clădirilor eficientizate din punct de*

vedere energetic care, într-un oraș mic, pot fi de ordinul zecilor, pe când orașele mari dispun de sute de astfel de construcții. Pe de altă parte, pragurile care țin de inovare, economie și spirit comunitar sunt mai ușor de îndeplinit de orașele mari, care sunt mult mai efervescente și dispun de o populație mai mare și diversă.

În ceea ce privește ținta pentru anul 2030, Regiunea de Dezvoltare Nord Vest se prezintă ca un teritoriu inteligent, susținut de o rețea de orașe interconectate și inovatoare, care folosesc tehnologia pentru facilitarea dezvoltării durabile. Astfel, inovarea, relația între administrație și cetățeni, și grija pentru utilizarea eficientă a resurselor reprezintă cheia în progresul regiunii.

Regiunea inteligentă Nord-Vest mizează pe o rețea digitală de localități formată din centre de inovare regionale, județene, micro-regionale și locale și orașe care se dezvoltă pe palierele smart city valorificând potențialul local: turism, energie - mediu, calitatea locuirii, educație etc., în acest circuit intrând și orașul Ulmeni.

În imaginile de mai jos se reflectă situația privind maturitatea smart city – orizont 2030, a orașului Ulmeni, care potrivit legendelor reflectă atât situația actuală, cât și cea previzionată. [47]

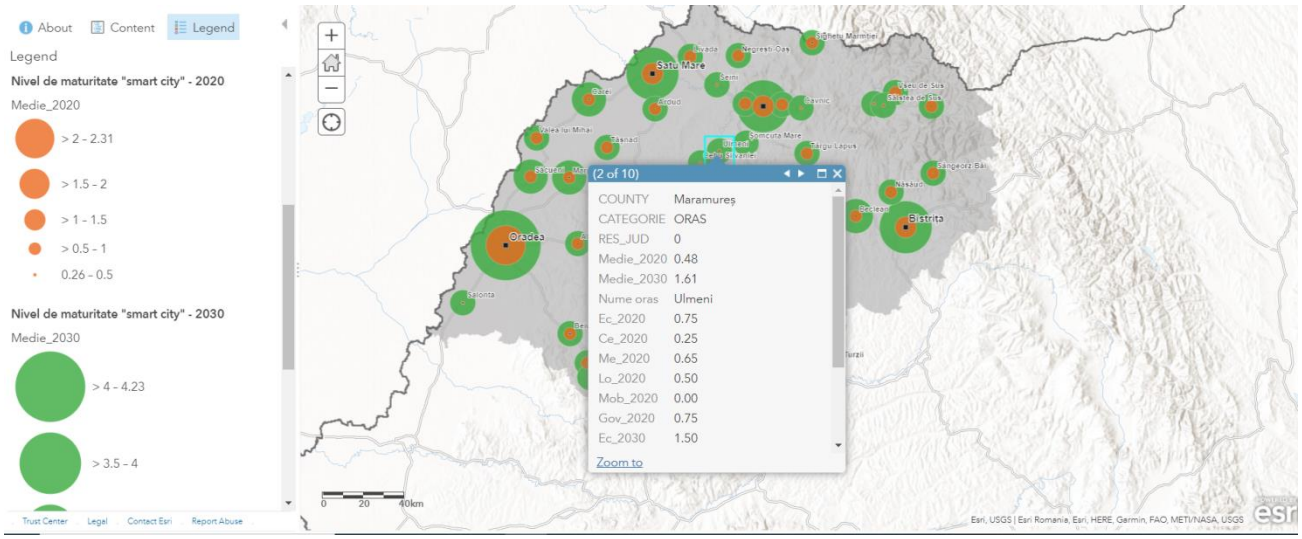

Figura nr. 33 – Maturitatea smart city pentru orașul Ulmeni – 2020
Sursa: https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=
90c7d98bdc1c40afa9ae610ccfc9ebb9

[47] https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=90c7d98bdc1c40afa9ae610ccfc9ebb9.

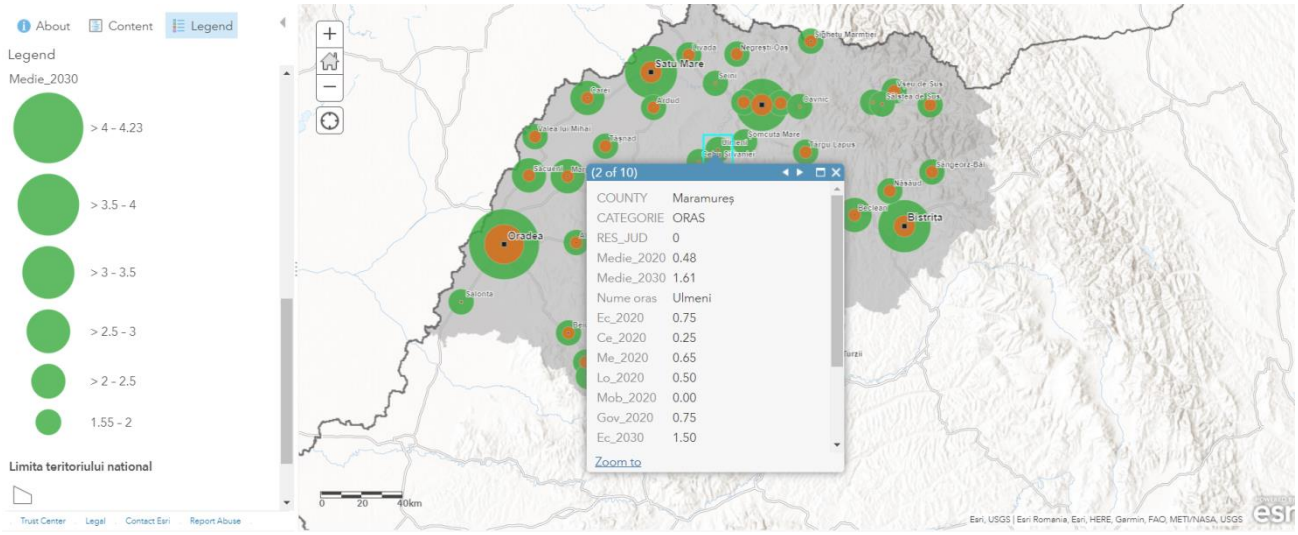

Figura nr. 34 – Maturitatea smart city pentru orașul Ulmeni – 2030
https://www.arcgis.com/apps/mapviewer/index.html?webmap=
90c7d98bdc1c40afa9ae610ccfc9ebb9

Ordine publică și siguranța cetățeanului

Strategia Regională de Mobilitate Urbană și Orașe Inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027 aduce lămuriri potrivit cărora calitatea locuirii în cele mai multe dintre orașele din regiune este afectată de un nivel ridicat al criminalității, uneori semnificativ superior mediei județene, coeficientul de criminalitate prezentând valori mult mai crescute în municipiile reședință de județ, unde densitatea populației este cea mai ridicată.

Din acest punct de vedere, orașul Ulmeni face parte dintr-o serie de orașe cu un grad mediu sau scăzut de criminalitate, asta și în contextul unui număr mai redus de locuitori.[48]

Localități	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
	UM: Număr persoane				
TOTAL județ Maramureș	714	701	677	597	603
ORAȘ ULMENI	18	16	17	12	0
% Ulmeni/Maramureș	2.52%	2.28%	2.51%	2.01%	0.00%

Tabelul nr. 52 - Persoane condamnate/sancționate definitiv aflate în penitenciare (inclusiv centre de detenție și centre educative)
Sursa: INSSE - TEMPO ONLINE

Potrivit datelor furnizate de către Institutul Național de Statistică privind persoanele condamnate/sancționate definitiv, aflate în penitenciare (inclusiv centre de detenție și

[48] *Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027*, p. 16.

centre educative), orașul Ulmeni prezintă un trend descrescător în ultimii 5 ani, ajungând la o rată egală cu zero în anul 2019.

Inclusiv din considerente legate de prevenirea criminalității, la nivelul orașului s-au demarat inițiative pentru o gestionare mai eficientă a siguranței publice prin implementarea sistemelor de monitorizare video instalate în mod special în clădirile publice și în intersecții pentru monitorizarea traficului, precum și în spații publice. În continuare, se menține interesul pentru modernizarea și extinderea sistemelor de supraveghere video, pentru a asigura o acoperire cât mai largă în teritoriu.

Tot din considerente legate de siguranță, în ultimii ani s-au demarat, implementat și propus investiții care vizează îmbunătățirea spațiului public, cum este cazul modernizării și extinderii sistemului de iluminat public.

CONSULTAREA OPINIEI PUBLICE

În vederea consultării opiniei publice, parte a procesului participativ de realizare a SIDU și pentru asigurarea transparenței decizionale, a fost formulat un chestionar cu 52 de întrebări, care a fost distribuit către locuitorii orașului începând cu 06.08.2021 atât în format electronic prin e-mail sau rețele de socializare, cât și în format listat pentru grupele de vârstă care nu sunt familiarizate cu utilizarea calculatorului. Chestionarul va rămâne activ până la finalizarea procesului de consultare publică a SIDU. În cele ce urmează vor fi analizate răspunsurile primite până în acest moment.

La momentul analizei, cei mai mulți respondeți erau din categoria de vârstă 30-35 ani (21 de persoane, reprezentând 25% din răspunsuri) și 14-17 ani (20 de persoane, reprezentând 23.8% din răspunsuri), iar cei mai puțini din categoria de vârstă 25-29 ani (3 persoane, reprezentând 3.6% din răspunsuri), în vreme ce restul grupelor de vârstă erau reprezentate astfel: 36-45 ani (13 persoane, reprezentând 15.5% din răspunsuri), 46-55 ani (13 persoane, reprezentând 15.5% din răspunsuri), peste 65 ani (7 persoane, reprezentând 8.3% din răspunsuri), 18-24 ani (6 persoane, reprezentând 7.1% din răspunsuri), 56-65 ani (5 persoane, reprezentând 6% din răspunsuri).

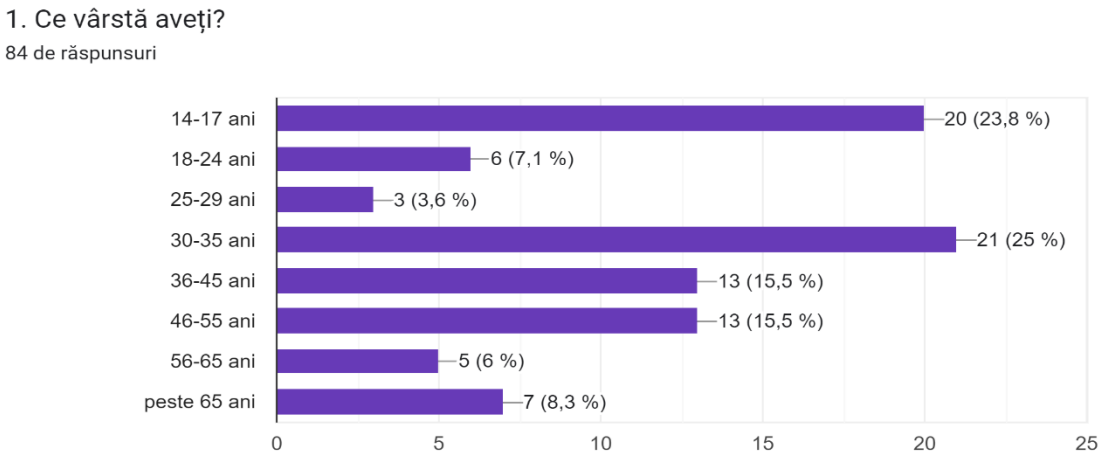

Figura nr. 35 - Vârsta respondenților
Sursa: Google Forms

În privința genului respondenților, se remarcă numărul mai mare de persoane de gen feminin care au răspuns la chestionar (51 de persoane, reprezentând 60.7% din răspunsuri) față de persoanele de gen masculin (33 de persoane, reprezentând 39.3% din răspunsuri).

La nivelul de educație al respondenților, cei mai mulți au absolvit studii de licență (20 de persoane, reprezentând 23.8% din răspunsuri), urmați de cei cu studii gimnaziale (17 persoane, reprezentând 20.2% din răspunsuri), studii obligatorii-10 clase (16 persoane, reprezentând 19% din răspunsuri), studii liceale (13 persoane, 15.5% din răspunsuri), studii postliceale (12 persoane, reprezentând 14.3% din răspunsuri), studii masterale (7 persoane, reprezentând 8.3% din răspunsuri) și studii doctorale (o persoană, reprezentând 1.2% din răspunsuri).

Cei mai mulți respondenți sunt salariați (48 de persoane, reprezentând 57.1% din răspunsuri), urmați de elevi (20 de persoane, reprezentând 23.8% din răspunsuri), liber-profesioniști (9 persoane, reprezentând 10.7% din răspunsuri), pensionari (8 persoane, reprezentând 9.5% din răspunsuri), studenți (3 persoane, reprezentând 3.6% din răspunsuri), în vreme ce din categoria antreprenori nu există răspunsuri.

Referitor la locul în care își desfășoară activitatea sau sunt rezidenți, cei mai mulți au identificat localitatea Ulmeni (41 de persoane, reprezentând 48.8% din răspunsuri), urmată de Mânău (23 de persoane, reprezentând 27.4% din răspunsuri), Chelința (8 persoane, reprezentând 9.5% din răspunsuri), Țicău (4 persoane, reprezentând 4.8% din răspunsuri), Someș-Uileac (3 persoane, reprezentând 3.6% din răspunsuri), Arduzel (3 persoane, reprezentând 3.6% din răspunsuri) și Vicea (2 persoane, reprezentând 2.4% din răspunsuri), în vreme ce din localitatea Tohat nu există respondeți.

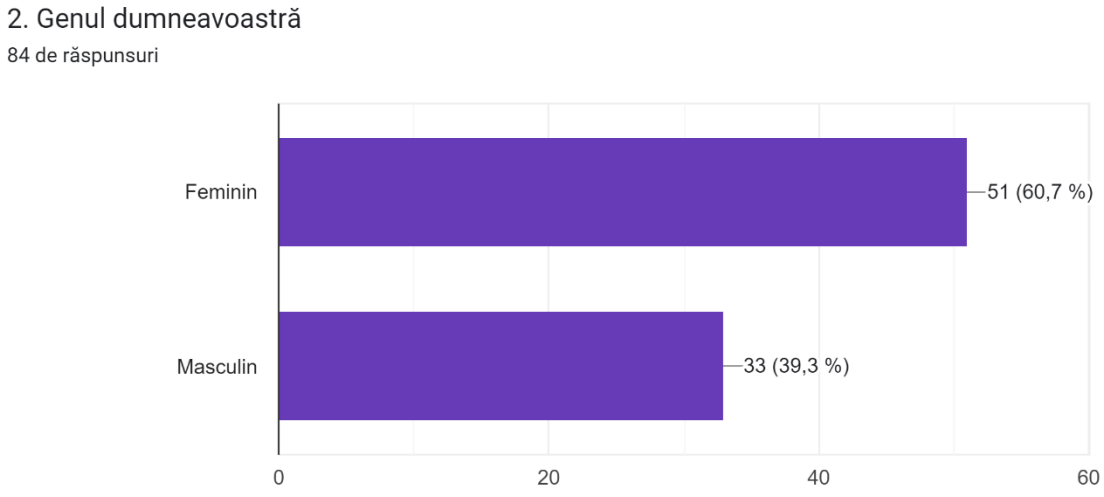

Figura nr. 36 - Genul respondenților
Sursa: Google Forms

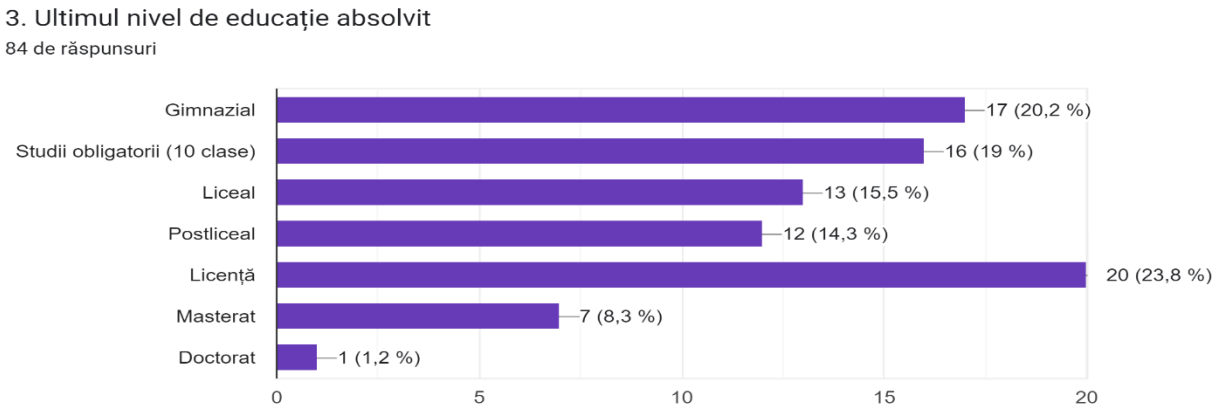

Figura nr. 37 - Nivelul de educație al respondenților
Sursa: Google Forms

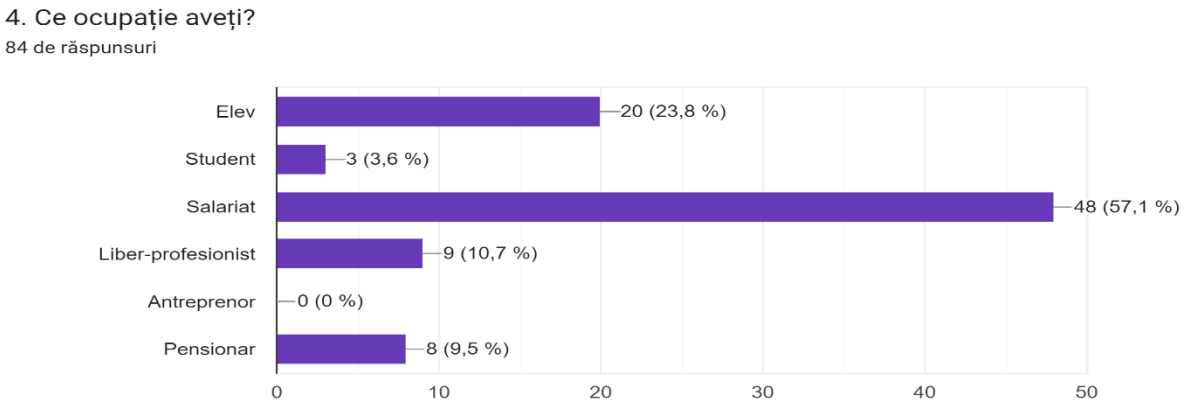

Figura nr. 38 - Ocupația respondenților
Sursa: Google Forms

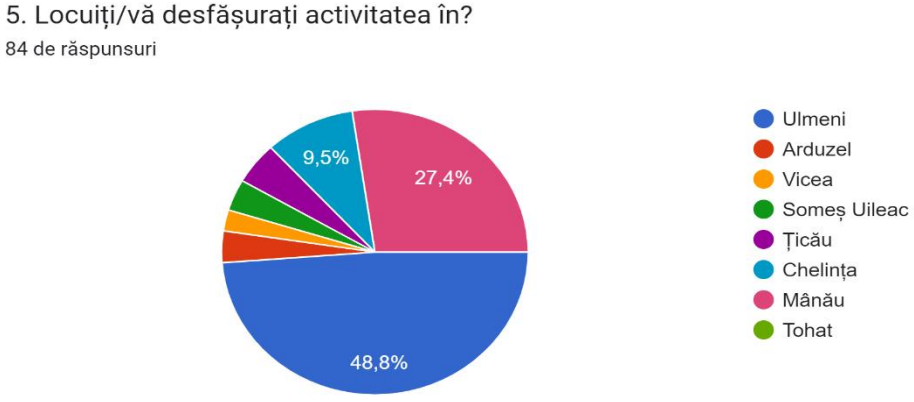

Figura nr. 39 - Locația respondenților
Sursa: Google Forms

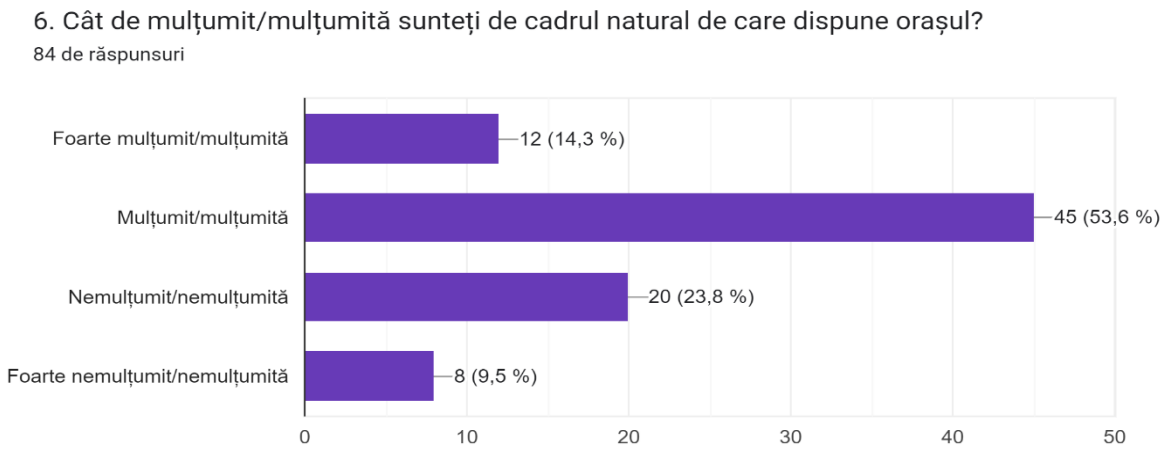

Figura nr. 40 - Cadrul natural
Sursa: Google Forms

Proporția de respondenți care se declară mulțumiți de cadrul natural de care dispune orașul este de 45 de persoane, reprezentând 53.6% din răspunsuri, la care se adaugă cei care se declară foarte mulțumiți (12 persoane, reprezentând 14.3% din răspunsuri), cei care se declară nemulțumiți (20 de persoane, reprezentând 23.8% din răspunsuri) și cei care se declară foarte nemulțumiți (8 persoane, reprezentând 9.5% din răspunsuri).

La întrebarea numărul 7, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva cadrului natural?*, o parte a respondenților nu a avut propuneri. Opțiunile manifestate au avut de-a face cu realizarea unor perdele forestiere între localități, amenajarea unor spații de agrement pe malul Someșului, amenajarea și întreținerea spațiilor verzi.

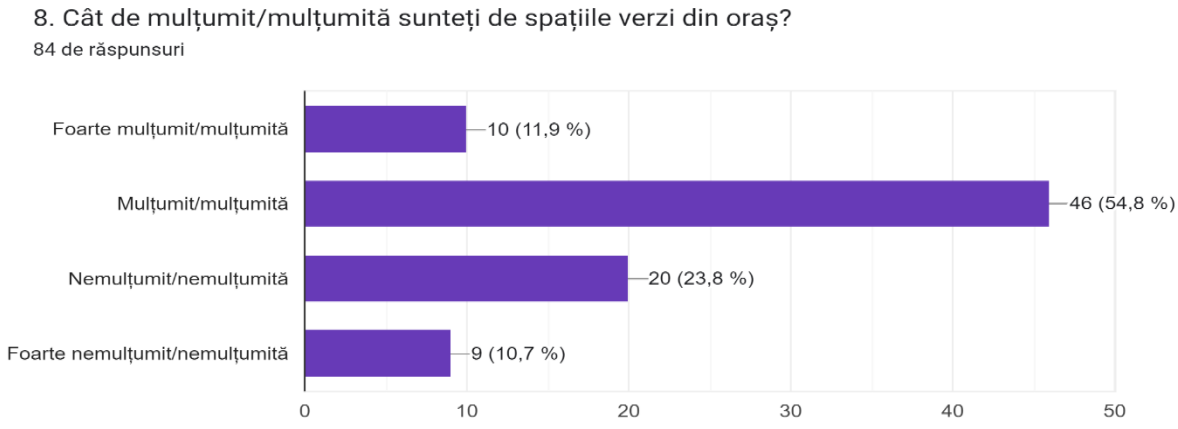

Figura nr. 41 - Spații verzi
Sursa: Google Forms

Despre spațiile verzi din oraș, 46 dintre respondenți (reprezentând 54.8% din răspunsuri) se declară mulțumiți, 10 sunt foarte mulțumiți (reprezentând 11.9% din răspunsuri), în vreme ce 20 sunt nemulțumiți (reprezentând 23.8% din răspunsuri), iar 9 sunt foarte nemulțumiți (reprezentând 10.7% din răspunsuri).

La întrebarea numărul 9, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva spațiilor verzi?*, respondenții au enumerat ca posibilități de îmbunătățire plantarea de flori, toaletarea vegetației din satele aparținătoare, plantarea mai multor arbuști ornamentali, întreținerea permanentă a spațiilor verzi existente, norme și reguli stricte pentru întreținerea spațiilor verzi, controale și sancțiuni drastice pentru cei care încalcă regulile și distrug bunurile din spațiile verzi, amenajarea unor noi spații verzi în fiecare localitate aparținătoare, amenajarea unor spații pentru picnic.

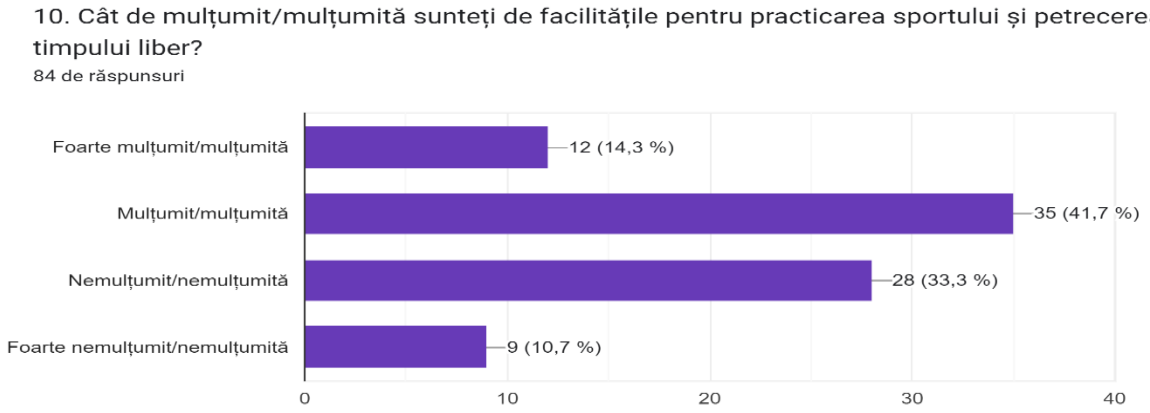

Figura nr. 42 - Facilități pentru sport și timp liber
Sursa: Google Forms

La capitolul facilități pentru practicarea sportului și petrecerea timpului liber au existat 35 de persoane (reprezentând 41.7% din răspunsuri) mulțumite de situația actuală și 12 persoane (reprezentând 14.3% din răspunsuri) foarte mulțumite, în vreme ce 28 de persoane (reprezentând 33.3% din răspunsuri) sunt nemulțumite, iar 9 persoane (reprezentând 10.7% din răspunsuri) sunt foarte nemulțumite.

La întrebarea numărul 11, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva facilităților pentru practicarea sportului și petrecerea timpului liber?*, propunerile au vizat construirea unor piste pentru biciclete, construirea unui teren de sport, amenajarea unor locuri pentru tineri, construirea unei pârtii de ski și sporturi de iarnă pe Dealul Tenei, construirea unui bazin de înot pentru copii, construirea unui club de bowling și amenajarea unui ștrand în Strâmtorile Țicăului, construirea unor terenuri pentru practicarea diverselor sporturi, organizarea mai multor competiții sportive.

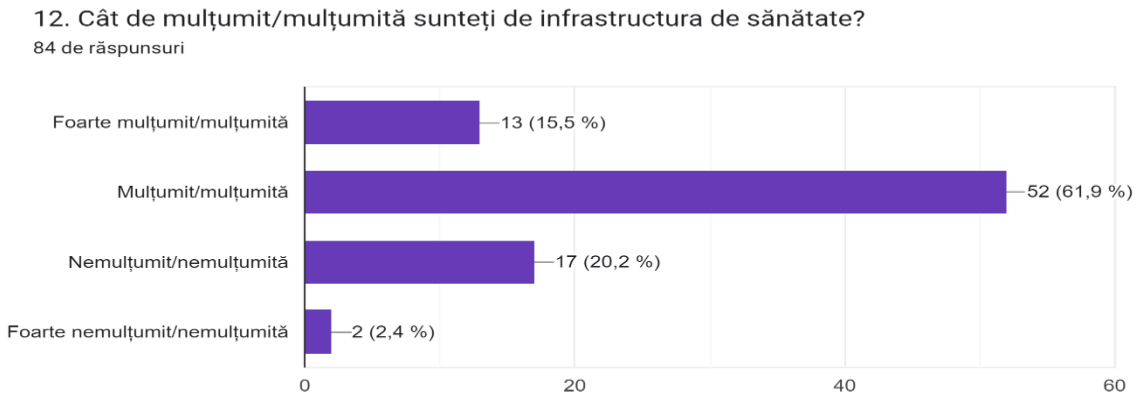

Figura nr. 43 - Infrastructura de sănătate
Sursa: Google Forms

Infrastructura de sănătate este apreciată de 52 de persoane (reprezentând 61.9% din răspunsuri) care se declară mulțumite de aceasta, în vreme ce 13 persoane (reprezentând 15.5% din răspunsuri) sunt foarte mulțumite, iar 17 persoane (reprezentând 20.2% din răspunsuri) sunt nemulțumite și 2 persoane (reprezentând 2.4% din răspunsuri) sunt foarte nemulțumite.

La întrebarea numărul 13, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva infrastructurii de sănătate?*, respondenții au identificat ca principale neajunsuri lipsa unui centru sanitar dotat la standarde moderne, pregătit să ofere condiții decente atât în caz de urgență, cât și pacienților care vin la consultații, construirea unei stații de ambulanță, o farmacie deschisă non-stop, diversificarea serviciilor medicale oferite la nivelul orașului, înființarea unui serviciu de asistență medicală la domiciliu.

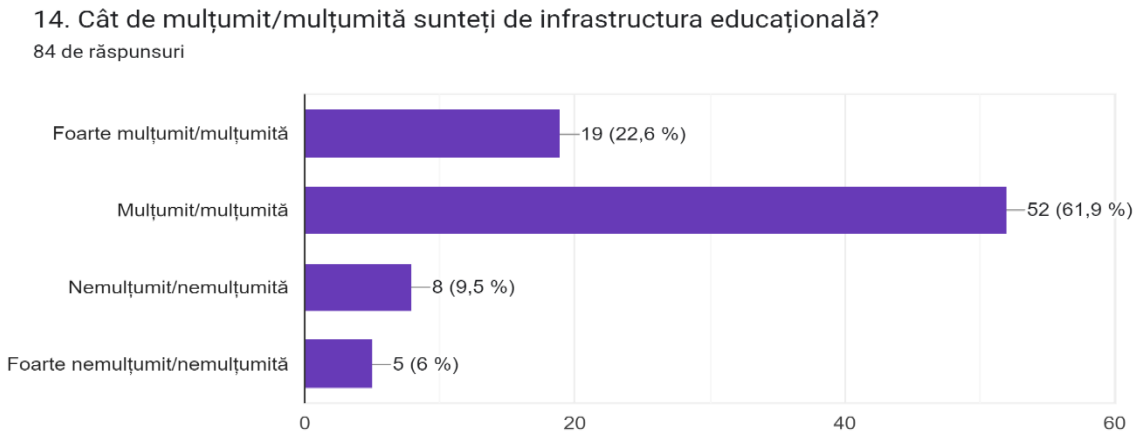

Figura nr. 44 - Infrastructura educațională
Sursa: Google Forms

Gradul de mulțumire în privința infrastructurii educaționale este de 61.9% (52 de persoane se declară mulțumite) și 22.6% (19 persoane se declară foarte mulțumite), în vreme ce 8 persoane (reprezentând 9.5% din răspunsuri) sunt nemulțumite, iar 5 persoane (reprezentând 6% din răspunsuri) sunt foarte nemulțumite.

La întrebarea numărul 15, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva infrastructurii educaționale?*, propunerile s-au referit la amenajarea unor spații pentru organizarea activităților practice ale elevilor, construirea unui teren de sport pentru elevi, a unui bazin de înot, a unei creșe, dotarea corespunzătoare a unităților educaționale, înființarea unui program *Școală după școală*, amenajarea unor săli de sport la fiecare școală.

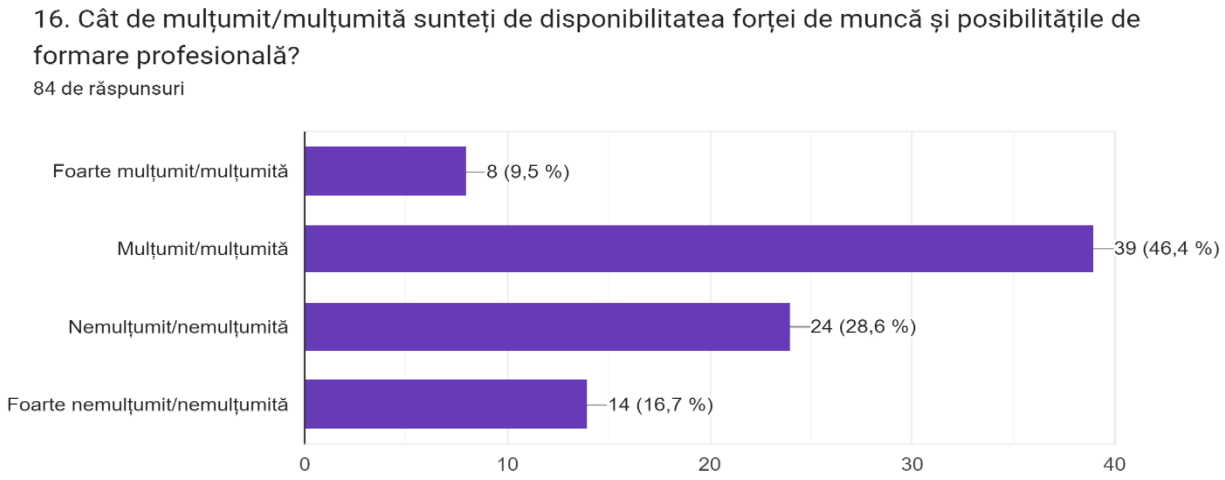

Figura nr. 45 - Forța de muncă și formarea profesională
Sursa: Google Forms

Disponibilitatea forței de muncă și posibilitățile de formare profesională reprezintă un capitol de care respondenții se arată mulțumiți în proporție de 46.4% (39 de persoane), în vreme ce 9.5% (8 persoane) dintre aceștia sunt foarte mulțumiți, 28.6% (24 de persoane) sunt nemulțumiți, iar 16.7% (14 persoane) sunt foarte nemulțumiți.

La întrebarea numărul 17, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva disponibilității forței de muncă și posibilităților de formare profesională?*, respondenții au identificat următoarele: necesitatea atragerii mai multor societăți comerciale, care să pună la dispoziție mai multe locuri de muncă pentru toți locuitorii orașului, înființarea școlilor profesionale și diversificarea specializărilor, pe lângă cea din domeniul mecanic existentă în acest moment, atragerea unor investitori care să valorifice resursele naturale și umane ale zonei, organizarea de cursuri de recalificare/specializare.

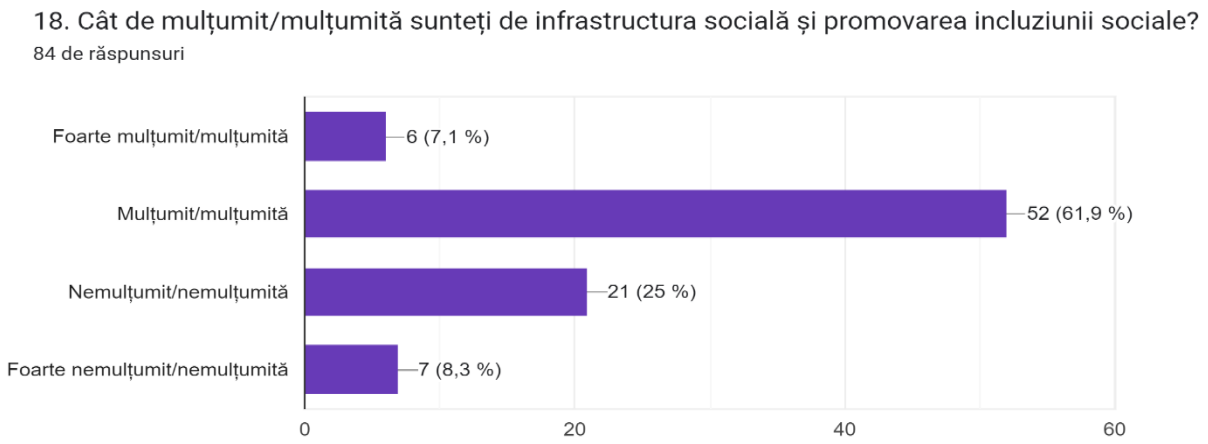

Figura nr. 46 - Infrastructură socială și incluziune socială
Sursa: Google Forms

În privința infrastructurii sociale și a promovării incluziunii sociale există 52 de persoane (reprezentând 61.9% din răspunsuri) care s-au arătat mulțumite, 6 persoane (reprezentând 7.1% din răspunsuri) foarte mulțumite, 21 de persoane (reprezentând 25% din răspunsuri) nemulțumite și 7 persoane (reprezentând 8.3% din răspunsuri) foarte nemulțumite.

La întrebarea numărul 19, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva infrastructurii sociale și promovării incluziunii sociale?*, majoritatea respondenților nu a avut propuneri, posibilitățile identificate au fost: îmbunătățirea incluziunii sociale prin limitarea abandonului școlar în rândul populației de etnie romă, înființarea unui centru de zi pentru vârstnici, organizarea de campanii de informare.

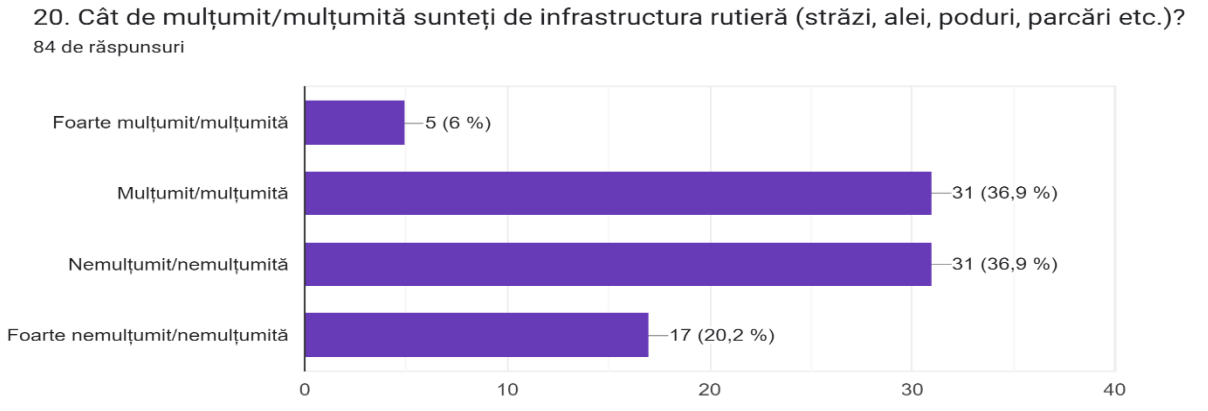

Figura nr. 47 - Infrastructura rutieră
Sursa: Google Forms

În privința infrastructurii rutiere, 31 de persoane (reprezentând 36.9% din răspunsuri) s-au declarat nemulțumite, iar 17 persoane (reprezentând 20.2% din răspunsuri) sunt foarte nemulțumite, în vreme ce 31 de persoane (reprezentând 36.9% din răspunsuri) sunt mulțumite, iar 5 persoane (reprezentând 6% din răspunsuri) sunt foarte mulțumite.

La întrebarea numărul 21, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva infrastructurii rutiere?*, respondenții au identificat următoarele posibile probleme: drumul principal care trece prin Ulmeni necesită reabilitare, acesta făcând legătura între județele Maramureș și Sălaj, lipsa asfaltului de pe anumite străzi din oraș, lipsa marcajelor rutiere de pe străzile secundare, iar suprafața de rulare este foarte îngustă, modernizarea podurilor, amenajarea parcărilor, construirea pistelor pentru biciclete, amenajarea de alei pietonale și trotuare, sistematizarea circulației la nivelul orașului.

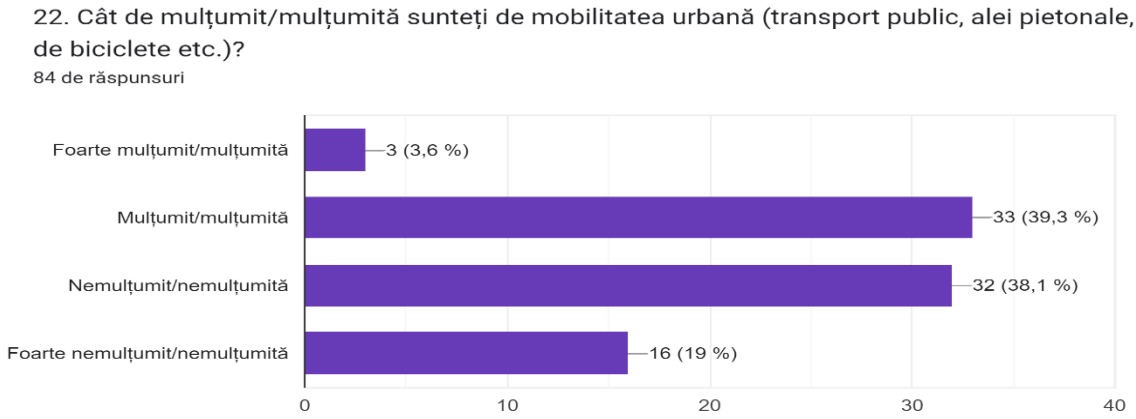

Figura nr. 48 - Mobilitatea urbană
Sursa: Google Forms

Referitor la mobilitatea urbană, respondenții s-au arătat mulțumiți în proporție de 39.3% (33 de persoane), în vreme ce 38.1% sunt nemulțumiți (32 de persoane), iar 3.6% sunt foarte mulțumiți (3 persoane) și 19% foarte nemulțumiți (16 persoane).

La întrebarea numărul 23, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva mobilității urbane (transport public, alei pietonale, piste de biciclete etc.)?*, au fost propuse următoarele: asigurarea transportului pentru toți locuitorii orașului, cu precădere pentru populația școlară, care se deplasează zilnic la școlile și liceele din Ulmeni, și în toate localitățile aparținătoare orașului, utilizându-se mijloace de transport moderne, amenajarea de piste de biciclete și modernizarea aleilor pietonale acolo unde există și construirea unora noi unde este nevoie.

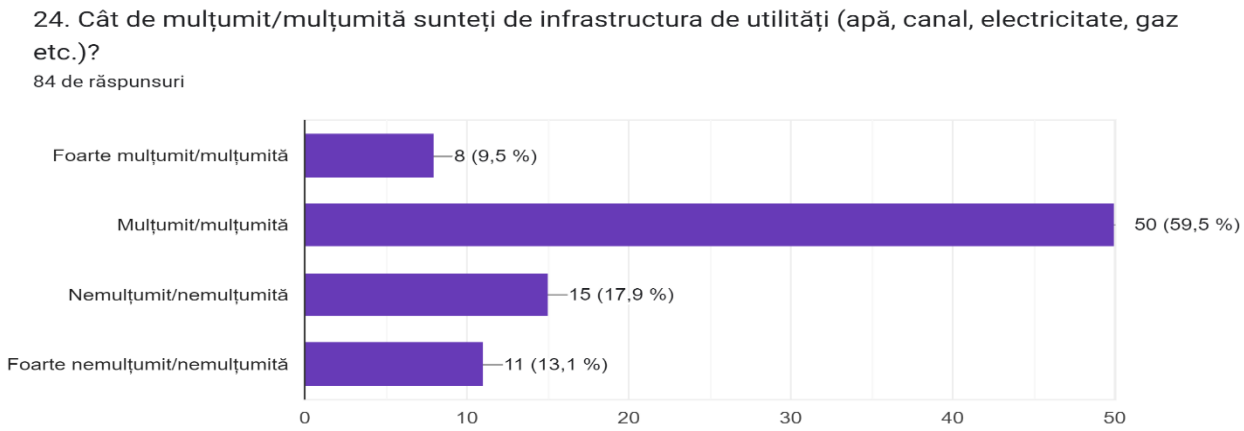

Figura nr. 49 - Infrastructura de utilități
Sursa: Google Forms

La capitolul infrastructură de utilități cei mai mulți respondenți s-au arătat mulțumiți (50 de persoane, reprezentând 59.5% din răspunsuri), urmați de cei nemulțumiți (15 persoane, reprezentând 17.9% din răspunsuri), cei foarte nemulțumiți (11 persoane, reprezentând 13.1% din răspunsuri) și cei foarte mulțumiți (8 persoane, reprezentând 9.5% din răspunsuri).

La întrebarea numărul 25, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva infrastructurii de utilități?*, au apărut următoarele propuneri: extinderea rețelei de gaz metan în toate localitățile orașului, modernizarea și extinderea rețelelor de apă și canal, modernizarea și extinderea rețelei de iluminat public.

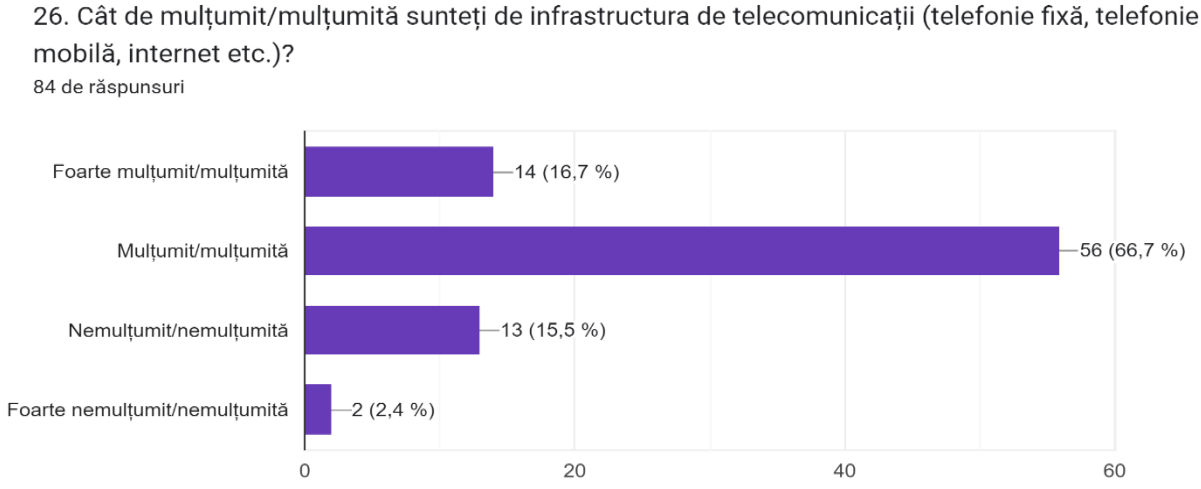

Figura nr. 50 - Infrastructura de telecomunicații
Sursa: Google Forms

Gradul de mulțumire în privința infrastructurii de telecomunicații este de 66.7% (56 de respondenți mulțumiți) și 16.7% (14 respondenți foarte mulțumiți), în vreme de 13 respondenți (reprezentând 15.5% din răspunsuri) sunt nemulțumiți, iar 2 respondenți (reprezentând 2.4% din răspunsuri) sunt foarte nemulțumiți.

La întrebarea numărul 27, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva infrastructurii de telecomunicații?*, nu au fost identificate probleme, una dintre propuneri vizând înființarea de rețele Wi-fi pentru internet în spațiile publice de pe raza orașului.

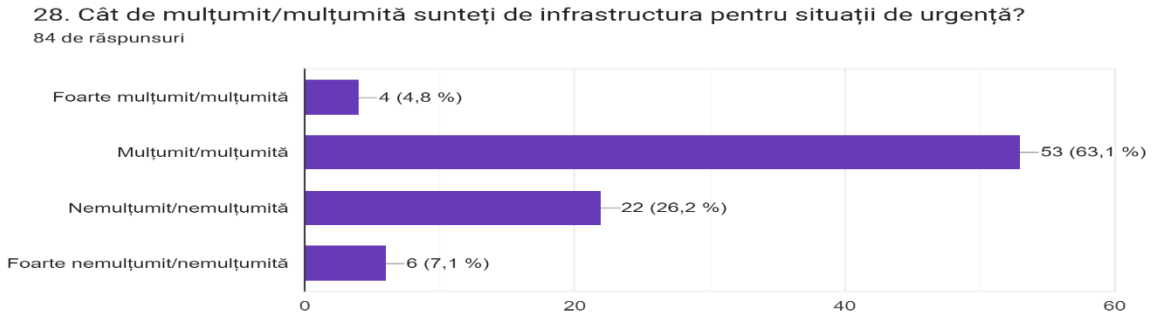

Figura nr. 51 - Infrastructura pentru situații de urgență
Sursa: Google Forms

În privința infrastructurii pentru situații de urgență, 63.1% dintre respondenți s-au arătat mulțumiți (53 de persoane), 4.8% foarte mulțumiți (4 persoane), 26.2% nemulțumiți (22 de persoane) și 7.1% foarte nemulțumiți (6 persoane).

La întrebarea numărul 29, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva infrastructurii pentru situații de urgență?*, propunerile au fost: înființarea unui centru pentru situații de urgență cu echipament modern, achiziția unei autoutilitare noi pentru situații de urgență, achiziția unei ambulanțe, amenajarea dispensarului medical.

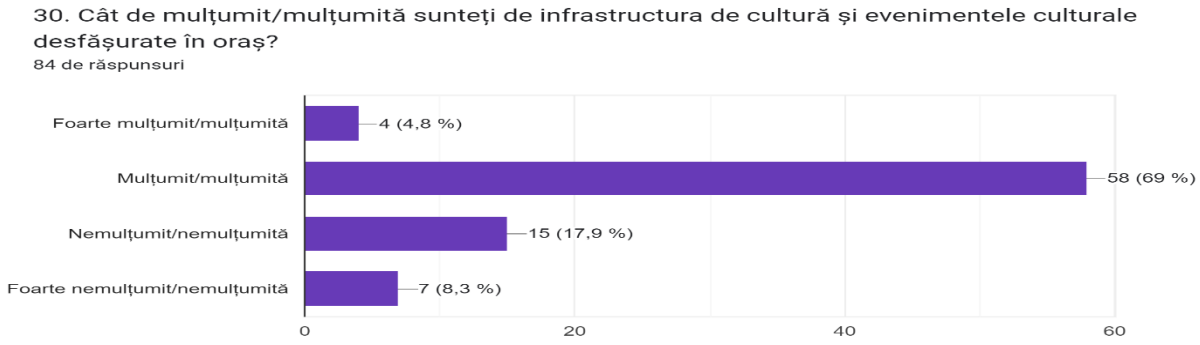

Figura nr. 52 - Infrastructura de cultură și evenimentele culturale
Sursa: Google Forms

Infrastructura de cultură și evenimentele culturale desfășurate în oraș au generat 69% răspunsuri ale persoanelor mulțumite (58 de persoane), 4.8% foarte mulțumite (4 persoane), 17.9% nemulțumite (15 persoane) și 8.3% foarte nemulțumite (7 persoane).

La întrebarea numărul 31, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva infrastructurii de cultură și evenimentelor culturale?*, propunerile au fost: organizarea unor evenimente culturale la care să fie invitate personalități ale vieții culturale și științifice românești, organizarea unor evenimente de tipul *Fiii orașului/satului*, organizarea de spectacole de teatru și proiecții de film.

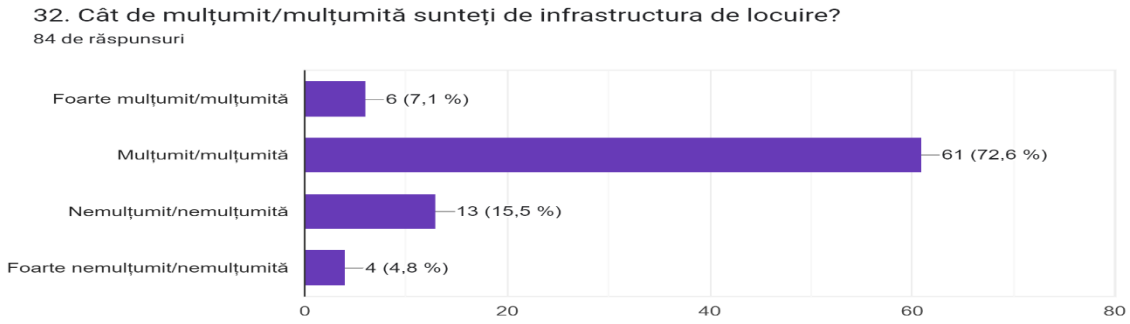

Figura nr. 53 - Infrastructura de locuire
Sursa: Google Forms

La capitolul infrastructură de locuire respondenții s-au arătat mulțumiți în proporție de 72.6% (61 de persoane), foarte mulțumiți în proporție de 7.1% (6 persoane), nemulțumiți în proporție de 15.5% (13 persoane) și foarte nemulțumiți în proporție de 4.8% (4 persoane).

La întrebarea numărul 33, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva infrastructurii de locuire?*, respondenții au identificat: nevoia de gospodărire eficientă a spațiilor aferente blocurilor de locuințe, construirea de locuințe sociale, gestionarea corespunzătoare a deșeurilor abandonate de utilizatorii parcurilor din oraș, sancționarea celor care încalcă regulile de ordine și liniște publică, reabilitarea blocurilor de locuințe.

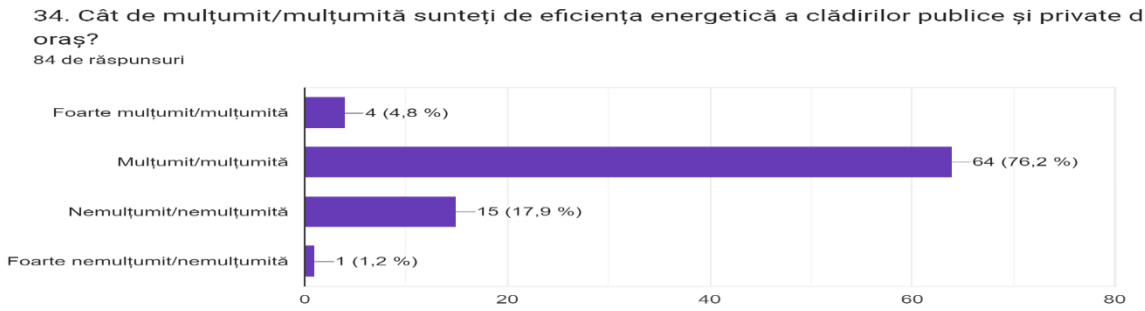

Figura nr. 54 - Eficiența energetică a clădirilor publice și private
Sursa: Google Forms

Din perspectiva eficienței energetice a clădirilor publice și private, respondenții s-au arătat mulțumiți în proporție de 76.2% (64 de persoane), foarte mulțumiți în proporție de 4.8% (4 persoane), nemulțumiți în proporție de 17.9% (15 persoane) și foarte nemulțumiți în proporție de 1.2% (o persoană).

La întrebarea numărul 35*, Ce vă lipsește din oraș din perspectiva eficienței energetice a clădirilor publice și private?*, următoarele propuneri au fost lansate: necesitatea anvelopării clădirilor publice și private, precum și instalarea de panouri fotovoltaice.

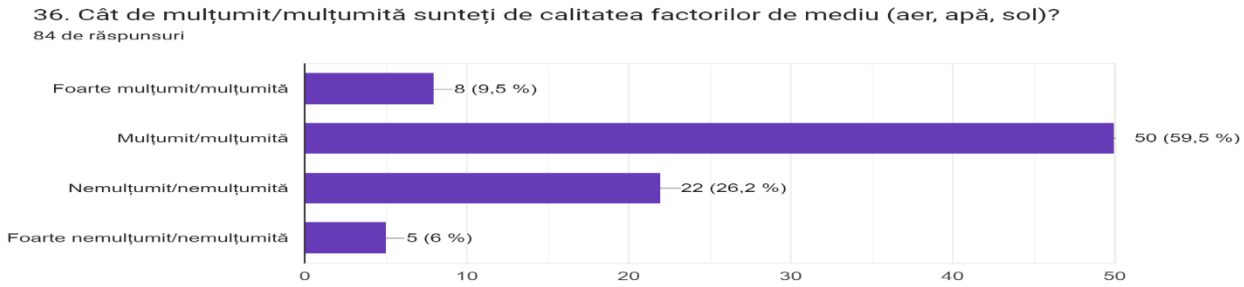

Figura nr. 55 - Calitatea factorilor de mediu
Sursa: Google Forms

La capitolul calitatea factorilor de mediu respondenții s-au arătat mulțumiți în proporție de 59.5% (50 de persoane), foarte mulțumiți în proporție de 9.5% (8 persoane), nemulțumiți în proporție de 26.2% (22 de persoane) și foarte nemulțumiți în proporție de 6% (5 persoane).

La întrebarea numărul 37, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva calității factorilor de mediu (aer, apă, sol)?*, răspunsurile au vizat: furnizarea de apă de calitate, păstrarea râului Someș curat, defrișarea spațiilor de la intrarea și ieșirea din toate localitățile orașului, precum și de pe malul Someșului, cultivarea tuturor terenurilor agricole, campanii de informare pentru limitarea poluării naturii, campanii de igienizare a apelor curgătoare de pe raza orașului.

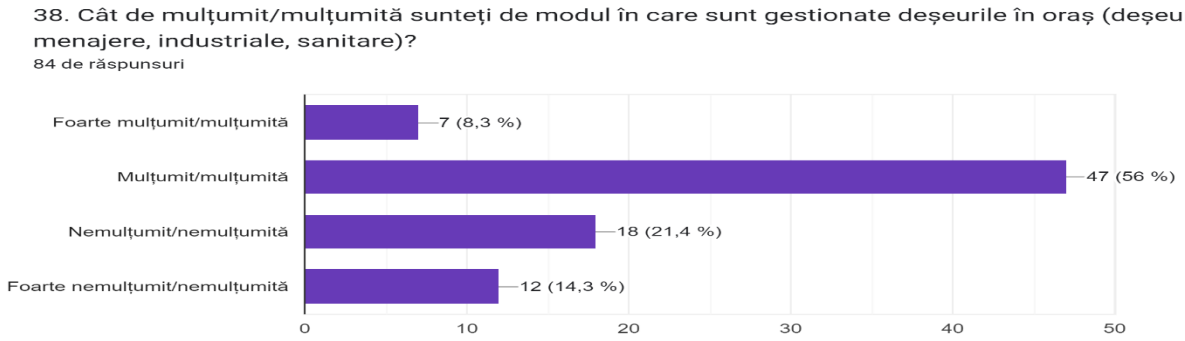

Figura nr. 56 - Gestionarea deșeurilor
Sursa: Google Forms

În privința gestionării deșeurilor, 56% dintre respondenți s-au arătat mulțumiți (47 de persoane), 8.3%% foarte mulțumiți (7 persoane), 21.4% nemulțumiți (18 persoane) și 14.3% foarte nemulțumiți (12 persoane).

La întrebarea numărul 39, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva gestionării deșeurilor?*, propunerile au fost: montarea de coșuri de gunoi cel puțin în punctele importante ale localităților (biserică, cămin etc.), construirea unei stații pentru gestionarea eficientă a tuturor tipurilor de deșeuri, angajarea de personal pentru întreținerea curățeniei în locurile publice din oraș, campanii de informare referitoare la modul în care ar trebui colectate separat deșeurile.

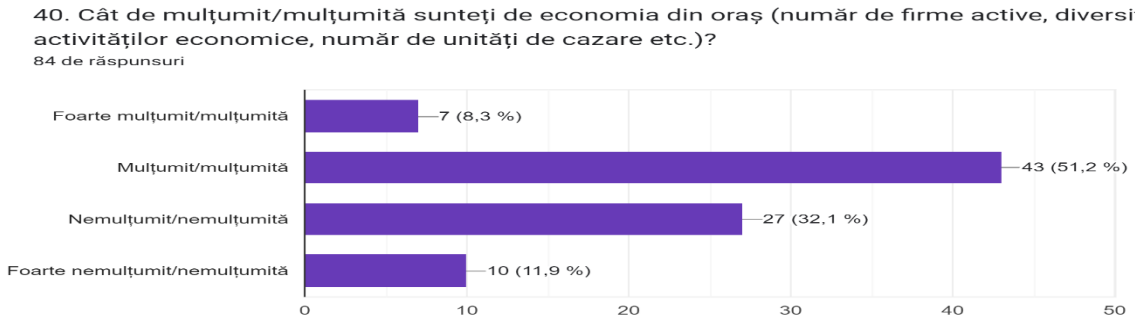

Figura nr. 57 - Economia din oraș
Sursa: Google Forms

Gradul de mulțumire în privința economiei din oraș a fost de 51.2% (43 de persoane mulțumite), 8.3% (7 persoane foarte mulțumite), 32.1% (27 de persoane nemulțumite) și 11.9% (10 persoane foarte nemulțumite).

La întrebarea numărul 41, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva economiei?*, au fost primite următoarele propuneri: stimularea diversificării activităților economice, creșterea numărului de firme active, care să asigure condiții bune de muncă.

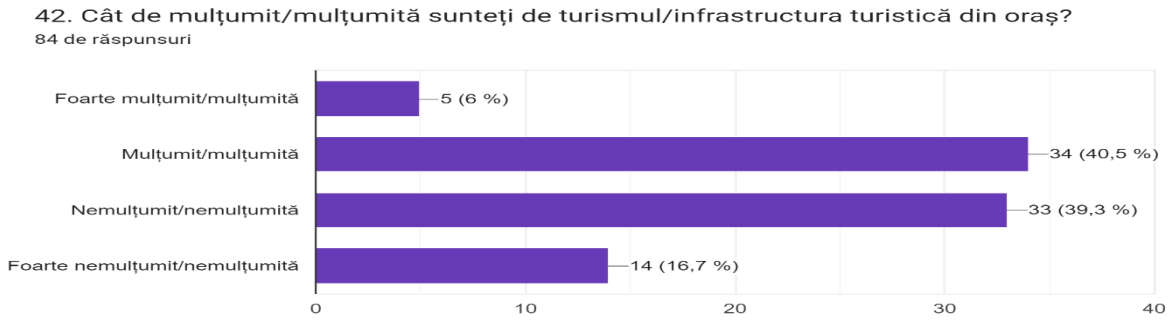

Figura nr. 58 - Turism și infrastructură turistică
Sursa: Google Forms

La capitolul turism și infrastructură turistică, respondenții s-au arătat mulțumiți în proporție de 40.5% (34 de persoane), foarte mulțumiți în proporție de 6% (5 persoane), nemulțumiți în proporție de 39.3% (33 de persoane) și foarte nemulțumiți în proporție de 16.7% (14 persoane).

La întrebarea numărul 43, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva turismului/infrastructurii turistice?*, propunerile au fost: valorificarea potențialului natural și uman al zonei Someș-Codru, amenajarea unei baze sportive, amenajarea unor spații pentru petrecerea timpului liber, amenajarea unui centru de informare turistică.

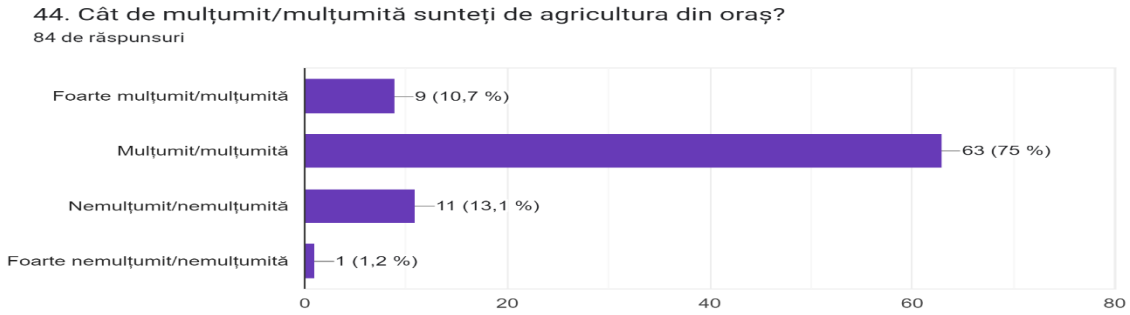

Figura nr. 59 - Agricultura
Sursa: Google Forms

Gradul de mulțumire în privința agriculturii este de 75% (63 de persoane mulțumite), 10.7% (9 persoane foarte mulțumite), 13.1% (11 persoane nemulțumite) și 1.2% (o persoană foarte nemulțumită).

La întrebarea numărul 45, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva agriculturii?*, propunerile au fost următoarele: amenajarea drumurilor de acces către terenurile agricole, realizarea unor sisteme de irigații, încurajarea asocierilor dintre producătorii agricoli din orice domeniu, construirea unui depozit pentru cereale, construirea unui centru pentru colectarea legumelor și fructelor, amenajarea unui spațiu optim pentru desfacerea produselor agricole.

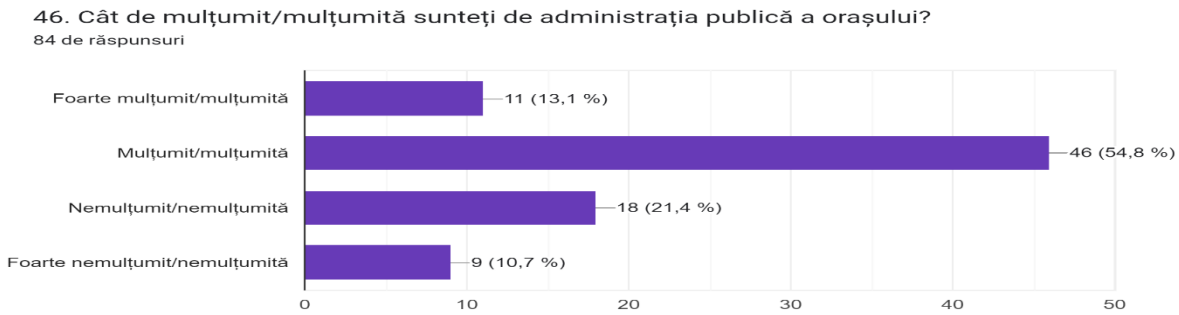

Figura nr. 60 - Administrația publică
Sursa: Google Forms

Gradul de mulțumire în privința administrației publice locale este de 54.8% (46 de persoane mulțumite), 13.1% (11 persoane foarte mulțumite), 21.4% (18 persoane nemulțumite) și 10.7% (9 persoane foarte nemulțumite).

La întrebarea numărul 47, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva administrației publice?*, răspunsurile s-au concentrat pe organizarea unor întâlniri periodice ale aleșilor cu locuitorii orașului, consultarea pe diverse probleme de dezvoltare strategică, constituirea unor comisii consultative ale Consiliului Local, pe domenii de activitate, cu specialiști din domenii diverse, în vederea dezvoltării orașului, digitalizarea serviciilor oferite de administrația publică.

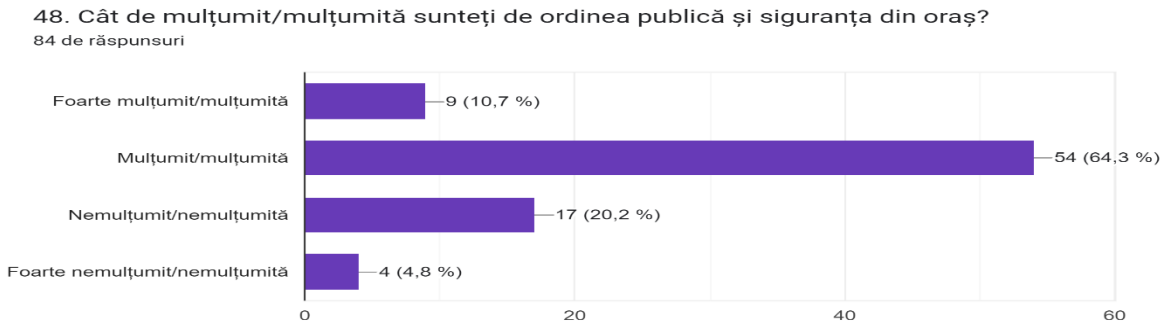

Figura nr. 61 - Ordinea publică și siguranța orașului
Sursa: Google Forms

Referitor la ordinea publică și siguranța din oraș, respondenții s-au arătat mulțumiți în proporție de 64.3% (54 de persoane), foarte mulțumiți în proporție de 10.7% (9 persoane), nemulțumiți în proporție de 20.2% (17 persoane) și foarte nemulțumiți în proproție de 4.8% (4 persoane).

La întrebarea numărul 49, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva ordinii publice și siguranței?*, propunerile au fost următoarele: asigurarea ordinii și liniștii publice în toate localitățile aparținătoare orașului, monitorizarea orașului cu camere video și de către persoanele cu atribuții în domeniu, înființarea unei secții de jandarmi.

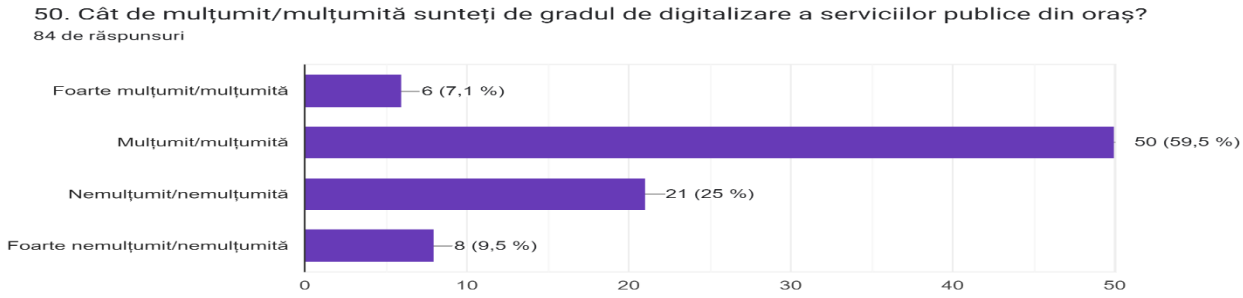

Figura nr. 62 - Digitalizarea serviciilor publice
Sursa: Google Forms

În privința gradului de digitalizare a serviciilor publice, respondenții s-au arătat mulțumiți în proporție de 59.5% (50 de persoane), foarte mulțumiți în proporție de 7.1% (6 persoane), nemulțumiți în proporție de 25% (21 de persoane) și foarte nemulțumiți în proporție de 9.5% (8 persoane).

La întrebarea cu numărul 51, *Ce vă lipsește din oraș din perspectiva digitalizării serviciilor publice?*, propunerile au fost: nevoia de digitalizare a tuturor serviciilor publice din oraș, posibilitatea ca orice documente și cereri să poată fi solicitate și depuse on-line, plata taxelor să poată fi făcută online, dezvoltarea unei platforme de informare a cetățenilor în privința tuturor activităților întreprinse de către administrația publică locală.

La întrebarea cu numărul 52, *Ce ați face pentru oraș din perspectiva dezvoltării urbane în perioada 2021-2027, în ordinea priorităților?*, propunerile au cuprins: atragerea de investitori pentru înființarea de locuri de muncă, asfaltarea tuturor străzilor, rețele de canalizare și apă pe toate străzile, digitalizarea serviciilor din Primărie, planificare strategică pentru dezvoltarea orașului, accesarea finanțărilor nerambursabile pentru dezvoltarea orașului, construirea de locuri de joacă pentru copii, amenajarea unor parcuri, construirea de terenuri pentru activități sportive, dezvoltarea turismului local prin promovarea tradițiilor și valorilor specifice, implicarea populației în organizarea unor evenimente culturale cu specific traditional, înființarea unui centru de zi pentru vârstnici, înființarea unui centru de zi pentru copii, extinderea rețelei de gaze naturale, amenajarea pieței agroalimentare, renovarea unităților educaționale, campanii de igienizare la nivelul orașului, înființarea serviciului de transport public cu curse regulate și acces în toate localitățile aparținătoare orașului, amenajarea unei rețele de piste de biciclete, diversificarea serviciilor medicale, amenajarea unei zone recreaționale pe malul Someșului, construirea unei creșe, amenajarea drumurilor agricole, regenerarea urbană a centrului orașului.

ANALIZA SWOT

În cadrul analizei SWOT se iau în considerare factorii interni prin prisma punctelor tari şi punctelor slabe, respectiv factorii externi prin prisma oportunităţilor şi ameninţărilor, scopul fiind acela de a identifica elemente cheie în stabilirea obiectivelor de dezvoltare.

Punctele tari, apanaj al mediului intern, sunt identificate sub forma resurselor și capacităților pe care comunitatea le deține și care pot exceda resursele și capacitățile altor comunități identice sau pot pur și simplu să marcheze multitudinea de posibilități benefice pentru comunitate.

Prin contrapondere față de punctele tari, punctele slabe, apanaj tot al mediului intern, reprezintă resursele și capacitățile care îi lipsesc comunității analizate sau care sunt inferioare celor deținute de comunități similare.

Oportunitățile sunt apanajul mediului extern, a cărui schimbare în favoarea evoluției comunității evaluate este mai greu influențabilă decât cel intern, și care reprezintă cumulul de circumstanțe favorabile întâlnite la nivel județean, național, european sub forme foarte diferite, dintre care cele mai des întâlnite țin de schimbările legislative, posibilitățile de finanțare pentru diferitele proiecte de interes ale comunității locale, care pot duce la dezvoltarea acesteia în ansamblu sau în anumite domenii de interes.

Amenințările sunt și ele apanajul aceluiași mediu extern, marcând evoluţii neașteptate și defavorabile ale acestuia și putând lua o multitudine de forme, de la posibile evoluții economice negative la crize economice profunde, schimbări de mentalitate, lacune legislative, toate acestea influențând atingerea obiectivelor strategice propuse de către comunitate prin întârzierea îndeplinirii lor sau chiar prin imposibilitatea de a fi atinse în orizontul de timp propus.

Analiza SWOT este extrem de utilă în demersul de stabilire a direcţiilor de dezvoltare specifice oricărei comunităţi, jucând un rol important în gestionarea resurselor și capacităților comunității analizate și a modului în care acestea sunt condiţionate unele de celelalte. Nu în ultimul rând, analiza sistematică atât a problemelor, cât și a realizărilor comunităţii, permite înţelegerea rapidă, simultană și integrată a legăturilor dintre elementele pozitive și negative ale acesteia.

Dacă în varianta clasică analiza SWOT ar putea identifica domenii principale de analiză, cum ar fi: mediu, social, educație, sănătate, infrastructură, economie, cultură, administrație publică etc., în cazul de față, analiza SWOT a *SIDU Ulmeni* va pleca de la multiplicarea

acestor domenii de analiză în urma analizei socio-economice expuse până la acest capitol și a consultării opiniei publice. Au fost identificate punctele tari și punctele slabe în ceea ce privește dezvoltarea UAT Ulmeni și se va încerca corelarea acestora cu oportunitățile și amenințările mediului extern. Astfel, vom avea următoarele domenii de analiză: cadru natural și localizare geografică, spații verzi, facilități pentru sport și timp liber, sănătate, educație, forță de muncă și formare profesională, incluziune socială, infrastructură rutieră, mobilitate urbană, infrastructură de utilități, infrastructură de telecomunicații, infrastructură pentru situații de urgență, cultură, infrastructură de locuire, eficiență energetică, calitatea factorilor de mediu, managementul deșeurilor, economie, turism, agricultură, administrația publică, guvernanța electronică și smart city, ordine publică și siguranța cetățeanului.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Cadru natural și localizare geografică	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Așezarea orașului într-o zonă pitorească din sud-vestul județului Maramureș, pe Valea Someșului; • Poziționarea în zona de interferență a județelor Maramureș, Sălaj, Satu Mare (Țara Codrului); • Existența unui patrimoniu natural bogat; • Prezența unor resurse ale solului (lemn); • Faună și floră foarte diverse.	• Aparenta izolare a orașului în cadrul județului; • Distanța relativ mare față de Baia Mare, dată fiind starea infrastructurii de transport.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Posibilitatea asocierilor dintre unitățile administrative din zonă pentru promovarea proiectelor de anvergură.	• Riscul adâncirii stării de izolare a orașului în lipsa accelerării procesului de modernizare.

Spații verzi	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi

	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Existența unor suprafețe generoase de terenuri aflate în proprietatea UAT, care ar putea fi transformate în spații verzi amenajate; • Manifestarea intențiilor locuitorilor orașului pentru astfel de investiții.	• Lipsa atragerii de finanțări pentru investiții de acest gen în perioada 2014-2020; • Prioritizarea altor proiecte în detrimentul celor privind amenajarea spațiilor verzi.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Existența posibilităților de finanțare atât din fonduri guvernamentale, cât și europene; • Finalizarea Planului Urbanistic General și a Registrului Spațiilor Verzi.	• Întreținerea necorespunzătoare a spațiilor verzi existente sau a celor care sunt planificate să fie amenajate în viitor; • Indiferența utilizatorilor acestor spații față de normele de ordine și curățenie.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Facilități pentru sport și timp liber	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Existența spațiilor de joacă pentru copii în Ulmeni, Arduzel și Someș-Uileac; • Existența unei baze sportive în Ulmeni și a unor terenuri de fotbal în localitățile aparținătoare; • Existența unei echipe de fotbal în Liga a IV-a.	• Insuficienta finanțare a domeniului sportiv și a facilităților aferente petrecerii timpului liber; • Lipsa unui bazin de înot.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Finanțarea unor proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii sportive și de petrecere a timpului liber;	• Imposibilitatea accesării fondurilor nerambursabile pentru astfel de investiții;

		• Inițierea unor programe de încurajare a practicării sportului la orice vârstă; • Promovarea echipei locale de fotbal într-o ligă superioară.	• Receptivitatea scăzută a populației pentru programe de încurajare a practicării sportului.

Sănătate	**Factori / Mediu**	**Pozitivi**	**Negativi**
	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Existența unui centru medical de permanență în oraș; • Existența posibilităților pentru realizarea de diverse investigații, într-o multitudine de specializări ale medicinei, în reședința de județ, Baia Mare.	• Lipsa unui centru de ambulanță; • Fondurile insuficiente afectează serviciile medicale prestate către pacienți.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Inițierea unui parteneriat cu ISU Maramureș pentru construirea unui punct SMURD în oraș; • Construirea unui ambulatoriu în oraș; • Depunerea unor proiecte de finanțare pentru realizarea unui centru medico-social, pentru campanii de prevenție în diverse sfere ale sănătății umane și pentru dotarea centrelor medicale ale medicilor de familie.	• Creșterea numărului de probleme medicale ca urmare a îmbătrânirii populației și din lipsa campaniilor de prevenție; • Migrarea populației cu anumite afecțiuni către orașe cu facilități multiple în privința serviciilor medicale.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Educație	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Sistem educațional diversificat; • Existența tuturor categoriilor de unități de învățământ preuniversitar (grădinițe, școli, licee); • Existența facilităților pentru educație privată la nivel primar, gimnazial, liceal; • Existența unor programe extrașcolare; • Existența programelor de educație continuă pe tot parcursul vieții, derulate atât de către autoritățile publice, cât și de organizații private.	• Dotarea insuficientă a unităților de învățământ; • Unele clădiri ale unităților de învățământ necesită renovare; • Număr mare de profesori navetiști.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Construirea unei creșe; • Înființarea unor grădinițe cu program prelungit; • Organizarea unor școli de vară; • Atragerea de finanțări pentru dotarea și reabilitarea unităților de învățământ care au aceste nevoi.	• Scăderea numărului persoanelor calificate din învățământ prin ieșirea acestora din viața activă; • Scăderea gradului de instruire a populației școlare; • Creșterea ratei abandonului școlar.

Forță de muncă și formare profesională	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**

		• Populație educată; • Populație calificată în diverse meserii; • Populație omogenă și relativ stabilă; • Lipsa conflictelor interetnice; • Existența unui număr însemnat de absolvenți de studii superioare.	• Tendință descrescătoare a populației; • Existența unor localități componente cu populație redusă; • Număr mare al persoanelor cu venituri mici; • Lipsa specializării unei părți a populației care se ocupă cu agricultura; • Scădere demografică și îmbătrânirea populației.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Programe de finanțare disponibile pentru reconversie profesională și crearea de locuri de muncă pentru șomeri; • Organizarea de cursuri de formare profesională în oraș.	• Tendința de migrare a populației în străinătate; • Scăderea numărului persoanelor calificate prin ieșirea acestora din viața activă; • Lipsa corelării între cererea și oferta pieței de muncă; • Deprofesionalizarea forței de muncă existente în oraș; • Creșterea procentului populației angajate în munca nedeclarată, cu impact asupra sistemelor de asigurări sociale și sănătate, precum și asupra economiei locale; • Creșterea numărului de șomeri în rândul populației tinere; • Lipsa interesului pentru cursuri de specializare sau reconversie profesională.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Incluziune socială	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Existența experienței în dezvoltarea programelor sociale, rezultate în urma inițierii de parteneriate public-privat.	• Capacitate scăzută de a asigura servicii sociale pentru toate categoriile de persoane aflate în dificultate; • Lipsa spațiilor pentru desfășurarea activităților de protecție și asistență socială; • Reticența persoanelor care ar putea beneficia de asistență socială în a participa la astfel de programe.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Disponibilitatea finanțărilor nerambursabile pentru investiții în activități de protecție și asistență socială; • Construirea unui Centru de zi pentru vârstnici.	• Lipsa personalului calificat pentru un centru de servicii sociale; • Creșterea procentului populației marginalizate și în risc de sărăcie în situația în care nu sunt alocate sau atrase suficiente fonduri pentru activitățile de asistență socială; • Posibila creștere a infracționalității din cauza lipsurilor materiale.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Infrastructură rutieră	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**

		• Finalizarea podului peste râul Someș; • Existența drumurilor județene 108A, 108E, 108T, 182B, care tranzitează orașul.	• Starea nesatisfăcătoare a infrastructurii de drumuri.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Fonduri nerambursabile disponibile pentru proiecte din această categorie.	• Izolarea și depopularea anumitor localități aparținătoare din cauza infrastructurii ruriere precare.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Mobilitate urbană	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Existența unei rețele de transport local; • Existența cererii pentru utilizarea transportului public; • Existența infrastructurii de transport feroviar.	• Inexistența unui Plan de Mobilitate Urbană; • Lipsa unui sistem de transport public cu frecvență ridicată care să faciliteze accesul locuitorilor din toate localitățile aparținătoare către Ulmeni; • Rețea redusă de alei pietonale; • Rețea redusă de piste de biciclete; • Infrastructură rutieră insuficient dezvoltată.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Realizarea unui Plan de Mobilitate Urbană; • Modernizarea infrastructurii rutiere, construirea de alei pietonale și piste de biciclete;	• Incapacitatea de adaptare la tendințele în materie de mobilitate urbană poate stopa tendința de modernizare a orașului.

		• Dezvoltarea unui sistem de transport public eficient și cât mai prietenos cu mediul; • Inițierea de campanii de încurajare a utilizării mijloacelor de deplasare prietenoase cu mediul.	

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Infrastructură de utilități	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Existența rețelelor de utilități pe raza orașului; • Există rețea de apă potabilă și canalizare; • Există sistem de alimentare cu gaze naturale; • Există sistem de distribuție a energiei electrice.	• Infrastructură insuficient dezvoltată în anumite localități ale orașului; • Rețea de canalizare parțială; • Rețea de gaze naturale parțială.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Finalizarea lucrărilor care țin de infrastructura de utilități aflate în desfășurare; • Construirea de rețele de utilități în toate localitățile aparținătoare orașului pentru îndeplinirea angajamentelor luate de către România față de Uniunea Europeană în acest domeniu.	• În lipsa unor sisteme de canalizare moderne, există riscul deversării apelor reziduale menajere în locuri neamenajate, acest lucru ducând la poluarea apelor de suprafață și subterane, precum și a solului; • Buget local insuficient pentru dezvoltarea infrastructurii tuturor localităților componente.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Infrastructură de telecomunicații	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Rețea de telecomunicații bine dezvoltată; • Există rețele de telefonie fixă, mobilă și internet; • Există oficii poștale.	• Calitatea serviciilor furnizate nu este aceeași în toate zonele aferente orașului.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Modernizarea infrastructurii de telecomunicații; • Furnizarea unor servicii de calitate similară în oricare dintre zonele orașului.	• Numărul mic de locuitori din unele localități aparținătoare orașului poate influența dezvoltarea și modernizarea rețelelor de telecomunicații, furnizorii de astfel de servicii putând considera nerentabile investițiile în infrastructura necesară.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Infrastructură pentru situații de urgență	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Existența Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență (SVSU).	• Dotare insuficientă pentru SVSU; • Capacitate redusă de acțiune a SVSU.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Posibilități de inițiere a unor parteneriate la nivel	• Imposibilitatea efectuării unor acțiuni în situații delicate din cauza

		județean sau național cu ISU în vederea perfecționării membrilor SVSU; • Participarea la competiții de proiecte în vederea dotării SVSU.	dotării deficitare și a lipsei personalului calificat.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Cultură	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Valori culturale și istorice prezente; • Existența Centrului de Cultură și Artă Ulmeni; • Existența patrimoniului arhitectural semnificativ: 10 monumente istorice; • Existența lăcașurilor de cult atât în Ulmeni, cât și în localitățile aparținătoare; • Existența a 4 biblioteci și a Căminelor Culturale.	• Starea patrimoniului arhitectural și nevalorificarea lui economică.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Posibilități de inițiere a unor programe de încurajare a renovării obiectivelor de patrimoniu de pe raza orașului, în condițiile în care acestea nu se află în proprietatea autorității publice locale; • Implementarea propunerilor din noul Plan Urbanistic General în privința protejării patrimoniului istoric; • Inițierea de parteneriate cu instituții culturale din orașele mari din	• Pierderea tradițiilor locale; • Venituri mici generate de activitățile culturale; • Fonduri bugetare reduse pentru astfel de activități; • Scăderea gradului de interes în rândul populației orașului pentru activitățile culturale.

		regiune (Baia Mare, Cluj-Napoca, Satu Mare) în vederea desfășurării de activități culturale frecvente în oraș; • Stabilirea unui calendar anual de activități culturale, care să fie promovat la nivelul întregului oraș și care să cuprindă activități diverse pentru toate categoriile de vârstă.	

Infrastructură de locuire	**Factori / Mediu**	**Pozitivi**	**Negativi**
	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Existența unui număr mare de clădiri aflate în proprietate privată pentru dimensiunea orașului.	• Lipsa unui plan de îmbunătățire a infrastructurii de locuire la nivelul administrației pubice locale.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Posibilitatea accesării unor finanțări pentru construirea de locuințe sociale; • Oferirea de facilități pentru încurajarea construirii de locuințe pentru tineri; • Participarea la programul guvernamental privind construirea de blocuri ANL.	• Migrarea tinerilor din oraș înspre alte zone; • Dezinteresul beneficiarilor de locuințe ANL sau sociale pentru spațiul locativ.

Eficiență energetică	**Factori / Mediu**	**Pozitivi**	**Negativi**

	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Interes crescut al autorității publice locale și al locuitorilor orașului pentru investițiile de acest gen; • Sistemul de iluminat public a fost modernizat ținând cont de îmbunătățirea caracteristicilor privind consumul de energie electrică.	• Foarte puține clădiri publice din oraș sunt reabilitate termic; • Foarte puține clădiri private sunt reabilitate termic; • Sistemul de iluminat public nu acoperă decât nevoile unui număr redus de locuitori.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Creșterea numărului de clădiri renovate și reabilitate din punct de vedere energetic; • Utilizarea resurselor regenerabile pentru iluminat public, încălzire centralizată și transport public; • Inițierea de proiecte pentru susținerea investițiilor cu componentă de reducere a consumului de energie și scădere a emisiilor de CO2.	• Număr foarte mare de clădiri publice și private care necesită astfel de investiții raportat la capacitatea financiară a UAT; • Reticența și dezacordul unor proprietari față de utilitatea și avantajele generate de astfel de investiții în reabilitarea clădirilor.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Calitatea factorilor de mediu	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Bioclimat și cadru natural valoros, nepoluat.	• Lipsa lucrărilor de îndiguire a malurilor râului Someș; • Lipsa amenajărilor văilor de pe raza orașului;

			• Educația ecologică este insuficient dezvoltată.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Amenajarea malurilor râului Someș cu zone de promenadă, trasee de bicicletă, zone de relaxare; • Inițierea unor campanii de împădurire; • Amenajarea cursurilor văilor de pe raza orașului.	• Intervenția locuitorilor asupra mediului înconjurător; • Idiferența față de protecția mediului; • Creșterea poluării; • Distrugerea peisajului; • Lipsa măsurilor de prevenire a inundațiilor; • Existența riscurilor de apariție a dezastrelor naturale; • Exploatare forestieră necontrolată cu consecințe grave asupra eroziunii solului și alunecărilor de teren.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Managementul deșeurilor	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Existența Serviciului de Salubritatea și implementarea unui sistem de colectare integrată a deșeurilor.	• Infrastructura necesară colectării selective a deșeurilor este insuficient dezvoltată; • Campaniile în favoarea utilizării corespunzătoare a infrastructurii de colectare a deșeurilor au fost puține.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Organizarea de campanii privind	• Creșterea zonelor poluate cu deșeuri

		modalitatea de reducere a cantității de deșeuri generate de o gospodărie; • Campanii de igienizare a locurilor de campare, de picnic, malurilor apelor, pășunilor; • Investiții în infrastructura de colectare din oraș: coșuri de gunoi pentru colectare selectivă, mașini specializate pentru colectare selectivă, containere împărțite pe categorii de deșeuri la blocurile de locuințe și la casele individuale, platforme pentru depozitarea diferitelor tipuri de deșeuri;	menajere și de alt tip; • Poluarea apelor, solului, aerului din cauza depozitării necorespunzătoare a deșeurilor.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Economie	**Intern**	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Deschiderea autorității publice locale spre concesionarea de terenuri în vederea realizării de investiții generatoare de locuri de muncă; • Forță de muncă ieftină; • Existența unor instituții financiare;	• Inexistența investitorilor mari în oraș; • Scăderea puterii de cumpărare a locuitorilor; • Număr mic de agenți economici; • Locuri de muncă puține generate de către agenții economici activi; • Lipsa unui

		• Spații de producție neutilizate.	incubator de afaceri pentru firme nou înființate.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Stabilirea unor parteneriate public-privat pentru atragerea de investitori și generarea de locuri de muncă; • Depunerea unor proiecte pentru obținerea de finanțări nerambursabile în vederea construirii unui incubator de afaceri și dezvoltarea unei zone industriale cu facilitățile necesare; • Disponibilitatea finanțărilor nerambursabile și pentru firmele existente în oraș, dar și pentru cele nou înființate.	• Preferința investitorilor mari pentru facilitățile oferite de aglomerările urbane în condițiile deficiențelor de infrastructură pe care orașul le are în acest moment; • Credite pentru dezvoltarea afacerilor greu accesibile de către firmele nou înființate.

Turism	**Factori / Mediu**	**Pozitivi**	**Negativi**
	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Potențial turistic semnificativ în oraș și în împrejurimi; • Aeroport în relativa apropiere (Baia Mare); • Existența a două pensiuni și a unui hotel în oraș; • Existența a trei restaurante în oraș.	• Insuficientă promovare a turismului atât din partea autorității publice locale, cât și a firmelor private; • Activități de recreere, care să vină în completarea activităților turistice, insuficiente; • Puține proiecte de punere în valoare a cadrului natural (ex.: trasee montane).

	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Introducerea în circuitul turistic național a unor obiective turistice de importanță majoră pentru oraș; • Creșterea numărului de turiști care vizitează anual orașul și zona; • Potențial pentru dezvoltarea de noi produse și servicii turistice; • Valorificarea cadrului natural; • Dezvoltarea unor facilități pentru practicarea turismului în sezonul de iarnă.	• Bugetul necesar reabilitării monumentelor istorice aflate pe raza orașului depășește posibilitățile administrației publice locale și ale potențialilor investitori; • Scăderea atractivității turistice a zonei din cauza echipării precare cu servicii și utilități publice; • Degradarea până la dispariție a obiectivelor de patrimoniu construit.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Agricultură	Intern	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Zona este caracterizată de diversitatea resurselor agricole, pomicole, forestiere, piscicole; • Terenuri disponibile; • Finanțări nerambursabile obținute pentru domeniul agricol.	• Gradul scăzut de asociere între producători; • Lipsa unor piețe de desfacere; • Slaba dotare cu utilaje agricole eficiente.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Promovarea agriculturii ecologice; • Facilități oferite de către administrația publică locală pentru producătorii locali;	• Abandonarea terenurilor agricole din cauza lipsei piețelor de desfacere.

		• Organizarea de târguri cu produse locale.	

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Administrația publică	**Intern**	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Administrație publică activă și implicată; • Deschiderea autorității publice locale pentru externalizarea serviciilor de proiectare, scriere, implementare de proiecte, în lipsa personalului specializat.	• Insuficienta specializare a personalului din cadrul autorității publice locale pentru scrierea proiectelor cu finanțare nerambursabilă; • Lipsa unui department specializat pentru managementul proiectelor cu finanțare nerambursabilă în cadrul Primăriei; • Buget local auster; • Posibilitate redusă de modernizare sau construire a infrastructurii urbane; • Insuficienta dezvoltare a comunicării între instituțiile publice; • Slabă comunicare cu cetățenii.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Finanțări neambursabile în domeniul dezvoltării urbane; • Posibilitatea de asociere cu alte localități (înființarea unui GAL); • Creșterea nivelului de calitate pentru serviciile	• Întârziere în privința reformei administrative; • Diminuarea resurselor financiare disponibile pentru implementarea proiectelor;

		prestate către populație; • Dezvoltarea capacității angajaților administrației publice locale de a scrie și implementa proiecte cu finanțare nerambursabilă.	• Diminuarea cotei din bugetul județean alocate orașului; • Insuficiența resurselor bugetare; • Informare insuficientă în privința programelor de finanțare nerambursabilă.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Guvernanța electronică și smart city	**Intern**	**Puncte tari**	**Puncte slabe**
		• Deschiderea autorității publice locale față de facilitățile de digitalizare pe care ideea de oraș inteligent le încorporează.	• Insuficienta dezvoltare a serviciilor pentru populație; • Infrastructura necesară în cadrul administrației publice locale pentru a gestiona sisteme interconectate specifice unui oraș inteligent nu este destul de dezvoltată.
	Extern	**Oportunități**	**Amenințări**
		• Crearea unor sisteme electronice de interacțiune cu cetățenii (de la sesizări și reclamații, până la cereri și depuneri de documente, plata taxelor și a altor obligații fiscale); • Sisteme de monitorizare a traficului rutier, a infrastructurii de iluminat și a altor rețele de utilități publice.	• Imposibilitatea de raliere la tendințele europene de digitalizare a administrației publice locale poate avea impact asupra migrației populației tinere către alte localități în care aceste facilități sunt dezvoltate.

	Factori / Mediu	Pozitivi	Negativi
Ordine publică și siguranța cetățeanului		**Puncte tari**	**Puncte slabe**
	Intern	• Existența personalului specializat pentru aceste activități; • Existența unui sistem de monitorizare video la nivelul orașului.	• Personalul specializat este insuficient pentru a face față solicitărilor.
		Oportunități	**Amenințări**
	Extern	• Realizarea de investiții în modernizarea și extinderea sistemelor de monitorizare video de la nivelul orașului; • Angajarea de personal suplimentar pentru activitățile care țin de ordinea publică și siguranța cetățeanului.	• Creșterea cazurilor de vandalism sau deranjare a liniștii publice în lipsa personalului specializat și a sistemelor de monitorizare video eficiente.

Surse de finanțare 2021-2027

În perioada 2021-2027, la nivel național, vor exista mai multe Programe Operaționale care vor furniza finanțări pentru proiectele propuse de potențialii beneficiari. În cele ce urmează vom trece în revistă aceste programe și acțiunile propuse spre finanțare, ținând cont de faptul că acestea vor putea suferi ajustări, aflându-se în stadiul de variante de lucru. Scopul sumarizării acestor Programe Operaționale îl reprezintă identificarea finanțărilor disponibile pentru UAT și corelarea acestor oportunități cu nevoile orașului transpuse în lista generală de proiecte necesare și apoi în planul de acțiuni.

Programul Operațional Regional Nord-Vest

Axa Prioritară	Obiectiv Specific	Acțiuni
Axa Prioritară 1 – O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	**OS a(i) – Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate**	**a. Dezvoltarea structurilor CDI în folosul întreprinderilor din sectoarele de specializare inteligentă (proiecte CDI de impact regional/local)**: ▪ activități de cercetare-inovare în centre publice de cercetare, de învățământ superior și de competență, exclusiv pentru întreprinderi, realizate prin cooperare intra-regională în domenii RIS3; ▪ activități de cercetare industrială și/sau dezvoltare experimentală, derulate individual sau în colaborare cu mediul de afaceri; ▪ dezvoltarea infrastructurilor proprii de CDI ale companiilor pentru sprijinirea activităților de inovare, inclusiv inovare de proces și organizațională în cadrul IMM-urilor, aferente domeniilor de specializare inteligentă la nivel regional (abordare pe lanțul valoric al inovării – activități CDI, valorizare produse/servicii), inclusiv etapa de lansare în piață. **b. Dezvoltarea structurilor CDI în întreprinderi nou înființate/spin-off-uri din sectoarele de specializare inteligentă** ▪ activități de cercetare-inovare în întreprinderi nou înființate sau spin-off-uri, realizate individual sau prin cooperare intra-regională în domenii RIS3; ▪ activități de cercetare industrială și/sau dezvoltare experimentală, derulate individual sau în colaborare, având ca obiectiv principal punerea pe piață a unor produse și servicii inovatoare; ▪ dezvoltarea infrastructurilor proprii de CDI ale întreprinderilor nou înființate sau spin-off-uri, sprijinirea activităților de inovare, inclusiv inovare de proces și organizațională în cadrul întreprinderilor nou înființate sau spin-off-urilor, aferente domeniilor de specializare inteligentă la nivel regional (abordare pe lanțul valoric al inovării – activități CDI, valorizare produse/servicii) inclusiv etapa de lansare în piață; ▪ sprijin pentru întreprinderile nou înființate inovatoare, pentru susținerea inovatorilor radicali și disruptivi, a potențialului de creștere a acestora și pentru a scădea rata de eșec. **c. Sprijinirea transferului tehnologic și a ecosistemului de inovare**

		▪ sprijinirea transferului tehnologic prin acțiuni integrate de creare și dezvoltare a infrastructurilor de inovare și TT, fizice sau digitale, în scopul facilitării interacțiunii între mediul CDI și mediul de afaceri și comercializării rezultatelor CDI, corelate cu dezvoltarea unor noi tipuri de infrastructuri care facilitează transferul tehnologic (de exemplu demo-lab, living lab, fab lab, makers-space etc.) și a serviciilor aferente; ▪ acordare de sprijin pentru desfășurarea serviciilor de TT, corelate prin dezvoltarea unor noi tipuri de servicii de transfer tehnologic cu nevoile mediului de afaceri, consultanță specializată în afaceri sau investiții pentru implementarea unui rezultat al cercetării – inovării în parteneriat între IMM-uri și EITT; ▪ activități de cercetare în colaborare între ETT/organizațiile de cercetare și IMM-uri; ▪ sprijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare care favorizează crearea și maturizarea start-up/spin-off în domenii de specializare inteligentă; ▪ sprijin pentru firmele inovatoare existente, pentru scalare (scale-up), pentru trecerea de la concept până la produs și dezvoltarea unui prototip minim viabil (MVP).
	OS a(ii) – Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficial cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	**Transformarea digitală a IMM-urilor** - investiții pentru adoptarea tehnologiilor și a instrumentelor digitale care conduc la inovarea modelului de afaceri, sisteme de tip RFID (Radio-Frequency Identification) pentru gestiunea activității de producție sau livrare servicii, sistemele de localizare specializate pentru activitatea firmelor (information tracking systems), achiziția de servicii, echipamente și tehnologii necesare pentru transformarea digitală, inclusiv pentru: derularea proceselor interne, interacțiunea cu clienții/consumatorii, distribuția produselor, colectarea și analiza de date; - investiții pentru creșterea utilizării tehnologiilor digitale de către întreprinderi în scopul creșterii vizibilității, inclusiv crearea de website-uri adaptate activității de e-commerce și cu un grad ridicat de interactivitate; - dezvoltarea și implementarea de soluții pentru asigurarea securității cibernetice, în special a protecției datelor personale și a siguranței tranzacțiilor online; - investiții pentru creșterea utilizării tehnologiilor digitale în scopul creșterii productivității (linii de producție, automatizări, robotică, tehnologii digitale în management, organizarea activităților etc.), inclusiv finanțarea introducerii conexiunilor în bandă largă de mare viteză în interiorul firmei, aplicații cu rol în managementul birourilor etc.

	OS a(iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	**a. Creșterea competitivității IMM-urilor** - echipamente, tehnologii, utilaje inovative; - noi tehnologii în scopul creșterii productivității (IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială, tehnologii de management și organizarea activităților etc.); - tehnici avansate de producție - investiții în active corporale și necorporale în legătură cu modernizarea industrială pentru sectoarele de specializare inteligentă, design industrial, inclusiv inovare bazată pe design, customizare de masă (imprimare 3D, manufacturare digitală directă), activități de marketing, sprijinire a comercializării, internaționalizare (ca activitate complementară). **b. Sprijinirea ecosistemului antreprenorial regional, încurajarea dezvoltării diferitelor forme specifice de antreprenoriat și de intermediere în antreprenoriat, crearea lanțurilor de valoare locale/regionale, structuri de sprijin pentru IMM-uri (incubatoare, acceleratoare, parcuri industriale, clustere)** - înființarea și dezvoltarea de structuri suport precum parcuri industriale, incubatoare și acceleratoare de afaceri; - structuri de sprijinire a afacerilor care urmează la rândul lor să administreze granturi în favoarea IMM-urilor/start-up-urilor sprijinite pentru a asigura sustenabilitate și reziliență ecosistemului sprijinit. **c. Susținerea inovării în IMM-uri printr-o structură regională de inovare și investiții de tip administrator de grant, cu scopul de a cataliza și stimula generarea și difuzarea inovației la nivel regional** - suport în achiziționarea de către IMM-uri a unor brevete, licențe sau soluții tehnice nebrevetate centralizate/gestionate într-un sistem regional (bancă de tehnologie); - oferirea de sprijin financiar pentru valorificarea de către IMM-uri a rezultatelor cercetării; - oferirea de sprijin financiar pentru valorificarea unor rezultate de cercetare (inițiativa de continuare a acțiunii Research Valorization Programme – dezvoltată în cadrul acțiunii cu Banca Mondială “Supporting catching up regions in Romania”); - suport pentru activitatea de internaționalizare a produselor și serviciilor IMM-urilor regionale.

	OS a(iv) - Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	**a. Dezvoltarea competențelor la nivelul entităților implicate în procesul de descoperire antreprenorială, în special IMM-uri și organizații de cercetare și transfer tehnologic adecvate susținerii specializării inteligente, formarea de competențe cheie a angajaților IMM-urilor, dar și a angajaților entităților de inovare și transfer tehnologic acreditate.** **b. Formarea de competențe a angajaților entităților de inovare și transfer tehnologic acreditate, pentru livrarea și promovarea serviciilor și pentru internaționalizare** - dezvoltarea capacității echipelor de cercetători din cadrul universităților publice din regiune de a identifica rezultate ale cercetării cu potențial de piață, a dezvolta și implementa strategii de comercializare a acestora, de a gestiona parteneriate și negocieri cu industria; - follow-up la actualul program pilot RVP1.0, derulat de Banca Mondială în proiectul de asistență tehnică „RIS3 in catching-up regions", finanțat de DG Regio. **c. Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea, actualizarea și revizuirea strategiilor de specializare inteligentă** - dezvoltarea capacității administrative a Comitetului Director RIS3 NV și a angajaților din cadrul ADR NV pentru actualizarea, monitorizarea și evaluarea rezultatelor RIS3 Nord-Vest prin instruiri, ateliere de lucru, vizite de studiu pentru reprezentanți selectați din aceste structuri; - se va proceda la elaborarea unei metodologii de monitorizare RIS3 și dezvoltarea unui instrument informatic adecvat gestionării datelor privind RIS3 Nord-Vest.
Axa Prioritară 2 – O regiune cu localități smart	**OS a(ii) - Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice**	**a. Îmbunătățirea calității serviciilor oferite de administrațiile publice prin soluții digitale inovatoare și aplicații de tip smart city** - mobilitate inteligentă: aplicații pentru transportul public local, identificarea parcărilor, ghidarea spre acestea și afișarea disponibilității, plata parcării, treceri de pietoni smart etc.; - locuire inteligentă: soluție de tipul city pass turistic, sisteme de gestiune inteligentă a spațiilor verzi, WiFi în spații publice, dezvoltarea bazelor de date geospațiale și a centrelor de date, sisteme de monitorizare și siguranță a spațiului public, digitalizarea și reconstrucția digitală a obiectivelor de patrimoniu, aplicații de informare a cetățenilor asupra serviciilor medicale și de sănătate, centre pentru monitorizarea situației orașului în timp real etc.; - economie inteligentă: aplicații de tipul one stop shop pentru mediul de afaceri, platforme de atragere investiții, centre de inovare locală, marketplace de produse locale, FABlab, dezvoltarea laboratoarelor vii (living labs) pentru soluții de tip smart city etc.; - cetățeni inteligenți: platforme și aplicații de comunicare cu cetățenii, de implicare civică și voluntariat, de raportare de probleme, centre de inovare și imaginație civică etc.; - guvernanță inteligentă: sisteme de management a proiectelor/ERP, platforme de servicii publice digitale, sisteme pentru înregistrare și emitere documente, centre de date urbane și monitorizare în timp real a stării UAT-ului, aplicații de tipul city app, plata online a taxelor și impozitelor, sisteme de programări online,

		open data, aplicații de tipul funcționar public virtual, puncte de contact ale primăriilor în teritoriu, puncte de plată a taxelor și impozitelor; - mediu inteligent: aplicații pentru colectarea și afișarea în timp real a datelor de mediu, echiparea comunităților cu infrastructură pentru colectare date (senzori, camere, bucle inductive etc.), aplicații pentru încurajarea reciclării și colectării selective a deșeurilor, aplicații pentru reducerea risipei alimentare, iluminat public inteligent, măsurarea și reducerea consumului de energie, aplicații pentru monitorizarea stării infrastructurii tehnico-edilitare și a consumului, aplicații mobile pentru cartarea consumului de energie, automatizarea sistemelor de irigații a zonelor verzi pe bază de senzori etc.; - realizare intervenții integrate la nivel regional/județean: platforme regionale pentru inovare, specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat; platforme pentru eficientizarea utilizării resurselor, aplicații pentru transportul public interurban, pentru atragerea și informarea investitorilor, pentru promovarea obiectivelor turistice, platforme pentru promovarea și vânzarea produselor locale, pentru învățare pe tot parcursul vieții și dezvoltarea competențelor digitale, baze de date geospațiale la nivel regional etc.; **b. Sprijin pentru digitalizarea administrațiilor publice locale din mediul rural** - se va selecta în mod transparent un număr redus de UAT-uri rurale (5 comune pe județ) care vor implementa proiecte de digitalizare care vor constitui exemple de bună practică pentru celelalte comune din regiune și vor fi disponibile pentru replicare; - pentru selectarea comunelor se va utiliza un mecanism de prioritizare bazat pe un set de criterii stabilite inițial; - proiectele vor beneficia de un apel necompetitiv, în baza unui apel de pre-selectare a entităților; - platforme de servicii publice digitale (plata online a taxelor și impozitelor, sisteme de programări online, open data, aplicații de tipul funcționar public virtual, puncte de contact ale primăriilor în teritoriu, puncte de plată a taxelor și impozitelor etc.); - proiecte de tip GIS, emiterea certificatului de urbanism în format digital, emiterea autorizațiilor online, hărți virtuale; - sisteme de monitorizare și siguranță a spațiului public, sisteme inteligente de gestiune a rețelelor edilitare (încălzire, iluminat, prevenirea incendiilor), centre pentru monitorizarea situației localității în timp real etc.); - platforme de comunicare cu cetățenii, centre de inovare și imaginație civică, platforme pentru implicare civică și voluntariat, raportare de probleme, aplicații pentru optimizarea interacțiunii cetățenilor cu localitatea etc.); - dotarea școlilor locale cu echipamente: tablete, proiectoare, calculatoare, învățare interactivă, soluții informatice, catalog electronic etc.; - screening și monitorizare pentru persoane din grupuri vulnerabile, sisteme de alarmă pentru cazuri de urgență, E-health - consultații prin centre de telemedicină etc.;

		- platforme de atragere investiții, centre de inovare locală, marketplace de produse locale, crearea unor spații destinate nomazilor digitali sau celor care lucrează remote (shared working spaces) în care să fie furnizat internet de mare viteză, birouri inteligente etc., puncte de informare turistică virtuale, digitalizarea și reconstrucția digitală a obiectivelor de patrimoniu etc.; - servicii și investiții suport aferente soluțiilor de digitalizare identificate.
Axa Prioritară 3 – O regiune cu localități prietenoase cu mediul	**OS b(i) - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră**	**a. Creșterea eficienței energetice în regiune ca parte a investițiilor în sectorul locuințelor** - reabilitarea termică a elementelor de anvelopă, inclusiv măsuri de consolidare a elementelor de construcție; - reabilitarea termică a sistemului de încălzire/a sistemului de furnizare a apei calde de consum; - instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile (pompe de căldură, panouri solare, panouri fotovoltaice); - sisteme de management energetic integrat pentru clădiri. **b. Sprijinirea eficienței energetice în clădirile publice, inclusiv clădiri de patrimoniu** - reabilitarea termică a elementelor de anvelopă a clădirii, inclusiv măsuri de consolidare a elementelor de construcție și reabilitare termică a sistemului de încălzire/și de furnizare a apei calde de consum; - sisteme alternative de producere a energiei electrice și/sau termice pentru consum propriu (pompe de căldură, panouri solare, panouri fotovoltaice); - sisteme de climatizare și/sau ventilare mecanică pentru asigurarea calității aerului interior; - reabilitarea/modernizarea instalațiilor de iluminat în clădiri; - sisteme de management energetic integrat pentru clădiri; **c. Reducerea consumului de energie la nivelul IMM-urilor** - dezvoltarea unor capacități suplimentare de producere a energiei din surse regenerabile, inclusiv pentru implementarea de sisteme de monitorizare și control a consumurilor de energie la nivelul întreprinderilor și măsuri de sprijin adiacente; - IMM-urile vor fi sprijinite prin vouchere, astfel încât să se încurajeze implementarea unor asemenea măsuri, pe de o parte, dar să poată fi sprijinite cât mai multe IMM-uri, cu maximizarea efectelor intervențiilor, pe de altă parte.
	OS b(ii) - Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva pentru energie regenerabilă (EU) 2018/2001, inclusiv cu criteriile de durabilitate prevăzute în cadrul	**Promovarea energiei regenerabile în comunitățile rurale** **-** aplicarea unor soluții inovatoare centralizate, de înaltă eficiență în ceea ce privește alimentarea cu energie termică; - vor fi eligibile proiectele de realizare/modernizare a centralelor de cogenerare de înaltă eficiență cu o putere termică nominală sub 20 MW și cu o capacitate instalată de maximum 8 MWe, în cazul cogenerării pe gaz natural sau care utilizează gaze reziduale provenite din procese industriale (deoarece instalațiile de ardere cu o putere termică nominală totală mai mare de 20 MW intră sub incidența Directivei 2003/87/CE și sunt excluse de la finanțare) și proiectele de realizare/modernizare a centralelor de cogenerare de înaltă eficiență pe biomasă cu o capacitate instalată de maximum 8

	acesteia	MWe. - se va selecta în mod transparent un număr de UAT-uri rurale pilot (3 localități/județ) pentru care se va oferi finanțare pentru implementarea de soluții de producere a energiei termice în co-generare, folosind biomasa; - pentru selectarea localităților pilot se va utiliza un mecanism de prioritizare bazat pe un apel de preselecție, proiectele vor beneficia de un apel necompetitiv, în baza unui apel de pre-selectare a entităților pilot.
	OS b(vii) - Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	**Dezvoltarea unor orașe verzi și îmbunătățirea infrastructurii verzi și/sau albastre din zonele urbane** - modernizarea/extinderea/construirea spațiilor verzi (igienizarea terenului, care nu presupune defrișarea vegetației existente, modelarea terenului, plantarea cu plante autohtone perene, menținerea arborilor importanți din punct de vedere ecologic, dar și plantare arbori și arbuști autohtoni), parcuri/păduri urbane/ păduri-parc (se recomandă zonele verzi care aduc beneficii importante serviciilor ecosistemice, cu un grad ridicat de naturalitate, dar și zone de acces, alei, iluminat specific, platforme de popas, coridoare ecologice); - dotarea spațiilor verzi cu alei, foișoare, pergole, grilaje, grupuri sanitare, spații pentru întreținere/vestiare, scene, piste pentru bicicliști, trotuare, mobilier urban confecționat din materiale prietenoase cu mediul (bănci, coșuri de gunoi, toalete ecologice, suporturi biciclete, împrejmuire), crearea de facilități pentru recreere pe terenurile amenajate (hotspot-uri Wi-Fi, zone speciale amenajate pentru sport, locuri de joacă pentru copii); - realizarea unor sisteme inteligente de supraveghere video în spațiile amenajate prin proiect; înlocuirea și/sau racordarea la utilități publice a terenului obiect al investiției, realizarea de sisteme de irigații/sisteme de iluminat inteligent pentru spațiile amenajate; - realizarea de coridoare ecologice urbane, inclusiv prin demolarea clădirilor situate pe terenurile supuse intervențiilor aflate într-o stare avansată de degradare, care nu aparțin patrimoniului cultural; - lucrări verzi, acoperișuri verzi, pereți verzi, terase/balcoane cu grădini și spații verzi etc.
Axa Prioritară 4 – O regiune cu mobilitate urbană multimodală durabilă	**OS b(viii) - Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii nete de carbon**	**Utilizarea crescută a transportului public și a altor forme de mobilitate urbană ecologică** - dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate: dezvoltarea, extinderea infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, zone semi-pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare etc.; - dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, inclusiv prin investiții în material rulant, mijloace de transport și infrastructura necesară acestora, inclusiv depouri, stații de autobuz, stații intermodale pentru transportul public, soluții de tip park&ride; - dezvoltarea coridoarelor de mobilitate urbană durabilă, prin dezvoltarea unor trasee dedicate cu prioritate transportului public de călători, inclusiv a benzilor prioritare pentru transportul în

		comun, a liniilor de tramvai (acolo unde este cazul), reconfigurarea fluxurilor de circulație prin stabilirea de sensuri unice, reconfigurarea spațiilor prin includerea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate – piste de bicicliști, zone pietonale care să asigure legătura între stațiile de transport în comun sau accesul pietonilor la coridorul de mobilitate, toate acestea în conformitate cu soluțiile identificate și validate în cadrul Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă aprobate la nivelul fiecărei autorități publice locale/zone metropolitane/zone urbane funcționale; coridorul de mobilitate urbană durabilă reprezintă o circulație importantă, nouă sau în curs de reconfigurare, din rețeaua stradală care include cel puțin următoarele elemente: transport public cu bandă prioritară, piste pentru biciclete sau pietonal - inclusiv vegetație de aliniament și mobilier urban/terase, coridoarele de mobilitate pot include intervenții în modernizarea, reabilitarea, extinderea infrastructurii rutiere utilizate prioritar de transportul public urban curat de călători, crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea de benzi separate, folosite exclusiv pentru mijloacele de transport public de călători; - configurarea, reconfigurarea infrastructurii rutiere pe străzile urbane deservite de transportul public de călători, pentru prioritizarea transportului public de călători, cu bicicleta și pietonal, accesibilizarea infrastructurii de transport pentru toate categoriile de persoane; - dezvoltarea de infrastructuri pentru combustibili alternativi; - dezvoltarea sistemelor de management a mobilității urbane, cum ar fi sisteme de management al traficului, aplicații “mobility as a service” etc.
Axa Prioritară 5 – O regiune accesibilă	**OS c(ii) - Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere**	**a. Construirea/reabilitarea legăturilor rutiere secundare către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T** - drumuri județene, descărcări autostradă, conectivitatea la rețeaua CORE TEN-T, drumuri de legătură, crearea sau extinderea variantelor ocolitoare cu statut de drum județean, pasaje/noduri rutiere, conectivitatea regională către punctele de frontieră deschise pentru mobilitatea transfrontalieră; - sunt încurajate măsurile de instalare a perdelelor forestiere și măsurile de asigurare a conectivității laterale pentru speciile de carnivore mari, ungulate sălbatice, dar și amfibieni, reptile sau mamifere mici (ex.: pasaje, tunele, casete betonate, canale pentru amfibieni etc.) așa cum vor fi identificate prin studiile de evaluare a impactului asupra mediului ale viitoarelor proiecte. **b. Soluții pentru creșterea siguranței traficului** - implementarea soluțiilor prevăzute în studiile de trafic, în linie cu Strategia națională pentru siguranța rutieră; - pasaje, sensuri giratorii, măsuri de siguranță a traficului (inclusiv de prevenire a incidentelor/accidentelor cauzate de fauna sălbatică - ex.: pasaje, tunele, casete betonate, canale pentru amfibieni etc.), investiții destinate siguranței rutiere pentru pietoni și bicicliști, pentru localitățile urbane și pentru infrastructură județeană, pe sectoare rutiere aflate în proprietate/administrarea UAT, inclusiv echipamente pentru îmbunătățirea siguranței traficului. **c. Îmbunătățirea transportului județean de călători**

		- achiziționare de material rulant pentru conectare inter-urbană pentru creșterea mobilității forței de muncă; - sunt vizate achiziții de mijloace de transport în comun pentru deplasarea forței de muncă pe rețeaua rutieră județeană.
Axa Prioritară 6 – O regiune educată	**OS d(ii) - Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online**	**a. Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu** - construirea/reabilitarea/modernizarea/extinderea și dotarea infrastructurii educaționale, pentru asigurarea accesului la serviciile de educație în zonele insuficient deservite, grupurilor dezavantajate și în unitățile de învățământ supraaglomerate, creșterea capacității în învățământul antepreșcolar (creșe) și preșcolar (grădinițe), îmbunătățirea condițiilor de cazare și posibilităților de transport pentru elevi, creșterea calității și condițiilor de siguranță și funcționare, îmbunătățirea calității mediilor de învățare, înființarea de centre de educație remedială; - sunt avute în vedere: învățământ ante-preșcolar (creșe), preșcolar (grădinițe), primar, gimnazial, liceal. **b. Dezvoltarea infrastructurii educaționale în domeniul învățământului profesional și tehnic (licee tehnologice), inclusiv în sistem dual** - modernizare/extindere/construcție și dotarea atelierelor școlare cu echipamente didactice/aparatură pentru practica elevilor, dotarea laboratoarelor, bibliotecilor, sălilor și terenurilor de sport, îmbunătățirea condițiilor de cazare și posibilităților de transport pentru elevi**;** **-** vor fi încurajate investițiile în învățământul prefesional și tehnic care promovează colaborarea cu mediul de afaceri, pentru desfășurarea activităților de practică, ucenicie, astfel încât să se asigure o pregătire a elevilor corelată cu nevoile pieței muncii; - vor fi susținute, cu alocări dedicate, intervenții pentru înființarea /dezvoltarea unor centre de educație pentru tineri în domenii cu aplicabilitate tehnologică ridicată (robotică, bio-/nano-tehnologii, micro-/nano-electronică, mașini electrice). **c. Dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul universitar** - reabilitarea/modernizarea/extinderea/echiparea infrastructurii educaționale universitare de stat, în special prin investiții în dotarea laboratoarelor, finanțarea lor fiind centrată pe student.
	OS d(vi) - Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	**Modernizarea/reabilitarea/dotarea taberelor de elevi și preșcolari** - sunt avute în vedere intervenții privind spațiile de cazare, spațiile destinate pregătirii și servirii mesei, precum și infrastructuri pentru activități educaționale și de recreere (terenuri de sport, alte spații pentru activități sportive, săli de conferință/evenimente etc.), amenajări/dotări interioare și exterioare.
Axa Prioritară 7 – O regiune atractivă	**OS e(i) - Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al**	**a. Conservarea, protecția și valorificarea durabilă și competitivă a patrimoniului cultural și istoric și dezvoltarea serviciilor culturale, inclusive asigurarea și/sau îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele de patrimoniu** - restaurarea, consolidarea, protecția, conservarea, extinderea și dotarea monumentelor istorice și a patrimoniului cultural mobil și imobil;

	mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului și a securității în zonele urbane	- modernizarea/reabilitarea/extinderea/dotarea clădirilor cu funcții culturale, biblioteci, muzee, teatre; - reabilitarea, modernizarea drumurilor/căilor de acces către obiectivele de patrimoniu cultural și istoric. **b. Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice** **-** crearea, extinderea, modernizarea infrastructurii de agrement (precum, dar fără a se limita la parcuri tematice/de distracții/de aventură, aquaparcuri etc.) sau a altor infrastructuri de turism, inclusiv a utilităților aferente acestora; - asigurarea (construirea, reabilitarea sau modernizarea) drumurilor/căilor de acces către infrastructura de agrement construită, amenajată, reabilitată, modernizată, și, la nevoie, a utilităților către și pentru toate resursele și atracțiile turistice care primesc finanțare în cadrul acestui obiectiv specific: obiectivele de patrimoniu, infrastructura turistică, de agrement și/sau baze de tratament construite, amenajate, reabilitate sau modernizate, inclusiv asigurarea utilităților pentru acestea; - vor fi finanțate proiecte inovative de diversificare a serviciilor și activităților oferite turiștilor cu scopul creșterii accesibilității obiectivelor turistice. **c. Dezvoltarea infrastructurii pentru turismul balnear și balneoclimatic, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice** - construcția, reabilitarea, modernizarea bazelor de tratament, a centrelor balneare și a bazelor de kinetoterapie ca resorturi cu servicii integrate (servicii de tip sănătate și întreținere, balneo, activități de recreere, activități sportive etc.); - construcția, reabilitarea, modernizarea rețelelor de captare și/sau transport a/al izvoarelor minerale și saline cu potențial terapeutic; - reabilitarea instalațiilor de alimentare cu apă minerală de la surse la bazele de tratament; - reabilitarea sau modernizarea drumurilor/căilor de acces către baze de tratament, inclusiv a utilităților aferente; - amenajarea traseelor turistice folosind soluții prietenoase cu mediul. **d. Regenerare urbană și securitatea spațiilor publice** **-** reabilitarea integrată a spațiilor publice, inclusiv infrastructura tehnico-edilitară aferentă din: zone centrale, zone istorice, spații publice din interiorul ansamblurilor de locuințe colective, respectiv, cartiere de blocuri sau zone cu locuințe de tip condominium, zona autogărilor și gărilor, zone portuare situate în interiorul sau la limita localităților urbane, indiferent dacă sunt în uz/abandonate/au altă destinație, falezele, malurile și insulele râurilor și lacurilor din interiorul localităților urbane, zonele rezidențiale periferice destructurate, zonele de blocuri degradate și așezări informale din mediul urban, piețele agroalimentare din mediul urban; - sunt prevăzute intervenții de re-fațadizare și reabilitare a acoperișurilor clădirilor din piețele centrale (istorice), fiind vizate fațadele exterioare perimetrale centrelor istorice, cu minime

		intervenții de consolidare a acestora, dacă este cazul.
	OS e(ii) - Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, în domeniul culturii, al patrimoniului natural, al turismului durabil, precum și a securității în afara zonelor urbane	**a. Conservarea, protecția și valorificarea durabilă și competitivă a patrimoniului cultural, istoric și natural** - dezvoltarea serviciilor culturale, dar și asigurarea și/sau îmbunătățirea accesului și a utilităților către/pentru resursele și obiectivele de patrimoniu; - promovarea inițiativelor pentru conservarea/integrarea în specificul local/revitalizarea și promovarea atracțiilor turistice tradiționale, perpetuarea meșteșugurilor și tradițiilor locale, a arhitecturii tradiționale (spre exemplu, porțile maramureșene) a destinațiilor inedite (spre exemplu, Cimitirul Vesel, Memorialul Victimelor Comunismului etc.), costumele și portul popular, dansurile populare, gastronomia tradițională etc.; - construirea/modernizarea centrelor de vizitare a ariilor naturale protejate, restaurarea, consolidarea, extinderea, protejarea, conservarea și dotarea monumentelor istorice și a patrimoniului cultural mobil și imobil; - reabilitarea, modernizarea drumurilor/căilor de acces către obiectivele de patrimoniu cultural, istoric și natural. **b. Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv îmbunătățirea accesului către resursele și obiectivele turistice (ca acțiune complementară celorlalte), a sinergiei/legăturii dintre urban și rural pe această direcție** - crearea, extinderea, modernizarea infrastructurii de agrement (precum, dar fără a se limita la, parcuri tematice/de distracții/de aventură, aquaparcuri etc.) sau a altor infrastructuri de turism; - asigurarea căilor de acces (construirea, reabilitarea sau modernizarea) și, la nevoie, a utilităților către și pentru toate resursele și atracțiile turistice care primesc finanțare în cadrul acestui obiectiv specific; - vor fi finanțate proiecte inovative de diversificare a serviciilor și activităților oferite turiștilor prin achiziționarea de echipamente mobile de accesare a obiectivelor turistice.

Tabelul nr. 53 - POR NORD-VEST 2021-2027 – varianta august 2021
Sursa: www.nord-vest.ro

Programul Operațional Transport

Axa Prioritară	Obiectiv Specific	Acțiuni
Prioritatea 1 – Îmbunătăţirea conectivităţii primare rutiere	**3.1. Dezvoltarea unei rețele TEN-T, reziliente la schimbările climatice, inteligente, sigure, durabile și intermodale**	- operațiunile vizate de această prioritate vor include finalizarea proiectelor fazate din perioada precedentă de finanțare europeană (2014-2020), precum și a proiectelor prioritizate pentru finalizarea rețelei primare a României situate pe rețeaua TEN-T Centrală și TEN-T Globală, conform strategiei actualizate de implementare a Master Planului General de Transport al României, cuprinsă în Planul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pe perioada 2020-2030; investițiile vor fi acompaniate de măsuri de protecția naturii și a biodiversității (infrastructură verde) în legătură directă cu infrastructura de transport rutieră;
Prioritatea 2 – Îmbunătățirea	**3.1. Dezvoltarea unei rețele TEN-T,**	- construcția variantelor de ocolire și realizarea accesului municipiilor la sectoarele rețelei rutiere primare (la nivel de drum național situat

conectivității secundare rutiere	**reziliente la schimbările climatice, inteligente, sigure, durabile și intermodale** **3.2 Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere**	pe rețeaua secundară), precum și construcția altor sectoare de drum național situate pe rețeaua secundară, ținând cont de impactul asupra habitatelor naturale și conectivității ecologice; investițiile vor fi acompaniate de măsuri de protecția naturii și a biodiversității (infrastructură verde) în legătură directă cu infrastructura de transport rutieră;
Prioritatea 3 – Creșterea siguranței rutiere	**3.1. Dezvoltarea unei rețele TEN-T, reziliente la schimbările climatice, inteligente, sigure, durabile și intermodale** **3.2 Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere**	- siguranţă pasivă: parapete rutiere cu rulouri, montarea de parapete rutiere cu cabluri la marginea părții carosabile, amplasarea atenuatoarelor de impact echipate cu sistem de detecție a accidentelor și monitorizare trafic, achiziționarea de sisteme pentru protejarea lucrătorilor, campanii de conștientizare etc; - iluminat pe timp de noapte și dispozitive luminoase și reflectorizante; - separarea căilor de trafic auto și pietonal prin denivelarea acestora pentru evitarea congestiilor; - semnalizare, marcaje și amenajări rutiere; - echipamente de intervenţie în condiţii meteo speciale; - digitalizarea elementelor de siguranţă a circulației; - elaborarea documentelor strategice și de pregătire a proiectelor din aria de eligibilitate a axei.
Prioritatea 4 – Creșterea eficienței căilor ferate române	**3.1. Dezvoltarea unei rețele TEN-T, reziliente la schimbările climatice, inteligente, sigure, durabile și intermodale**	- construcția infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T (inclusiv ERTMS); - modernizarea infrastructurii feroviare aflate pe rețeaua TEN-T (inclusiv ERTMS și modernizarea gărilor); - achiziția de trenuri de lucru și echipamente conexe pentru modernizare și electrificare CF; - modernizarea/reabilitarea podurilor și podețelor feroviare.

	3.2 Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	
Prioritatea 5 – Creșterea atractivității transportului feroviar de călători	**3.2 Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere**	- achiziția de material rulant ecologic, - măsuri de reformă în domeniul transportului feroviar de călători (optimizarea mersului trenurilor – graficului de călătorii, sistemelor de ticketing, măsuri de creștere a accesibilității persoanelor cu deficiențe de deplasare și alte măsuri similare).
Prioritatea 6 - Dezvoltarea mobilității sustenabile în nodurile urbane	**2.8 Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon**	- achiziția de trenuri metropolitane (material rulant); - construcția/modernizarea/optimizarea infrastructurii necesare; - asigurarea legăturii feroviare cu aeroportul ce deservește zona metropolitană; - optimizarea mersului trenurilor–graficului de călătorii, sistemelor de ticketing (inclusiv integrare cu alte moduri de transport), măsuri de creștere a accesibilității persoanelor cu deficiențe de deplasare și alte măsuri similare.
Prioritatea 7 – Dezvoltarea transportului naval și multimodal	**3.1. Dezvoltarea unei rețele TEN-T, reziliente la schimbările climatice, inteligente, sigure, durabile și intermodale**	- finanțarea operațiunilor care să contribuie la îmbunătățirea navigației pe Dunăre, precum și la creșterea gradului de utilizare a porturilor românești; - investițiile vor viza, cu precădere, porturile situate pe rețeaua primară a României corelând potențialul de dezvoltare al porturilor (trafic) cu nevoia de specializare a porturilor în funcție de dezvoltarea economică în aria lor de deservire; - investițiile vor viza infrastructura portuară ce cuprinde cheuri, dane, bazine, diguri și alte construcții hidrotehnice similare, utilitățile pentru serviciile portuare, căile de acces rutier și feroviar, platforme (inclusiv utilitățile aferente), precum si infrastructura de alimentare cu combustibili alternativi.
Prioritatea 8 – Dezvoltarea	**3.2 Dezvoltarea și creșterea unei**	- derularea unui studiu pentru elaborarea Strategiei de dezvoltare a transporturilor aeriene în România;

transportului aerian	**mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere**	- finalizarea investițiilor demarate în perioada precedentă de programare; - dezvoltarea infrastructurii aeroportuare conținând măsuri de asigurare a neutralității climatice și atenuare a impactului asupra mediului; - pregătirea și implementarea proiectelor destinate creșterii siguranței și securității aeroporturilor/aerodromurilor de pe toate rețelele prevăzute în Planul Investițional.

Tabelul nr. 54 - POT 2021-2027 – varianta noiembrie 2021

Sursa: www.mfe.gov.ro

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă

Axa Prioritară	Obiectiv Specific	Acțiuni
Prioritatea 1 - Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și a soluțiilor de stocare și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.	**OS (i) - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră**	**Acțiunea 1.1. Îmbunătățirea eficienței energetice a IMM-urilor și a întreprinderilor mari:** - proiecte demonstrative și de eficiență energetică în IMM-uri și măsuri de sprijin adiacente; - proiecte de eficiență energetică în întreprinderile mari și măsuri de sprijin adiacente; **Acțiunea 1.2. Reducerea emisiilor de GES și creşterea eficienţei energetice în sistemele centralizate de transport şi distribuţie a energiei termice:** - modernizarea/extinderea reţelelor termice primare şi secundare din sistemele de alimentare cu energie termică, inclusiv a punctelor termice; - cogenerare de înaltă eficiență în termoficare urbană; - construcția rețelelor noi de distribuție a gazelor naturale doar pentru conectarea noilor centrale pe gaz care înlocuiesc vechile centrale pe cărbune.
	OS (iii) - Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E	**Acțiunea 1.2. Sisteme și rețele inteligente de energie și soluții de stocare:** - promovarea utilizării de echipamente şi sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice; - implementarea de soluții digitale pentru localizarea/izolarea defectelor și realimentarea cu energie în mediul rural și urban; - digitalizarea stațiilor de transformare şi soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA; - măsuri de creștere a adecvanței SEN prin investiții în soluții de flexibilitate; - implementarea de soluții privind stocarea energiei “behind the meter”.
Prioritatea 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și	**OS (v) - Promovarea managementului durabil al apei**	**Acțiunea 2.1 Investiții în sectorul apei și apei uzate, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu:** - investiții integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată;

tranziția la o economie circulară		- construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și construirea/reabilitarea/modernizarea stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., inclusiv soluții pentru un management adecvat pentru tratarea nămolurilor rezultate în cadrul procesului de epurare a apelor uzate; sisteme individuale adecvate de tratare a apelor uzate pot fi finanțate, în cadrul proiectelor regionale integrate de apă uzată, ca soluții tehnice aplicate punctual și justificat, la nivelul anumitor aglomerări, ulterior stabilirii și implementării cadrului legal și metodologic de către autoritățile responsabile la nivel național; - construirea și reabilitarea de sisteme de captare si aducțiune, stații de tratare, rețele de transport și distribuire a apei destinate consumului uman în contextul proiectelor integrate de apă si apă uzată; - măsuri necesare pentru eficientizarea proiectelor si sustenabilitatea investițiilor (automatizări, SCADA, GIS, contorizări, măsuri privind implementarea managementului activelor etc.); - pregătirea și gestionarea proiectelor de investiții de apă și apă uzată; - consolidarea capacității actorilor implicați în sector; - sprijin pentru consolidarea suplimentară și extinderea operatorilor regionali astfel încât să se dezvolte capacitatea acestora de a realiza investițiile pentru conformare; - sprijin pentru consolidarea capacității administrative a celorlalte instituții implicate: ADI, ANRSC, MMAP, MS (Institutul de Sănătate Publică), AM PODD.
	OS (vi) - Promovarea tranziţiei către o economie circulară	**Acțiunea 2.2 Gestionarea eficientă a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu:** - îmbunătățirea modului de gestionare a deșeurilor municipale în vederea asigurării tranziției spre economia circulară, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri; - investiții în extinderea sistemelor de colectare separată atât în ceea ce privește colectarea din poartă în poartă a deșeurilor reciclabile și a biodeșeurilor, dar și colectarea deșeurilor textile și deșeurilor periculoase menajere (echipamente mobile de colectare, mașini pentru colectarea separată, infrastructura suport pentru colectarea, transportul și stocarea temporară a deșeurilor, inclusiv centre de colectare prin aport voluntar); - investiții privind valorificarea materială a deșeurilor (stații de sortare, stații de compostare și instalații de digestie anaerobă); - investiții privind instalații de tratare a deșeurilor reziduale, inclusiv îmbunătățirea instalațiilor TMB existente; - investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri neconforme; - întărirea capacității instituționale a actorilor din sector (MMAP, ANPM, UAT, ADI-uri, ANRSC) în vederea accelerării tranziției spre economia circulară.
Prioritatea 3 -	**OS (vii) - Îmbunătățirea**	**Acțiunea 3.1 Conservarea biodiversității pentru a îndeplini**

Protecţia mediului prin conservarea biodiversităţii, asigurarea calităţii aerului şi remedierea siturilor contaminate	**protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării/contaminării**	**cerințele directivelor de mediu:** - îmbunătăţirea accesului administratorilor siturilor Natura 2000 la servicii de asistenţă tehnică specializată pentru elaborarea sau revizuirea Planurilor de management a siturilor Natura 2000/ Planuri de acțiune pentru specii, pentru toate tipurile de habitate (inclusiv cele din mediul marin), prioritate la finanțare având planurile de management ale siturilor aflate în arealul proiectelor de infrastructură; - menținerea/îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor prin măsuri de conservare specifice prevăzute în planurile de management ale siturilor Natura 2000/planuri de acțiune pentru specii și, după caz, a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate, precum și asigurarea conectivității ecologice; - facilitarea accesului autorităților și entităților cu rol în managementul biodiversității la servicii de asistenţă tehnică, cercetare şi echipamente pentru îmbunătăţirea nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor (ex. realizarea de studii științifice) și consolidarea capacității de management a rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate de interes național. **Acțiunea 3.2 Îmbunătățirea monitorizării calității aerului pentru îndeplinirea cerințelor de monitorizare și reducerea emisiilor:** - dotarea RNMCA cu echipamente noi, prin înlocuirea sau updatarea echipamentelor existente uzate din punct de vedere moral și tehnic, astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a României la CE, conform prevederilor directivelor europene. **Acțiunea 3.3 Investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate, evaluarea riscurilor asupra mediului si remedierea siturilor:** - sprijinirea procesului de inventariere și investigare preliminară și detaliată a siturilor potenţial contaminate (în principal prin dezvoltarea unei baze de date şi a unei platforme GIS care să permită actualizarea permanentă a acestora); - remedierea siturilor contaminate orfane aflate în proprietatea autorităților publice sau puse la dispoziţia acestora de către proprietar, asigurarea calității factorilor de mediu în vederea protejării sănătăţii umane și mediului, inclusiv monitorizarea post-remediere a acestora.
Prioritatea 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice şi managementul riscurilor	**OS FEDR/FC (iv) - Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor**	**Acțiunea 4.1 Managementul inundațiilor și al secetei** - amenajarea complexă a bazinelor hidrografice prin utilizarea infrastructurii verzi sau prin adaptarea, construirea ori reabilitarea infrastructurii existente de gospodărire a apelor și îmbunătățiri funciare adaptate la noile practici UE, inclusiv cele privind asigurarea conectivităţii laterale şi/sau transversale a râului; - dezvoltarea infrastructurii de monitorizare, avertizare şi alarmare a fenomenelor hidro-meteorologice severe (inundații și secetă) pentru evaluarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale, inclusiv activităţi în scopul conştientizării publice; - consolidarea capacității adminsitrative pentru asigurarea

		implementării directivelor europene în domeniu. **Acțiunea 4.2 Combaterea eroziunii costiere** - continuarea intervențiilor/măsurilor de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere, beneficiar fiind ANAR (prin Administrația Bazinală de Apă Dobrogea Litoral). **Acțiunea 4.3 Îmbunătățirea sistemului de managementul riscurilor** - sprijinirea măsurilor pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională.

Tabelul nr. 55 - PODD 2021-2027 – varianta octombrie 2020

Sursa: www.mfe.gov.ro

Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare

Axa Prioritară	Obiectiv Specific	Acțiuni
Prioritatea 1 - Susținerea și promovarea unui ecosistem de CDI atractiv și competitiv în RO	**OS (i) - Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate**	- crearea de sinergii cu Programul Orizont Europa și alte programe și inițiative europene; - optimizarea structurilor existente și, acolo unde este cazul, stabilirea unora noi pentru facilitarea identificării de priorități pentru diferitele instrumente și structuri de coordonare la nivel național (dezvoltare instituțională); - atragerea de specialiști din străinătate, cu competență recunoscută în vederea creării de nuclee de competență științifică şi/sau tehnologică de înalt nivel, la standarde europene, în cadrul unei instituții CD/institute de învăţământ superior/întreprinderi gazdă; - dezvoltarea de mecanisme suport pentu facilitarea participării actorilor CDI din România la proiectele europene care susțin crearea de parteneriate pentru RIS3 (Centrele Suport și/sau alte mecanisme); - pregătirea de proiecte mature și de calitate va fi sprijinită prin centrele suport/alte mecanisme.
	OS (iv) - Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	- dezvoltarea de abilităţi şi competenţe privind utilizarea echipamentelor/instrumentelor achiziționate în cadrul acestei axe prioritare; - pregătirea/creșterea competențelor în domeniile de specializare inteligentă și antreprenoriat a resursei umane.
Prioritatea 2 - Digitalizare în administrația publică centrală, educație, cultură și mediu de afaceri	**OS(ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice**	**Digitalizarea în administrația publică** - se vor finanța: evenimente de viață ale cetățenilor și firmelor (cele nefinalizate din cele 36 incluse în POC 2014-2020, cele rămase din SNADR 2020 și neincluse în POC, cele asociate procedurilor administrative stabilite prin Regulamentul (UE) 2018/1724 și care nu sunt incluse în evenimentele de viață din SNADR 2020, cele care vor fi individualizate prin Catalogul serviciilor), proiecte de interoperabilitate, proiecte de susținere a procesului guvernamental de luare a deciziilor, proiecte Open Data.

		Digitalizarea în educație - dezvoltarea sistemului de management al școlarității prin intermediul unei platforme digitale integrate; - creșterea accesului la învățământul superior prin digitalizarea portofoliului educațional al studenților dar și prin interconectarea nevoilor pieței muncii cu oferta educațională și de cercetare ce poate fi susținută de instituțiile de învățământ superior prin intermediul doctoranzilor și masteranzilor; - campusuri 3D în realitate virtuală, care vor permite colaborarea dintre cadrele didactice și studenți într-un mediu virtual multiutilizatori de tip metaverse, vizitarea replicilor virtuale a campusurilor universitare inclusiv desfășurarea activităților didactice (laboratoare interactive în mediu virtual); - asigurarea accesului la internet și la infrastructura wireless, în unitățile de învățământ preuniversitar; - necesitatea de a asigura conținut educațional interactiv (inclusiv simulări 3D, jocuri, filme, realitate virtuală și augmentată) pentru elevii din învățământul preuniversitar, inclusiv învățământul gimnazial și liceal. **Digitalizarea în cultură** - digitalizare pentru cultură (echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale, sisteme integrate, mijloace TIC, modele digitale 3D, infrastructuri informatice și soluții de tip cloud, exploatarea digitalizată); - sprijin pentru realizarea proiectelor prin asistență tehnică. **Digitalizarea în mediul de afaceri** - co-finantarea EDIH selectate pentru finanțare din Digital Europe Programme; - finanțarea dezvoltării la nivelul IMM-urilor din domeniul TIC, de noi tehnologii/servicii/aplicații (Blockchain, IOT, automatizare/robotizare etc.), cu impact asupra digitalizării și dezvoltării economice a IMM-urilor din toate domeniile.
Prioritatea 3 - Stimularea accesului la finanțare al IMM-urilor prin utilizarea Instrumentelor Financiare	**OS (i) – Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate**	- instrument financiar de tip capital de risc combinat cu grant: acceleratoare, seed si scale-up.
	OS (iii) - Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive	- instrument financiar de tip creditare cu partajarea riscului - returnarea unei părți a costurilor creditului (10%) la sfârșitul perioadei de rambursare.

Tabel nr. 56 - POCIDIF 2021-2027 – varianta noiembrie 2021

Sursa: www.mfe.gov.ro

Programul Operațional Sănătate

Axa Prioritară	Obiectiv Specific	Acțiuni
Prioritatea 1 - Creșterea calității serviciilor de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu	**OS (v) - Asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate**	**Investiții (dotare/ modernizare) în infrastructura:** - cabinetelor medicilor de familie (inclusiv puncte de lucru pentru medicii de familie și centre de permanență) cu prioritate cele din mediul rural, zone marginalizate, zone greu accesibile, inclusiv în zonele în care aceștia nu sunt prezenți sau în care infrastructura existentă este precară sau lipsește; - publică a centrelor/compartimentelor unde se furnizează servicii de asistență medicală comunitară; - publică în care se furnizează servicii de asistență medicală școlară, inclusiv servicii de asistență stomatologică. **Investiții (dotare/extindere/modernizare/reabilitare) în infrastructura publică a:** - unităților sanitare/altor structuri publice care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu/acordă asistență medicală ambulatorie (inclusiv unitățile sanitare care vor implementa programe de screening/diagnosticare și tratament); - unităților sanitare în scopul reorganizării/reconversiei unor secții din unitățile sanitare cu paturi de acuți în paturi de spitalizare de zi, concomitent cu măsuri de întărire a capacității furnizării serviciilor medicale și chirurgicale de tip ambulatoriu.
	OS (k) - Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri abordabile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la îngrijire centrată pe individ, inclusiv asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, punând un accent deosebit pe copii și	- îmbunătățirea accesibilității și eficacității asistenței medicale primare și integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară; - dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității serviciilor de asistență medicală primară și integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară; - dezvoltarea competențelor personalului implicat în furnizarea serviciilor și a paletei de servicii de asistență medicală primară; - furnizarea de servicii de asistență medicală primară, cu accent pe servicii preventive acordate: persoanelor din mediul rural, persoanelor din zone greu accesibile, persoanelor dezavantajate socio-economic/vulnerabile (ex.: cu părinți neasigurați sau beneficiari de VMG, persoane cu dizabilități, minorități etnice defavorizate, persoane fără adăpost, persoane vârstnice dependente, persoane fără venituri, persoane în nevoie etc.); - îmbunătățirea accesibilității și eficacității serviciilor oferite în regim ambulatoriu; - dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității serviciilor oferite în regim ambulatoriu; - dezvoltarea competențelor personalului implicat în furnizarea serviciilor și a paletei de servicii oferite în regim ambulatoriu; - măsuri de întărire a capacității furnizării serviciilor medicale și chirurgicale de tip ambulatoriu, inclusiv prin furnizarea de modele, implementarea de proiecte pilot;

	grupurile defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	- implementarea de programe de sănătatea reproducerii, inclusiv stimularea natalității prin măsuri de suport al cuplurilor infertile; - implementarea de măsuri de sprijin destinate recuperării persoanelor cu tulburări de spectru autist; - sprijinirea înființării de centre publice destinate recuperării persoanelor cu tulburări de spectru autist; - furnizarea de servicii/măsuri de sprijin destinate recuperării persoanelor cu tulburări de spectru autist; - derularea de programe de formare destinate personalului implicat în tratarea persoanelor cu tulburări din spectrul autist, inclusiv programelor destinate părinților; - asigurarea accesului la servicii de sănătate de calitate pe o bază egală cu alții; - îmbunătățirea accesibilității și eficacității rețelei de medicină școlară, inclusiv a celei stomatologice, ca parte a asistenței medicale primare adresate copiilor şi tinerilor, atât din mediul urban, cât şi din mediul rural; - dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității rețelei de medicină școlară, inclusiv a celei stomatologice; - asigurarea accesului copiilor/tinerilor la servicii de medicină școlară și/sau stomatologică (ex.: în unitățile de învățământ/în centrele comunitare/alt tip de facilități etc.); - furnizarea de servicii medicale de prevenție (inclusiv de stomatologie) pentru copii și tineri, cu accent pe copii/tineri din mediul rural (inclusiv localități în care școlile au număr redus de elevi), din zone greu accesibile, populație dezavantajată socio-economic/vulnerabilă (ex.: cu părinți neasigurați sau beneficiari de VMG, persoane cu dizabilități, minorități etnice defavorizate, persoane fără adăpost etc.).
Prioritatea 2 – Servicii de reabilitare, paliaţie şi îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populaţiei, impactului dizabilităţii şi profilului epidemiologic al morbidităţii	**OS (v) - Asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate**	**Investiții în infrastructura publică a:** - unităților sanitare care furnizează servicii de reabilitare/ recuperare, inclusiv rețeaua balneară pe profile de patologie (inclusiv centre de recuperare medicală, recuperare neurologică și post-traumatică); - unităților sanitare care furnizează servicii de paliaţie şi îngrijiri medicale pe termen lung; - unităților sanitare acuți în vederea transformării acestora în unităţi sanitare care furnizează servicii de reabilitare/recuperare, servicii de paliaţie şi îngrijiri medicale pe termen lung; - unităților medico-sociale care furnizează servicii medicale de îngrijire de lungă durată. **Investiții în infrastructura:** - centrelor/unităților/unităților sanitare/unităților medico-sociale care furnizează servicii de paliaţie şi îngrijiri medicale pe termen lung; - centrelor pilot pentru servicii integrate dedicate tratamentului/ reabilitării persoanelor cu tulburări de spectru autist.
	OS (k) - Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate,	**Îmbunătățirea accesibilității, a eficacității serviciilor de reabilitare/recuperare:** - dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității serviciilor de reabilitare/recuperare; - dezvoltarea competențelor personalului implicat în furnizarea

	sustenabile și la prețuri abordabile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la îngrijire centrată pe individ, inclusiv asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, punând un accent deosebit pe copii și grupurile defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	serviciilor de reabilitare/recuperare; - furnizarea de servicii de reabilitare/recuperare, cu accent pe: persoane din zona rurală, populația dezavantajată socio-economic (ex.: neasigurați sau beneficiari de VMG, persoane cu dizabilități, minorități etnice defavorizate, persoane fără adăpost etc.), persoanele vulnerabile din punct de vedere medical: persoane cu afecțiuni cronice care afectează capacitatea funcțională (ex. afecțiuni cardiace, neurologice, ortopedice, degenerative, politraumă etc.). **Îmbunătățirea accesibilității și a eficacității serviciilor de îngrijire paliativă prin:** - dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității serviciilor de îngrijire paliativă; - dezvoltarea competențelor personalului implicat în furnizarea de servicii de îngrijire paliativă; - furnizarea de servicii de îngrijire paliativă, cu accent pe: persoane din zona rurală, persoane din zone greu accesibile, populația dezavantajată socio-economic/vulnerabilă (ex.: cu părinți neasigurați sau beneficiari de VMG, persoane cu dizabilități, minorități etnice defavorizate, persoane fără adăpost etc.). **Îmbunătățirea accesibilității, a eficacității serviciilor de îngrijire pe termen lung prin:** - dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității serviciilor de îngrijire pe termen lung; - dezvoltarea competențelor personalului implicat în furnizarea serviciilor pe termen lung.
Prioritatea 3 - Creșterea eficacității sistemului medical pentru prevenție, diagnostic și tratament precoce al bolilor prioritare prin investiții în servicii și infrastructură	**OS (v) - Asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate**	**A. Investiții (extindere/modernizare/reabilitare/dotare) în infrastructura publică a:** - unităților sanitare - serviciilor esențiale pentru afecțiuni complexe; dezvoltarea structurilor integrate de preluare și îngrijire a pacientului critic, inclusiv copii, prin: asigurarea infrastructurii unităților dedicate de îngrijire, laboratoare de analize medicale, dezvoltarea circuitelor de preluare, a sistemului de transport/transfer medical al pacientului critic copii, îngrijire pentru asigurarea standardelor de calitate în managementul pacientului critic copii; **B. Investiții (modernizare/reabilitare/extindere/dotare) în infrastructura publică a:** - structurilor sanitare unde se realizează depistare, diagnosticare, tratare și recuperare a pacienților cu afecțiuni genetice şi a celor cu anomalii congenitale, estimarea riscului de recurență a bolilor genetice în familiile pacienților, monitorizarea evoluției bolii oncologice; - structurilor sanitare unde se realizează examinări asupra persoanelor în viață care au suferit vătămări ale integrității corporale sau agresiuni sexuale sau solicită stabilirea vârstei și sexului; examene medico-legale traumatologice în cazuri de vătămări

		corporale grave; examinări medico-legale psihiatrice în materie penală și civilă; examinări/expertize în vederea amânării sau întreruperii executării pedepsei pe motive medicale; examinări/expertize în cazuri de acordare necorespunzătoare a asistenței medicale; - unităților sanitare unde se realizează programele de screening/ prevenție și tratament pentru retinopatia de prematuritate; - unităților sanitare unde se realizează îngrijirea pacienților în domeniul neurologie pediatrică - boli rare, inclusiv a unităților sanitare unde se realizează îngrijirea pacienților în domeniul bolilor rare, a centrelor de expertiză pentru boli rare (inclusiv construire). **C. Investiții (extindere/modernizare/reabilitare/dotare/) în infrastructura publică** a structurilor sanitare care au atribuții în prevenirea, controlul, diagnosticul și supravegherea bolilor transmisibile, inclusiv în epidemii, pandemii, controlul și supravegherea infecțiilor asociate actului medical și a celor implicate în sănătatea publică. **D. Investiții (construire/extindere/modernizare/reabilitare/dotare) în infrastructura publică a**: - sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei. **E. Investiții (extindere/modernizare/reabilitare/dotare) de mică amploare în infrastructura spitalelor orășenești**.
	OS (k) - Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri abordabile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la îngrijire centrată pe individ, inclusiv asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, punând un accent deosebit pe copii și grupurile defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu	- implementarea de programe de screening populațional/ diagnosticare și tratament al stadiilor incipiente în special pentru persoane aparținând grupurilor vulnerabile (ex.: cancer de col uterin, cancer mamar, cancer colorectal, hepatite/HIV SIDA/tuberculoză, screening metabolic/screeningul factorilor de risc comuni ai bolilor cronice; - activități, logistică și organizare program de testare (ex.: costuri call center, costuri de invitare/reinvitare, eventuale costuri de curierat/ poștale pentru transmiterea rezultatelor investigațiilor efectuate); - măsuri de dezvoltare a abilităților și competențelor personalului implicat în implementarea programelor de screening, inclusiv personal servicii conexe și personal suport (ex.: dezvoltare/ actualizare curriculum formare, instruire periodică, evaluare competențe/certificare etc.); - măsuri de dezvoltare a capacității instituționale de a implementa programe de screening: costuri cu măsuri de dezvoltare/actualizare metodologii/standarde/ghiduri screening; - campanii de informare/conștientizare a grupului țintă și de creștere a gradului de conștientizare al populației; - dezvoltare/mentenanță a platformelor informatice de evidență și monitorizare a populației participante la screening/achiziții echipamente, măsuri de informatizare/digitizare, inclusiv telemedicină; - achiziții echipamente; - alte măsuri necesare implementării măsurilor de screening; - implementarea de programe de diagnosticare precoce și tratament, în special pentru persoane aparținând grupurilor vulnerabile; - măsuri destinate creșterii capacității de îngrijire medicală a pacientului critic neonatal/postneonatal;

	handicap, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	- măsuri de diagnosticare precoce și/sau tratament antenatal/ neonatal/postnatal (implementarea de programe de urmărire, îngrijire a sarcinii și diagnosticare destinate gravidei și copilului/ screening antenatal/fetal; - implementarea de metode moderne în medicina pediatrică; - creşterea capacităţii de îngrijire medicală a pacienților cu boli rare – neurologie pediatrică; - implementarea de programe de schimbare a stilului de viață și aplicarea de politici de încurajare a unei vieți sănătoase, inclusiv implementarea de măsuri de prevenție (inclusiv sănătate orală în zone defavorizate sau greu accesibile și mintală); - implementarea de măsuri destinate diagnosticării și tratamentului pacienților cu modificări de coloană și alte articulații (domeniu: ortopedie, ortopedie pediatrică, neurochirurgie etc.); - implementarea de programe/măsuri destinate controlului infecțiilor asociate actului medical, cu accent pe: șefii de secții și epidemiologii de spitale, terapia inventivă, UPU, ORL, oftalmologie, chirurgie, gastroenterologie; - măsuri pentru dezvoltarea capacității personalului, cu accent pe personalul: unităților aferente traseului pacientului critic (inclusiv pacient critic neonatologie), unităților bolilor transmisibile, pregătirea personalului medical în interpretarea analizelor medicale în genetică; - măsuri destinate creșterii eficacității serviciilor de laborator; - sistemul național de transfuzii, inclusiv infrastructura de testare a sângelui și/ sau procesare a plasmei; - remodelarea circuitelor de depozitare și transport a deșeurilor medicale în unitățile medicale.
Prioritatea 4 - Investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești publice noi cu impact teritorial major	**OS (v) - Asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate**	**A. Spitalele regionale de urgență Iași, Cluj, Craiova (faza a II-a)** - construcție/dotare; **B. Alte infrastructuri spitalicești noi cu impact teritorial major** - construcție/dotare.
	OS (k) - Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri abordabile,	- implementarea planului de tranziție; - elaborarea și implementarea unui nou model de finanțare și gestiune financiară a spitalelor regionale, în concordanță cu modelul operațional și managerial, tarifele noi pentru serviciile spitalicești de zi și ambulatorii, simularea/pilotarea modelului, dezvoltarea unui sistem de monitorizare a costurilor; - acțiuni de instituționalizare/bugetare a spitalelor regionale;

	inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la îngrijire centrată pe individ, inclusiv asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, punând un accent deosebit pe copii și grupurile defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	- acțiuni de operaționalizare; - elaborarea și implementarea planului de formare a personalului.
Prioritatea 5 - Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical	**OS (i) – Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate**	- cercetare și inovare prin implementarea de soluții cu relevanță publică (ex.: atragerea de personal cu competențe avansate din străinătate pentru consolidarea capacității CD; crearea de sinergii cu acțiunile de CDI ale Programului Orizont Europa; constituirea/ promovarea de clustere având ca obiectiv principal dezvoltarea de mecanisme formale de transfer al rezultatelor cercetării în practica medicală); - adoptarea tehnologiilor medicale inovative si avansate; - programe dedicate cercetării și/sau utilizării clinice: ex. producție de vaccinuri, seruri și alte medicamente biologice; - cercetare în domeniul bolilor netransmisibile (ex. combaterea cancerului); - realizarea unei infrastructuri de cercetare-dezvoltare în domeniul genomicii.
Prioritatea 6 - Digitalizarea sistemului medical	**OS (ii) - Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de**	**Digitalizare în sănătate** - redimensionarea și standardizarea sistemului informatic al CNAS; - observatorul național pentru date în sănătate; - dezvoltarea integrată a unor soluții de e-sănătate, cu anvergură națională, care să încorporeze standarde de interoperabilitate, pentru sarcini și funcții comune în sectorul sanitar, în special în domeniile vizate de operațiunile de importanță strategică (ex: funcții legate de securitate, arhivare, schimbul de informații între unitățile

	cercetare și al autorităților publice	de asistență medicală și între furnizorii de servicii medicale și comunitate; tele-medicină, inclusiv prin implementarea de soluții pentru tele-consultații, monitorizarea continuă și managementul pacienților).
Prioritatea 7 - Măsuri care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament	**OS (v) - Asigurarea accesului egal la asistență medicală și asigurarea rezilienței sistemelor de sănătate, inclusiv în ceea ce privește asistența medicală primară, precum și promovarea tranziției de la îngrijirea instituționalizată către îngrijirea în familie și în comunitate**	**Investiții (dotare/ modernizare/ reabilitare/ extindere) în infrastructura publică a:** **-** unităților sanitare de transplant acreditate și a infrastructurii în domeniul terapiilor celulare inovative în hematologie; - structurilor sanitare unde se realizează depistare, diagnosticare, tratare a pacienților oncologici.
	OS (k) - Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri abordabile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la îngrijire centrată pe individ, inclusiv asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, punând un accent deosebit pe copii și grupurile defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și a	A. Măsuri pentru implementarea operațiunilor în domeniul cercetării medicale la toate nivelurile, cu accent pe cele 3 operațiuni de importanță strategică: tratament cancere, genomică, dezvoltarea capacității Institutului Cantacuzino. B. Măsuri pentru facilitarea implementării operațiunilor care vizează digitalizarea sistemului medical. C. Măsuri de formare/specializare-utilizare echipamente medicale inovative. D. Utilizare de metode moderne de investigare, intervenție, tratament. E. Asigurarea accesului universal la diagnostic și tratament de calitate, inclusiv la transplant de țesuturi și celule, conform standardelor internaționale. F. Dezvoltarea de programe/module specifice și transversale de la nivelul universităților de medicină, care să permită perfecționarea sau reconversia profesională. G. Susținerea parteneriatelor dintre furnizorii de formare (de la nivelul învățământului terțiar) și instituțiile din domeniul medical, pentru dezvoltarea unor programe de formare continuă în domeniul medical și zonele conexe (competențe digitale, specializare inteligentă etc.).

	rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	

Tabelul nr. 57 - POS 2021-2027 – varianta noiembrie 2021

Sursa: www.mfe.gov.ro

Programul Operațional Educație și Ocupare

Axa Prioritară	Obiectiv Specific	Acțiuni
Prioritatea 1 - Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii	**(a) Îmbunătățirea accesului la piața muncii și măsuri de activare pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, îndeosebi prin implementarea Garanției pentru tineret, pentru șomerii de lungă durată și grupurile defavorizate de pe piața muncii și pentru persoanele inactive, precum și prin promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale**	1.i.1. Înființarea/dezvoltarea de centre/cluburi de tineret la nivel comunitar cu implicarea autorităților locale și a unor entități publice sau private care să ofere activități specifice adaptate tinerilor, inclusiv activități cultural educative. 1.i.2. Realizarea de către centrele/cluburile de tineret publice sau private sau de alți actori interesați a unor rețele de lucrători de tineret. 1.i.3. Furnizarea de pachete integrate de măsuri de activare a tinerilor, personalizate în funcție de profilul acestora, cu accent pe tineri inactivi, șomeri și șomeri de lungă durată. 1.i.4. Activarea potențialului antreprenorial al tinerilor. 1.i.5. Stimularea angajatorilor pentru utilizarea unor forme de muncă flexibile şi pentru finanțarea investițiilor care să permită utilizarea acestor forme prin facilitarea accesului la finanțare destinat IMM-urilor și acordarea de măsuri de acompaniament pentru finanțarea beneficiilor acordate tinerilor. 1.i.6. Stimularea întreprinderilor sociale de inserție pentru susținerea tinerilor cu accent pe inactivi, șomeri și șomeri de lungă durată.
Prioritatea 2 - Îmbunătățirea participării copiilor la educația antepreșcolară și preșcolară	**(f) Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, de la educația și îngrijirea timpurie, educația și formarea generală și profesională**	2.v.1. Dezvoltarea și asigurarea calității sistemului de IETC prin: - elaborare și editare ghiduri cu bune practici pentru sprijinirea implementării noului curriculum, inclusiv a unor strategii didactice inovatoare; - pilotarea și implementarea unor strategii de predare, inovatoare și eficace, în clustere; - realizare și implementare sistem de monitorizare a formării continue și a efectelor acesteia, prin raportare la progresul copiilor, îndeosebi la progresul copiilor din grupurile vulnerabile (cu dizabilități, de etnie romă, din mediul rural etc.); 2.v.2. Diversificarea și flexibilizarea serviciilor de suport socio-educațional prin: - susținerea de acțiuni/măsuri strategice la nivel local în vederea asigurării numărului de locuri necesare participării la IETC și/sau extindere servicii complementare (centre de joacă, ludoteci etc.),

	până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți și a accesibilității pentru persoanele cu dizabilități	asigurarea materialelor educaționale (jocuri educative, cărți de colorat, caiete de lucru, plastilină, acuarele etc.), măsuri de acompaniere în funcție de nevoi pentru copiii care aparțin grupurilor vulnerabile; 2.v.3. Dezvoltarea sistemului de formare inițială și continuă a cadrelor didactice din IETC (inclusiv dezvoltarea mentoratului didactic), cu focalizare pe teme precum: dezvoltarea personală, dezvoltarea de abilități socio-emoționale, abilități digitale, competențe de gândire strategică, comunități care educă/învață.
Prioritatea 3 - Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională	**(f) Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, de la educația și îngrijirea timpurie, educația și formarea generală și profesională până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți și a accesibilității pentru persoanele cu dizabilități**	Intervențiile integrate vor viza în special grupurile dezavantajate, prin: 3.v.1. Operațiuni orizontale (pentru toate nivelurile de educație din învățământul preuniversitar, inclusiv educația antepreșcolară și preșcolară): - aplicarea la nivelul unităților școlare a mecanismelor de monitorizare, avertizare, prevenire și combatere a fenomenelor de abandon școlar și părăsire timpurie a școlii și discriminare și segregare școlară; - dezvoltare/implementare/actualizare instrumente de lucru și baze de date pentru colectarea consecventă a informațiilor; analiza, prelucrarea și utilizarea acestor date pentru planificarea intervențiilor și luarea deciziilor adecvate la condițiile specifice ale școlii/comunității etc.; - facilitarea transportului elevilor către/de la unitățile școlare, prin măsuri adaptate fiecărei comunități; - îmbunătățirea accesului și a participării la educație a copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale (CES); - dezvoltarea de programe de informare și conștientizare privind participarea la educație, educația incluzivă; - organizarea unor oportunități variate de dezvoltare profesională pentru personalul didactic, în vederea asigurării unui sistem de educație incluzivă. 3.v.3. Intervenții pentru învățământul primar și secundar (gimnazial și liceal) - dezvoltarea/extinderea și creșterea calității programului „școală după școală” (SDS), complementar cu programul „masă caldă”; - măsuri de sprijin pentru revenirea în sistemul de învățământ, pentru finalizarea învățământului obligatoriu, precum și pentru continuarea studiilor la un nivel superior de educație, în special pentru elevii aparținând grupurilor vulnerabile, inclusiv romi; - dezvoltarea și extinderea programului „A doua șansă” (ADS) pentru facilitarea finalizării învățământului obligatoriu. 3.v.4. Intervenții pentru învățământul terțiar - măsuri de prevenire și combatere a abandonului universitar pentru grupurile dezavantajate/subreprezentate de studenți; - măsuri de sprijin în vederea creșterii accesului la studii universitare; - sprijinirea inițiativelor de accesibilizare a universităților, inclusiv prin achiziția de echipamente IT și dezvoltarea de instrumente

		specifice pentru admiterea studenților cu dizabilități la programele universitare (ghid de admitere, plaftormă online etc.).
Prioritatea 4 - Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic	**(e) Îmbunătățirea calității, a caracterului incluziv, a eficacității și a relevanței pentru piața muncii a sistemelor de educație și formare, inclusiv prin validarea învățării nonformale și informale, pentru a sprijini dobândirea de competențe-cheie, inclusiv de competențe antreprenoriale și digitale, precum și prin promovarea introducerii sistemelor de formare duală și a uceniciilor**	4.iv.1.Operațiuni orizontale - dezvoltare de resurse educaționale deschise (RED) și alte resurse moderne de învățare pentru elevi, studenți, profesori și echipele manageriale, cu ajutorul noilor tehnologii; - pilotarea unui mecanism eficient de recunoaștere a rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale, pentru o mai bună integrare pe piața muncii; - măsuri privind asigurarea calității educației pentru toți, în corelație cu dinamica pieței muncii și societății; - facilitarea accesului informat și a participării active la programe de educație, în acord cu interesele elevilor/studenților, cât și cu nevoile pieței muncii; - identificarea, sprijinirea si promovarea copiilor cu abilități înalte; - sprijinirea mobilității internaționale de tip Erasmus+ prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+; - creșterea gradului de bună guvernare a instituțiilor de învățământ (preuniversitar și superior) și de participare a elevilor și studenților în procesele decizionale; 4.iv.2.Intervenții pentru învățământul primar și secundar (gimnazial și liceal) - măsuri privind flexibilizarea și diversificarea oportunităților de formare și dezvoltare a competențelor cheie ale elevilor; 4. iv.3. Intervenții pentru învățământul terțiar - promovarea dezvoltării programelor de studii de înaltă calitate, flexibile și corelate cu cerințele pieței muncii; - dezvoltarea și implementarea unor programe universitare pentru adaptarea ofertei universităților la solicitările pieței muncii; - implementarea unui program pentru internaționalizarea învățământului superior, în vederea creșterii calității, eficienței și relevanței acestuia.
Prioritatea 5 - Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic	**(e) Îmbunătățirea calității, a caracterului incluziv, a eficacității și a relevanței pentru piața muncii a sistemelor de educație și formare, inclusiv prin validarea învățării nonformale și informale, pentru a sprijini dobândirea de competențe-cheie, inclusiv de competențe antreprenoriale și digitale, precum și**	5.iv.1. Generalizarea implementării mecanismului de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind formarea profesională la nivel de sistem. 5.iv.2. Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de asigurare și monitorizare a calității învățării la locul de muncă (WBL), pentru asigurarea calității programelor de pregătire practică a elevilor. 5.iv.3. Dezvoltarea și implementarea unui mecanism de certificare a rezultatelor învățării din formarea profesională inițială, relevant pentru piața muncii, prin implicarea mediului de afaceri și partenerilor sociali, în vederea creșterii relevanței certificării calificărilor profesionale ale elevilor, pentru piața muncii. 5.iv.4. Creșterea calității și a validității proceselor de predare-învățare-evaluare în IPT. 5.iv.5. Dezvoltarea si implementarea unui mecanism de recunoaștere a rezultatelor învățării din învățământul secundar în învățământul terţiar non universitar, pentru flexibilizarea traseelor de formare profesională a elevilor și facilitarea accesului pe piața muncii. 5.iv.6. Adaptarea serviciilor educaționale adresate elevilor, studenților și personalului didactic din IPT, în corelație cu dinamica pieței muncii (schimbări tehnologice și structurale, digitalizare etc.),

	prin promovarea introducerii sistemelor de formare dual și a uceniciilor	inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau pentru cele provenind din grupuri vulnerabile. 5.iv.6. Dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE, inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere, diriginți), pentru îmbunătățirea accesului informat la programe de educație și formare profesională, în acord atât cu interesele elevilor cât și cu nevoile pieței muncii, cu implicarea angajatorilor și/sau a organizațiilor neguvernamentale. 5.iv.7 Dezvoltarea de programe de IPT de nivel terțiar, derulate în regim dual pentru calificările profesionale de nivel 4 și 5.
	(f) promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, de la educația și îngrijirea timpurie, educația și formarea generală și profesională până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți și a accesibilității pentru persoanele cu dizabilități	5.v.1. Acordarea de sprijin financiar pentru cazare, masă și transport, pentru elevii din grupuri sau medii defavorizate (aparținând etniei rome, persoanelor cu dizabilități sau deficiențe sau din mediul rural etc.), pentru creşterea participării şi facilitarea accesului la programele de formare profesională. 5.v.2. Măsuri pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii la nivelul IPT. 5.v.3. Dezvoltarea de programe de informare și conștientizare pentru întreaga comunitate, de sprijin, consiliere și educație parentală pentru părinții elevilor, cu focalizare pe părinții copiilor provenind din grupuri vulnerabile (inclusiv pentru persoane care au în grijă copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate), pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii. 5.v.4. Dezvoltarea de programe remediale în vederea sprijinirii elevilor din clasa a IX-a, pentru creșterea nivelului de competență în citit, matematică şi științe. 5.v.5. Asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru instituțiile acreditate, în scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională (sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru IPT).
Prioritatea 6 - Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți	**(a) Îmbunătățirea accesului la piața muncii și măsuri de activare pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, îndeosebi prin implementarea Garanției pentru tineret, pentru șomerii de lungă durată și grupurile**	6.i.1. Furnizarea serviciilor de identificare, îndrumare, sprijin și management de caz pentru persoanele din grupuri dezavantajate în vederea facilitării accesului pe piața muncii. 6.i.2. Furnizarea de pachete prestabilite de măsuri de ocupare în vederea integrării socio-profesionale a persoanelor din grupuri dezavantajate pe piața muncii. 6.i.3. Finanțarea de intervenții integrate în zone cu deficit de forță de muncă și migrație sezonieră.

	defavorizate de pe piața muncii și pentru persoanele inactive, precum și prin promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale	
	(c) Promovarea unei participări echilibrate din perspectiva genului la piața muncii, condiții de muncă egale și un echilibru mai bun între viața profesională și cea privată, inclusiv prin intermediul accesului la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor aflate în întreținere, la prețuri abordabile	6.iii.2. Stimularea angajatorilor pentru utilizarea unor forme de muncă flexibile și pentru finanțarea investițiilor care să permită utilizarea acestor forme, în vederea asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea de familie.
	(d) Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, a întreprinderilor și a antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate și a unui mediu de lucru sănătos și bine adaptat, care să reducă riscurile la adresa sănătății	6.iiibis.1. Măsuri de sprijin pentru păstrarea locurilor de muncă în activitățile/sectoarele economice afectate de probleme sistemice generalizate (ex. pandemia COVID – 19). 6.iiibis.2. Măsuri active de ocupare pentru persoanele care urmează să fie disponibilizate/concediate prin măsuri de outplacement, precum: consiliere/orientare/couching în vederea identificării celor mai bune soluții cu privire la parcursul profesional, programe de reconversie profesională/de formare, plasare pe piața muncii etc. 6.iiibis.3. Sprijinirea angajatorilor în general și în mod special a celor de tip IMM, pentru crearea unor condiții de muncă adaptate, menite să le asigure lucrătorilor confortul fizic, psihic şi social și pentru reducerea absenteismului. 6.iiibis.4. Campanii de promovare pentru conștientizarea angajatorilor și lucrătorilor cu privire la rolul activităților de SSM, în contextul apariției noilor forme de muncă, fenomenului îmbătrânirii forței de muncă, riscurilor noi și emergente și prevenirii accidentelor de muncă și a bolilor profesionale. 6.iiibis.5. Finanțarea serviciilor de susținere a îmbătrânirii active prin implicarea lucrătorilor vârstnici de peste 60 de ani în programe de tip shadow/tutelă/tutoriat/mentorat pentru formarea și integrarea lucrătorilor noi.
Prioritatea 7 - Antreprenoriat și economie socială	**(a) îmbunătățirea accesului la piața muncii și măsuri de activare pentru toate persoanele**	7.i.1. Dezvoltarea unor structuri colaborative/ participative, cu rol în promovarea, sensibilizarea (outreach) și conștientizarea publicului cu privire la antreprenoriat, antreprenoriatul social și economia socială, monitorizarea și evaluarea evoluției economiei sociale în România; sprijinirea entităților de economie socială etc.

	aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, îndeosebi prin implementarea Garanției pentru tineret, pentru șomerii de lungă durată și grupurile defavorizate de pe piața muncii și pentru persoanele inactive, precum și prin promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale	7.i.2. Programe de sprijin antreprenorial (formare în competențe antreprenoriale, tutorat/mentorat, asistență/consiliere, role models, programe de formare în management de proiect, programe de formare pentru administratorii schemelor de antreprenoriat etc.). 7.i.3. Acordarea de granturi pentru inițierea de noi afaceri (start-up) și incubatoare de afaceri. 7.i.4. Asistență și consultanță în afaceri post înființare, inclusiv prin programe de pregătire a managerilor sau a unor măsuri de îmbunătățire a accesului IMM-urilor la diversele modalități de digitalizare a activității lor (ex.: SME Digital Start Pack). 7.i.5. Dezvoltarea de instrumente care să contribuie la creșterea potențialului economiei sociale prin sprijinirea dezvoltării rețelelor, federațiilor, uniunilor, consorțiilor de întreprinderi sociale și a centrelor de resurse ale acestora și a acțiunilor lor de promovare a conceptelor de economie socială și întreprinderi sociale. 7.i.6. Acordarea de granturi pentru înființarea, dezvoltare/ inovare/scalare/extindere/de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție, inclusiv în domeniul oferirii de servicii sociale. 7.i.7. Asistență și consultanță post înființare pentru întreprinderile sociale și întreprinderile sociale de inserție, inclusiv programe de pregătire a resurselor umane din cadrul acestor entități și sprijin pentru digitalizarea activității. 7.i.8. Sprijinirea angajatorilor întreprinderi sociale de inserție pentru inserția socio-profesională a lucrătorilor defavorizați – contracte de muncă subvenționate pe perioade cuprinse între 6 – 24 luni cu plasarea pe piața muncii la finalul perioadei, cu servicii de acompaniere socio-profesională și sociale.
Prioritatea 8 - Modernizarea instituțiilor pieței muncii	**(b) Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru ca acestea să evalueze și să anticipeze necesitățile în materie de competențe, să asigure o asistență promptă și personalizată și să sprijine corelarea cererii și a ofertei, tranzițiile și mobilitatea pe piața muncii**	8.ii.1. Îmbunătățirea mecanismelor de monitorizare a informațiilor din piața muncii, de anticipare a nevoii de competențe, de evaluare și monitorizare a politicilor publice privind măsurile active și formarea profesională sau adăugarea de noi dezvoltări. 8.ii.2. Consolidarea dialogului social și a parteneriatelor pentru ocupare și formare: - consolidarea parteneriatului pentru formarea profesională continuă prin dezvoltarea capacității administrative a Comitetelor Sectoriale, inclusiv prin formarea profesională a specialiștilor. - furnizarea de pachete integrate pentru partenerii sociali în scopul modernizării și îmbunătățirii funcționării dialogului social pentru piața muncii. - sprijin acordat partenerilor sociali pentru implementarea acordurilor europene cadru încheiate de partenerii de dialog social europeni (framework agreements). - crearea și asigurarea transparenței unei baze de date naționale care să conțină informații privind rezultatele dialogului social (structurile partenerilor sociali, organizațiile sindicale și patronale reprezentative, contractele colective de muncă încheiate la diferite niveluri, acordurile bipartite).
Prioritatea 9 - Consolidarea participării populației în procesul de	**(e) Îmbunătățirea calității, a caracterului incluziv, a eficacității și a**	9.iv.3. Dezvoltarea sistemului de asigurare a calității în formarea profesională a adulților, atât la nivel de sistem, cât și la nivel de furnizor. 9.iv.4. Dezvoltarea capacității Comisiilor județene pentru autorizarea furnizorilor de formare profesională și a infrastructurii necesare

învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității	**relevanței pentru piața muncii a sistemelor de educație și formare, inclusiv prin validarea învățării nonformale și informale, pentru a sprijini dobândirea de competențe-cheie, inclusiv de competențe antreprenoriale și digitale, precum și prin promovarea introducerii sistemelor de formare duală și a uceniciilor**	monitorizării și raportării situației privind formarea profesională a adulților în România, inclusiv prin formarea profesională a personalului, specialiștilor și evaluatorilor de furnizori și programe. 9.iv.5. Formarea continuă a formatorilor/instructorilor/ coordonatorilor de ucenicie din formarea profesională continuă pentru dezvoltarea și furnizarea de programe de formare de calitate și flexibile. 9.iv.6. Actualizare/revizuire/dezvoltare de noi standarde ocupaționale/calificări profesionale conform noilor cerințe ale pieței muncii.
	(g) Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a oportunităților flexibile de perfecționare și recalificare pentru toți, ținând seama de competențele antreprenoriale și digitale, anticipând mai bine schimbările și noile cerințe în materie de competențe pe baza nevoilor pieței muncii, facilitând tranzițiile profesionale și încurajând mobilitatea profesională	9.vi.1. Încurajarea participării la învățarea pe tot parcursul vieții prin formarea unor atitudini favorabile învățării, inclusiv prin consiliere și orientare și prin campanii de informare și conștientizare adresate potențialilor formabili și angajatorilor. 9.vi.1. Creșterea accesului și participării adulților la programe de formare pentru dezvoltarea/creșterea nivelului competențelor cheie care să le asigure dezvoltarea personală și îmbunătățirea calității vieții. 9.vi.2. Extinderea și diversificarea oportunităților/ofertei de participare la învățarea pe tot parcursul vieții, prin: - sprijinirea înființării și funcționării centrelor comunitare de învățare permanentă (CCIP), inclusiv prin asigurarea resurselor umane și a resurselor materiale necesare, care să răspundă nevoilor de formare identificate la nivelul comunităților și continuarea cointeresării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe; - sprijinirea parteneriatelor între furnizori de formare (din învățământul secundar și terțiar) și reprezentanți ai mediului de afaceri pentru dezvoltarea și implementarea unor programe de formare continuă (în special în domeniile de specializare inteligentă) care să răspundă nevoilor de competențe identificate la nivelul sectoarelor economice; 9.vi.3.Sprijinirea mobilității internaționale Erasmus+ pentru educația adulților prin asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională. 9.vi.4. Dezvoltarea și testarea de instrumente inovative de evaluare a competențelor dobândite în sistem nonformal și informal pentru facilitarea mobilității în ocupare a forței de muncă. 9.vi.5. Implementarea programului „Pachet de bază” care include 3 servicii: - servicii de orientare în carieră și consiliere profesională; - servicii de evaluare a competențelor deținute;

		- programe personalizate de dobândire a competențelor de limba română, matematică, competențe IT de bază, calificare de nivel 1 sau/și 2 și certificare. 9.vi.6. Implementarea programului „Ține pasul" care vizează programe de actualizare a competențelor specifice ale angajaților ca urmare a evoluțiilor tehnologice rapide și a apariției de noi competențe, însoțite de serviciile de consiliere profesională. 9.vi.7. Dezvoltarea de clustere de angajatori și furnizarea de programe de formare colaborativă, pentru progresul în carieră al angajaților. 9.vi.8. Implementarea programului „Acces digital pentru toți" care vizează programe de dobândire a competențelor digitale, structurate pe niveluri (inițiere, intermediar, avansat), precedate de o evaluare a nivelului de competențe digitale. 9.vi.9. Sprijinirea formării continue a angajaților în acord cu nevoile identificate de angajatori pentru a putea răspunde provocărilor din domeniul de activitate: calificare/recalificare/specializare, participarea la programe de formare internaționale.
Prioritatea 10 - Asistență tehnică		10.1. Asigurarea funcționării sistemului privind coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor. 10.2. Facilitarea implementării, monitorizării, comunicării și vizibilității Programului. - sprijin pentru pregătirea perioadei 2027+.

Tabelul nr. 58 - POEO 2021-2027 – varianta noiembrie 2021

Sursa: www.mfe.gov.ro

Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială

Axa Prioritară	Obiectiv Specific	Acțiuni
Prioritatea 1 - Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității	**(d) Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, a întreprinderilor și a antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate și a unui mediu de lucru sănătos și bine adaptat, care să reducă riscurile la adresa sănătății**	- vor fi finanțate proiecte care vor promova un mediu de lucru sănătos și se vor adresa lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor de pe teritoriul GAL, prin realizarea de evaluări adecvate ale riscurilor pentru specificul activității și ale pericolelor, introducerea de controale pentru reducerea sau eliminarea pericolelor identificate și instruirea angajaților cu privire la sarcinile lor de lucru.
	(e) Îmbunătățirea calității, a caracterului incluziv, a eficacității și a relevanței pentru piața muncii a sistemelor de	- proiectele finanțate în cadrul acestui obiectiv specific se vor concentra pe dezvoltarea competențelor digitale ale copiilor și adulților.

	educație și formare, inclusiv prin validarea învățării nonformale și informale, pentru a sprijini dobândirea de competențe-cheie, inclusiv de competențe antreprenoriale și digitale, precum și prin promovarea introducerii sistemelor de formare dublă și a ucenicilor	
	(f) promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, precum și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, de la educația și îngrijirea timpurie, continuând cu educația și formarea generală și profesională până la învățământul terțiar, precum și educația și învățarea în rândul adulților, inclusiv prin facilitarea mobilității în scop educațional pentru toți și a accesibilității pentru persoanele cu dizabilități	- în cadrul acestui obiectiv specific se vor dezvolta: 1. servicii before și after school ca suport educațional pentru copiii cu risc de abandon școlar; 2. educație profesională pentru copii și adulți care au nevoie de recalificare profesională, persoanele vulnerabile.
	(k) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile, inclusiv servicii care	- accentul va fi pus pe serviciile sociale pentru copii, pentru a menține copilul în familie, a reduce riscul de abandonare a acestuia în sistemul instituționalizat; - protecția socială a copiilor va fi însoțită de măsuri, unde este cazul, precum mici ajutoare financiare pentru reparații urgente ale locuinței, rechizite școlare etc.

	promovează accesul la locuințe și îngrijire centrată pe persoană, inclusiv asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, cu un accent deosebit pe copii și grupurile dezavantajate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, a eficacității și rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	
	(j) Promovarea integrării socio-economice a comunităților marginalizate, cum ar fi romii	- sunt avute în vedere măsuri prin care va fi sprijinit accesul persoanelor marginalizate, precum romii, la servicii de sănătate și educație pentru sănătate.
	d (i) Creșterea eficacității și incluziunii piețelor muncii și accesul la locuri de muncă de calitate prin dezvoltarea infrastructurii sociale și promovarea economiei sociale	- echipamentele sanitare și echipamentele mai puțin poluante, mai puțin iradiante, care asigură un mediu de lucru mai sănătos; - în cadrul acestui obiectiv specific va fi finanțată și infrastructura pentru incubatoarele de economie socială (unde unitățile nou înființate pot fi ajutate până la un an prin asigurarea de spații fără chirie, după care vor trebui să cedeze spațiul unei alte inițiative sociale și așa mai departe).
	d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și favorabile incluziunii în domeniul educației, formării și învățării	- vor fi finanțate proiecte care asigură modernizarea și construcția infrastructurii școlilor și grădinițelor și furnizarea de tehnologii pentru a ajuta elevii și profesorii să desfășoare procesul educațional online.

	pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea unei infrastructuri accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	
	d (iii) promovarea incluziunii socio-economice a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri mici și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate, inclusiv locuințe și servicii sociale	- proiectele vor fi finanțate în scopul realizării/reabilitării infrastructurii sociale (centre de zi sau centre integrate), astfel încât acestea să fie la standarde europene (inclusiv să permită accesul persoanelor cu handicap) și proiecte care vizează dezvoltarea infrastructurii locative.
	e (i) Obiectiv specific – promovarea dezvoltării sociale, economice și de mediu integrate și favorabile incluziunii, a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane	- finanțarea infrastructurii pentru dezvoltarea activităților de valorificare și promovare a patrimoniului cultural, natural și turistic local (identificarea obiectivelor turistice relevante, dezvoltarea meșteșugurilor sau tradițiilor locale) care pot contribui la activarea comunităților urbane și la generarea de venituri pentru bugetele locale.
Prioritatea 2 – Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității – zona rurală	**(l) Promovarea integrării sociale a persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, inclusiv a persoanelor celor mai defavorizate și a copiilor**	Prin această măsură va fi finanțat un pachet de măsuri integrate pentru copiii din mediul rural cu următoarele componente: - sprijin psiho-social si material/financiar adresat direct elevilor (activități după școală, activități educative de remediere, activități de prevenire și combatere a comportamentelor negative (bullying etc.), consiliere psiho-socială pentru copiii cu părinți în străinătate, informare, mediere, consiliere și orientare educațională și/sau în carieră etc.); - măsuri care vizează unitatea de învățământ (implementarea de programe precum grădiniță, școală după școală, educație de recuperare, activități non-formale etc.); - măsuri care vizează mediul familial, adresate părinților și reprezentanților copiilor (consiliere psiho-socială adresată

		reprezentanților copiilor, persoanelor care îngrijesc copiii cu părinți în străinătate), asistență privind delegarea temporară a autorității părintești, după caz, program de educație parentală etc.).
Prioritatea 3 - Protejarea dreptului la demnitate socială	**d (iii) Promovarea incluziunii socio-economice a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri mici și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate, inclusiv locuințe și servicii sociale**	- se va finanța construirea de locuințe sociale.
Prioritatea 4 - Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces limitat la serviciile primare	**(k) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri accesibile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la asistență medicală centrată pe persoană, inclusiv la asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, acordând o atenție deosebită copiilor și grupurilor defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și rezilienței sistemelor de sănătate și a**	- această prioritate se concentrează asupra serviciilor sociale primare locale; - cooperarea dintre serviciile sociale, sistemul de sănătate și educație este o cerință legală; - în acest sens, interventia principală propusă ca parte a acestei priorități va conduce la dezvoltarea serviciilor sociale la nivel local și la consolidarea colaborării cu sistemul de sănătate și educație.

	serviciilor de îngrijire pe termen lung	
	d (iii) Promovarea incluziunii socio-economice a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri mici și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate, inclusiv locuințe și servicii sociale	- va fi posibilă finanțarea activităților de construcție sau renovare a spațiilor mici pentru serviciile dezvoltate și achiziționarea de echipamente și mobilier necesare.
Prioritatea 5 - Reducerea disparităților dintre copiii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii	**(c) Promovarea unei participări echilibrate din punctul de vedere al genului pe piața forței de muncă, a unor condiții de muncă egale și a unui echilibru mai bun între viața profesională și cea privată, inclusiv prin accesul la servicii de îngrijire a copiilor la prețuri accesibile și îngrijirea persoanelor dependente**	- măsuri care contribuie la un acces mai bun al femeilor la piața muncii, precum și la un echilibru mai bun între viața profesională și cea privată; - sprijinul acordat familiilor monoparentale se adresează în principal mamelor singure, ele reprezintă procentul dominant de părinți singuri; - măsura oferă sprijin personalizat, adaptat la nevoile mamelor, pentru a spori capacitatea de inserție profesională și autonomia părintelui unic: acordarea de vouchere before si after school, tichete pentru activități de weekend pentru copii (sport, creație, artă), finanțarea cursurilor de recalificare pentru părintele singur cu venituri mici, care dorește să-și schimbe domeniul profesional etc.
	(k) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri accesibile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la asistență medicală centrată pe persoană, inclusiv la asistență medicală; modernizarea	Operațiuni care contribuie la îmbunătățirea accesului copiilor și tinerilor la servicii de calitate în comunitate, cât mai aproape de domiciliu: - dezvoltarea a 8 centre pilot regionale pentru copiii cu tulburări de comportament; - acces egal pentru copiii afectați de sărăcie sau de excluziune socială în tabere; - incluziunea socială a copiilor vulnerabili prin implicarea în activități sportive sau culturale; - sprijinirea tinerilor în procesul de dezinstituționalizare; - servicii comunitare pentru copii și familii – prevenirea separării; - sprijin financiar pentru familiile monoparentale; - creșterea accesului profesioniștilor la programul de formare continuă.

	sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, acordând o atenție deosebită copiilor și grupurilor defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	
	d (iii) Promovarea incluziunii socio-economice a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri mici și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate, inclusiv locuințe și servicii sociale	- sprijin pentru dezvoltarea, dotarea cu servicii specializate și de sprijin pentru copiii vulnerabili expuși riscului de sărăcie/excludere socială/abandon școlar prin finanțarea infrastructurii pentru minim 24 de centre sportive pentru aceștia în zonele sărace, cel puțin trei pentru fiecare regiune de dezvoltare, vor fi finanțate 3 centre în zonele mai dezvoltate și 21 în zonele mai puțin dezvoltate; - sprijin pentru dezvoltarea, dotarea serviciilor comunitare pentru copii prin finanțarea infrastructurii pentru servicii care vor oferi consiliere copiilor și familiilor acestora (aceste servicii vor fi legate de furnizarea de sprijin financiar pentru copiii expuși riscului de separare).
Prioritatea 6 - Servicii de suport pentru persoane vârstnice	**(k) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri accesibile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la asistență medicală centrată pe persoană, inclusiv la asistență medicală; modernizarea**	- servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoanele vârstnice.

	sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, acordând o atenție deosebită copiilor și grupurilor defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	
	d (iii) Promovarea incluziunii socio-economice a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri mici și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate, inclusiv locuințe și servicii sociale	- comunități de seniori; - va fi finanțată infrastructura pentru persoanele vârstnice aflate în pericol de excluziune locativă.
Prioritatea 7 - Sprijin pentru persoanele cu dizabilități	**(h) Încurajarea incluziunii active pentru a promova egalitatea de șanse, nediscriminarea și participarea activă și a îmbunătăți angajabilitatea, în special pentru grupurile defavorizate**	- această acțiune se referă la furnizarea unui pachet integrat de măsuri de sprijin pentru ocuparea forței de muncă, adresat persoanelor cu dizabilități, precum și familiilor acestora, angajatorului și publicului; - identificarea angajatorilor și a persoanelor cu dizabilități, evaluarea competențelor profesionale și sociale ale persoanelor cu dizabilități aflate în căutarea unui loc de muncă, de către o echipă de specialiști (consilier profesional, psiholog etc.), consilierea familiilor, organizarea de stagii de muncă pentru persoanele cu dizabilități, precum și măsuri de sprijin pre și postangajare (mediere pentru angajare, coaching pentru locuri de muncă, consiliere pentru persoane cu dizabilități, precum și pentru personalul angajatorului, consiliere a membrilor familiei pentru un mediu de susținere și pro-activ în jurul persoanei cu dizabilități care accesează un nou loc de muncă etc.), cel puțin 6 luni de la data angajării.

	(k) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri accesibile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la asistență medicală centrată pe persoană, inclusiv la asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, acordând o atenție deosebită copiilor și grupurilor defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	- măsuri de asigurare a sprijinului pentru luarea deciziilor, pentru persoanele care își exercită dreptul pentru capacitate juridică (UN CDPD articolul 12), respectiv pentru persoanele care nu au trecut încă la statutul de capacitate juridică deplină, conform legislației naționale; - dezvoltarea de servicii de îngrijire de zi/reabilitare pentru copiii cu dizabilități (fie în centre sau servicii mobile), care să permită accesul copiilor la un spectru larg de servicii de îngrijire și (re)reabilitare de calitate, adaptate nevoilor fiecărei categorii de copii, în special celor care provin din familii care de obicei nu au resursele necesare pentru a accesa aceste servicii, organizarea de cursuri pentru părinții copiilor cu dizabilități, în vederea dezvoltării abilităților parentale specifice; - accesul persoanelor cu dizabilități la echipamente, dispozitive și tehnologii de asistență, pentru incluziunea socială și participarea activă la viața comunității; - dezvoltarea serviciilor de reabilitare în comunitate, prin echipe de servicii mobile (47 echipe mobile de specialiști, câte una pe județ și sectoarele Bucureștiului), conform modelului pilotat cu succes în județul DOLJ, echipe care asigură servicii specializate de abilitare/reabilitare acasă - asistent social, kinetoterapeut, specialist, psiholog și șofer; - furnizarea de servicii de viață independentă pentru persoanele cu dizabilități care părăsesc instituțiile, precum și a serviciilor de sprijin foarte necesare în comunitate, pentru un trai decent și participarea activă în societate; - dezvoltarea de servicii de îngrijire și suport de calitate pentru persoanele cu dizabilități și îngrijitorii acestora, în centrele respiro; - finanțarea cursurilor de Asistent Personal Profesional, în vederea îmbunătățirii calității vieții independente a persoanelor cu dizabilități și a ratei de întreținere a familiei acestor persoane; - măsuri de instruire a personalului din serviciile dedicate persoanelor cu dizabilități.
	d (iii) Promovarea incluziunii socio-economice a comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri mici și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate, inclusiv locuințe și servicii sociale	- renovarea și dotarea centrelor de reabilitare pentru copiii cu dizabilități, în comunități; - achiziționarea de echipamente asistive, dispozitive asistive pentru persoane cu dizabilități; - sprijinirea infrastructurii echipelor mobile de reabilitare (autoturisme, truse fizio-medicale etc.); - renovarea/dotarea serviciilor comunitare și/sau serviciilor de îngrijire de zi și reabilitare, în comunități, pentru persoanele cu dizabilități care părăsesc instituțiile și sunt sprijinite să trăiască independent; - renovare/cumpărare/construire centre respiro pentru persoanele cu dizabilități și familiile/îngrijitorii acestora.

Prioritatea 8 - Servicii sociale si de suport acordate altor grupuri vulnerabile	**(i) promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe, inclusiv a migranților**	Măsurile privind serviciile integrate pentru incluziunea socio-profesională a migranților includ: - un pachet de servicii integrate pentru adulți (facilitarea accesului la servicii medicale, consiliere și orientare psihologică, organizarea de cursuri de limba română, îndrumare și asistență pentru proceduri administrative, profilare, consiliere și îndrumare pentru accesul la serviciile de angajare, certificarea competențelor - activitățile se vor desfășura în cel puțin 12 centre de integrare; - un pachet de servicii integrate pentru copii (facilitarea accesului la servicii medicale, consiliere și orientare psihologică, organizare de cursuri de limba română, servicii educaționale) - activitățile se vor desfășura în cel putin 12 centre de integrare.
	(k) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și la prețuri accesibile, inclusiv la servicii care promovează accesul la locuințe și la asistență medicală centrată pe persoană, inclusiv la asistență medicală; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecție socială, acordând o atenție deosebită copiilor și grupurilor defavorizate; îmbunătățirea accesibilității, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a eficacității și rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung	- servicii integrate pentru victimele traficului de persoane și victimele violenței domestice: cazare în centre atât pentru victime, cât și pentru minorii aflați în îngrijire, vouchere pentru locuințe protejate/chirie, consiliere psihologică, consiliere profesională, consiliere juridică, sprijin material pentru asigurarea nevoilor de bază (îmbrăcăminte, alimente, materiale sanitare, medicamente, transport); - servicii de sprijin și reabilitare pentru reintegrarea socială a persoanelor care se confruntă cu dependența de droguri sau alcool (servicii de îngrijire integrată: consiliere medicală, psihologică, socială, juridică, prevenirea recăderilor, terapii specifice în comunitate și în mediul privat de libertate); - servicii de asistență socială, consiliere, sprijin pentru incluziune, oferite persoanelor care sunt eliberate din închisoare; - servicii de sprijin pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost (consiliere, asistență socială, asistență medicală, servicii de sprijin pe stradă, servicii de consiliere și mediere pentru angajare etc.); - formarea profesională a specialiștilor care lucrează cu grupuri vulnerabile; - consilierea profesională a victimelor violenței domestice, traficului de ființe umane este complementară măsurilor legate de furnizarea de servicii de identificare, îndrumare, servicii de sprijin și management de caz pentru persoanele din grupurile defavorizate identificate în PO Educație și Ocupare, precum și acțiunii de furnizare a pachetelor personalizate de măsuri active pentru persoanele din grupuri defavorizate în vederea facilitării accesului pe piața muncii şi integrării socio-profesionale; - pregătirea specialiștilor care lucrează cu aceste grupuri vulnerabile este complementară sprijinirii formării continue a angajaților în cadrul PO Educație și Ocupare.
	d (iii) Promovarea incluziunii socio-economice a	- dezvoltarea infrastructurii de locuințe protejate pentru victimele violenței domestice; - dezvoltarea infrastructurii de locuințe protejate pentru victimele

	comunităților marginalizate, a gospodăriilor cu venituri mici și a grupurilor dezavantajate, inclusiv a persoanelor cu nevoi speciale, prin acțiuni integrate, inclusiv locuințe și servicii sociale	traficului de persoane.
	d (iv) – Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe, inclusiv a migranților, prin acțiuni integrate care să includă locuințele și serviciile sociale	- reabilitarea spațiilor disponibile pentru cazare temporară, aflate în administrarea Ministerului Afacerilor Interne (MAI) sau structuri coordonate ale MAI, pentru migranți (6 centre mici de cazare, de câte 150 de persoane și un centru mare, pentru 500 de persoane) sau autorități publice locale (6 centre mici de cazare, a câte 150 de persoane fiecare, pentru migranți cu nevoi speciale: familii monoparentale, persoane incapabile de muncă etc.); - dezvoltarea infrastructurii centrelor de integrare din 12 orașe ale țării, reprezentative din punct de vedere al numărului de migranți, prin reabilitarea și modernizarea unor spații aflate în administrarea autorităților locale.
Prioritatea 9 - Ajutorarea persoanelor defavorizate	**(m) Reducerea privațiunilor materiale prin furnizarea de alimente și/sau de asistență materială de bază celor mai defavorizate persoane, inclusiv copiilor, și aplicarea de măsuri auxiliare care să sprijine incluziunea socială a acestora**	Măsurile preconizate sunt: - masa caldă/ cantine; - vouchere pentru achiziții de alimente; - vouchere pentru copii; - cartografierea tuturor serviciilor sociale existente în zonă (41 de județe și 6 sectoare ale Capitalei) și tipărirea de broșuri care vor informa toți beneficiarii și vor fi livrate împreună cu voucherele.
Prioritatea 10 - Asistență tehnică pentru facilizarea și fluidizarea managementului de program		- asigurarea funcționării sistemului de coordonare, management și control al fondurilor; - facilitarea implementării, monitorizării, comunicării și vizibilității Programului.

Tabelul nr. 59 - POIDS 2021-2027 – varianta octombrie 2021

Sursa: www.mfe.gov.ro

Programul Operațional Tranziție Justă

Axa Prioritară	Obiectiv Specific	Acțiuni
Prioritatea 1 - O tranziție justă prin	**OS FTJ - Permiterea**	- investiții in înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor de afaceri;

dezvoltarea spiritului antreprenorial, IMM-urilor, a cercetării și inovării și a digitalizarii	**regiunilor și oamenilor de a aborda impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic**	- investiții în crearea de noi întreprinderi (inclusiv spin-off-uri și start-up-uri), inclusiv prin servicii de consultanță; - investiții în activități de cercetare și inovare care conduc la creșterea competitivității întreprinderilor; - dezvoltare economică prin promovarea transferului de tehnologii și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetare; - investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică; - investiții productive în alte întreprinderi decât IMM-urile; - creșterea competitivității întreprinderilor prin digitalizare și competențe digitale avansate; - creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru a reduce sarcina administrativă pentru mediul de afaceri;
Prioritatea 2 - O tranziție justă prin investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse	**OS FTJ - Permiterea regiunilor și oamenilor de a aborda impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic**	- investiții în dezvoltarea de tehnologii pentru energie verde; - investiții în activități legate de gazul natural, utilizat ca tehnologie de legătură care înlocuiește cărbunele, lignitul, turba sau petrolul de șist; - investiții în rețele de stații de încărcare a autovehiculelor electrice; - investiții în achiziționarea de material rulant pentru transport verde urban; - investiții în realizarea de parcuri fotovoltaice conectate la rețea (operationale)-poate fi o solutie finanțarea acestor parcuri pe terenurile ce aparțin fostelor mine sau uzine astfel realizându-se proiecte integrate decontaminare/regenerare/reconversie; - investiții în realizare de turbine eoline (ferme eoliene-conectate la rețea); - investitii în ferme fotovoltaice pentru promovarea utilizării energiei din surse regenerabile la nivelul operatorilor industriali.
Prioritatea 3 - O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare	**OS FTJ - Permiterea regiunilor și oamenilor de a aborda impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic**	- investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor poluate; - water management pentru cursurile de apă; - investiții în proiecte de restaurare și de reconversie a terenurilor, inclusiv prin măsuri de management al apei și crearea de infrastructuri verzi în mediul urban; - investiții în schemele de gestionare a deșeurilor la nivel local în vederea consolidării economiei circulare; - acțiuni de prevenire a generării de deșeuri și reducerea cantității acestora, precum și acțiuni de creștere a reutilizării eficiente și reciclării acestora.
Prioritatea 4 - O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă calificată	**OS FTE - Permiterea regiunilor și oamenilor de a aborda impactul social, economic și de mediu al tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic**	- perfecționarea lucrătorilor la locul de muncă; - recalificarea și reconversia profesională a persoanelor ocupate; - recalificarea șomerilor și asistență pentru căutarea unui loc de muncă; - sprijin financiar pentru persoanele disponibilizate care sunt aproape de vârsta pensionării (Pension Bridging), plată contribuții la stat pe o perioadă de maxim 3 ani, paralel cu obligativitatea participării la cursuri de recalificare și căutare activă a unui loc de muncă; - pachete de mobilitate; - incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

Prioritatea 5 - Asistență tehnică		- sprijin pentru sistemul de management și control al AM POTJ; - măsuri de informare și publicitate POTJ; - alte măsuri de AT.

Tabel nr. 60 - POTJ 2021-2027 – varianta octombrie 2020

Sursa: www.mfe.gov.ro

STRATEGIA DE DEZVOLTARE

În cele ce urmează vor fi evidențiate viziunea de dezvoltare a orașului, termenul de raportare fiind 2030, echivalent cu momentul la care proiectele din perioada 2021-2027 vor fi implementate, iar rezultatele vor putea fi evaluate, obiectivul general și obiectivele specifice pentru perioada 2021-2027, direcțiile de acțiune, măsurile stabilite și lista de proiecte (planul de acțiuni).

Capitolul va fi încheiat cu prezentarea indicatorilor de monitorizare a obiectivelor specifice stabilite, care vor sta la baza proceselor de implementare, monitorizare și evaluare a SIDU.

1. Viziunea, obiectivul general și obiectivele specifice

Stabilirea viziunii orașului Ulmeni pentru anul 2030 reprezintă, pe de o parte, transpunerea viziunilor stabilite pentru cele două exerciții financiare încheiate (2007-2013, 2014-2020) într-una nouă, adaptată noilor obiective ale politicii europene și, pe de altă parte, este rezultatul procesului de consultare publică desfășurat la nivelul orașului.

VIZIUNE 2030

Autoritățile publice locale, împreună cu locuitorii orașului Ulmeni, accelerează procesul privind dezvoltarea durabilă a orașului, punând în valoare resursele umane, materiale, naturale, istoria și tradițiile locului, astfel încât orașul să devină un loc în care calitatea vieții se îmbunătățește.

Au fost stabilite cinci obiective specifice, a căror îndeplinere va duce la atingerea obiectivului general, *Creșterea nivelului de trai al locuitorilor prin diminuarea disparităților existente între diferite zone ale orașului, precum și între Ulmeni și alte orașe din regiune, de la nivel național sau european prin investiții sustenabile în infrastructura fizică de bază, turism, economie, sănătate, educație, agricultură și mediu*, conform schiței prezentate mai jos. Bineînțeles că aceste obiective vor contribui și la atingerea scopurilor stabilite prin politica europeană pentru

perioada 2021-2027, corelarea între obiectivele specifice ale SIDU și obiectivele Noii Politici de Coeziune va putea fi regăsită mai jos, la subcapitolul referitor la detalierea strategiei.

OBIECTIVUL GENERAL

Creșterea nivelului de trai al locuitorilor prin diminuarea disparităților existente între diferite zone ale orașului, precum și între Ulmeni și alte orașe din regiune, de la nivel național sau european prin investiții sustenabile în infrastructura fizică de bază, turism, economie, sănătate, educație, agricultură și mediu

Obiectivul specific 1
Dezvoltare urbană orientată spre locuitori

Obiectivul specific 2
Mediu urban mai verde

Obiectivul specific 3
Conectivitate sporită

Obiectivul specific 4
Resurse umane și sociale îmbunătățite

Obiectivul specific 5
Un oraș mai turistic

2. Prezentarea strategiei

OBIECTIVUL SPECIFIC 1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori

Direcții de acțiune	Măsuri
1.1. Transport	1.1.1. Infrastructură rutieră locală
1.2. Regenerare urbană	1.2.1. Spațiu public modernizat
	1.2.2. Spații publice îmbunătățite în cartierele de blocuri
	1.2.3. Parcări urbane
	1.2.4. Amenajarea malurilor văilor
1.3. Recreere și sport	1.3.1. Infrastructură de recreere
	1.3.2. Infrastructură de sport
1.4. Sănătate	1.4.1. Infrastructură de sănătate
	1.4.2. Infrastructură TIC pentru serviciile de sănătate
1.5. Îmbunătățirea competitivității mediului privat	1.5.1. Crearea de locuri de muncă
	1.5.2. Înființarea de firme noi
1.6. Creșterea competitivității sectorului agricol	1.6.1. Piețe de desfacere pentru produsele locale
	1.6.2. Diversitate economică
	1.6.3. Infrastructură agricolă
1.7. Infrastructură TIC	1.7.1. Infrastructura de telecomunicații
	1.7.2. Infrastructură de internet Wi-fi
1.8. Administrație publică	1.8.1. Guvernanță eficientă
	1.8.2. Digitalizare
	1.8.3. Perfecționarea resursei umane
	1.8.4. Ordine publică și siguranță
	1.8.5. Monitorizarea spațiului public
	1.8.6. Infrastructură pentru situații de urgență
	1.8.7. Urbanism
	1.8.8. Eficiența energetică a clădirilor publice

OBIECTIVUL SPECIFIC 2 — Mediu urban mai verde

Direcții de acțiune	Măsuri
2.1. Infrastructură publică de bază	2.1.1. Infrastructura de apă și apă uzată
	2.1.2. Un sistem de iluminat modern și eficient
	2.1.3. Infrastructura de gaz metan
	2.1.4. Producția de energie verde
2.2. Mediu urban durabil	2.2.1. Reciclare
	2.2.2. Protejarea cadrului natural
	2.2.3. Schimbări climatice
	2.2.4. Extinderea suprafeței de spații verzi
2.3. Locuințe de calitate	2.3.1. Îmbunătățirea fondului existent de locuințe

OBIECTIVUL SPECIFIC 3 — Conectivitate sporită

Direcții de acțiune	Măsuri
3.1. Mobilitate urbană	3.1.1. Sistem eficient și durabil de transport public
	3.1.2. Trafic rutier eficientizat

OBIECTIVUL SPECIFIC 4 — Resurse umane și sociale îmbunătățite

Direcții de acțiune		Măsuri	
	4.1. Infrastructură socială		4.1.1. Complex de locuințe sociale
			4.1.2. Managementul calității în serviciile sociale
			4.1.3. Economie socială
	4.2. Educație		4.2.1. Infrastructură educațională
			4.2.2. Adaptarea forței de muncă la cerințele pieței

OBIECTIVUL SPECIFIC 5 — Un oraș mai turistic

Direcții de acțiune		Măsuri	
	5.1. Monumente publice		5.1.1. Patrimoniu cultural construit
	5.2. Infrastructură culturală		5.2.1. Patrimoniu cultural imaterial
	5.3. Promovarea turismului		5.3.1. Trasee pentru drumeții
			5.3.2. Rețea de promovare
			5.3.3. Schimburi de experiență

3. Detalierea strategiei

Pentru orizontul de așteptare 2021-2027, SIDU Ulmeni propune o serie de proiecte rezultate din consultările publice și din analiza nevoilor orașului. Acestea vor fi enumerate în cele ce urmează, urmând ca apoi să li se aplice filtrul de prioritizare, iar ulterior să fie prezentat planul de acțiuni al orașului pentru perioada 2021-2027.

Nr. crt.	Denumirea obiectivului conform Politicii de Coeziune	Obiectiv specific conform SIDU	Direcții de acțiune	Măsuri	Denumirea proiectului de investiții	Activități orientative	Sursa de finanțare	Valoare estimată a proiectului mil. euro (fără TVA)	Perioada estimată de realizare a proiectului
1	**O.S.3 O Europă mai conectată**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Transport**	**Infrastructură rutieră locală**	**MODERNIZAREA ÎNTREGII INFRASTRUCTURI RUTIERE DIN ORAȘ**	Asfaltarea străzilor de pe întreaga arie a orașului, montarea limitatoarelor de viteză acolo unde este necesar, reabilitarea trotuarelor și înființarea unora noi acolo unde nu există, îmbunătățirea semnalizării rutiere, mai ales în intersecții și în zonele pe unde traversează pietonii, reabilitarea podurilor din oraș.	**POR, POT, PODD, Buget local**	**7**	**2022-2027**
2	**O.S.2 O Europă mai verde, O.S.3 O Europă mai conectată, O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Regenerare urbană**	**Spații publice îmbunătățite în cartierele de blocuri**	**REGENERAREA URBANĂ A SPAȚIILOR PUBLICE DINTRE BLOCURILE DE LOCUINȚE**	Amenajarea aleilor de acces, montarea de mobilier urban inteligent, iluminat public eficient, zone pentru relaxare, spații de joacă pentru copii, aparate pentru fitness, reconfigurarea spațiilor verzi, amenajare de parcări, amenajarea unor spații îngropate pentru colectarea deșeurilor.	**POR, PODD, Buget local**	**3.5**	**2023-2026**

3	**O.S.3 O Europă mai conectată**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Regenerare urbană**	**Parcări urbane**	**AMENAJAREA LOCURILOR DE PARCARE**	Amenajarea locurilor de parcare cu sistem de autotaxare sau abonament în zona centrală a orașului și pe alte străzi din oraș care permit astfel de lucrări.	**POR, PODD, Buget local**	**1**	**2022-2026**
4	**O.S.3 O Europă mai conectată**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Regenerare urbană**	**Amenajarea malurilor văilor**	**REGENERARE URBANĂ PRIN REORGANIZAREA SPAȚIALĂ A MALURILOR VĂILOR**	Transformarea malurilor văilor și râului Someș în spații pentru petrecerea timpului liber: spații verzi întreținute, mobilier inteligent, locuri de joacă pentru copii, alei de promenadă, piste de biciclete, spații special amenajate pentru animale de companie, iluminat ambiental și iluminat public eficient energetic, amenajarea unor puncte de interes (zone de odihnă), spații pentru practicarea sportului.	**POR, PODD, Buget local**	**5**	**2023-2026**
5	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Regenerare urbană**	**Spațiu public modernizat**	**AMENAJAREA DOMENIULUI PUBLIC**	Identificarea locațiilor pentru realizarea unor piețe civice în fiecare localitate componentă a orașului, spațiile vor fi amenajate cu dale, circulația va fi exclusiv pietonală, se va realiza sistemul de iluminat public, amenajarea unor spații verzi și montarea de mobilier urban inteligent.	**POR, Buget local**	**2.5**	**2023-2026**

6	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Recreere și sport**	**Infrastructură de sport**	**REALIZAREA MAI MULTOR TERENURI DE SPORT MULTIFUNCȚIONALE CU ACCES LIBER**	Construirea de terenuri de sport multifuncționale și piste de alergare în fiecare localitate aparținătoare orașului.	**POR, CNI, PNDL, Buget local**	**1**	**2023-2027**
7	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Recreere și sport**	**Infrastructură de sport**	**REALIZAREA UNOR TRASEE PENTRU BICICLETE (MOUNTAINBIKE)**	Promovarea practicării sportului prin realizarea unor trasee de biciclete (mountainbike), de dificultăți diferite, amenajate în pădurile din împrejurimile orașului.	**POR, PODD, Buget local**	**0.3**	**2023-2026**
8	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Recreere și sport**	**Infrastructură de sport**	**CONSTRUIREA UNUI BAZIN DE ÎNOT**	Construirea unui bazin de înot cu facilități pentru competiții sportive și activități recreative.	**POR, PODD, CNI, PNDL, Buget local**	**1.5**	**2024-2027**
9	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Recreere și sport**	**Infrastructură de sport**	**ÎNCURAJAREA PRACTICĂRII SPORTULUI DE MASĂ**	Organizarea unor competiții sportive în oraș pentru încurajarea practicării sportului de masă.	**Buget local**	**0.05**	**2022-2027**
10	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Recreere și sport**	**Infrastructură de recreere**	**CAMPANII DE CONȘTIENTIZARE A OPȚIUNILOR PE CARE LE OFERĂ CADRUL NATURAL AL ORAȘULUI ÎN PRIVINȚA PETRECERII TIMPULUI LIBER**	Realizarea unor afișe stradale, spoturi de prezentare la posturi de radio și televiune locale, pe platforme de socializare, privind zonele unde poate fi petrecut timpul liber și activitățile ce pot fi desfășurate acolo.	**Buget local**	**0.01**	**2022-2027**

11	**O.S.2 O Europă mai verde, O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Recreere și sport**	**Infrastructură de recreere**	**SPAȚII DE JOACĂ PENTRU COPII**	Amenajarea unor spații de joacă pentru copii în fiecare dintre localitățile aparținătoare orașului.	**POR, PODD, Buget local**	**0.4**	**2023-2026**
12	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Sănătate**	**Infrastructură de sănătate**	**CONSTRUIREA UNUI CENTRU DE PERMANENȚĂ**	Îmbunătățirea serviciilor medicale de urgență prin construirea unei clădiri cu dotările necesare în vederea înființării unui Centru de Permanență, atragerea medicilor cu specialități diverse și amenajarea unui laborator de analize.	**POS, Buget local**	**1.5**	**2023-2025**
13	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Sănătate**	**Infrastructură de sănătate**	**CAMPANII DE PREVENȚIE**	Organizarea unor campanii de informare referitoare la prevenție sub forma unor spoturi în presa locală, afișe stradale, articole și postări ale medicilor din oraș pe platforme web.	**POS, Buget local**	**0.1**	**2022-2027**
14	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Sănătate**	**Infrastructură TIC pentru serviciile de sănătate**	**ÎNFIINȚAREA UNUI SERVICIU DE TELEMEDICINĂ**	Asigurarea asistenței de specialitate printr-un serviciu de telemedicină în colaborare cu medicii de familie și specialiștii din oraș, achiziția de dotări corespunzătoare.	**POS, Buget local**	**0.2**	**2024-2025**

15	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Îmbunătățirea competitivității mediului privat**	**Crearea de locuri de muncă**	**ATRAGEREA DE INVESTITORI PENTRU CREAREA DE LOCURI DE MUNCĂ**	Campanii de promovare a facilităților oferite de oraș și de autoritatea publică pentru potențialii investitori.	**Buget local**	**0.02**	**2022-2027**
16	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Îmbunătățirea competitivității mediului privat**	**Crearea de locuri de muncă**	**CAMPANII DE INFORMARE**	Informarea periodică pe site-ul autorității publice și pe orice alte platforme web și încurajarea firmelor locale să acceseze fonduri nerambursabile pentru dezvoltarea activităților economice și crearea de locuri de muncă.	**Buget local**	**0.01**	**2022-2027**
17	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Îmbunătățirea competitivității mediului privat**	**Înființarea de firme noi**	**SPIJINIREA MICILOR ANTREPRENORI PRIN FACILITAREA ACHIZIȚIEI SAU CONCESIUNII DE TERENURI ȘI CLĂDIRI**	Inventarierea terenurilor și clădirilor aflate în proprietatea UAT și disponibile pentru a fi concesionate sau vândute, crearea unei platforme electronice unde aceste informații să fie făcute publice pentru antreprenori.	**Buget local**	**0.04**	**2022-2027**
18	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Îmbunătățirea competitivității mediului privat**	**Înființarea de firme noi**	**ÎNCURAJAREA SERVICIILOR ȘI ACTIVITĂȚILOR DE PRODUCȚIE**	Diversificarea activităților economice prin punerea la dispoziția antreprenorilor interesați a unor spații unde să poată fi desfășurate activități economice.	**POR, Buget local**	**1**	**2023-2026**
19	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Creșterea competitivității sectorului agricol**	**Piețe de desfacere pentru produsele locale**	**ORGANIZAREA UNUI SISTEM DE PIEȚE VOLANTE ȘI TÂRGURI**	Stabilirea unui calendar și a unor locații pentru organizarea unor piețe volante și a unor târguri cu produse alimentare şi	**Buget local**	**0.01**	**2022-2027**

						nealimentare, și frecvență zilnică sau periodică, asigurarea logisticii pentru desfășurare.			
20	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Creșterea competitivității sectorului agricol**	**Diversitate economică**	**ASOCIEREA PRODUCĂTORILOR LOCALI**	Susținerea înființării unei/unor asociații a/ale producătorilor locali în vederea dezvoltării activităților economice, achiziția de dotări, promovarea produselor tradiționale.	**PNDR, Buget local**	**1.5**	**2024-2027**
21	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Creșterea competitivității sectorului agricol**	**Diversitate economică**	**STIMULAREA DIVERSIFICĂRII ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE**	Promovarea informării în privința posibilităților de accesare a fondurilor nerambursabile pentru dezvoltarea activităților agricole.	**Buget local**	**0.01**	**2022-2027**
22	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Creșterea competitivității sectorului agricol**	**Infrastructură agricolă**	**MODERNIZAREA DRUMURILOR AGRICOLE**	Modernizarea drumurilor agricole pentru încurajarea utilizării acestora de către fermieri, astfel încât utilajele agricole să nu mai aglomereze celelalte tipuri de drumuri din oraș.	**PNDR, Buget local**	**3**	**2023-2025**
23	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Creșterea competitivității sectorului agricol**	**Infrastructură agricolă**	**ÎNFIINȚAREA UNOR SISTEME DE IRIGAȚII**	Construirea infrastructurii de irigații pentru terenurile agricole productive din oraș.	**PNDR, Buget local**	**2**	**2024-2027**
24	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Infrastructura TIC**	**Infrastructura de internet Wi-fi**	**ACCES GRATUIT LA INTERNET ÎN SPAȚIILE PUBLICE**	Realizarea infrastructurii Wi-fi pentru acces gratuit la internet în parcurile din oraș și în alte spații publice.	**POR, Buget local**	**0.05**	**2023-2025**

25	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Infrastructura TIC**	**Infrastructura de telecomunicații**	**MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE TELECOMUNICAȚII**	Realizarea de canale de cabluri pentru mutarea în subteran a cablurilor de telecomunicații și rețele electrice.	**POR, Buget local**	**1**	**2023-2026**
26	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Administrație Publică**	**Digitalizare**	**DIGITALIZAREA SERVICIILOR DIN CADRUL PRIMĂRIEI**	Achiziția dotărilor necesare pentru realizarea unui sistem informatic performant, care să ofere conexiuni între toate departamentele Primăriei, astfel încât să fie asigurate fluxurile de informații pentru asigurarea transparenței în relația cu contribuabilul, creșterea eficienței în privința rezolvării sesizărilor și a emiterii de documente.	**POR, Buget local**	**2**	**2023-2027**
27	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Administrație Publică**	**Perfecționarea resursei umane**	**ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII SERVICIILOR PUBLICE**	Organizarea de cursuri de perfecționare pentru angajații Primăriei în cadrul unui proiect de formare profesională continuă, în vederea creșterii gradului de profesionalism în rândul angajaților administrației publice.	**POEO, Buget local**	**1**	**2024-2027**

28	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Administrație Publică**	**Guvernanță eficientă**	**CONSULTĂRI PUBLICE**	Organizarea unor consultări publice periodice cu locuitorii orașului pentru proiectele de investiții, informarea periodică a comunității în privința stadiului proiectelor și planurilor.	**Buget local**	**0.01**	**2021-2027**
29	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Administrație Publică**	**Guvernanță eficientă**	**IMPLEMENTAREA CONCEPTULUI DE BUGET PARTICIPATIV**	Angrenarea membrilor comunității în campanii de îmbunătățire a mediului urban și a calității vieții în oraș prin alocarea unei sume din bugetul local pentru proiecte propuse de către comunitate.	**Buget local**	**0.5**	**2021-2027**
30	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Administrație Publică**	**Ordine publică și siguranță**	**CREȘTEREA EFICIENȚEI POLIȚIEI LOCALE**	Îmbunătățirea activității Poliției Locale, organizarea de cursuri de perfecționare.	**Buget local**	**0.05**	**2021-2027**
31	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Administrație Publică**	**Ordine publică și siguranță**	**ÎNFIINȚAREA UNEI SECȚII A JANDARMERIEI**	Înființarea unei secții a Jandarmeriei în oraș în vederea oferirii de suport pentru echipajele de poliție și poliție locală în activitățile de păstrare a ordinii publice.	**Buget local**	**0.01**	**2022-2027**
32	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Administrație Publică**	**Monitorizarea spațiului public**	**SIGURANȚĂ CRESCUTĂ LA NIVELUL ORAȘULUI**	Extinderea sistemului de camere de supraveghere din oraș și asigurarea de patrule de poliție pe străzile orașului atât ziua, cât și noaptea.	**POR, Buget local**	**0.5**	**2023-2025**

33	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Administrație Publică**	**Infrastructură pentru situații de urgență**	**INSTALAREA DE HIDRANȚI PE ÎNTREAGA RAZĂ A ORAȘULUI**	Extinderea infrastructurii de hidranți pe toate străzile din oraș.	**POR, PODD, Buget local**	**0.5**	**2024-2026**
34	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Administrație Publică**	**Infrastructură pentru situații de urgență**	**CAMPANII DE INFORMARE**	Campanii de informare privind prevenția și reacțiile în cazul dezastrelor naturale pentru toți locuitorii orașului.	**Buget local**	**0.02**	**2022-2027**
35	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Administrație Publică**	**Urbanism**	**REGULAMENT DE URBANISM**	Realizarea unui plan de sistematizare a orașului din punct de vedere al locuirii și respectarea regulilor din PUG și legislația în vigoare referitoare la construcții.	**Buget local**	**0.005**	**2022-2023**
36	**O.S.5 O Europă mai apropiată de cetățenii săi**	**O.S.1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori**	**Administrație Publică**	**Eficiența energetică a clădirilor publice**	**EFICIENTIZAREA ENERGETICĂ A TUTUROR CLĂDIRILOR PUBLICE**	Investiții de eficientizare energetică în clădirile publice care nu îndeplinesc încă normele în domeniu, dotarea cu echipamente mai eficiente energetic.	**POR, PODD, Buget local**	**5**	**2024-2027**
37	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Infrastructura publică de bază**	**Infrastructura de apă și apă uzată**	**EXTINDEREA REȚELEI DE CANALIZARE**	Extinderea rețelei de canalizare pe întreaga rază a orașului, în toate localitățile componente, modernizarea stației de epurare, construirea de fose septice în zonele unde canalizarea ar presupune investiții prea mari sau ar fi considerată nerentabilă din	**POR, PODD, CNI, PNDL, Buget local**	**7**	**2023-2027**

						cauza numărului mic de utilizatori.			
38	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Infrastructura publică de bază**	**Infrastructura de apă și apă uzată**	**MODERNIZAREA ȘI EXTINDEREA REȚELEI DE APĂ POTABILĂ**	Îmbunătățirea calității apei potabile prin investiții de modernizare și extindere a rețelei de apă în toate localitățile aparținătoare orașului.	**POR, PODD, CNI, PNDL, Buget local**	**2**	**2023-2027**
39	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Infrastructura publică de bază**	**Un sistem de iluminat modern și eficient**	**EXTINDEREA REȚELEI DE ILUMINAT PUBLIC**	Îmbunătățirea sistemului de iluminat public de la nivelul întregului oraș, asigurarea iluminatului public pe toate străzile orașului prin înlocuirea corpurilor de iluminat vechi cu unele cu tehnologie LED și înființarea infrastructurii noi acolo unde nu există.	**POR, Buget local**	**1.5**	**2023-2026**
40	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Infrastructura publică de bază**	**Infrastructura de gaz metan**	**EXTINDEREA REȚELEI DE GAZ METAN**	Asigurarea infrastructurii de gaz metan pentru toți locuitorii orașului.	**PODD, CNI, Buget local**	**2.5**	**2023-2027**
41	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Infrastructura publică de bază**	**Producția de energie verde**	**INFRASTRUCTURĂ PENTRU ENERGIE VERDE**	Investiții în infrastructura de producere a energiei verzi în vederea diminuării consumului de energie electrică la nivelul orașului.	**PODD, Buget local**	**2**	**2023-2026**

42	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Mediu urban durabil**	**Reciclare**	**ORAȘ PRIETENOS CU MEDIUL**	Organizarea de campanii de colectare a deșeurilor voluminoase, periculoase sau rezultate din construcții, cursuri organizate în școli pentru conștientizarea importanței colectării selective a deșeurilor, amenzi pentru depozitarea ilegală a deșeurilor, campanii de împădurire.	**Buget local**	**0.01**	**2021-2027**
43	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Mediu urban durabil**	**Reciclare**	**STRĂZI MAI CURATE**	Montarea de coșuri de gunoi inteligente pentru colectarea deșeurilor reciclabile.	**Buget local**	**0.03**	**2022-2027**
44	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Mediu urban durabil**	**Protejarea cadrului natural**	**CADRU NATURAL FĂRĂ DEȘEURI**	Campanii de conștientizare și ecologizare a zonelor aferente cadrului natural, a pădurilor și văilor de pe raza orașului.	**Buget local**	**0.01**	**2022-2027**
45	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Mediu urban durabil**	**Schimbări climatice**	**MONITORIZAREA CALITĂȚII AERULUI**	Montarea unor dispozitive pentru monitorizarea calității aerului, a temperaturii, indicelui temperatură-umezeală, presiunii atmosferice etc. și afișarea acestor valori pe panouri instalate în diferite locații din oraș.	**PODD, Buget local**	**0.2**	**2023-2025**
46	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Mediu urban durabil**	**Extinderea suprafeței de spații verzi**	**MODERNIZAREA ȘI EXTINDEREA SPAȚIILOR VERZI**	Amenajarea unor spații verzi pe întreaga rază a orașului (alei pietonale, piste pentru biciclete, locuri de joacă pentru copii, instalarea de echipamente pentru fitness, iluminat public, mobilier inteligent, toalete publice	**POR, Buget local**	**4**	**2023-2026**

						etc.).			
47	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Mediu urban durabil**	**Extinderea suprafeței de spații verzi**	**ÎMBUNĂTĂȚIREA SPAȚIILOR VERZI EXISTENTE**	Întreținerea corespunzătoare a spațiilor verzi existente, amenajarea unor toalete publice și a unor cișmele cu apă potabilă în incinta parcurilor, creșterea diversității plantelor ornamentale și a arborilor din incinta parcurilor, montarea de fântâni arteziene.	**Buget local**	**0.05**	**2022-2027**
48	**O.S.2 O Europă mai verde, O.S.3 O Europă mai conectată**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Mediu urban durabil**	**Extinderea suprafeței de spații verzi**	**DIMINUAREA FENOMENULUI DE INSULĂ DE CĂLDURĂ URBANĂ**	Plantarea unor perdele de arbori pe marginea șoselei principale din oraș și în alte zone publice din oraș, realizarea unor spații verzi lângă trotuare.	**POR, Buget local**	**0.5**	**2022-2025**
49	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Mediu urban durabil**	**Extinderea suprafeței de spații verzi**	**PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AERULUI**	Încheierea unor parteneriate între autoritatea publică și agenți economici din oraș în vederea adoptării și amenajării unor spații verzi din oraș.	**Buget local**	**0.003**	**2022-2027**
50	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Locuințe de calitate**	**Îmbunătățirea fondului existent de locuințe**	**CONSTRUIREA DE BLOCURI ANL**	Îmbunătățirea infrastructurii de locuire din oraș prin construirea unor blocuri noi.	**MDLPA, Buget local**	**3**	**2023-2027**
51	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Locuințe de calitate**	**Îmbunătățirea fondului existent de locuințe**	**REABILITAREA TERMICĂ A CLĂDIRILOR PRIVATE DIN ORAȘ**	Implementarea de programe dedicate pentru reabilitarea termică a clădirilor private din oraș.	**Buget local**	**0.1**	**2023-2027**

52	**O.S.2 O Europă mai verde**	**O.S.2 Mediu urban mai verde**	**Locuințe de calitate**	**Îmbunătățirea fondului existent de locuințe**	**REDUCEREA AMPRENTEI DE CARBON LA NIVELUL ORAȘULUI**	Organizarea de campanii pentru informarea locuitorilor orașului în privința beneficiilor investițiilor în eficiența energetică și a posibilităților de finanțare.	**Buget local**	**0.01**	**2022-2027**
53	**O.S.3 O Europă mai conectată**	**O.S.3 Conectivitate sporită**	**Mobilitate urbană**	**Sistem eficient și durabil de transport public**	**MODERNIZAREA INFRASTRUCTURII DE TRANSPORT PUBLIC**	Înființarea serviciului de transport public, achiziția a 4 mijloace electrice de transport, depou, stații de încărcare, amenajarea stațiilor de autobuz, sistem de autotaxare, construire parcare tip park&ride, construire terminal multimodal, înființarea de trasee pentru transportul public, care să deservească toate localitățile orașului, după un orar bine stabilit, cu curse dese, reamenajarea și semaforizarea intersecțiilor, modernizarea covorului asfaltic pe traseele pentru transportul public, aplicarea de marcaje rutiere.	**POR, Buget local**	**5**	**2023-2025**
54	**O.S.3 O Europă mai conectată**	**O.S.3 Conectivitate sporită**	**Mobilitate urbană**	**Sistem eficient și durabil de transport public**	**ÎNCURAJAREA UTILIZĂRII MIJLOACELOR DE TRANSPORT NEPOLUANTE ȘI A MERSULUI PE JOS**	Achiziția de biciclete electrice, amenajarea unui spațiu pentru închirierea bicicletelor, realizarea unei rețele de piste de biciclete pe întreaga rază a orașului, amenajarea unor spații pentru parcarea bicicletelor în puncte strategice din oraș, modernizarea aleilor pietonale din oraș, construirea unor noi alei	**POR, Buget local**	**5**	**2024-2026**

						pietonale unde acestea nu există, dotarea cu mobilier urban inteligent, stații de alimentare pentru autovehicule electrice.			
55	**O.S.3 O Europă mai conectată**	**O.S.3 Conectivitate sporită**	**Mobilitate urbană**	**Trafic rutier eficientizat**	**REALIZAREA PLANULUI DE MOBILITATE URBANĂ**	Realizarea PMUD și stabilirea scenariilor potrivite și a proiectelor pentru îmbunătățirea mobilității urbane.	**Buget local**	**0.02**	**2022**
56	**O.S.3 O Europă mai conectată**	**O.S.3 Conectivitate sporită**	**Mobilitate urbană**	**Trafic rutier eficientizat**	**ELABORAREA UNUI REGULAMENT PENTRU PARCĂRILE DIN ORAȘ**	Întocmirea unui Regulament privind utilizarea sistemului de parcare în orașul Ulmeni.	**Buget local**	**0.005**	**2022**
57	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.4 Resurse umane și sociale îmbunătățite**	**Infrastructura socială**	**Complex de locuințe sociale**	**CONSTRUIREA DE LOCUINȚE SOCIALE**	Îmbunătățirea infrastructurii de locuire din oraș prin construirea unor locuințe sociale și locuințe pentru tineri sau profesioniști din diverse domenii.	**POIDS, POR, Buget local**	**3**	**2024-2026**
58	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.4 Resurse umane și sociale îmbunătățite**	**Infrastructura socială**	**Managementul calității în serviciile sociale**	**DEZVOLTAREA SERVICIULUI DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ**	Creșterea calității serviciilor de asistență socială din cadrul autorității publice.	**Buget local, POIDS**	**0.2**	**2023-2024**
59	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.4 Resurse umane și sociale îmbunătățite**	**Infrastructura socială**	**Economie socială**	**PROMOVAREA PROIECTELOR DE ECONOMIE SOCIALĂ**	Inițierea unor proiecte de economie socială în rândul locuitorilor din categorii defavorizate.	**POEO, Buget local**	**1**	**2024-2026**

60	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.4 Resurse umane și sociale îmbunătățite**	**Educație**	**Infrastructură educațională**	**ORGANIZAREA UNUI PROGRAM *ȘCOALĂ DUPĂ ȘCOALĂ***	Dotarea și amenajarea unui spațiu existent în vederea desfășurării unui program *Școală după școală.*	**POR, POEO, Buget local**	**0.3**	**2023-2024**
61	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.4 Resurse umane și sociale îmbunătățite**	**Educație**	**Infrastructură educațională**	**DOTAREA UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT**	Achiziția dotărilor necesare desfășurării activităților educaționale în unitățile de învățământ din oraș.	**POR, POEO, POCIDIF, Buget local**	**1**	**2023-2025**
62	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.4 Resurse umane și sociale îmbunătățite**	**Educație**	**Adaptarea forței de muncă la cerințele pieței**	**FORMAREA CONTINUĂ A PERSONALULUI DIN ÎNVĂȚĂMÂNT**	Cursuri de specializare pentru personalul din sistemul educațional.	**POEO, Buget local**	**1**	**2023-2025**
63	**O.S.4 O Europă mai socială**	**O.S.4 Resurse umane și sociale îmbunătățite**	**Educație**	**Adaptarea forței de muncă la cerințele pieței**	**CURSURI *A DOUA ȘANSĂ***	Organizarea de cursuri pentru completarea studiilor întrerupte (a doua șansă).	**POEO, Buget local**	**1**	**2023-2025**
64	**O Europă mai aproape de cetățeni**	**O.S. 5 Un oraș mai turistic**	**Monumente publice**	**Patrimoniu cultural construit**	**REABILITAREA MONUMENTELOR ISTORICE**	Program de reabilitare a monumentelor istorice de pe raza orașului.	**POR, Buget local**	**3**	**2023-2027**
65	**O Europă mai aproape de cetățeni**	**O.S. 5 Un oraș mai turistic**	**Infrastructură culturală**	**Patrimoniu cultural imaterial**	**AGENDA EVENIMENTELOR CULTURALE**	Organizarea unei agende cu evenimente culturale anuale, care să includă și mai multe evenimente culturale pentru copii, organizarea de evenimente culturale pentru tineri, sporirea numărului de	**Buget local**	**0.1**	**2021-2027**

						activități culturale mai ales în timpul sezonului cald, creșterea numărului de activități teatrale și cinematografice, diversificarea evenimentelor culturale pentru toate categoriile de vârstă, realizarea unor parteneriate cu diverse teatre pentru desfășurarea de spectacole, organizarea unor festivaluri care să devină reprezentative pentru oraș.			
66	**O Europă mai aproape de cetățeni**	**O.S. 5 Un oraș mai turistic**	**Infrastructură culturală**	**Patrimoniu cultural imaterial**	**TABERE DE CREAȚIE**	Proiectul va reuni participanți de la nivel național și internațional în tabere de creație.	**Buget local, SEE**	**0.2**	**2022-2027**
67	**O Europă mai aproape de cetățeni**	**O.S. 5 Un oraș mai turistic**	**Infrastructură culturală**	**Patrimoniu cultural imaterial**	**ORGANIZAREA DE EXPOZIȚII**	Organizarea de expoziții de pictură, sculptură, fotografie în vederea creșterii vizibilității orașului din perspectivă turistică.	**Buget local**	**0.01**	**2022-2027**
68	**O Europă mai aproape de cetățeni**	**O.S. 5 Un oraș mai turistic**	**Promovarea turismului**	**Trasee pentru drumeții**	**AMENAJAREA TRASEELOR ATRACTIVE**	Amenajarea unor trasee în zone de interes pentru turişti şi marcarea acestora, promovarea acestora.	**POR, Buget local**	**0.1**	**2023-2024**

69	**O Europă mai aproape de cetățeni**	**O.S. 5 Un oraș mai turistic**	**Promovarea turismului**	**Rețea de promovare**	**ÎNFIINȚAREA UNUI CENTRU DE INFORMARE TURISTICĂ**	Construirea unei clădiri cu rol de Centru de informare turistică în vederea promovării turismului în zonă.	**POR, PNDR, Buget local**	**0.3**	**2024-2025**
70	**O Europă mai aproape de cetățeni**	**O.S. 5 Un oraș mai turistic**	**Promovarea turismului**	**Rețea de promovare**	**PUNEREA ÎN VALOARE A OBIECTIVELOR TURISTICE NATURALE ȘI ANTROPICE DIN ORAȘ**	Promovarea și punerea în valoare a zonelor cu potențial turistic, promovarea tradițiilor și culturii locale, montarea unor indicatoare cu denumirile străzilor și pentru identificarea obiectivelor de interes din zonă.	**POR, Buget local**	**0.2**	**2024-2025**
71	**O Europă mai aproape de cetățeni**	**O.S. 5 Un oraș mai turistic**	**Promovarea turismului**	**Schimburi de experiență**	**SCHIMB DE EXPERIENȚĂ CU ALTE ORAȘE SIMILARE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE**	Participarea la grupuri de lucru la nivel național sau internațional în vederea identificării unor exemple de bune practici și implementarea acestora în vederea creșterii atractivității orașului.	**Buget local**	**0.05**	**2022-2027**

Prioritizarea proiectelor

În vederea selectării proiectelor care vor forma lista scurtă pentru următorul exercițiu financiar, a fost aplicată următoarea metodologie. După stabilirea nevoilor comunității în urma consultărilor publice și întocmirii analizei SWOT, au fost organizate întâlniri cu reprezentanții autorității publice în vederea definitivării listei lungi de proiecte. Ulterior, ținând cont de valoarea estimată a tuturor proiectelor din lista lungă și de limitările bugetare ale UAT-ului, incluzând aici și posibilitățile de accesare a fondurilor nerambursabile, a fost stabilită regula de prioritizare a proiectelor care să includă punctaje acordate de la 1 la 10 pentru fiecare proiect propus, pe șase criterii de evaluare, fiecare având pondere diferită în evaluarea finală. Cele șase criterii de evaluare sunt: impactul estimat pentru locuitori (pondere 35%), impactul estimat pentru mediul privat (pondere 25%), impactul estimat pentru turiști (pondere 5%), sustenabilitate financiară (pondere 15%), impactul asupra incluziunii sociale (pondere 10%)), impactul asupra schimbărilor climatice (pondere 10%). Scorul final reprezintă media ponderată simplă a punctajelor acordate pentru fiecare dintre cele șase criterii de evaluare. În cele ce urmează sunt prezentate punctajele tuturor proiectelor din lista lungă.

Nr. proiect	Denumirea proiectului de investiții	Valoare estimată a proiectului mil. euro (fără TVA)	Impactul estimat pentru locuitori – pondere 35%	Impactul estimat pentru mediul privat – pondere 25%	Impactul estimat pentru turiști – pondere 5%	Sustenabilitate financiară – pondere 15%	Impactul asupra incluziunii sociale – pondere 10%	Impactul asupra schimbărilor climatice – pondere 10%	Punctaj Total
1	Modernizarea întregii infrastructuri rutiere din oraș	7	9	8	7	4	8	5	7,4
2	Regenerarea urbană a spațiilor publice dintre blocurile de locuințe	3,5	8	6	7	6	8	7	7,05
3	Amenajarea locurilor de parcare	1	7	7	7	8	7	6	7,05
4	Regenerare urbană prin reorganizarea spațială a malurilor văilor	5	8	7	8	5	7	8	7,2

5	**Amenajarea domeniului public**	**2,5**	**8**	**6**	**6**	**6**	**8**	**8**	**7,1**
6	**Realizarea mai multor terenuri de sport multifuncționale cu acces liber**	**1**	**8**	**6**	**7**	**6**	**8**	**8**	**7,15**
7	**Realizarea unor trasee pentru biciclete (mountainbike)**	**0,3**	**7**	**6**	**8**	**7**	**8**	**7**	**6,9**
8	**Construirea unui bazin de înot**	**1,5**	**8**	**6**	**7**	**7**	**8**	**7**	**7,2**
9	**Încurajarea practicării sportului de masă**	**0,05**	**7**	**6**	**6**	**7**	**8**	**6**	**6,7**
10	**Campanii de conștientizare a opțiunilor pe care le oferă cadrul natural al orașului în privința petrecerii timpului liber**	**0,01**	**7**	**6**	**6**	**6**	**7**	**8**	**6,65**
11	**Spații de joacă pentru copii**	**0,4**	**8**	**7**	**8**	**7**	**8**	**7**	**7,5**
12	**Construirea unui Centru de Permanență**	**1,5**	**8**	**7**	**7**	**8**	**8**	**8**	**7,7**
13	**Campanii de prevenție**	**0,1**	**8**	**5**	**5**	**7**	**7**	**7**	**6,75**
14	**Înființarea unui serviciu de telemedicină**	**0,2**	**8**	**6**	**7**	**6**	**8**	**8**	**7,15**
15	**Atragerea de investitori pentru crearea de locuri de muncă**	**0,02**	**7**	**7**	**6**	**7**	**7**	**6**	**6,85**

16	**Campanii de informare**	**0,01**	**7**	**6**	**6**	**6**	**8**	**6**	**6,55**
17	**Spijinirea micilor antreprenori prin facilitarea achiziției sau concesiunii de terenuri și clădiri**	**0,04**	**7**	**8**	**6**	**7**	**7**	**6**	**7,1**
18	**Încurajarea serviciilor și activităților de producție**	**1**	**8**	**8**	**4**	**6**	**7**	**6**	**7,2**
19	**Organizarea unui sistem de piețe volante, târguri și expoziții**	**0,01**	**8**	**8**	**3**	**6**	**6**	**6**	**7,05**
20	**Asocierea producătorilor locali**	**1,5**	**7**	**8**	**3**	**6**	**7**	**8**	**7**
21	**Stimularea diversificării activităților economice**	**0,01**	**7**	**8**	**1**	**8**	**7**	**6**	**7**
22	**Modernizarea drumurilor agricole**	**3**	**9**	**9**	**6**	**8**	**7**	**8**	**8,4**
23	**Înființarea unor sisteme de irigații**	**2**	**7**	**8**	**5**	**6**	**7**	**7**	**7**
24	**Acces gratuit la internet în spațiile publice**	**0,05**	**8**	**6**	**7**	**8**	**6**	**6**	**7,05**
25	**Modernizarea infrastructurii de telecomunicații**	**1**	**8**	**6**	**6**	**8**	**8**	**7**	**7,3**

26	**Digitalizarea serviciilor din cadrul Primăriei**	**2**	**9**	**9**	**7**	**9**	**8**	**7**	**8,6**
27	**Îmbunătățirea calității serviciilor publice**	**1**	**8**	**7**	**6**	**7**	**7**	**6**	**7,2**
28	**Consultări publice**	**0,01**	**8**	**6**	**6**	**6**	**7**	**8**	**7**
29	**Implementarea conceptului de buget participativ**	**0,5**	**7**	**5**	**6**	**6**	**7**	**7**	**6,3**
30	**Creșterea eficienței Poliției Locale**	**0,05**	**7**	**6**	**6**	**4**	**7**	**7**	**6,25**
31	**Înființarea unei secții a Jandarmeriei**	**0,01**	**7**	**6**	**5**	**6**	**7**	**8**	**6,6**
32	**Siguranță crescută la nivelul orașului**	**0,5**	**8**	**7**	**5**	**6**	**7**	**8**	**7,2**
33	**Instalarea de hidranți pe întreaga rază a orașului**	**0,5**	**7**	**6**	**6**	**7**	**5**	**7**	**6,5**
34	**Campanii de informare**	**0,02**	**7**	**5**	**5**	**5**	**7**	**8**	**6,2**
35	**Regulament de urbanism**	**0,005**	**9**	**9**	**6**	**8**	**6**	**8**	**8,3**
36	**Eficientizarea energetică a tuturor clădirilor publice**	**5**	**9**	**6**	**7**	**8**	**8**	**9**	**7,9**
37	**Extinderea rețelei de canalizare**	**7**	**9**	**8**	**6**	**7**	**8**	**8**	**8,1**

38	**Modernizarea și extinderea rețelei de apă potabilă**	**2**	**9**	**8**	**6**	**7**	**8**	**7**	**8**
39	**Extinderea rețelei de iluminat public**	**1,5**	**8**	**7**	**7**	**8**	**6**	**8**	**7,5**
40	**Extinderea rețelei de gaz metan**	**2,5**	**9**	**7**	**7**	**7**	**6**	**7**	**7,6**
41	**Infrastructură pentru energie verde**	**2**	**8**	**7**	**7**	**7**	**6**	**7**	**7,25**
42	**Oraș prietenos cu mediul**	**0,01**	**7**	**6**	**6**	**6**	**6**	**6**	**6,35**
43	**Străzi mai curate**	**0,03**	**7**	**6**	**6**	**7**	**8**	**8**	**6,9**
44	**Cadru natural fără deșeuri**	**0,01**	**7**	**6**	**8**	**8**	**7**	**7**	**6,95**
45	**Monitorizarea calității aerului**	**0,2**	**7**	**6**	**7**	**8**	**6**	**8**	**6,9**
46	**Modernizarea și extinderea spațiilor verzi**	**4**	**8**	**8**	**5**	**8**	**7**	**7**	**7,65**
47	**Îmbunătățirea spațiilor verzi existente**	**0,05**	**8**	**7**	**5**	**7**	**6**	**8**	**7,25**
48	**Diminuarea fenomenului de insulă de căldură urbană**	**0,5**	**8**	**5**	**6**	**7**	**6**	**9**	**6,9**
49	**Parteneriat public-privat pentru îmbunătățirea calității aerului**	**0,003**	**7**	**6**	**7**	**6**	**5**	**9**	**6,6**
50	**Construirea de blocuri ANL**	**3**	**9**	**8**	**7**	**6**	**7**	**8**	**7,9**

51	**Reabilitarea termică a clădirilor private din oraș**	**0,1**	**7**	**6**	**7**	**6**	**8**	**8**	**6,8**
52	**Reducerea amprentei de carbon la nivelul orașului**	**0,01**	**7**	**7**	**5**	**6**	**8**	**8**	**6,95**
53	**Modernizarea infrastructurii de transport public**	**5**	**10**	**9**	**8**	**7**	**8**	**9**	**8,9**
54	**Încurajarea utilizării mijloacelor de transport nepoluante și a mersului pe jos**	**5**	**9**	**8**	**8**	**7**	**7**	**9**	**8,2**
55	**Realizarea Planului de Mobilitate Urbană**	**0,02**	**9**	**7**	**5**	**7**	**8**	**9**	**7,9**
56	**Elaborarea unui Regulament pentru parcările din oraș**	**0,005**	**8**	**7**	**8**	**6**	**5**	**8**	**7,15**
57	**Construirea de locuințe sociale**	**3**	**9**	**8**	**7**	**8**	**9**	**9**	**8,5**
58	**Dezvoltarea serviciului de asistență socială**	**0,2**	**7**	**6**	**6**	**7**	**8**	**8**	**6,9**
59	**Promovarea proiectelor de economie socială**	**1**	**7**	**6**	**6**	**9**	**8**	**8**	**7,2**
60	**Organizarea unui program *Școală după școală***	**0,3**	**8**	**6**	**6**	**7**	**8**	**7**	**7,15**

61	**Dotarea unităților de învățământ**	**1**	**7**	**6**	**6**	**6**	**8**	**8**	**6,75**
62	**Formarea continuă a personalului din învățământ**	**1**	**7**	**6**	**6**	**5**	**6**	**7**	**6,3**
63	**Cursuri *A doua șansă***	**1**	**7**	**7**	**5**	**7**	**7**	**6**	**6,8**
64	**Reabilitarea monumentelor istorice**	**3**	**7**	**5**	**8**	**6**	**7**	**8**	**6,5**
65	**Agenda evenimentelor culturale**	**0,1**	**7**	**6**	**7**	**4**	**7**	**8**	**6,4**
66	**Tabere de creație**	**0,2**	**6**	**5**	**7**	**5**	**7**	**8**	**5,95**
67	**Organizarea de expoziții**	**0,01**	**7**	**5**	**8**	**8**	**9**	**7**	**6,9**
68	**Amenajarea traseelor atractive**	**0,1**	**6**	**5**	**8**	**6**	**7**	**8**	**6,15**
69	**Înființarea unui Centru de informare turistică**	**0,3**	**7**	**6**	**8**	**6**	**7**	**8**	**6,75**
70	**Punerea în valoare a obiectivelor turistice naturale și antropice din oraș**	**0,2**	**6**	**5**	**8**	**7**	**7**	**7**	**6,2**
71	**Schimb de experiență cu alte orașe similare din țară și străinătate**	**0,05**	**7**	**5**	**7**	**6**	**7**	**8**	**6,45**

Planul de acțiuni

Lista scurtă de proiecte pentru perioada 2021-2027 a fost stabilită conform criteriile descrise la subcapitolul anterior, limita privind încadrarea proiectelor fiind obținerea unui punctaj final mai mare sau egal cu 7. Toate proiectele care au întrunit acest punctaj final se regăsesc în lista scurtă.

Nr. crt.	Nr. proiect	Denumirea proiectului de investiții	Valoare estimată a proiectului mil. euro (fără TVA)	Sursa de finanțare
1	53	Modernizarea infrastructurii de transport public	5	POR, Buget local
2	26	Digitalizarea serviciilor din cadrul Primăriei	2	POR, Buget local
3	57	Construirea de locuințe sociale	3	POIDS, POR, Buget local
4	22	Modernizarea drumurilor agricole	3	PNDR
5	35	Regulament de urbanism	0,005	Buget local
6	54	Încurajarea utilizării mijloacelor de transport nepoluante și a mersului pe jos	5	POR, Buget local
7	37	Extinderea rețelei de canalizare	7	POR, PODD, CNI, PNDL, Buget local
8	38	Modernizarea și extinderea rețelei de apă potabilă	2	POR, PODD, CNI, PNDL, Buget local
9	36	Eficientizarea energetică a tuturor clădirilor publice	5	POR, PODD
10	50	Construirea de blocuri ANL	3	MDLPA, Buget local
11	55	Realizarea Planului de Mobilitate Urbană	0,02	Buget local

12	12	Construirea unui Centru de Permanență	1,5	POS, Buget local
13	46	Modernizarea și extinderea spațiilor verzi	4	POR, Buget local
14	40	Extinderea rețelei de gaz metan	2,5	PODD, CNI, Buget local
15	11	Spații de joacă pentru copii	0,4	POR, PODD, Buget local
16	39	Extinderea rețelei de iluminat public	1,5	POR, Buget local
17	1	Modernizarea întregii infrastructuri rutiere din oraș	7	POR, POT, PODD, Buget local
18	25	Modernizarea infrastructurii de telecomunicații	1	POR, Buget local
19	41	Infrastructură pentru energie verde	2	PODD, Buget local
20	47	Îmbunătățirea spațiilor verzi existente	0,05	Buget local
21	18	Încurajarea serviciilor și activităților de producție	1	POR, Buget local
22	4	Regenerare urbană prin reorganizarea spațială a malurilor văilor	5	POR, PODD,
23	8	Construirea unui bazin de înot	1,5	POR, PODD, CNI, PNDL, Buget local
24	27	Îmbunătățirea calității serviciilor publice	1	POEO, Buget local
25	32	Siguranță crescută la nivelul orașului	0,5	POR, Buget local
26	59	Promovarea proiectelor de economie socială	1	POEO, Buget local

27	**56**	**Elaborarea unui Regulament pentru parcările din oraș**	**0,005**	**Buget local**
28	**60**	**Organizarea unui program *Școală după școală***	**0,3**	**POR, POEO, Buget local**
29	**6**	**Realizarea mai multor terenuri de sport multifuncționale cu acces liber**	**1**	**POR, Buget local, CNI, PNDL**
30	**14**	**Înființarea unui serviciu de telemedicină**	**0,2**	**POS, Buget local**
31	**5**	**Amenajarea domeniului public**	**2,5**	**POR**
32	**17**	**Spijinirea micilor antreprenori prin facilitarea achiziției sau concesiunii de terenuri și clădiri**	**0,04**	**Buget local**
33	**2**	**Regenerarea urbană a spațiilor publice dintre blocurile de locuințe**	**3,5**	**POR, PODD, Buget local**
34	**3**	**Amenajarea locurilor de parcare**	**1**	**POR, PODD, Buget local**
35	**19**	**Organizarea unui sistem de piețe volante, târguri și expoziții**	**0,01**	**Buget local**
36	**24**	**Acces gratuit la internet în spațiile publice**	**0,05**	**POR, Buget local**
37	**20**	**Asocierea producătorilor locali**	**1,5**	**PNDR**
38	**21**	**Stimularea diversificării activităților economice**	**0,01**	**Buget local**

39	**23**	**Înființarea unor sisteme de irigații**	**2**	**PNDR**
40	**28**	**Consultări publice**	**0,01**	**Buget local**

4. Indicatori de realizare a obiectivelor

Obiectiv specific	Direcții de acțiune	Indicator
O.S. 1 Dezvoltare urbană orientată spre locuitori	1.1. Transport	● Lungimea totală de străzi reabilitate/modernizate/ construite
	1.2. Regenerare urbană	● Numărul de locuri de parcare amenajate
		● Numărul spațiilor pentru sport amenajate
		● Numărul de locuri de joacă pentru copii
		● Numărul de spații publice amenajate
		● Lungimea aleilor de promenadă realizate
	1.3. Recreere și sport	● Numărul spațiilor de agrement din oraș
		● Numărul competițiilor sportive organizate
		● Numărul de terenuri de sport multifuncționale
	1.4. Sănătate	● Numărul de centre medicale din oraș
		● Campanii de prevenție derulate
	1.5. Îmbunătățirea competitivității mediului privat	● Firme nou înființate în oraș
		● Terenuri și clădiri concesionate pentru înființarea de firme noi
		● Numărul de persoane ce urmează cursuri de formare profesională sau reconversie
	1.6. Creșterea competitivității sectorului agricol	● Număr de piețe volante organizate
		● Târguri de produse tradiționale organizate
		● Lungimea rețelei de irigații realizate

		● Lungimea rețelei de drumuri agricole
		● Asociații de producători locali înființate
		● Spații de desfacere amenajate pentru producătorii locali
	1.7. Infrastructură TIC	● Lungimea rețelelor de telecomunicații și electrice relocate în subteran
		● Spații publice cu acces gratuit la internet
	1.8. Administrație publică	● Echipamente achiziționate pentru procesul de digitalizare
		● Departamente din cadrul Primăriei conectate la baza principală de date
		● Numărul persoanelor din cadrul autorității publice care urmează cursuri de formare profesională
		● Documente strategice, studii, planuri, regulamente realizate
		● Număr de consultări publice organizate
		● Număr de polițiști locali care urmează cursuri de perfecționare/formare profesională
		● Număr de camere video instalate pentru monitorizarea spațiului public
		● Număr de clădiri publice eficientizate energetic
		● Număr de hidranți la nivelul orașului
		● Campanii de informare referitoare la dezastre naturale

Obiectiv specific	**Direcții de acțiune**	**Indicator**
O.S. 2 Mediu	2.1. Infrastructură publică de bază	● Lungimea rețelelor de apă și canalizare modernizate/extinse

urban mai verde		● Lungimea rețelei de iluminat public
		● Numărul corpurilor de iluminat eficiente energetic
		● Lungimea rețelei de gaz metan
	2.2. Mediu urban durabil	● Cantitatea deșeurilor colectate anual
		● Cantitatea deșeurilor reciclate anual
		● Număr de coșuri de gunoi inteligente montate
		● Lungimea văilor regularizate
		● Numărul dispozitivelor montate pentru monitorizarea calității aerului
		● Campanii de igienizare organizate
		● Numărul spațiilor verzi nou create
		● Suprafața spațiilor verzi pe cap de locuitor
	2.3. Locuințe de calitate	● Număr de locuințe ANL construite
		● Număr de clădiri private eficientizate energetic
		● Număr de campanii organizate pentru informarea privitoare la eficientizarea energetică a clădirilor private

Obiectiv specific	**Direcții de acțiune**	**Indicator**
O.S. 3 Conectivitate sporită	3.1. Mobilitate urbană	● Serviciu de Transport Public înființat
		● Număr de mijloace electrice de transport public achiziționate
		● Depou construit
		● Număr de stații de alimentare pentru transport public

		● Lungimea traseelor de transport public
		● Intersecții semaforizate
		● Număr de biciclete achiziționate
		● Lungimea pistelor de biciclete construite
		● Lungimea aleilor pietonale nou înființate
		● Numărul stațiilor de încărcare pentru autovehicule electrice

Obiectiv specific	**Direcții de acțiune**	**Indicator**
O.S. 4 Resurse umane și sociale îmbunătățite	4.1. Infrastructură socială	● Numărul de locuințe sociale construite
		● Proiecte de economie socială inițiate
		● Populație care locuiește în locuințe sociale
	4.2. Educație	● Programe *Școală după școală* organizate
		● Număr de clădiri educaționale modernizate
		● Cursuri pentru completarea studiilor întrerupte organizate
		● Unități de învățământ cu dotări noi

Obiectiv specific	**Direcții de acțiune**	**Indicator**

O.S. 5 Un oraș mai turistic	5.1. Monumente publice	● Număr de monumente publice reabilitate
	5.2. Infrastructură culturală	● Număr de activități culturale organizate
		● Tabere de creație organizate
		● Expoziții organizate
	5.3. Promovarea turismului	● Lungimea traseelor pentru drumeții amenajate
		● Centru de informare turistică înființat
		● Obiective turistice promovate
		● Număr de întâlniri de lucru

5. Sistemul de implementare, monitorizare și evaluare

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană a orașului Ulmeni pentru perioada 2021-2027 va cuprinde pe lângă procesul de implementare propriu-zis și elemente care să ducă la monitorizarea și evaluarea gradului de realizare și impactului rezultatelor, plecând de la indicatorii de realizare a obiectivelor specifice prezentați în subcapitolul anterior.

Din perspectiva implementării strategiei, procesul ar putea implica câteva activități, cum ar fi:

- Stabilirea unui plan de lucru, ulterior aprobării SIDU prin Hotărâre a Consiliului Local, în vederea implementării acesteia;
- Urmărirea planului de lucru: în condițiile în care ar putea fi numiți responsabili pentru urmărirea procesului de implementare, ar putea fi organizate întâlniri periodice cu aceștia pentru a identifica problemele apărute în implementare, evoluția procesului și soluțiile propuse pentru depășirea problemelor;
- Acordarea unei atenții sporite proiectelor prioritare și identificării finanțărilor existente pentru acestea, dacă ele sunt altele decât cele stabilite în SIDU, precum și perioadelor de disponibilitate ale acestor finanțări în vederea promovării proiectelor prioritare.

Ar trebui urmărit procesul de implementare și stadiul progreselor realizate în soluționarea problemelor identificate în cadrul SIDU sub forma unor rapoarte de monitorizare elaborate de către responsabilii procesului de implementare.

Monitorizarea urmărește modalitățile în care activitățile planificate sunt puse în practică, dacă rezultatele vizate sunt atinse și dacă indicatorii stabiliți sunt realizați.

Evaluarea măsoară efectele implementării SIDU și ale atingerii indicatorilor stabiliți. Procesul de evaluare permite analizarea efectelor unei acțiuni și a beneficiilor generate de realizarea unui anumit proiect.

În funcție de evaluările periodice, de modificările legislative sau de modificarea priorităților la nivelul orașului, Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană poate suferi modificări sau actualizări.

BIBLIOGRAFIE

Academia Română, Institutul de Lingvistică ”Iorgu Iordan”, *Dicționar Explicativ al Limbii Române*, ed. a II-a, Univers Enciclopedic, București, 1998.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite.

Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, *Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027.*

Botiș, Mircea, Botiș, Radu, *Ulmeni Maramureș: studiu monografic*, Enesis, Baia-Mare, 2011.

Busuioc, Aristița; Căian, Mihaela; Bojonariu, Roxana; Boroneanț, Constanța; Cheval, Sorin; Baciu, Mădălina; Dumitrescu, Alexandru, *Scenarii de schimbare a regimului climatic în România pe perioada 2001-2030*, Administrația Națională de Meteorologie.

Cadrul de Referință pentru Orașe Sustenabile.

Cocean, Pompiliu, *Geografia regională a României*, Ministerul Educației și Cercetării, Proiectul pentru învățământ rural, București, 2005.

Comisia Europeană, *Annual Report on European SMEs 2018/2019, Research&Development and Innovation by SMEs*, Luxemburg, 2019.

Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială - România 2030.

Document de politică industrială a României

Lista monumentelor istorice aferente județului Maramureș.

Master Planul pentru dezvoltarea Turismului 2007-2026.

Meteș Morar-Chelințanu, Ioan, *Monografia satului Chelința*, Risoprint, Cluj-Napoca, 2014.

Noua Politică Agrară Comună.

Noua Politică de coeziune a UE.

Oros, Traian, *Someș Uileac. Vatră de legendă și istorie (monografie)*, Silvania, Zalău, 2011.

Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest 2021-2027.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030.

Planul Regional de Acţiune pentru Dezvoltarea Învăţământului Profesional şi Tehnic în Regiunea Nord-Vest 2016-2025 (PRAI).

Sălăjan, Iulian, *Feconda-Tohat, străveche vatră de sub codru maramureșan*, Editura ”Dragoș Vodă”, Cluj-Napoca, 1998.

Sălăjan, Iulian, *Tohat, străveche vatră românească de Sub Codru*, ed. a II-a, Editura Societății Culturale Pro Maramureș ”Dragoș Vodă”, Cluj-Napoca, 2000.

Strategia de Dezvoltare a Județului Maramureș 2014-2020.

Strategia de Specializare Inteligentă RIS3 NV 2021-2027.

Strategia energetică a României 2019-2030, cu perspectiva anului 2050.

Strategia Națională a locuirii.

Strategia Națională a României pentru dezvoltarea turismului 2019-2030, vol. 1 și 2.

Strategia naţională de dezvoltare a ecoturismului în România 2018-2027.

Strategia Naţională de Renovare pe Termen Lung.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030.

Strategia Națională pentru locuri de muncă verzi.

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030.

Strategia pentru transport durabil pentru perioada 2007-2013 și 2020, 2030.

Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii Nord-Vest 2021-2027.

Tufescu, Ioan, *România,* Editura Științifică și Pedagogică, București, 1974.

Ulmeanu, Matei, *Pagini memoriale. Comuna Ulmeni. Scurt istoric. Societatea "Tinerimea"*, vol. I, Solstițiu, Satu Mare, 2000.

Site-uri web

http://mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMPS/Rapoarte_si_studii_MMPS/2019_-_Raport_grupuri_ vulnerabile_final.pdf.

http://www.just.ro/en/registrul-national-ong/.

http://www.mmediu.ro/beta/domenii/schimbari-climatice/eu-ets/.

http://www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2013/05/2013-05-20_Lista_valorile_nationale_factorilor _emisie.pdf.

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary: Persons_living_in_ households_with_low_work_intensity.

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary: Material_deprivation.

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title= Living_conditions_in_Europe_-_material_deprivation_and_economic_strain.

https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background

https://mobee.infp.ro/despre-cutremurele-din-romania/harta-cutremurelor-din-romania.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Biserica_de_lemn_din_Ulmeni#cite_note-2.

https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&id=2261&idc=351

https://termene.ro

https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=90c7d98bdc1c40afa9ae610ccfc9ebb9.

https://www.listafirme.ro

www.maps.google.ro

www.mfinante.gov.ro

Index tabele

Tabelul nr. 1 - Numărul unităților administrativ-teritoriale - an 2020.....28
Tabelul nr. 2 - Împărțirea suprafeței administrative, după forma de proprietate 33
Tabelul nr. 3 - Evoluția situației suprafețelor de teren pe categorii de folosință 34
Tabelul nr. 4 - Evoluția fondului locativ din orașul Ulmeni în perioada 2011-2019.....35
Tabelul nr. 5 - Populația orașului Ulmeni după DOMICILIU, la 1 iulie 2020 36
Tabelul nr. 6 - Populația stabilă a orașului Ulmeni, pe localități, după etnie (nr. persoane)..40
Tabelul nr. 7 - Populația stabilă a orașului Ulmeni, pe localități, după limba vorbită (nr. persoane) 41
Tabelul nr. 8 - Populația stabilă a orașului Ulmeni, după religie (nr. persoane).....42
Tabelul nr. 9 - Mișcarea naturală a populației (nr. persoane) 42
Tabelul nr. 10 - Cauze de deces la nivelul județului Maramureș 44
Tabelul nr. 11 - Încadrarea personalului didactic.....45
Tabelul nr. 12 - Încadrarea elevilor absolvenți.....45
Tabelul nr. 13 - Numărul mediu al salariaților pe județ și localități.....45
Tabelul nr. 14 - Câștigul salarial nominal mediu net lunar la nivel județean/local.....46
Tabelul nr. 15 - Câștigul salarial nominal mediu net lunar la nivel județean/local.....47
Tabelul nr. 16 - Șomeri 48
Tabelul nr. 17 - Raport grupuri vulnerabile - an 2019.....49
Tabelul nr. 18 - Structura rețelei de străzi mici, trotuare și parcări.....55
Tabelul nr. 19 - Detalierea structurii rețelei de drumuri.....55
Tabelul nr. 20 - Detalierea infrastructurii de utilități.....56
Tabelul nr. 21 - Bugetul orașului Ulmeni pentru asistență socială 59
Tabelul nr. 22 - Unități sanitare pe categorii - orașul Ulmeni.....60
Tabelul nr. 23 - Infrastructura de învățământ din orașul Ulmeni în anul 2021 61
Tabelul nr. 24 - Infrastructura de învățământ - an 2019 61
Tabelul nr. 25 - Infrastructura culturală 62
Tabelul nr. 26 - Fondul de carte disponibil și numărul de cititori 62
Tabelul nr. 27 - Numărul locuințelor după forma de proprietate.....64
Tabelul nr. 28 - Suprafața locuibilă existentă.....64
Tabelul nr. 29 - Repartizarea spațiilor verzi 67
Tabelul nr. 30 - Situația firmelor active la nivelul U.A.T. Ulmeni (an fiscal 2019).....77
Tabelul nr. 31 - Monumente istorice.....84
Tabelul nr. 32 - Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, pe tipuri de structuri..88
Tabelul nr. 33 - Capacitatea de cazare turistică existentă, pe tipuri de structuri de primire turistică 89
Tabelul nr. 34 - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, pe tipuri de turiști, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe.....91

Tabelul nr. 35 - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare, pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe……92
Tabelul nr. 36 - Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, la nivel județean și local……94
Tabelul nr. 37 - Înnoptări ale turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri, la nivel județean și local……95
Tabelul nr. 38 - Suprafața fondului funciar după modul de folosință……97
Tabelul nr. 39 - Exploatații agricole și suprafața, pe categorii de folosință (număr)……98
Tabelul nr. 40 - Exploatații agricole și suprafața, pe categorii de folosință (hectare)……98
Tabelul nr. 41 - Exploatații agricole (număr) după modul de deținere a suprafeței agricole……99
Tabelul nr. 42 - Exploatații agricole (număr) după modul de deținere a suprafeței agricole, care utilizează terenul arabil……99
Tabelul nr. 43 - Exploatații agricole (număr) pe clase de mărime a terenului arabil……99
Tabelul nr. 44 - Suprafețe cultivate cu principalele tipuri de culturi……100
Tabelul nr. 45 - Suprafața cultivată cu principalele culturi - orașul Ulmeni……100
Tabelul nr. 46 - Producția agricolă vegetală la principalele culturi– orașul Ulmeni……100
Tabelul nr. 47 - Suprafețe cultivate cu principalele tipuri de culturi fructifere……101
Tabelul nr. 48 - Producția de fructe – orașul Ulmeni……101
Tabelul nr. 49 - Producția agricolă animală – orașul Ulmeni……102
Tabelul nr. 50 - Producția agricolă animală……102
Tabelul nr. 51 - Situația veniturilor și cheltuielilor (2014-2020)……105
Tabelul nr. 52 - Persoane condamnate/sancționate definitiv aflate în penitenciare (inclusiv centre de detenție și centre educative)……108
Tabelul nr. 53 - POR NORD-VEST 2021-2027 – varianta august 2021……157
Tabelul nr. 54 - POT 2021-2027 – varianta noiembrie 2021……160
Tabelul nr. 55 - PODD 2021-2027 – varianta octombrie 2020……163
Tabelul nr. 56 - POCIDIF 2021-2027 – varianta noiembrie 2021……165
Tabelul nr. 57 - POS 2021-2027 – varianta noiembrie 2021……172
Tabelul nr. 58 - POEO 2021-2027 – varianta noiembrie 2021……179
Tabelul nr. 59 - POIDS 2021-2027 – varianta octombrie 2021……189
Tabelul nr. 60 - POTJ 2021-2027 – varianta octombrie 2020……191

Index figuri

Figura nr. 1 - Localizarea orașului Ulmeni 27
Figura nr. 2 - Numărul municipiilor și orașelor la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest în anul 2020 (comparație) 28
Figura nr. 3 - Numărul comunelor la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest în anul 2020 (comparație) 28
Figura nr. 4 - Regiunile de Dezvoltare de la nivel național și componența Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest 29
Figura nr. 5 - Evoluția fondului locativ din orașul Ulmeni în perioada 2011-2019 35
Figura nr. 6 - Evoluția populației județului Maramureș și a orașului Ulmeni după domiciliu.36
Figura nr. 7 - Evoluția populației orașului Ulmeni după domiciliu 36
Figura nr. 8 - Evoluția populației orașului Ulmeni după domiciliu, pe sexe (nr. persoane/ procentual) 37
Figura nr. 9 - Populația orașului Ulmeni după domiciliu la 1 iulie 2020, pe grupe de vârstă..38
Figura nr. 10 - Situația plecări-stabiliri cu domiciliul la nivelul județului Maramureș, respectiv orașului Ulmeni 39
Figura nr. 11 - Situația plecări-stabiliri cu reședința la nivelul județului Maramureș, respectiv orașului Ulmeni 39
Figura nr. 12 - Născuți vii/morți – Decedați – orașul Ulmeni (nr. persoane) 43
Figura nr. 13 - Situația evolutivă a personalului medico-sanitar al orașului Ulmeni (nr. persoane) 44
Figura nr. 14 - Evoluția numărului mediu al salariaților (ponderea orașului Ulmeni în valorile înregistrate la nivelul județului Maramureș) 46
Figura nr. 15 - Evoluția câștigului salarial nominal mediu net lunar (masculin/feminin)..... 46
Figura nr. 16 - Evoluția numărului de șomeri la nivelul orașului Ulmeni și județului Maramureș (feminin/masculin) 48
Figura nr. 17 - Evoluția numărului de șomeri la nivelul orașului Ulmeni și județului Maramureș raportată la totalul resurselor de muncă (feminin/masculin) 48
Figura nr. 18 - Ponderea persoanelor expuse riscului de sărăcie în anul 2019 52
Figura nr. 19 - Zona UAT Ulmeni în Catalogul BIGSEES 66
Figura nr. 20 - Tendința temperaturii medii anotimpuale în România (1961-2007) 70
Figura nr. 21 - Tendința precipitațiilor medii anotimpuale în România (1961-2007) 71
Figura nr. 22 - Anomaliile cantităților de precipitații în România (1961-2007) 72
Figura nr. 23 - Viteza medie anotimpuală a vântului în România 72
Figura nr. 24 - Evoluția sosirilor turiștilor în structuri de primire turistică 91
Figura nr. 25 - Evoluția sosirilor turiștilor străini în structuri de primire turistică 92
Figura nr. 26 - Evoluția sosirilor turiștilor români în structuri de primire turistică 92
Figura nr. 27 - Evoluția sosirilor turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri (la nivelul județului Maramureș) 94

Figura nr. 28 - Evoluția sosirilor turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri (la nivelul orașului Ulmeni).....94
Figura nr. 29 - Evoluția înnoptărilor turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri (la nivelul orașului Ulmeni).....95
Figura nr. 30 - Evoluția înnoptărilor turiștilor în structuri de primire turistică, pe tipuri de structuri (orașul Ulmeni/județul Maramureș).....96
Figura nr. 31 - Evoluția suprafeței cultivate cu principalele culturi/producția agricolă vegetală la principalele culturi.....101
Figura nr. 32 - Matricea de maturitate pentru smart city 106
Figura nr. 33 - Maturitatea smart city pentru orașul Ulmeni-2020 107
Figura nr. 34 - Maturitatea smart city pentru orașul Ulmeni-2030 108
Figura nr. 35 - Vârsta respondenților..... 110
Figura nr. 36 - Genul respondenților 111
Figura nr. 37 - Nivelul de educație al respondenților 112
Figura nr. 38 - Ocupația respondenților 112
Figura nr. 39 - Locația respondenților 112
Figura nr. 40 - Cadrul natural 113
Figura nr. 41 - Spații verzi..... 113
Figura nr. 42 - Facilități pentru sport și timp liber..... 114
Figura nr. 43 - Infrastructura de sănătate..... 115
Figura nr. 44 - Infrastructura educațională 115
Figura nr. 45 - Forța de muncă și formarea profesională 116
Figura nr. 46 - Infrastructură socială și incluziune socială 117
Figura nr. 47 - Infrastructura rutieră 117
Figura nr. 48 - Mobilitatea urbană 118
Figura nr. 49 - Infrastructura de utilități 119
Figura nr. 50 - Infrastructura de telecomunicații 119
Figura nr. 51 - Infrastructura pentru situații de urgență 120
Figura nr. 52 - Infrastructura de cultură și evenimentele culturale 120
Figura nr. 53 - Infrastructura de locuire..... 121
Figura nr. 54 - Eficiența energetică a clădirilor publice și private 121
Figura nr. 55 - Calitatea factorilor de mediu..... 122
Figura nr. 56 - Gestionarea deșeurilor..... 122
Figura nr. 57 - Economia din oraș..... 123
Figura nr. 58 - Turism și infrastructură turistică..... 123
Figura nr. 59 - Agricultura 124
Figura nr. 60 - Administrația publică 124
Figura nr. 61 - Ordinea publică și siguranța orașului..... 125
Figura nr. 62 - Digitalizarea serviciilor publice 125